

การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินการ
ตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ฉะเชิงเทรา เขต 1

นายสมนึก จันทะไทย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

พ.ศ. 2556

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

THE SCHOOL'S LEARNING ORGANIZATION EFFECTING TO EDUCATIONAL
STANDARD PERFORMANCES OF INTERNAL QUALITY ASSURANCE IN
SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF CHACHEONGSAO PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA 1

Mr. Somnuek Junthatha

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
The Degree of Master of Education Program in Education Administration

Rajabhat Rajanagarindra University

2013

ชื่อเรื่อง

การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการ
ดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1
นายสมนึก จันทะไทย

ผู้วิจัย

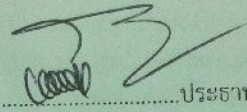
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ดร. พจนีย์ มั่งคั่ง

ดร. พลธาวิน วัชรพรธำรงค์

คณะกรรมการสอบ

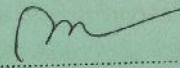
ประธานกรรมการ

(ดร. นิวัตต์ น้อยมณี)

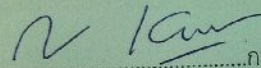
กรรมการ

(ดร. พจนีย์ มั่งคั่ง)

กรรมการ

(ดร. พลธาวิน วัชรพรธำรงค์)

กรรมการ

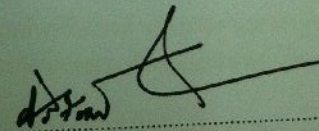
(ดร. กัญญา เอี่ยมพญา)

กรรมการและเลขานุการ

(ดร. ลินตา นาคไพบ)

คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์นี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริวัฒน์ จิระเดชประไพ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 12 เดือน ๑๒ พ.ศ 2556

ชื่อเรื่อง	การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการ ดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1
ผู้วิจัย	นายสมนึก จันทะไทย
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา
พ.ศ.	2556
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ดร. พจนีย์ มั่งคั่ง
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ดร. พลธาวิณ วัชรพรธำรง

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา และการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา 2) ระดับความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษากับการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 3) ระดับปัจจัยของการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 448 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (stepwise multiple regression analysis)

ผลการวิจัย พบว่า

1. การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 รายด้านและโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีรูปแบบการคิด ด้านการเรียนรู้เป็นทีม ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม และด้านการคิดอย่างเป็นระบบ ตามลำดับ
2. การดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 รายด้านและโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านจัดการศึกษา ด้านมาตรการส่งเสริม ด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และด้านคุณภาพผู้เรียน ตามลำดับ
3. การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

(3)

4. ปัจจัยด้านการคิดอย่างเป็นระบบ (X_5) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม (X_2) และปัจจัยด้านการเรียนรู้เป็นทีม (X_4) ส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และสามารถร่วมกันพยากรณ์การดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ได้ร้อยละ 49.70 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01
คำสำคัญ: องค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา, การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

สำนักวิทยบริการฯ
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Title : THE SCHOOL'S LEARNING ORGANIZATION EFFECTING TO EDUCATIONAL STANDARD PERFORMANCES OF INTERNAL QUALITY ASSURANCE IN SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF CHACHEONGSAO PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 1

Researcher : Mr. Sonuek Junthathai

Degree : Master of Education (Educational administration)

Year : 2013

Advisor : Dr. Potjanee Mangkang

Co-advisor : Dr. Polthawin Wacharadhorntumrong

ABSTRACT

The purposes of this study were 1) to investigate the level of learning organization of schools under the Office of Chacheongsao Primary Educational Service Area 1. and their performances in accordance with the standard of school internal quality assurance, 2) to examine the relation level between the schools' learning organization and the educational standard performances of internal quality assurance and, 3) to find out the effect of the level of learning organization to educational standard performances of internal quality assurance in the schools. The samples consisted of 448 school administrators and teachers in schools under the Office of Chacheongsao Primary Educational Service Area 1 in academic year 2012. The research instrument was a questionnaire. The statistical techniques used in data analysis were frequency, percentage, means, standard deviation, the Pearson product moment correlation coefficient, and the stepwise multiple regression.

The research findings were as follow:

1. The level of learning organization of schools under the Office of Chacheongsao Primary Educational Service Area 1, as a whole and all aspects, were at a high level. Ranking by mean scores from high to low; they were mental model, team learning, personal mastery, shared vision, and system thinking respectively.

2. The level of educational standard performances of internal quality assurance in the schools, as a whole and all aspects, were also at a high level. Ranking by mean scores from high to low; they were educational management, promotion measures, school identity, creation of learning society, and student's quality respectively.

3. The relation between the level of learning organization and educational standard performances of internal quality assurance in the schools was statistically significant at the .01 level.

4. The factors of system thinking (X5), shared vision (X2), and team learning (X4), affected the educational standard performances of internal quality assurance, and they could concurrently predicted for 49.70 % on the educational standard performances of internal quality assurance in the schools at the statistically significance of .01 level.

Keyword: school's learning organization, school internal quality assurance

สำนักวิทยบริการฯ
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเพราะผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือความเมตตากรุณาอย่างยิ่งจาก ดร.พจนีย์ มั่งคั่ง อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และดร. พลธาวิน วัชรพรธำรงค์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมที่กรุณา ให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ทุกขั้นตอนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง และขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 5 ท่านตั้งปรากฏชื่อในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ที่ให้ความกรุณา ตรวจสอบความเที่ยงตรงของ แบบสอบถามและให้คำแนะนำจนทำให้ผู้วิจัยมีความรู้ ความเข้าใจ จนสามารถวิเคราะห์ผลการวิจัย สำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบคุณผู้บริหาร และคณะครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 1 ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ท้ายที่สุด นี้ขอขอบพระคุณคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณเพื่อนๆ หลักรัฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ภาคพิเศษทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยเป็นอย่างดี

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอมอบบูชาพระคุณบิดา มารดาและ บุรพจารย์ทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนให้ความรู้จนทำให้ผู้วิจัยมีโอกาสทำวิจัยในครั้งนี้จนเป็นผลสำเร็จ

นายสมนึก จันทะไทย

สารบัญ

บทที่	หน้า
หน้าอำนวยการ.....	(1)
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(2)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(3)
กิตติกรรมประกาศ.....	(4)
สารบัญ.....	(5)
สารบัญตาราง.....	(8)
สารบัญภาพ.....	(10)
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามการวิจัย.....	6
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	6
1.4 สมมติฐานการวิจัย.....	6
1.5 ขอบเขตการวิจัย.....	7
1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
1.7 ข้อตกลงเบื้องต้น.....	9
1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
1.9 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
2.1 สภาพบริบทของเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1.....	14
2.1.1 การบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1.....	14
2.1.2 การจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1.....	15
2.2 หลักการ แนวคิดการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	20
2.2.1 ความหมายของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	20
2.2.2 ความสำคัญของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	24
2.2.3 แนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	25
2.2.4 กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553.....	31

บทที่	หน้า
2.2.5 การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	34
2.3 หลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับองค์การแห่งการเรียนรู้ (learning organization)....	44
2.3.1 ความหมายขององค์การแห่งการเรียนรู้.....	44
2.3.2 ความสำคัญขององค์การแห่งการเรียนรู้.....	48
2.3.3 แนวคิดของการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้.....	49
2.4 การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษากับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	68
2.5 ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้กับการดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	78
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	82
2.6.1 งานวิจัยในประเทศ.....	82
2.6.2 งานวิจัยต่างประเทศ.....	85
2.7 สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	88
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	91
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	91
3.1.1 ประชากร.....	91
3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง.....	91
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	92
3.3 การสร้างเครื่องมือ.....	93
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	94
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	95
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	97
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	99
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	120
5.1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	120
5.2 การอภิปรายผลการวิจัย.....	123
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	130
5.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	132
รายการอ้างอิง.....	133

บทที่	หน้า
ภาคผนวก.....	142
ภาคผนวก ก หนังสือราชการ.....	143
ภาคผนวก ข ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	152
ภาคผนวก ค การหาคุณภาพเครื่องมือการวิจัย.....	158
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	168
ประวัติผู้วิจัย.....	178

สำนักวิทยบริการฯ
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 ข้อมูลแสดงจำนวนโรงเรียน นักเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1.....	15
2 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2554.....	18
3 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2554.....	19
4 เปรียบเทียบองค์การแบบดั้งเดิมและองค์การแห่งการเรียนรู้.....	49
5 จำแนกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ปีการศึกษา 2555 จำแนกตามรายชื่อ.....	92
6 จำนวนและร้อยละข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	101
7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ อันดับ การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 รายด้านและโดยรวม.....	102
8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ อันดับ การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ รายข้อและโดยรวม.....	102
9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ อันดับ การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม รายข้อและโดยรวม.....	104
10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ อันดับ การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการมีรูปแบบการคิด รายข้อและโดยรวม.....	105
11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ อันดับ การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการเรียนรู้เป็นทีม รายข้อและโดยรวม.....	106
12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ อันดับ การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการคิด	

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	9
2 ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	30
3 กรอบแนวคิดการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา.....	37
4 ความเป็นระบบของโรงเรียนในแบบแผน Input – Process – Output System.....	51
5 ลักษณะพื้นฐานขององค์การแห่งการเรียนรู้.....	53
6 วิธีการสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ด้วยคุณลักษณะ 5 ประการใน 3 ระดับตามแนวคิดของ เชิงเก.....	66

สำนักวิทยบริการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ทิศทางการพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) มุ่งสู่ความสมดุลและยั่งยืน ที่ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็งและมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์ให้เข้มแข็ง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงโลกในยุคศตวรรษที่ 21 จะส่งผลทำให้โครงสร้างของสังคมมั่นคง เข้มแข็ง สามารถเป็นภูมิคุ้มกันการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555, หน้า 13) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มาตรา 11 ได้บัญญัติไว้ว่า ส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ในส่วนราชการ เพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยต้องรับรู้ข้อมูลข่าวสารและสามารถประมวลผลความรู้ในด้านต่างๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการ ได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเหมาะสมกับสถานการณ์ รวมทั้งต้องส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถ สร้างวิสัยทัศน์และปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการในสังกัดให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและมีการเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการของส่วนราชการ อันจะส่งผลดีต่อการให้บริการประชาชน (เกษรา รักชาติ, 2550, หน้า 12)

ส่วนราชการของรัฐที่เป็นสถานศึกษานั้น มีหน้าที่จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชน เพราะการศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในกรพัฒนาประเทศและแก้ไขปัญหาของสังคม เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองไปตลอดชีวิตช่วยให้ดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข โดยส่งเสริมและเปิดโอกาสให้คนไทยทุกคนมีสิทธิและความเสมอภาคในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (กุลธรรมาเลิศสุริยะกุล, 2550, หน้า 5) โดยเจตนารมณ์ของหลักการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้บัญญัติไว้ว่า เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน โดยให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มุ่งเน้นการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การจัดการศึกษาที่เหมาะสมนั้น ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้

ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพเรียนรู้ด้วยตนเอง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, หน้า 13) ซึ่งปัจจัยที่สำคัญของการพัฒนาผู้เรียนในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง โลกที่มีการแข่งขันสูงนี้ คือ คุณภาพของคนซึ่งจะต้องได้รับการพัฒนาคุณภาพให้ดี และสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง (จาร์ส นองมาก, 2544, หน้า 4)

การเปลี่ยนแปลงของสังคม ทั้งในด้านวิทยาศาสตร์ ด้านเทคโนโลยีและด้านอื่นๆคุณภาพของคนจะต้องได้รับการพัฒนาคุณภาพให้ดี และสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการจัดการศึกษาแก่เยาวชน ดังนั้นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้คำนึงถึงความสำคัญ จึงได้บัญญัติไว้โดยให้หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประเมินภายนอก ซึ่งสถานศึกษาทุกแห่งต้องนำไปปฏิบัติ เพื่อร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพ โดยถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการ และการทำงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจในเรื่องคุณภาพการศึกษาให้กับผู้เรียน ผู้ปกครอง ประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าสถานศึกษาได้จัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, หน้า 28) ซึ่งสอดคล้องกับ กฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา (2553, หน้า 22-23) บัญญัติไว้ว่าระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก เป็นภารกิจที่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ของกฎกระทรวงเพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยให้มีคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการตามแนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อันประกอบด้วยด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านจัดการศึกษา ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา และด้านมาตรการส่งเสริม เพื่อประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา แต่ละแห่ง ส่วนการประกันคุณภาพภายนอก กฎหมายให้อำนาจแก่สำนักงานทำการประเมินคุณภาพภายนอกสำหรับสถานศึกษาแต่ละแห่ง เพื่อประเมินตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ และให้ครอบคลุมหลักเกณฑ์ที่ประกอบด้วย มาตรฐานที่ว่าด้วยผลการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ การบริหารจัดการศึกษา การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการประกันคุณภาพภายในซึ่งเจตนารมณ์ของกฎหมายให้ความสำคัญต่อระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก ทั้งนี้เพื่อคุณภาพในการจัดการศึกษา อันจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนโดยตรง

การพัฒนาให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ในรอบทศวรรษที่ผ่านมา (พ.ศ. 2542-2551) กระแสสังคมก็ยังมีวิพากษ์วิจารณ์ว่าระบบการประกันคุณภาพภายในของ

สถานศึกษายังไม่เข้มแข็ง สถานศึกษาไม่ได้สร้างระบบคุณภาพให้เกิดอย่างจริงจัง มุ่งเน้นการปรับปรุง เพื่อให้ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกเท่านั้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, หน้า 1-2) ทั้งนี้เพราะการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นกลไกสำคัญ ที่ทำหน้าที่ ส่งเสริมและผลักดันให้กระบวนการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ในทุกระดับของวงการการศึกษา และ บุคลากรที่เกี่ยวข้องดำเนินไปอย่างประสานสอดคล้องกัน อย่างเป็นระบบมุ่งหน้าไปในทิศทางที่เข้าร่วมกัน กำหนดไว้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, หน้า 20) ซึ่งการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ต้องอาศัยปัจจัยวิธีการบริหารจัดการคุณภาพ ที่สร้างความมั่นใจให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องว่าผู้เรียนต้องมีคุณภาพ มีความสุขขณะเรียน ตั้งอยู่บนข้อเท็จจริง หลักฐานเชิงประจักษ์ และความสมเหตุสมผลเป็นสำคัญ (กรมวิชาการ, 2542, หน้า 3-4) สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษฎา การิซุน. (2554, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านการดำเนินงาน เป็นทีม ด้านลักษณะบุคลากร ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นเจตนารมณ์ของกฎหมายทางการศึกษาในการพัฒนาคุณภาพของคนภายใต้การเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์หลายๆ ด้าน สถานศึกษาเป็นองค์กรหนึ่ง ที่จะต้องมีการปรับตัวเพื่อเตรียมความพร้อมในการพัฒนาขีดความสามารถและศักยภาพขององค์กร (จิระประภา อัครบวร, 2552, หน้า 24) ประกอบกับการทำงานในโลกยุคใหม่จะเต็มไปด้วยการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง มีการแข่งขันทั้งทางธุรกิจและแข่งขันเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ใหม่ องค์กรใดเรียนรู้ได้เร็วกว่าคู่แข่ง ก็จะเป็นองค์กรที่มีความได้เปรียบในการแข่งขัน และสร้างความเป็นเลิศให้กับองค์กร (จำรัส นองมาก, 2544, หน้า 8) ซึ่งองค์กรที่จะสามารถดำรงอยู่รอดได้นั้น ต้องเป็นองค์กรที่บุคลากร มีความสามารถ พัฒนาตนเองและไม่เรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องทุกระดับ องค์กรนั้น คือ “องค์กรแห่งการเรียนรู้” (วิศิษฐ์ ชูวงษ์, 2549, หน้า 28)

แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรแห่งการเรียนรู้มีการศึกษาอย่างจริงจังในช่วงปี 1990 เป็นต้นมา โดยเซ็งเก (Senge, 2000, p.12) ซึ่งเป็นผู้นำในการเผยแพร่แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ว่าเป็นองค์กรที่สมาชิกได้ใช้ศักยภาพของตนในการสร้างสรรค์ผลงานอย่างต่อเนื่อง แสดงความคิดเห็นใหม่ๆ อย่างเสรี เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ เพดเลอร์ (Pedler, 1991, p.12) ว่าเป็นองค์กรที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของสมาชิกทุกคน และเป็นองค์กรที่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง องค์กรอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังเป็นองค์กรซึ่งคนในองค์กรได้ขยายขอบเขตความสามารถของคนอย่างต่อเนื่อง ทั้งในระดับบุคคล ระดับกลุ่ม และระดับองค์กร เพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่บุคคลในระดับต่างๆ ต้องการ อย่างแท้จริง (อภินันท์ รอดสุทธิ, 2541, หน้า 23) นอกจากนั้นองค์กรแห่งการเรียนรู้ยังเป็นองค์กรที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของสมาชิกทุกๆ คน ที่มีการเปลี่ยนแปลงในภูมิปัญญา ความรู้ ความเข้าใจ ให้ทันกับความเปลี่ยนแปลง และมักจะมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงองค์กรอย่างต่อเนื่อง (สมคิด สร้อยน้ำ, 2547, หน้า 18) ในการพัฒนาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ นั้น กระทรวงศึกษาธิการ

โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ส่งเสริมให้สถานศึกษาพัฒนาตามแนวคิดของ เซ็งเก (Senge) ซึ่งได้กำหนดพื้นฐานของการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ อันประกอบด้วยหลักการสำคัญที่เป็นกลุ่มของพฤติกรรมองค์กร 5 ด้าน คือ การเป็นบุคคลรอบรู้ การมีวิสัยทัศน์ร่วม การมีรูปแบบการคิด การเรียนรู้เป็นทีม และการคิดอย่างเป็นระบบ (เสาวรส บุญนาค, 2543, หน้า 13)

การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษานั้น เป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนได้ แสดงความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่และอย่างต่อเนื่อง เพื่อร่วมกันสร้างผลลัพธ์ที่สถานศึกษาต้องการ มีการสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนได้คิดใหม่ ได้ทำงานร่วมกันและเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน สร้างองค์ความรู้เป็น เอกลักษณะให้สถานศึกษา (วิฑูรย์ สิมะโชคดี, 2543, หน้า 6) และร่วมกันรักษาองค์ความรู้เกี่ยวกับผลผลิต และกระบวนการผลิต ยอมรับการเปลี่ยนแปลงของชุมชนและสังคม เมื่อพบปัญหาที่แก้ปัญหานั้นโดยใช้ องค์ความรู้ที่มีอยู่ในสถานศึกษา (Argyris, 1999, p.3) สถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรได้พัฒนาขยาย ขีดความสามารถของตนเอง เพื่อสร้างสรรค์งานและดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง กระตุ้น ให้บุคลากรมีแนวคิดแปลกๆ ใหม่ๆ มีความทะเยอทะยานมีแรงบันดาลใจ และได้เรียนรู้ แลกเปลี่ยน องค์ความรู้ ซึ่งกันและกัน ทำให้สถานศึกษาขยายศักยภาพในการแก้ปัญหาและสร้างนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง (Hoy & Miskel, 2008, p. 38) องค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นสถานที่ที่ครูขยายความคิด ความรู้ความสามารถ ในการสร้างความสำเร็จในการทำงานโดยได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา ได้รับการสนับสนุนให้ สมความปรารถนาที่จะเรียนรู้ ทราบวิธีการหาความรู้ร่วมกันในการสร้างนวัตกรรมและการแก้ปัญหา (Watsons and Marsick, 1993, p. 46) องค์กรแห่งการเรียนรู้ ส่งผลให้บุคลากรในสถานศึกษามีพลัง ในการศึกษา เก็บสะสมองค์ความรู้และพัฒนาเป็นสถานศึกษาที่สามารถใช้ความรู้บริหารจัดการสถานศึกษา ให้ประสบผลสำเร็จ (Marquardt, 1996, p. 19)

ในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ นั้น มีปัจจัยทางการบริหารหลายประการ ที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ซึ่งมีการศึกษาโดยเบอร์เน็ตและโอเบเรียน (Bernett & O'Brien, 1994, Abstract) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการ เรียนรู้พบว่า การมีกลยุทธ์หรือวิสัยทัศน์ในการปฏิบัติเชิงการบริหาร การมีบรรยากาศโครงสร้างของงานที่ดี มีการเลื่อนไหลของข้อมูลสารสนเทศ มีการทำงานเป็นทีม นำข้อมูลย้อนกลับจากการปฏิบัติงานมาพัฒนา รายบุคคลหรือทีมงาน มีการให้รางวัลหรือการยอมรับความสามารถของบุคลากร เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผล ต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ ชีรยุทธ จิมอาษา (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัย ที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนระดับประถมศึกษา พบว่าระดับองค์กรแห่งการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน คือ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ในขณะที่ ปิติพงษ์ วรรณวี (2551, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย พบว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับประสิทธิผลการบริหารงาน ในโรงเรียน และยังมีการวิจัยของ ปราโมทย์ อิศโร (2553, บทคัดย่อ) พบว่าภาวะผู้นำองค์กรแห่งการเรียนรู้

ตามทฤษฎีของ เซ็งเก (Senge) ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา จากแนวคิดของนักการศึกษาและผลการวิจัย จึงกล่าวได้ว่ามีปัจจัยทางการบริหารงานของสถานศึกษาหลายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา และปัจจัยดังกล่าวก็ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานของสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษามีภารกิจของงานตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังสถานศึกษาโดยตรง โดยภารกิจดังกล่าวก็อยู่ในขอบข่ายของการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาค่อนข้างชัดเจน ดังนั้นการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาย่อมมีผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ถ้าหากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยตรง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู คณะกรรมการนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ความสำคัญในการร่วมกันสร้างสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และร่วมกันดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้ ความสนใจที่จะทำความเข้าใจเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้ชัดเจนทำให้ การพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาได้ถูกทิศทาง ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่สำคัญของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชาติ

ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 1 ปีการศึกษา 2554 สำหรับผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับ พอใช้ และยังพบว่าวิชาที่ต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงอย่างเร่งด่วน คือ วิชาวิทยาศาสตร์ และรองลงมาคือ วิชาคณิตศาสตร์ และวิชาภาษาไทยตามลำดับ (สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1, 2555, หน้า 18) ส่วนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับพอใช้ ผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาอังกฤษจะต้องได้รับการ ปรับปรุงในลำดับแรก และรองลงมาเป็นวิชาวิทยาศาสตร์ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1, 2555, หน้า 21) ส่วนการประเมินภายนอกกรอบสามของสถานศึกษาได้รับการประเมิน ภายนอกกรอบสาม ปีการศึกษา 2554 จำนวน 29 โรงเรียน ผลการประเมินสถานศึกษาได้รับการรับรอง จำนวน 22 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 75.86 ส่วนสถานศึกษาไม่ได้รับการรับรอง จำนวน 5 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 17.24 เนื่องจากมีผลการประเมินต้องปรับปรุง ตัวบ่งชี้ที่ 5 และสถานศึกษาไม่ได้รับการรับรอง จำนวน 2 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 6.90 เนื่องจากมีผลการประเมิน พอใช้จำนวน 3 ตัวบ่งชี้ (สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 1, 2555, หน้า 15)

จากข้อมูลดังกล่าวมาข้างต้น จึงเห็นได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และผลการ ประเมินภายนอกกรอบสามของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 1

ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1, 2555, หน้า 22) ซึ่งการดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญ ที่จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียน และผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาประสบความสำเร็จ ทำให้ผู้เรียนและผู้ปกครองมีหลักประกันและความมั่นใจว่าสถานศึกษาจะจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษา จะต้องพัฒนาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ที่มีการบริหารจัดการศึกษาที่เน้นประสิทธิผล เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนในสังคม เข้ามา มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งนี้เพราะการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญ ในการที่จะนำไปสู่การดำเนินการตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อการประกันคุณภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษาไปพร้อมๆ กับการพัฒนากระบวนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในทุกๆ ด้าน ซึ่งเป็นการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา โดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน จะเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้นๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพร โงนสาย (2552, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยพบว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ความรอบรู้แห่งตน แบบแผนความคิดอ่าน การมีวิสัยทัศน์ร่วม การเรียนรู้เป็นทีม และความคิดเชิงระบบ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียนในระดับสูง องค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านความคิดเชิงระบบ ด้านความรอบรู้แห่งตน พยากรณ์ประสิทธิผลได้ร้อยละ 73.90 ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาว่า สถานศึกษามีระดับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และมีระดับการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับใด และการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา จะมีความสัมพันธ์และส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 หรือไม่ โดยผลจากการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลให้สถานศึกษาในสังกัด ตลอดจนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 จะได้นำไปวางแผนปรับปรุง พัฒนา หรือรักษาเสถียรภาพของความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ กับการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานให้ดีขึ้น

1.2 คำถามการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามในการวิจัย ดังนี้

- 1.2.1 การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 อยู่ในระดับใด
- 1.2.2 การดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 อยู่ในระดับใด

1.2.3 การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา กับการดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1 มีความสัมพันธ์กันหรือไม่

1.2.4 การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ ด้านการมี วิสัยทัศน์ร่วม ด้านการมีรูปแบบการคิด ด้านการเรียนรู้เป็นทีม ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ ส่งผลต่อ การดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1 หรือไม่

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

1.3.1 เพื่อศึกษาระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1

1.3.2 เพื่อศึกษาระดับการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1

1.3.3 เพื่อศึกษาระดับความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา กับการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1

1.3.4 เพื่อศึกษาปัจจัยการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม ด้านการมีรูปแบบการคิด ด้านการเรียนรู้เป็นทีม ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ ที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1

1.4 สมมติฐานการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานในการวิจัย ดังนี้

1.4.1 การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1 อยู่ในระดับมาก

1.4.2 การดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1 อยู่ในระดับมาก

1.4.3 การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

1.4.4 การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม ด้านการมีรูปแบบการคิด ด้านการเรียนรู้เป็นทีม ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ สามารถร่วมกันพยากรณ์การดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

1.5 ขอบเขตการวิจัย

1.5.1 ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของเนื้อหาในการวิจัย ดังนี้

1) ศึกษาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ตามแนวคิดของ เซ็งเก้ (Senge, 1990, pp. 13-19) ได้เสนอแนวทางในการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ไว้จำนวน 5 ประการ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ คือ 1) การเป็นบุคคลรอบรู้ 2) การมีวิสัยทัศน์ร่วม 3) การมีรูปแบบการคิด 4) การเรียนรู้เป็นทีม 5) การคิดอย่างเป็นระบบ

2) ศึกษาการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ตามแนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, หน้า 11 -16) ซึ่งได้กำหนดไว้ 5 ด้าน ได้แก่ 1) มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน 2) มาตรฐานด้านจัดการศึกษา 3) มาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ 4) มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา 5) มาตรฐานด้านมาตรการส่งเสริม

1.5.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 1,590 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 142 คน ครู จำนวน 1,448 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 142 คน และครู จำนวน 306 คน ที่ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610)

โดยกำหนดตามสัดส่วนของประชากรแต่ละอำเภอใช้การเทียบบัญญัติไตรยางค์และสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลาก รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 448 คน

1.5.3 ตัวแปรที่จะศึกษา ประกอบด้วย

1) ตัวแปรต้น ได้แก่ การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่

- (1) ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้
- (2) ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม
- (3) ด้านการมีรูปแบบการคิด
- (4) ด้านการเรียนรู้เป็นทีม
- (5) ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ

2) ตัวแปรตาม ได้แก่ การดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ประกอบด้วย การดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่

- (1) มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน
- (2) มาตรฐานด้านจัดการศึกษา
- (3) มาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้
- (4) มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา
- (5) มาตรฐานด้านมาตรการส่งเสริม

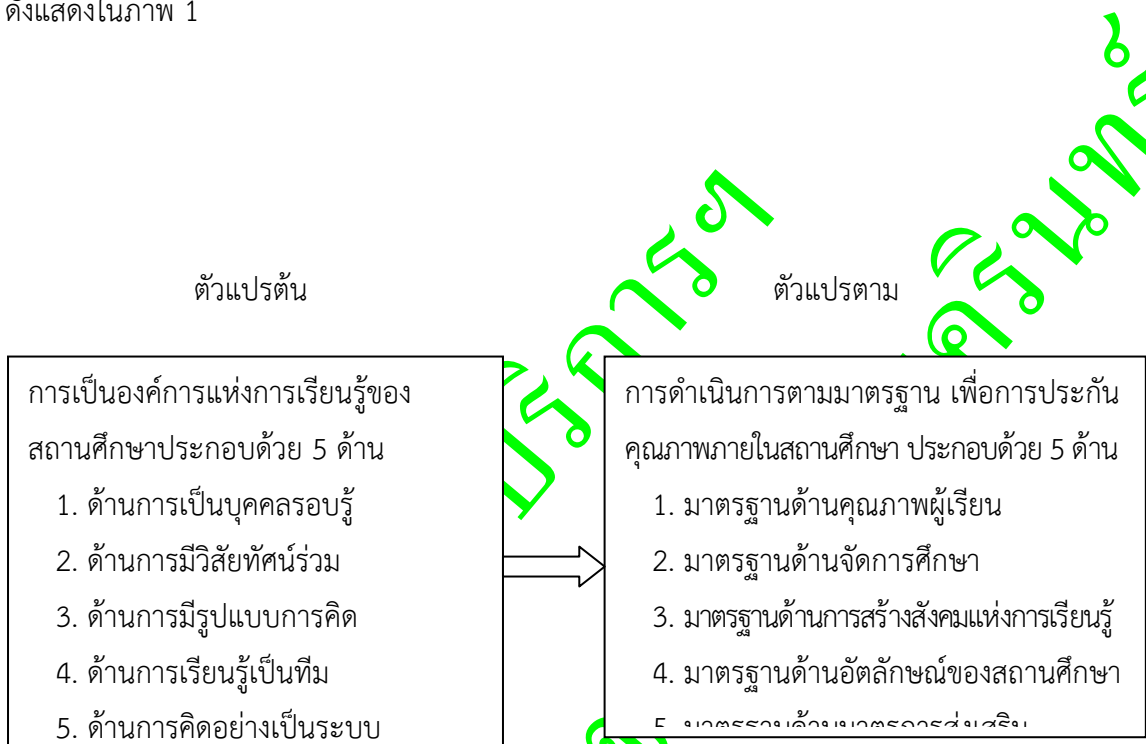
1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษากการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ในปีการศึกษา 2555 โดยผู้วิจัยใช้แนวคิดดังต่อไปนี้

1.6.1 การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ตามแนวคิดของ เซ็งเก (Senge, 1990, pp. 13-19) ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ 2) ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม 3) ด้านการมีรูปแบบการคิด 4) ด้านการเรียนรู้เป็นทีม 5) ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ

1.6.2 การดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, หน้า 11 -16) ซึ่งได้กำหนดไว้ 5 ด้าน ได้แก่ 1) มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน 2) มาตรฐานด้านจัดการศึกษา 3) มาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ 4) มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา 5) มาตรฐานด้านมาตรการส่งเสริม ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ซึ่งกำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยในครั้งนี้ ดังแสดงในภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

1.7 ข้อตกลงเบื้องต้น

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐ ที่เปิดสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ใน 3 ระดับ คือ ก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา โอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ผู้วิจัยจึงได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย ดังนี้

1.8.1 การดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการศึกษาที่สถานศึกษาดำเนินการ เพื่อการประกันคุณภาพ การวางแผน กำหนดเป้าหมาย และวิธีการ ลงมือทำตามแผน ประเมินผล และปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 โดยใช้แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย การดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 5 ด้าน คือ

1) มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน หมายถึง การดำเนินการตามเกณฑ์ที่กำหนดเกี่ยวกับ ผู้เรียนในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนซึ่งประกอบด้วย ผู้เรียนมีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพ มีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์ รู้จักป้องกันตนเองจากสิ่งเสียดูดหลีกเลี่ยงจากสภาวะที่เสี่ยง มีความ มั่นใจและกล้าแสดงออก มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีการสร้างผลงานจากการเข้าร่วมกิจกรรมด้านต่างๆ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร รู้จักเอื้ออาทรผู้อื่น มีความกตัญญูต่เวที ยอมรับความคิด และวัฒนธรรมที่แตกต่าง ร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้ มีทักษะใน การอ่าน ฟัง ดู พูด เขียนและตั้งคำถาม มีการเรียนรู้ร่วมกัน รู้จักใช้เทคโนโลยี สามารถสรุปความคิด จากเรื่องที่อ่าน ฟัง ดู และสามารถสื่อสารโดยการพูดหรือเขียน มีการนำเสนอวิธีคิด วิธีแก้ปัญหาด้วย วิธีการของตนเอง ตัดสินใจแก้ปัญหาโดยมีเหตุผล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการประเมินสมรรถนะ การอ่าน คติวิเคราะห์และเขียน และผลการทดสอบระดับชาติเป็นไปตามเกณฑ์ มีการวางแผนการทำงานและดำเนินการจนสำเร็จ โดยทำงานอย่างมีความสุข มุ่งมั่นพัฒนางาน และ ภูมิใจในผลงานของตนเอง สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริต

2) มาตรฐานด้านจัดการศึกษา หมายถึง การดำเนินการตามเกณฑ์ที่กำหนดเกี่ยวกับ บทบาทของครู ผู้บริหาร และกรรมการสถานศึกษาซึ่งประกอบด้วย ครูมีการกำหนดเป้าหมายคุณภาพ ผู้เรียน มีการวิเคราะห์ผู้เรียน พร้อมกับออกแบบและการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่าง ระหว่างบุคคล โดยใช้สื่อเทคโนโลยีและนำภูมิปัญญาของท้องถิ่นมาจัดการเรียนรู้ มีการวัดและประเมินผล ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ให้คำปรึกษาและแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้เรียน มีการวิจัยและพัฒนาการจัดการ เรียนรู้ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี จัดการเรียนการสอนเต็มเวลา เต็มความสามารถ ส่วนผู้บริหารเป็น ผู้มีวิสัยทัศน์ ก้าวหน้า และความคิดริเริ่ม ใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีการพัฒนาศักยภาพ บุคลากร ทำให้นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนพึงพอใจ มีการให้คำปรึกษาทางวิชาการและเอาใจใส่การ จัดการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษารู้จักและปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบ มีการกำกับ ติดตาม

การดำเนินงานของสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา สอดคล้องกับท้องถิ่น จัดรายวิชาเพิ่มเติมให้เลือกเรียนตามความถนัด และความสนใจ มีการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนที่ตอบสนองความต้องการผู้เรียน สนับสนุนให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงจนสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง มีการนิเทศภายใน มีการจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ห้องเรียน และห้องอื่นๆ มีความมั่นคง สะอาดและปลอดภัย จัดโครงการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน จัดห้องสมุด ให้บริการสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ กำหนดมาตรฐานการศึกษา มีการดำเนินการตามแผนพัฒนา การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ และนำไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาและประเมินคุณภาพ ภายใน มีการนำผลการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอกไปใช้วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และจัดทำรายงานประจำปี

3) มาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินการตามเกณฑ์ที่กำหนดของสถานศึกษา เกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาและใช้ประโยชน์ จากแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและบุคลากร ของสถานศึกษารวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้อง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรภายในสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษากับครอบครัว ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

4) มาตรฐานด้านจิตลักษณะของสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการตามเกณฑ์ที่กำหนดของสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดโครงการ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นของสถานศึกษา และเกี่ยวกับผลการดำเนินงานส่งเสริมให้ผู้เรียน บรรลุตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ปรัชญา และจุดเน้นของสถานศึกษา

5) มาตรฐานด้านมาตรการส่งเสริม หมายถึง การดำเนินการตามเกณฑ์ที่กำหนด เกี่ยวกับการศึกษาของสถานศึกษา ที่จะต้องปฏิบัติงานตามนโยบายของรัฐบาลและหน่วยงานต้นสังกัด โดยสถานศึกษา จัดโครงการ กิจกรรมพิเศษเพื่อตอบสนองนโยบาย จุดเน้น ตามแนวทางการปฏิรูป การศึกษา เพื่อให้ผลการดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายและพัฒนาดีขึ้นกว่าที่ผ่านมา

1.8.2 การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา หมายถึง ลักษณะของสถานศึกษา ที่บุคลากรได้ใช้ศักยภาพของตนเองในการศึกษาเรียนรู้ เพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะสำหรับการสร้างผลงาน และพัฒนาสถานศึกษาตามที่ตนต้องการอย่างต่อเนื่อง แสดงความคิดเห็นใหม่และสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ ได้อย่างอิสระ เปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เน้นการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน มีการกระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือและการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นทีม สร้างบรรยากาศ และความสัมพันธ์ที่ดีในสถานศึกษา มีการส่งเสริมการพึ่งพากันระหว่างบุคลากรของสถานศึกษา กับชุมชนอย่างต่อเนื่อง ปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนให้เกิดองค์การแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ

1) การเป็นบุคคลรอบรู้ หมายถึง คุณลักษณะของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีความ เชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ มีความรู้ความสามารถ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และเจตคติ

ที่ดีในการปฏิบัติงาน รู้จักยอมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี มีวุฒิภาวะทางอารมณ์สูง รักความสามัคคีของหมู่คณะ พัฒนาตนเองด้วยการใฝ่หาความรู้สิ่งใหม่ๆ มาพัฒนางานในหน้าที่ มีความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของสถานศึกษา เป็นผลจากการได้รับการส่งเสริมพัฒนาจากสถานศึกษาให้เป็นบุคคลรอบรู้อย่างต่อเนื่อง

2) การมีวิสัยทัศน์ร่วม หมายถึง คุณลักษณะของบุคลากรในสถานศึกษาที่ร่วมกันคิด ร่วมกันสร้างวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา มีความมุ่งมั่น ปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุผลตามวิสัยทัศน์ ซึ่งบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วม ในการปรับปรุงวิสัยทัศน์ให้มีความทันสมัย และสอดคล้องกับภารกิจของสถานศึกษา โดยบุคลากรมีรูปแบบและวิธีการสื่อสารคล้ายคลึงกัน เพื่อการโน้มน้าวใจผู้อื่นให้คล้อยตามและปฏิบัติงานจนสำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษา

3) การมีรูปแบบการคิด หมายถึง คุณลักษณะของบุคลากรที่มีวิธีคิดในการพัฒนา การเรียนรู้ สามารถปรับรูปแบบวิธีคิดของตนให้สอดคล้องกับสถานการณ์และเป้าหมายของสถานศึกษา มีวิธีการคิดหลายๆ วิธี แล้วนำมาสร้างสรรค์งานในหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ เข้าใจทบทวนหน้าที่ของตนและกิจกรรมต่างๆของสถานศึกษาและมีความคิดที่ถูกต้องคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก

4) การเรียนรู้เป็นทีม หมายถึง คุณลักษณะของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ข่าวสาร ความรู้ ความคิดเห็น หรือประสบการณ์ รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สามารถคิด แก้ปัญหาด้วยระบบกลุ่ม มีความไว้วางใจกันประสานงานได้ดี มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีการทำงานร่วมกันเป็นทีมสำเร็จบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

5) การคิดอย่างเป็นระบบ หมายถึง คุณลักษณะของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีความคิดเชื่อมโยง คิด มอง หรือกำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน การปฏิบัติงานในภาพรวม มีความคิดเห็น เหตุการณ์สามารถปรับรูปแบบวิธีคิดให้สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา มีความคิดเชิงระบบไม่แยกพัฒนาส่วนใดส่วนหนึ่ง พัฒนาการเรียนรู้ของบุคลากรอย่างเป็นระบบ เข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ ที่เป็นองค์ประกอบที่ต้องพัฒนาเชิงระบบ

1.8.3 สถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ที่เปิดสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ใน 3 ระดับ คือ ก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา

1.8.4 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษา แต่ละแห่งในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้รักษาราชการแทน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

1.8.5 ครู หมายถึง ผู้ที่ประกอบวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

1.9 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ผู้วิจัยจึงคาดว่าจะเกิดประโยชน์ ดังนี้

1.9.1. ผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารสถานศึกษา ได้ทราบถึงระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เพื่อเป็นแนวทางให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ใช้ปรับปรุงพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.9.2 เป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับสถานศึกษา ในการดำเนินการกำหนดนโยบายและวางแผนในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดผลดีต่อคุณภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

1.9.3 เป็นข้อมูลพื้นฐานให้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 นำไปใช้วางแผนส่งเสริมให้สถานศึกษา เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ อันจะส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ด้านการศึกษาระดับประถมศึกษา
 มหาวิทยาลัยราชภัฏฉะเชิงเทรา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเรื่อง การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 สภาพทั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

2.1.1 การบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

2.1.2 การจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

2.2 หลักการ แนวคิดการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2.2.1 ความหมายของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2.2 ความสำคัญของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2.3 แนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2.4 กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา

พ.ศ. 2553

2.2.5 การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1) ความจำเป็นในการกำหนดคุณภาพมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

2) ความสำคัญของการกำหนดคุณภาพมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

3) แนวคิดในการกำหนดคุณภาพมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

2.3 หลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับองค์กรแห่งการเรียนรู้

2.3.1 ความหมายขององค์กรแห่งการเรียนรู้

2.3.2 ความสำคัญขององค์กรแห่งการเรียนรู้

2.3.3 แนวคิดการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

2.4 การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษากับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.5 ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กับการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 งานวิจัยในประเทศ

2.6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

2.7 สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 สภาพบริบทของเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

2.1.1 การบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 37 กำหนดให้การบริหารและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษา โดยคำนึงถึงระดับของการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรม และความเหมาะสมด้านอื่นๆ เว้นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา รัฐมนตรีโดยการแนะนำของสภาการศึกษา กำหนดเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อการบริหารและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเขตเป็นพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและเขตพื้นที่การมัธยมศึกษา ในกรณีที่สถานศึกษาใดจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาการกำหนดให้สถานศึกษาแห่งนั้นอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาใด ให้ยึดระดับของการศึกษานั้นเป็นสำคัญ โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 31 กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริม และกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท กำหนดนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา ส่งเสริมและประสานงานการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการกีฬาเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษา และราชการอื่น ตามกฎหมายกำหนด มาตรา 3 กำหนดให้มีการบริหารและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดเขตพื้นที่การศึกษา มาตรา 39 ระบุให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง จึงเห็นได้ว่ากฎหมายดังกล่าว ระบุชัดเจนว่า ต้องการให้เขตพื้นที่การศึกษาเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติมีหน้าที่น่านโยบายไปสู่การปฏิบัติ ให้บรรลุหลักการและเป้าหมายของการจัดการศึกษามีการบริหารและการจัดการที่เป็นอิสระ มีความคล่องตัวตามหลักการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการ สามารถดำเนินการให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น สำหรับจังหวัดฉะเชิงเทรา แบ่งเขตพื้นที่การศึกษาออกเป็น 2 เขต เพื่อให้การดำเนินการตามภารกิจที่กระทรวงศึกษาธิการ มอบหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1, 2555, หน้า 13)

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หมายถึง การศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 1 ตั้งอยู่ที่หมู่ 1 ตำบลบางตีนเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เป็นผู้บังคับบัญชาในการบริหารจัดการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัด 4 อำเภอ มีจำนวน 142 แห่ง ดังนี้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1, 2555, หน้า 10)

- 1) อำเภอบางน้ำเปรี้ยว มีสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 51 แห่ง
- 2) อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา มีสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 37 แห่ง
- 3) อำเภอบางปะกง มีสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 29 แห่ง
- 4) อำเภอบ้านโพธิ์ มีสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 25 แห่ง

ตาราง 1 ข้อมูลแสดงจำนวนโรงเรียน นักเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 1 ปีการศึกษา 2555

ขนาดโรงเรียน	จำนวนนักเรียน (คน)	จำนวนโรงเรียน	คิดเป็นร้อยละ
	น้อยกว่า 20	0	0.00
	21-40	3	2.11
ขนาดที่ 1 (1-120)	41-60	18	12.68
	61-80	13	9.15
	81-100	11	7.75
	101-120	8	5.63
รวม		53	37.32
ขนาดที่ 2	121-200	40	27.97
ขนาดที่ 3	201-300	18	12.59
ขนาดที่ 4	301-499	21	14.69
ขนาดที่ 5	500-1,499	8	5.59
ขนาดที่ 6	1,500-2,499	0	0.00
ขนาดที่ 7	ตั้งแต่ 2,500 ขึ้นไป	2	1.40
	รวมทั้งสิ้น	142	100.00

ที่มา: (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1, 2555)

2.1.2 การจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 1 ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2555 มีนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา จำนวน 7,105 คน ระดับประถมศึกษา จำนวน 22,794 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 3,686 คน มีผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 142 คน ครู จำนวน 1,566 คน ครูโรงเรียนเอกชนจำนวน 668 คน จำนวนนักเรียนในโรงเรียนรัฐบาล จำนวน 33,523 คน นักเรียนในโรงเรียนเอกชน จำนวน 13,468 คน เป็นเขตพื้นที่การศึกษาที่มีภาพรวมทางเศรษฐกิจ สังคม การศึกษาและวัฒนธรรมค่อนข้างพร้อม ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ทำนา ทำสวน รับจ้าง และค้าขาย ผลผลิตที่สำคัญของจังหวัด ได้แก่ มะม่วง ข้าวหอมมะลิ มะพร้าว กุ้ง ปลาต่างๆ มีโรงงานอุตสาหกรรมในเขตอำเภอบางปะกง อำเภอแปลงยาว สถานที่สำคัญทางศาสนา คือ วัดโสธรวรารามวรวิหาร มีสถานศึกษาทุกระดับในพื้นที่ พร้อมให้บริการจัดการศึกษาแก่ประชาชนอย่างเพียงพอและทั่วถึง โดยทำการเปิดการสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา จนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีการกำหนด ทิศทางในการบริหารงานของสำนักงาน ดังนี้

1) วิสัยทัศน์ (vision)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 1 เป็นองค์กร ที่มุ่งมั่นในการขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ประชากรวัยเรียนอย่างทั่วถึง มีคุณธรรมและ คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่อย่างพอเพียง รักษ์ความเป็นไทย และมีความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ภายใต้การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

2) พันธกิจ (mission)

(1) จัดและส่งเสริม สนับสนุนให้ประชากรวัยเรียนทุกกลุ่มมีโอกาสได้รับการศึกษาภาค บังคับและการศึกษาปฐมวัยอย่างเท่าเทียมกัน

(2) พัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ คุณธรรม จริยธรรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รักษ์ความเป็นไทย และมีความสามารถ ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(3) บุคลากรและผู้เรียนได้รับการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

(4) ส่งเสริม สนับสนุนให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

(5) พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการแข่งขันทั้งในระดับภูมิภาค และสากล

3) เป้าประสงค์ (goal)

(1) ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาภาค บังคับอย่างทั่วถึง

(2) ผู้เรียนทุกคนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และดำรงตนอยู่ใน สังคมได้อย่างมีความสุข

สื่อสารได้

(3) ผู้เรียนทุกคนได้เรียนรู้เกี่ยวกับเพื่อนบ้านในประชาคมอาเซียน สามารถติดต่อ

(4) บุคลากรทุกคนได้รับการพัฒนาเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสู่ประชาคมอาเซียน

(5) ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมและสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษา

4) ค่านิยมขององค์กร (values)

(1) มีความรับผิดชอบ

(2) มีวินัย และมีคุณธรรม

(3) มีจิตสาธารณะ

(4) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

(5) ปฏิบัติงานเต็มความสามารถ

(6) ทำงานเป็นทีม

(7) ยึดหลักธรรมาภิบาล

5) ผลผลิต (outcomes)

(1) ผู้จบการศึกษาก่อนประถมศึกษา ได้แก่การจัดการศึกษาก่อนประถมศึกษา

(2) ผู้จบการศึกษาภาคบังคับ ได้แก่ การจัดการศึกษาประถมศึกษาโรงเรียนปกติ

การจัดการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนปกติ การก่อสร้างซ่อมแซมอาคาร สิ่งก่อสร้าง การจัดหาคอมพิวเตอร์ และระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง

(3) เด็กพิการได้รับการศึกษาพื้นฐานและพัฒนาสมรรถภาพ การเรียนร่วม

(4) การจัดการศึกษาประถมศึกษาโรงเรียนปกติคือ สนับสนุนโรงเรียนเรียนร่วม

7) ยุทธศาสตร์ (strategy)

(1) คุณธรรมนำความรู้

(2) ขยายโอกาสทางการศึกษาของประชากรวัยเรียนอย่างกว้างขวางทั่วถึง

(3) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ

(4) กระจายอำนาจสู่เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา

(5) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ภาคเอกชน ท้องถิ่นในการจัดการศึกษา

8) กลยุทธ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

(1) ด้านคุณธรรมนำความรู้ ได้แก่ ส่งเสริมให้นักเรียนปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอน และสื่อเพื่อเน้นคุณธรรมนำความรู้ เน้นการขยายผลการเรียนรู้จากโรงเรียนที่เป็นแบบอย่าง ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนและเครือข่าย บ้าน วัด โรงเรียน และวางมาตรการสร้างภูมิคุ้มกันด้านทานและแก้ปัญหาพฤติกรรมนักเรียน

(2) ด้านส่งเสริมการขยายโอกาส ได้แก่ การรณรงค์ให้เด็กและเยาวชนในวัยการศึกษาภาค

บังคับ ได้เข้าเรียนอย่างทั่วถึง การรณรงค์การเรียนต่อ 12 ปี ขยายผลศูนย์ปฐมนิเทศ และส่งเสริมการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง

(3) ด้านส่งเสริมคุณภาพมาตรฐาน ได้แก่ การเร่งรัดปรับปรุงโรงเรียนที่ต่ำกว่ามาตรฐานแก้ปัญหาการอ่าน เขียน คำนวณ การคิดวิเคราะห์ และทักษะการเรียนรู้ระดับสูง ดำเนินการทดสอบมาตรฐาน และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พัฒนาครูโดยเชื่อมโยงกับการประเมินวิทยฐานะ

(4) ด้านกระจายอำนาจ ได้แก่ การจัดระบบการกระจายอำนาจไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา พัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงและเสริมความพร้อมให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1 และสถานศึกษา การนำร่องการบริหารจัดการกระบวนการกระจายอำนาจโดยมีโรงเรียนเป็นฐาน และการจัดระบบเครือข่ายโรงเรียน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและสร้างความพร้อมให้แก่โรงเรียนขนาดเล็ก

(5) ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ได้แก่ การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้คณะกรรมการสถานศึกษา และองค์คณะบุคคลในเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครอง เสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่องค์กรนักเรียน และการส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1, 2555, หน้า 15-16)

9) จุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1, 2555, หน้า 18)

- (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 5 กลุ่มสาระวิชาหลัก เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 4
- (2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทุกคน อ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น
- (3) เพิ่มศักยภาพนักเรียนในด้านภาษา ด้านคณิตศาสตร์ ด้านวิทยาศาสตร์ และด้านเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาสู่คุณภาพ สู่ระดับชาติ
- (4) นักเรียนทุกคนมีความสำนึกในการรักชาติ
- (5) สร้างทางเลือกในการเรียนรู้ที่เน้นประชากรวัยเรียนทุกคนเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง ลดอัตราการออกกลางคัน ศึกษาต่อและประกอบอาชีพ

(6) ส่งเสริมการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการขยายผลสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ

(7) นักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึง

(8) สถานศึกษาผ่านการรับรองมาตรฐานการศึกษา มีระบบประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็ง และผ่านการรับรองการประเมินคุณภาพภายนอก

(9) สถานศึกษาผ่านการประเมินคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1

ในปีการศึกษา 2554 ผลสัมฤทธิ์ด้านจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 พบว่าผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (NT 2554) ปีการศึกษา 2554 มีรายละเอียด ดังนี้

ตาราง 2 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2554 (NT_2554) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

วิชา	นักเรียน (คน)	คะแนน				S.D.	เฉลี่ย ร้อยละ	ร้อยละ ของจำนวนนักเรียน		
		เต็ม	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย			ปรับปรุง	พอใช้	ดี
รวมทุกวิชา	3,516	90	11	86	47.05	14.33	52.28	ปรับปรุง	พอใช้	ดี
ภาษาไทย	3,516	30	2	29	17.88	5.22	59.60	9.93	34.10	55.97
คณิตศาสตร์	3,516	30	0	30	16.04	6.11	53.46	21.84	47.44	30.72
วิทยาศาสตร์	3,516	30	0	29	13.13	5.08	43.78	32.94	52.08	14.99

ที่มา: (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1, 2555, หน้า 18)

จากตาราง 2 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2554 (NT_2554) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 คะแนนเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยพบว่า วิชาภาษาไทย เท่ากับ ร้อยละ 59.60 วิชาคณิตศาสตร์ เท่ากับ ร้อยละ 53.46 และวิชาวิทยาศาสตร์ เท่ากับ ร้อยละ 43.78 เมื่อพิจารณาแล้วนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับ พอใช้ และยังพบว่าวิชาที่ต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงอย่างเร่งด่วน คือ วิชาวิทยาศาสตร์ และรองลงมา คือ วิชาคณิตศาสตร์ และวิชาภาษาไทย ตามลำดับ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1, 2555, หน้า 18)

ตาราง 3 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2554 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

วิชาและสาระ	จำนวน นักเรียน	คะแนน เต็ม	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	คะแนน เฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน เฉลี่ย ร้อยละ
ภาษาไทย	8,452	100.00	4.00	96.00	50.25	14.72	50.25
คณิตศาสตร์	8,452	100.00	0.00	100.00	54.00	19.61	54.00
วิทยาศาสตร์	8,452	100.00	5.00	95.00	41.66	43.72	41.66
สังคมศึกษาฯ	8,452	100.00	10.00	92.00	53.24	14.83	53.24
สุขศึกษาฯ	8,452	100.00	3.60	93.90	59.25	14.45	59.25
ศิลปะ	8,452	100.00	0.00	95.00	47.54	15.78	47.54
การงานฯ	8,452	100.00	0.00	96.00	56.30	17.86	56.30
อังกฤษ	8,452	100.00	5.00	100.00	39.60	17.17	39.60

ที่มา: (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1, 2555, หน้า 21)

จากตาราง 3 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดการศึกษาระดับพื้นฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2554 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ วิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ร้อยละ 59.25 วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี ร้อยละ 56.30 วิชาคณิตศาสตร์ ร้อยละ 54.00 วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ร้อยละ 53.00 วิชาภาษาไทย ร้อยละ 50.25 วิชาศิลปะ ร้อยละ 47.54 วิชาวิทยาศาสตร์ ร้อยละ 41.66 และวิชาภาษาอังกฤษ ร้อยละ 39.60 นักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับพอใช้ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า ผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาอังกฤษ จะต้องได้รับการปรับปรุงในลำดับแรก และรองลงมาเป็นวิชาวิทยาศาสตร์ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1, 2555, หน้า 21)

ในการประเมินภายนอกรอบสาม สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ที่ได้รับการประเมินภายนอกรอบสามแล้ว ในปีการศึกษา 2554 จำนวน 29 โรงเรียน มีผลการประเมินอย่างเป็นทางการจาก สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ดังนี้

- 1) สถานศึกษาได้รับการรับรอง จำนวน 22 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 75.86
- 2) สถานศึกษาไม่ได้รับการรับรอง จำนวน 5 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 17.24 เนื่องจากมีผลการประเมิน ต้องปรับปรุง ตัวบ่งชี้ที่ 5 (ใช้ผล o-net ปี 2553 และ ปี 2552)

3) สถานศึกษาไม่ได้รับการรับรอง จำนวน 2 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 6.90 เนื่องจาก มีผลการประเมิน พอใช้ จำนวน 3 ตัวบ่งชี้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1, 2555, หน้า 15)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เป็นการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พร้อมกับกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้บรรลุ เป้าหมายของการจัดการศึกษา จากข้อมูลพื้นฐาน พบว่าผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน และผลการประเมิน ภายนอกกรอบสามของสถานศึกษาในสังกัด ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1, 2555, หน้า 22) ซึ่งการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญ ที่จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียน และผล การประเมินภายนอกของสถานศึกษาประสบความสำเร็จ ทำให้ผู้เรียนและผู้ปกครองมีหลักประกัน และความมั่นใจว่าสถานศึกษาจะจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด ครูได้ทำงาน อย่างมืออาชีพ ทำงานเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ พัฒนาตนเองและ ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ส่วนผู้บริหารได้ใช้ภาวะผู้นำ ความรู้ความสามารถในการบริหารงานอย่างเป็น ระบบ และมีความโปร่งใส เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะส่งผลที่ดีต่อภาพรวมของประสิทธิผลการบริหารงานของสถานศึกษา ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษา จะต้องพัฒนาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ที่มีการบริหาร จัดการศึกษาที่เน้นประสิทธิผล โดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนในสังคม เข้ามามีส่วนร่วมในการ จัดการศึกษา ทั้งนี้เพราะการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญ ในการที่ จะนำไปสู่การดำเนินการตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในและภายนอก ของสถานศึกษา ไปพร้อมกับการพัฒนากระบวนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในทุกๆด้าน ซึ่งเป็นการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา โดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางด้านการเรียนของผู้เรียนเป็นสิ่ง ที่ บ่งบอกถึงคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้นๆ ดังนั้นสถานศึกษาในสังกัดมีความ จำเป็นต้องศึกษาทิศทางการบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 1 ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการสถานศึกษาต่อไป

2.2 หลักการ แนวคิดการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2.2.1 ความหมายของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นระบบ ยุทธศาสตร์ และกลไก ขับเคลื่อน ให้สถานศึกษาพัฒนาไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่อง บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง

โดยสถานศึกษาเป็นหน่วยปฏิบัติงานตามขอบข่ายภารกิจ และต้องจัดระบบงานหรือวางแผนงานให้ชัดเจนเป็นรูปธรรม สะดวกในการนำไปปฏิบัติ นิเทศ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล จนผลงานได้มาตรฐานน่าเชื่อถือ สร้างความมั่นใจให้แก่สังคมหรือผู้มีส่วนได้เสียว่าสถานศึกษาจัดการศึกษาได้คุณภาพมาตรฐาน โดยหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษากำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานการประกันคุณภาพการศึกษาประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก ความหมายของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ได้มีหน่วยงานทางการศึกษา และนักการศึกษา ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไว้ ดังนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 48 ได้บัญญัติไว้ว่าหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก การประกันคุณภาพภายใน คือ กระบวนการบริหารจัดการที่มีการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพซึ่งเป็นภารกิจที่สถานศึกษาจะต้องทำอยู่แล้ว การประกันคุณภาพจึงไม่ใช่เรื่องใหม่หรือเป็นเรื่องแปลกแยกไปจากงานปกติและไม่ใช่ การประเมินเพื่อประเมินไม่เน้นการสร้างเอกสาร แบบวัด หรือแบบประเมินเป็นจำนวนมาก แต่เป็นการประเมินเพื่อพัฒนาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 10 - 11) จึงได้กำหนดหลักการสำคัญของการประกันคุณภาพในสถานศึกษา ดังนี้

- 1) จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพภายใน คือ การที่สถานศึกษาร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นตามมาตรฐานการศึกษาโดยเป้าหมายที่สำคัญอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน
- 2) การที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามข้อ 1 ต้องทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาไม่ใช่เป็นกระบวนการที่แยกส่วนมาจากการดำเนินงานตามปกติของสถานศึกษาโดยสถานศึกษาจะต้องวางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการที่มีเป้าหมายชัดเจนทำตามแผน ตรวจสอบประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ มีความโปร่งใสและมีจิตสำนึกในการพัฒนาคุณภาพการทำงาน
- 3) การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู อาจารย์ และบุคลากรอื่นๆ ในสถานศึกษา โดยในการดำเนินงานจะต้องให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง

เช่น ผู้เรียน ชุมชน เขตพื้นที่ หรือหน่วยงานที่กำกับดูแลและมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตามประเมินผล พัฒนาปรับปรุง ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันผลักดันให้สถานศึกษามีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพเป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง สังคม และ ประเทศชาตินอกจากนี้การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ยังอยู่ที่ระบบการควบคุม คุณภาพ การศึกษา และระบบการตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ หลักการบริหาร ที่เป็นระบบครบวงจร PDCA ซึ่งประกอบด้วยการร่วมวางแผน ร่วมกันปฏิบัติตาม แผน ร่วมกันตรวจสอบ และร่วมกันปรับปรุงแก้ไขหมุนเวียนเป็นวงจรในการตรวจสอบการทำงาน การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจึงเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารและการจัดการเรียนการสอน อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา เป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนโดยในการดำเนินงานจะต้องให้ผู้เกี่ยวข้องเข้า มามีส่วนร่วมช่วยกันคิดช่วยกันทำ เพื่อพัฒนาคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 15) ได้ให้ความหมายของการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการประเมินผล และการติดตาม ตรวจสอบ คุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษาหรือโดยหน่วยงาน ต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้นๆ

วารินทร์ สิ้นสูงสุด (2543, หน้า 5) ให้ความหมาย การประกันคุณภาพภายในว่า เป็นการ ประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จากภายในโดย บุคลากรของสถานศึกษาศึกษานั้นเอง หรือหน่วยงานโดยต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543, หน้า 9) ได้กำหนดไว้ว่าการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา ร่วมกันวางแผนกำหนด เป้าหมาย และวิธีการลงมือทำตามแผนในทุกขั้นตอน มีการบันทึกข้อมูลเพื่อร่วมกันตรวจสอบผลงาน หากจุดเด่นจุดที่ต้องปรับปรุง แล้วร่วมกันปรับปรุงแผนนั้นๆ โดยมุ่งหวังให้มีประสิทธิภาพในการบริหาร จัดการสถานศึกษาที่เน้นคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ

จำรัส นองมาก (2544, หน้า 35) และรุ่ง แก้วแดง (2544, หน้า104) ให้ความหมายของการ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สอดคล้องกันว่า หมายถึง การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษา หรือโดย หน่วยงาน ต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น

ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย (2545, หน้า 31) ให้ความหมายการประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จากภายในโรงเรียน โดยบุคลากรของสถานศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่ดูแลสถานศึกษานั้น ดังนั้นการที่โรงเรียนประเมินตนเองและสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ร่วมกันกับ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดประเมินมาตรฐานโรงเรียน จึงเป็นการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจากความหมายของการประกันคุณภาพภายใน

สเต็บบิง (Stebbing, 1993, pp. 19-22) กล่าวว่า การประกันคุณภาพเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับระบบคุณภาพทุกระบบ การรวบรวมข้อมูล การวางแผนกิจกรรมทุกชนิด และการให้รายละเอียดหรือคำแนะนำต้องกระทำก่อนลงมือทำกิจกรรมใดๆ เพื่อให้สามารถควบคุมขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆได้อย่างเหมาะสม

คัทแตนซ์ (Cuttance, 1994, p. 5) ได้ให้นิยามของการประกันคุณภาพว่า หมายถึงกลยุทธ์ที่ได้วางแผนไว้อย่างเป็นระบบ และการปฏิบัติงานที่ได้มีการออกแบบไว้ โดยเฉพาะ เพื่อรับประกันว่ากระบวนการได้รับการกำกับดูแล รวมถึงการปฏิบัติงานนั้นมุ่งไปสู่ เป้าหมายที่ตั้งไว้อยู่ตลอดเวลา

เมอร์แกทรอยด์ และมอร์แกน (Murgatroyd and Morgan, 1994, p. 45) ได้ให้ความหมายว่าการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา วิธีการที่เหมาะสมและความต้องการคุณภาพการศึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญ และการติดตามกระบวนการการตรวจสอบหรือเป็นการประเมินการปฏิบัติงานจากมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด

แซลลิส (Sallis, 2002, p. 17) ได้ให้ความหมายว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ การออกแบบคุณภาพการศึกษา มุ่งสู่กระบวนการความตระหนัก และความมั่นใจในผลผลิตทางการศึกษาของสถานศึกษา

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (2543, หน้า 60) ได้ให้ความหมายว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพราะเป็นระบบที่สร้างความมั่นใจว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้คุณภาพมาตรฐาน ผู้สำเร็จการศึกษาต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดและสังคมต้องการ

จาร์ส นองมาก (2544, หน้า 2) ได้ให้ความหมายว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่สถานศึกษากำหนดขึ้น เป็นแนวปฏิบัติเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า ถ้าทำตามกระบวนการที่กำหนดนี้แล้ว การศึกษาจะมีคุณภาพเป็นที่พึงพอใจของผู้รับบริการ

สมคิด พรหมจ้อย และสุพักตร์ พิบูลย์ (2544, หน้า 1) ได้ให้ความหมายว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นระบบการควบคุม ตรวจสอบ และตัดสินคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดของสถานศึกษา

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2544, หน้า 1-2) ได้ให้ความหมายว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เพื่อสร้างความมั่นใจในคุณภาพของการจัดการศึกษา โรงเรียนจะต้องแสดงภาระหน้าที่ความรับผิดชอบต่อนักเรียนและผู้ปกครอง นั่นคือผลผลิตตัวนักเรียนต้องตอบสนองต่อลูกค้า และเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด ในด้านผู้ปกครองต้องเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน ได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบ ร่วมตัดสินใจ

อุทุมพร จามรมาน (2544, หน้า 1) ได้ให้ความหมายว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนทุกคนว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ เพื่อผลผลิตจะได้มีคุณภาพ

สำนักงานทดสอบทางการศึกษา (2544, หน้า 8) ได้ให้ความหมายว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เป็นการสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษา ทั้งผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยรวม ว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ หรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด

วิระวัฒน์ อุทัยรัตน์ และเฉลิมชัย หาญกล้า (2546, หน้า 37) ได้ร่วมกันให้ความหมายของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาว่า กลไกหรือกระบวนการในการจัดการศึกษาที่ได้มีการวางแผนและจัดระบบไว้เป็นอย่างดี ซึ่งทำให้เกิดความมั่นใจได้ว่าจะนำไปสู่การได้ผู้สำเร็จการศึกษาที่มีมาตรฐานตามที่กำหนด

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2547, หน้า 11) ให้ความหมายของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาว่า เป็นการประเมิน ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ธีระ รุญเจริญ (2550, หน้า 80) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาว่าเป็นระบบการประเมินผล และติดตาม ตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

สรุปได้ว่า การดำเนินการประกันคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการศึกษาที่สถานศึกษาดำเนินการ เพื่อการประกันคุณภาพ การวางแผน กำหนดเป้าหมาย และวิธีการลงมือทำตามแผน ประเมินผล และปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด โดยใช้ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 โดยมีแนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2.2 ความสำคัญของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นกลไกสำคัญที่ทำหน้าที่ส่งเสริมและผลักดันให้กระบวนการทำงานของสถานศึกษาทุกระดับดำเนินไปอย่างมีระบบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ได้มีนักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษากล่าวถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไว้ ดังนี้

สเตบบิง (Stebbing. 1993, pp. 19-22) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับระบบคุณภาพทุกระบบ การรวบรวมข้อมูล การวางแผนกิจกรรมทุกชนิด และการให้

รายละเอียด หรือคำแนะนำต้องกระทำก่อนลงมือทำกิจกรรมใดๆ เพื่อให้สามารถควบคุมขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมใน มาตรา 47 ได้บัญญัติเกี่ยวกับมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก มาตรา 48 ได้บัญญัติให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา จัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก ดังนั้นการประกันคุณภาพภายในจึงเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย

ประเวศ วะสี (2544, หน้า 15-16) กล่าวว่า ประเทศไทยของเรามีวิกฤตการณ์หลายเรื่อง สาเหตุหลักคือ วิกฤตการณ์ทางปัญญา วัตถุประสงค์ของการปฏิรูปการศึกษาคือ ทำอย่างไรจึงจะยกระดับสติปัญญาของคนทั้งประเทศได้ในเวลาอันรวดเร็ว ให้เข้าใจความเป็นจริงและสามารถเผชิญกับปัญหาปัจจุบันและอนาคต โดยสามารถรักษาความสมดุลของเราไว้ได้ และมีความยั่งยืนการจัดการศึกษาของโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงต้องให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาที่คำนึงถึงคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยต้องจัดการศึกษาให้สามารถตอบสนองความต้องการ ความคาดหวัง และความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาในทุกส่วน ทั้งในด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต นอกจากนี้ต้องดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่กำหนดให้มีการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพและมาตรฐานด้วยการให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาที่ประกอบด้วย การประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก

ประภาพรธณ เอี่ยมสุภชาติ และคนอื่นๆ (2545, หน้า 113) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีความสำคัญ ดังนี้

- 1) ทำให้เกิดความมั่นใจในคุณภาพการศึกษา เพราะเกิดจากกลไกในการควบคุม การตรวจสอบคุณภาพและการประเมินคุณภาพที่เชื่อถือได้ ทำให้เกิดการคุ้มครองผู้บริโภค และเกิดความเสมอภาคในโอกาสที่จะได้รับการศึกษา และการบริการการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง
- 2) ประชาชนและสังคมมั่นใจ และสามารถตัดสินใจเลือกใช้กระบวนการจัดการศึกษา และผลผลิตของสถานศึกษา และหรือหน่วยงานทางการศึกษา
- 3) เพื่อให้สถาบันการศึกษาได้มีการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง
- 4) เพื่อกระตุ้นให้ผู้รับผิดชอบ หรือผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษา มุ่งพัฒนาการศึกษาให้มีมาตรฐานคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

5) เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกใหม่ในหน่วยงานตระหนักและดำเนินการถึงหน้าที่ของตนในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2547, หน้า 8-13) กล่าวว่า การประกันคุณภาพเป็นเรื่องสำคัญ ที่ต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการจัดการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึงมีการกำหนดบทบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะในหมวด 6 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา อันส่งผลให้สถานศึกษาดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐานด้วยการให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาที่ประกอบด้วย การประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก สำหรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีความสำคัญอย่างยิ่งแก่ผู้รับบริการทางการศึกษา คือ นักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และหน่วยงานที่กำกับ ดูแล ด้านการจัดการศึกษา ทำให้มีความมั่นใจในคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยมีกฎกระทรวง ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นกรอบและแนวทางในการจัดการศึกษา ส่งผลให้ครู ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาได้ปฏิบัติงานตามบทบาทอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

2.2.3 แนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็นกลไกในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สร้างความมั่นใจและพึงพอใจแก่ผู้รับบริการ ว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพในการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพย่อมเกิดจากการมีระบบดำเนินการที่ดี ความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษา รวมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้มีหน่วยงานทางการศึกษาและนักการศึกษาเสนอแนวคิดหลักการของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 3) เสนอหลักการของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพราะเป็นระบบที่สร้างความมั่นใจว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้คุณภาพมาตรฐาน ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตรงตามเป้าหมายของหลักสูตร มีหลักการสำคัญ ดังนี้

- 1) การสร้างความมั่นใจ และพึงพอใจในคุณภาพการศึกษา
- 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาของทุกฝ่าย ทั้งผู้ให้และผู้รับบริการ
- 3) ความร่วมมือทางวิชาการขององค์กร และบุคลากรในพื้นที่
- 4) การดำเนินงานเน้นคุณภาพในการปฏิบัติงานทุกระดับ ทุกขั้นตอน
- 5) การดำเนินงานสามารถติดตาม ตรวจสอบได้
- 6) การรายงานสู่สาธารณชนและผู้เกี่ยวข้อง

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2547, หน้า 23) เสนอแนวคิดตามหลักการบริหารการประกันคุณภาพภายในเป็นกระบวนการบริหารจัดการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการ หลักการและกระบวนการบริหารดังกล่าวเป็นสิ่งที่ใช้ในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ โดยจะต้องมีกระบวนการวางแผน ทำตามแผนตรวจสอบประเมินผล และพัฒนาปรับปรุงอยู่เสมอ โดยมุ่งหวังให้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ แนวคิดการทำงานที่เป็นระบบเช่นนี้จะช่วยสร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันภายในสถานศึกษา เกิดความรู้สึกว่าเป็นงานปกติ เป็นการมองตนเองและประเมินตนเอง ซึ่งจะทำให้สถานศึกษามีฐานข้อมูลที่น่าเชื่อถือเป็นจริง พร้อมเสนอต่อการตรวจสอบจากหน่วยงานภายนอก

สำนักงานทดสอบทางการศึกษา (2544, หน้า 9) กล่าวว่า ระบบการประกันคุณภาพภายในเป็นกลไกขับเคลื่อนให้สถานศึกษาขับเคลื่อนไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่อง บนหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนและการพัฒนาการระดมความคิดขอการจัดการศึกษา สถานศึกษาจะต้องดำเนินการบริหารจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง อันนำไปสู่การเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้สังคมมั่นใจว่าผู้เรียนทุกคนมีความรู้ ความสามารถ บุคลิกลักษณะ และคุณสมบัติตรงตามหลักสูตรการศึกษาอย่างแท้จริง

วันทยา วงศ์ศิลปกรรม และคนอื่นๆ (2545, หน้า 9-10) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ดี จะต้องมียุทธศาสตร์และเงื่อนไข ดังนี้

1) การมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับผลการจัดการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมินผล และร่วมรับผิดชอบกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2) การเสริมสร้างพลัง โดยสร้างความรู้ ทักษะ และความมั่นใจแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อสร้างโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3) การกระจายอำนาจ สถานศึกษาจะพัฒนาคุณภาพให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้อย่างเต็มที่ ต่อเมื่อสถานศึกษาเองต้องมีความเป็นอิสระเพียงพอที่จะคิดและตัดสินใจทั้งด้านการบริหาร ด้านวิชาการ และการใช้จ่ายงบประมาณ ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม มีเจตนารมณ์ต้องการให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา สู่สถานศึกษาและท้องถิ่นให้มากที่สุด

4) การสร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อในพันธะ ภาระ การศึกษาไม่ใช่เรื่องของคนใดคนหนึ่งหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่เป็นเรื่องของทุกคนที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษา เช่นหน้าที่ความเป็นพ่อแม่ ครู เป็นต้น นอกจากนี้กระบวนการทำงานและผลงานของสถานศึกษาแห่งนั้นต้องสามารถตรวจสอบได้ทุกเมื่อโดยสังคมและประชาชน

5) การปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง การตรวจสอบทั้งภายในและภายนอกในบริบทของการประกันคุณภาพ มีจุดประสงค์เพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับใช้ในการวางแผนเพื่อการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง มิใช่การจับผิดหรือการตัดสินให้รางวัลหรือให้โทษ

ณัฐพล ชุมวรฐายี (2545, หน้า 10-11) กล่าวว่า หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีดังนี้

1) จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพ คือ การที่สถานศึกษาร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาไม่ใช่การจับผิด เป้าหมายสำคัญอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน

2) การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย ต้องทำให้การประกันคุณภาพเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการและการทำงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ใช่เป็นกระบวนการที่แยกส่วนมาจากการดำเนินงานตามปกติของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาจะต้องวางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการที่มีเป้าหมายชัดเจน ทำตามแผน ตรวจสอบประเมินผล และพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ มีความโปร่งใส และมีจิตสำนึกในการพัฒนาคุณภาพการทำงาน

3) การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครูอาจารย์ และบุคลากรอื่นๆ ในสถานศึกษา โดยในการดำเนินงานจะต้องให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียน ชุมชน เขตพื้นที่ หรือหน่วยงานที่กำกับดูแล เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตาม ประเมินผล พัฒนา ปรับปรุง ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันผลักดันให้สถานศึกษามีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ เป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง สังคม และประเทศชาติ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554, หน้า 52) กล่าวว่า สถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามที่ประกาศไว้ในกฎกระทรวง มีหลักการ ดังนี้

- 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- 2) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ
- 3) การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา
- 4) การดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 5) การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา
- 6) การประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด
- 7) การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี
- 8) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ธีระ รุญเจริญ (2550, หน้า 80-81) กล่าวว่า สถานศึกษาจะต้องพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการศึกษา โดยมีหลักการ ดังนี้

- 1) เป้าหมายสำคัญของการประกันคุณภาพ คือ การพัฒนาผู้เรียน
- 2) ถือว่าการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร
- 3) ถือว่าบุคลากรทุกคน รวมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีหน้าที่ร่วมรับผิดชอบในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตั้งแต่การวางแผน การติดตามประเมินผล การพัฒนาปรับปรุงการช่วยคิดช่วยทำ ช่วยผลักดัน

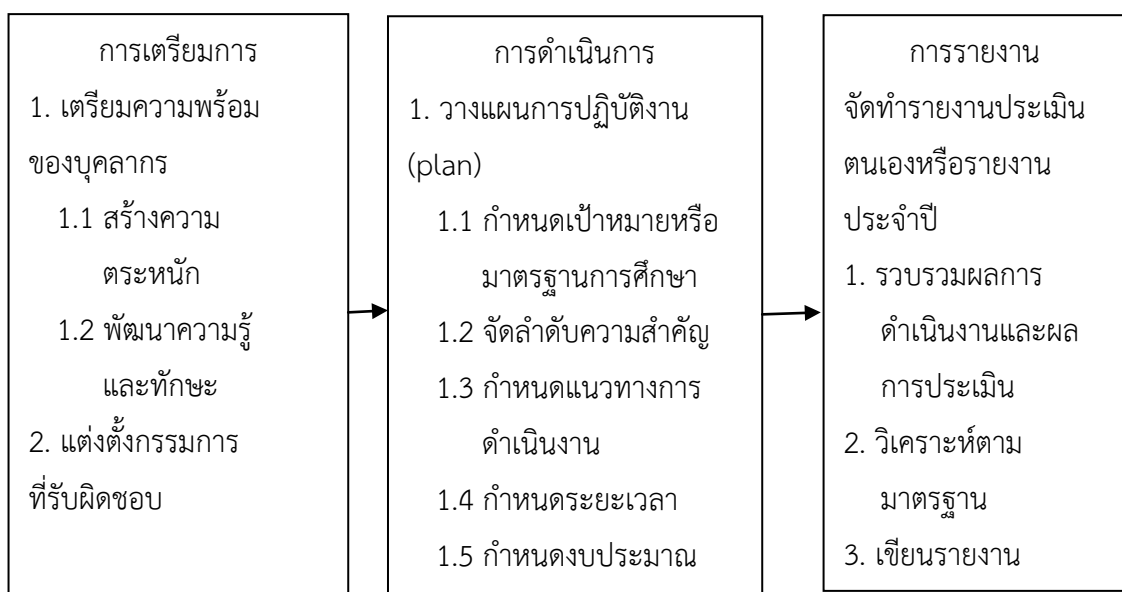
สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2543, หน้า 35-36) ได้เสนอแนวคิดและกรอบดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไว้เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

- 1) การควบคุมคุณภาพการศึกษา มีดังนี้
  - (1) การกำหนดมาตรฐาน ได้แก่ จัดทำมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับท้องถิ่นและมาตรฐานกลางโดยคณะกรรมการโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต
  - (2) การพัฒนาเข้าสู่มาตรฐานการศึกษาได้แก่ พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ พัฒนาระดับจิตใจให้ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อปรับปรุงสิ่งต่างๆ ให้ดีขึ้น สร้างจิตสำนึกของผู้ปฏิบัติงานให้เห็นว่าการปรับปรุงคุณภาพจะต้องปรับปรุงอยู่เสมอ และเป็นหน้าที่ของทุกคนเข้าเป็นสมาชิกของชมรมหรือสมาคมทางวิชาการ จัดทำธรรมนูญสถานศึกษา พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและสื่อการเรียนการสอน บริหารคุณภาพโดยมุ่งเน้นผลผลิต ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน โดยอาศัยกระบวนการดังนี้
- 2) ระบบควบคุมคุณภาพ มีการวางแผน (plan) การปฏิบัติ (do) การตรวจสอบ (check) และการปรับปรุง (act)
  - (1) มีการทำงานเป็นมาตรฐาน โดยการควบคุมกระบวนการตามเอกสารคู่มือที่จัดทำขึ้น ได้แก่ คู่มือนโยบาย คู่มือขั้นตอนหรือแนวปฏิบัติ และคู่มือการทำงานหรือแผนการสอน
  - (2) ต้องให้ทุกคนในสถานศึกษามีส่วนร่วม
  - 3) มีการทำงานเป็นทีมหรือเป็นคณะกรรมการทุกระดับ ซึ่งส่งผลต่อการสร้างขวัญ กำลังใจและเจตคติที่ดี พัฒนาระบบสารสนเทศของสถานศึกษา ระดมความร่วมมือจากชุมชน
  - 4) การตรวจสอบคุณภาพหรือการทบทวนคุณภาพภายใน มีการดำเนินการ ดังนี้
    - (1) สถานศึกษาทบทวนคุณภาพภายในทุกปี
    - (2) นำผลการทบทวนคุณภาพมาดำเนินการปรับปรุงให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนด
  - 5) การประเมินคุณภาพ สถานศึกษากำหนดให้มีการประเมินความก้าวหน้า มีการประเมินโครงการ แผนงาน แล้วนำผลที่พัฒนามาจัดให้มีการประเมินคุณภาพจากภายนอกเพื่อรับรองมาตรฐานต่อไป

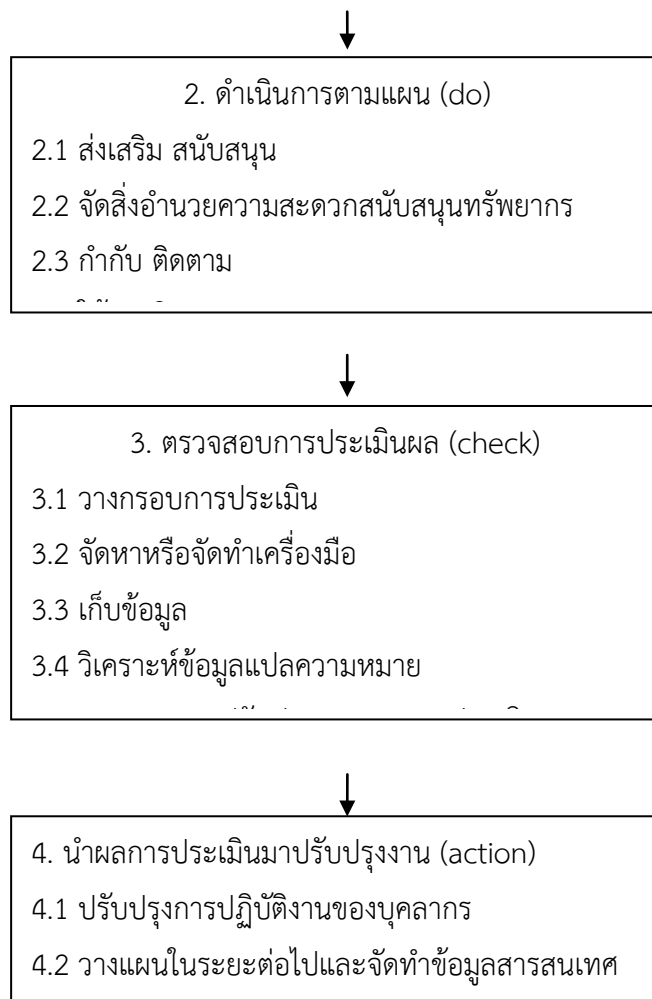
ซุมส์คี้ อินทร์รักษ์ (2547, หน้า 190) ได้กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย การดำเนินการ 3 องค์ประกอบ ดังนี้

- 1) การควบคุมคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการเพื่อนำไปสู่ระบบคุณภาพ ดังนี้
    - (1) การกำหนดมาตรฐานด้านผลผลิต ปัจจัย และกระบวนการ
    - (2) การพัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน ได้แก่ การดำเนินการจัดปัจจัยต่างๆ ให้มีมาตรฐาน เช่น พัฒนาอาจารย์ผู้สอน พัฒนาผู้บริหาร ปัจจัยส่งเสริม หรือสนับสนุนอื่นๆ รวมทั้งการจัดการองค์กร หรือคณะกรรมการบริหารฝ่ายต่างๆของสถานศึกษาการปรับกลยุทธ์และกระบวนการทัศน์ในการปฏิบัติงาน
  - 2) การตรวจสอบคุณภาพ เป็นกระบวนการเพื่อรวบรวมข้อมูล เพื่อวิเคราะห์สภาพ จุดเด่น จุดด้อย และนำไปปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาต่อไป ซึ่งประกอบด้วย
    - (1) การประเมินความก้าวหน้าของสถานศึกษาและจัดทำรายงานต่อประชาชน หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการโดยคณะกรรมการในสถานศึกษา จัดให้มีการตรวจสอบภายใน (Internal audit)
    - (2) การประเมินความก้าวหน้าจากองค์กรภายนอก (external audit) เพื่อตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไขให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ
  - 3) การประเมินคุณภาพ เป็นกระบวนการติดตามหรือตรวจสอบคุณภาพว่าถึงเกณฑ์ มาตรฐานที่กำหนดไว้เพียงใด ซึ่งประกอบด้วย
    - (1) การทบทวนคุณภาพของสถานศึกษา เพื่อตรวจสอบว่าการปฏิบัติงานที่กำลัง ดำเนินการอยู่นั้นมีมาตรฐานแล้วหรือยัง มีเรื่องใดที่ควรปรับปรุงให้เข้าสู่เกณฑ์มาตรฐาน
    - (2) การประเมินเพื่อขอรับรองมาตรฐาน (accreditation) เป็นการขอรับรองจาก องค์กรภายนอกโดยอาศัยเกณฑ์มาตรฐานในระดับสากล
- ฮัทชิน (Hutchins,1991, p. 3-4) ได้อธิบายขั้นตอนการสร้างคุณภาพไว้ ดังนี้
- 1) ขั้นที่ 1 การตรวจสอบ (inspection) โดยหน่วยตรวจสอบ ตรวจสอบผลิตภัณฑ์เทียบกับข้อกำหนด การแบ่งกลุ่มสินค้า การคัดเกรด และรายงานไปยังหน่วยผลิตเพื่อแก้ไข
  - 2) ขั้นที่ 2 การควบคุมคุณภาพ (quality control) โดยหน่วยตรวจสอบหรือหน่วย ควบคุมคุณภาพ มีจุดเน้นในการควบคุมกระบวนการผลิตให้มีความสูญเสียน้อยที่สุด ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีการ ตรวจสอบตนเอง มีการทดสอบสินค้า การให้ข้อมูลป้อนกลับและการแก้ไข
  - 3) ขั้นที่ 3 การประกันคุณภาพ (quality assurance) มีหน่วยประกันคุณภาพที่ให้การ ฝึกอบรมและให้คำแนะนำปรึกษาให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน มีทั้งการตรวจสอบจากบุคคลภายนอกและ การตรวจสอบภายในองค์กร มีเกณฑ์มาตรฐานที่เป็นสากล
  - 4) ขั้นที่ 4 การบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร (total quality management) เป็นการให้ความสำคัญกับคุณภาพมากขึ้น จุดเน้น คือ การพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องในทุกกระบวนการ ทำงานเป็นกลุ่ม และทุกคนในองค์กรเป็นผู้รับผิดชอบคุณภาพ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2546, หน้า12-13) ระบุว่า ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร จะต้องคำนึงถึงเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน จำเป็นต้องมีการเตรียมการเพื่อสร้างความพร้อมให้แก่บุคลากร และจัดให้มีกลไกในการดำเนินงาน หลังจากนั้นบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องจึงร่วมกันวางแผน ร่วมกันปฏิบัติ ร่วมกันตรวจสอบ และร่วมกันปรับปรุง โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2546, หน้า 13) สรุปไว้ดังภาพ 2

ภาพ 2 ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ที่มา: (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2546, หน้า 13)

สรุปได้ว่า สถานศึกษาจะต้องมีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดในกฎกระทรวง ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารอย่างเป็นระบบ ได้แก่ กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามีการจัดทำและดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งพัฒนา

คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยจัดระบบข้อมูลสารสนเทศและใช้สารสนเทศในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ให้ความสำคัญกับการติดตามตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา แล้วนำผลการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอกไปใช้วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายใน ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาแก่ผู้รับบริการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ตลอดจนเพื่อเป็นข้อมูลในการเตรียมการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาต่อไป

2.2.4 กฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา

พ.ศ.2553

กฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ได้ให้ความสำคัญต่อการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานว่าเป็นการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาการติดตาม และการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนดสำหรับการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งกระทำโดยบุคลากรของสถานศึกษานั้น หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษา ดังนี้

1) ระบบการประกันคุณภาพภายใน เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนา มาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ต้องประกอบด้วย (1) การประเมินคุณภาพภายใน (2) การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา (3) การพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2) ระบบการประกันคุณภาพภายนอก เพื่อรับรองมาตรฐานและมุ่งพัฒนาคุณภาพ การศึกษาทุกระดับ ต้องประกอบด้วย (1) การประเมินคุณภาพภายนอก (2) การติดตามตรวจสอบ คุณภาพการศึกษา

3) สถานศึกษาดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ด้วยการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดและการมีส่วนร่วมของชุมชน

4) ให้สถานศึกษาจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในเสนอ ต่อคณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาและเปิดเผยรายงาน นั้นต่อสาธารณชน

5) สถานศึกษาต้องนำผลการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอกไปประกอบ การจัดทำแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

6) การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ใช้บังคับแก่การจัดการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ไม่รวมถึงการจัดการอาชีวศึกษาโดยให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ประกอบด้วย (1) กรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง เป็นประธานกรรมการ (2) เลขานุการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เป็นรองประธานกรรมการ (3) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากผู้มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์การจัดการศึกษา การบริหารสถานศึกษา หรือการประเมินการจัดการศึกษา จำนวนไม่เกินเก้าคน

เป็นกรรมการซึ่งในจำนวนนี้จะต้องแต่งตั้งจากบุคคลที่ไม่เป็นข้าราชการหรือพนักงานมหาวิทยาลัยที่มีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคน ให้เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแต่งตั้งข้าราชการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งดูแลงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกรรมการและเลขานุการ

7) คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ (1) วางระเบียบหรือออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2) เสนอแนะแนวทางปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาแก่สถานศึกษาโดยให้นำผลการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอกไปปรับปรุงคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (3) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (4) ปฏิบัติการอื่นที่เกี่ยวข้องตามที่รัฐมนตรีหรือคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมอบหมาย

8) สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยดำเนินการดังต่อไปนี้ (1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (3) จัดระบบบริหารและสารสนเทศ (4) ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (5) จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา (6) จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (7) จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน (8) จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

การดำเนินการให้สถานศึกษายึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยการส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแลของหน่วยงานต้นสังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ไม่สามารถปฏิบัติงานบางประการได้ ให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแล้วแต่กรณี ประกาศผ่อนผันการปฏิบัติและวางแนวทางในการประกันคุณภาพภายในให้เหมาะสมกับสภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้นแล้วรายงานให้รัฐมนตรีทราบ

9) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาต้องสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ เอกลักษณ์ของสถานศึกษา และมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด และต้องครอบคลุมสาระการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งคำนึงถึงศักยภาพของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่นด้วย

10) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้ดำเนินการดังต่อไปนี้
(1) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการที่จำเป็นของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ (2) กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และความสำเร็จของการพัฒนาไว้อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม (3) กำหนดวิธีดำเนินงานที่มีหลักวิชา ผลการวิจัย หรือข้อมูลเชิงประจักษ์ที่อ้างอิงได้ให้ครอบคลุมการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษาด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้การส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การพัฒนาบุคลากร และการบริหารจัดการ เพื่อนำไปสู่มาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ (4) กำหนดแหล่งวิทยากรภายนอกที่ให้การสนับสนุนทางวิชาการ (5) กำหนดบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรของสถานศึกษาและผู้เรียนรับผิดชอบและดำเนินงานตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (6) กำหนดบทบาทหน้าที่และแนวทางการมีส่วนร่วมของบิดา มารดา ผู้ปกครองและองค์กรชุมชน (7) กำหนดการใช้งบประมาณและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (8) จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

11) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาวิเคราะห์ วิจัย และเผยแพร่นวัตกรรมเกี่ยวกับ รูปแบบและเทคนิควิธีการประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุน และร่วมพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

12) หน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจัดให้มีการติดตามตรวจสอบ คุณภาพการศึกษาอย่างน้อยหนึ่งครั้ง ในทุกสามปีและแจ้งผลให้สถานศึกษาชั้นพื้นฐานทราบรวมทั้งให้ เปิดเผยผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาต่อสาธารณชน

13) การประกันคุณภาพภายนอกให้คำนึงถึงจุดมุ่งหมายและหลักการ ดังต่อไปนี้
(1) เพื่อให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (2) ยึดหลักความเที่ยงตรง เป็นธรรม และโปร่งใส มีหลักฐานข้อมูลตามสภาพความเป็นจริงและมีความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ (3) สร้างความสมดุล ระหว่างเสรีภาพทางการศึกษากับจุดมุ่งหมายและหลักการการศึกษาของชาติ โดยให้มีเอกภาพเชิงนโยบาย ซึ่งสถานศึกษาสามารถกำหนดเป้าหมายเฉพาะและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เต็มตามศักยภาพของ สถานศึกษาและผู้เรียน (4) ส่งเสริม สนับสนุน และร่วมมือกับสถานศึกษาในการพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา (5) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพ และพัฒนาการจัดการศึกษาของรัฐเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพสถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น (6) ความเป็นอิสระ เสรีภาพทางวิชาการ เอกสิทธิ์ ปริชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ พันธกิจและ เป้าหมายของสถานศึกษา

14) การประกันคุณภาพภายนอก ให้สำนักงานทำการประเมินคุณภาพภายนอก สถานศึกษาแต่ละแห่งตามมาตรฐานการศึกษาของชาติและครอบคลุมหลักเกณฑ์ในเรื่อง ดังต่อไปนี้
(1) มาตรฐานที่วัดด้วยผลการจัดการศึกษาในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา (2) มาตรฐานที่วัดด้วย

การบริหารจัดการศึกษา (3) มาตรฐานที่ว่าด้วยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (4) มาตรฐานที่ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายในกรณีที่มีความจำเป็นต้องทำการประเมินคุณภาพภายนอกจากมาตรฐานอื่นเพิ่มเติมจากมาตรฐานที่กำหนดในวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานประกาศกำหนดมาตรฐานอื่นได้โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

15) ในกรณีที่ผลการประเมินคุณภาพภายนอกแสดงว่า ผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ให้สำนักงานแจ้งเป็นหนังสือพร้อมแสดงเหตุผลที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานแก่หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษานั้น และให้สถานศึกษานั้นปรับปรุงแก้ไขโดยจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพและดำเนินการตามแผน เพื่อขอรับการประเมินใหม่ภายในสองปีนับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการประเมินครั้งแรกให้สถานศึกษาเสนอแผนพัฒนาคุณภาพต่อสำนักงานเพื่อพิจารณาอนุมัติภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการประเมินตามวรรคหนึ่ง

16) กรณีสถานศึกษาไม่ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขภายในกำหนด ให้สำนักงานรายงานต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กฎกระทรวง ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553, 2553, หน้า 22-23)

จากกฎกระทรวงสรุปได้ว่า มีสาระสำคัญอันประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก เป็นภารกิจที่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ของกฎกระทรวง ทั้งนี้เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยกฎกระทรวงได้กำหนด ให้มีคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาแต่ละแห่ง ตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ ในการประกันคุณภาพภายนอกกฎหมายให้อำนาจแก่สำนักงานทำการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาแต่ละแห่งตามมาตรฐานการศึกษาของชาติและครอบคลุมหลักเกณฑ์ที่ประกอบด้วย มาตรฐานที่ว่าด้วยผลการจัดการศึกษาในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา มาตรฐานที่ว่าด้วยการบริหารจัดการศึกษา มาตรฐานที่ว่าด้วยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมาตรฐานที่ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายใน จากเจตนารมณ์ของกฎหมาย พบว่าให้ความสำคัญต่อระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก ทั้งนี้เพื่อคุณภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอันจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนโดยตรง

2.2.5 การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1) ความจำเป็นในการกำหนดคุณภาพมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้คนมีความรู้และคุณสมบัติต่างๆ ที่ช่วยให้คนนั้นอยู่รอดในโลกได้ เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว และสังคมส่วนรวม (สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, 2545, อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, หน้า 1)

ดังนั้นคุณภาพการศึกษาจึงสะท้อนถึงคุณภาพของคนที่เป็ผลผลิตของการจัดการศึกษา อย่างไรก็ตาม ในสถานการณ์ปัจจุบันสถานศึกษาส่วนใหญ่ มีความเหลื่อมล้ำและแตกต่างกัน ทั้งในด้านงบประมาณ คุณภาพ บุคลากร หรือแม้แต่ปัจจัยด้านผู้เรียน รวมทั้งปัจจัยเอื้ออื่นๆ เช่น ความร่วมมือของกรรมการ สถานศึกษา การสนับสนุนจากชุมชน หน่วยงานหรือองค์กรที่อยู่ใกล้เคียงสถานศึกษา และการติดตาม ช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัด สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผล กระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษา อีกทั้งปัจจุบันสถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการศึกษาด้วย ตนเอง มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเอง คุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการบริหารจัดการจึงมีความ แตกต่างกัน ดังนั้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติมจึงกำหนดให้ หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา อันนำไปสู่ การกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้น การพัฒนาให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในของสถานศึกษาจะผ่านไปแล้วช่วงระยะเวลาหนึ่ง คือ รอบทศวรรษที่ผ่านมา (พ.ศ. 2542 – 2551) กระแสสังคมก็ยังมีกรวิพากษ์วิจารณ์ว่าระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษายังไม่เข้มแข็ง สถานศึกษาไม่ได้สร้างระบบคุณภาพให้เกิดอย่างจริงจัง มุ่งเน้นการปรับปรุงเพื่อให้ผ่านเกณฑ์การ ประเมินคุณภาพภายนอกเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ กระทรวงศึกษาธิการจึงประกาศกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553

ลงวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2553 ที่กำหนดให้สถานศึกษาต้องพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษาด้วยการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต้องมีการดำเนินงาน 8 ประการ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, หน้า 1-2)

- (1) กำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา
  - (2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา
  - (3) จัดระบบบริหารและสารสนเทศ
  - (4) ดำเนินงานตามแผน
  - (5) ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
  - (6) ประเมินคุณภาพภายใน
  - (7) จัดทำรายงานประจำปีเสนอบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
  - (8) มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
- 2) ความสำคัญของการกำหนดคุณภาพมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกัน คุณภาพภายในของสถานศึกษา
- เพื่อให้เข้าสู่การพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาอย่าง แท้จริงมาตรฐานการศึกษาเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ และคุณภาพที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้

เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง มาตรฐานถูกกำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นหลักเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ๒๕๔๘ หน้า 16-17) มาตรฐานในบริบทนี้จึงเป็นมาตรฐานที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาโดยองค์รวม การกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษาทำให้เกิดโอกาสที่เท่าเทียมกันในการพัฒนาคุณภาพ เพราะสถานศึกษาทุกแห่งรู้ว่าเป้าหมายการพัฒนาที่แท้จริงอยู่ที่ใด การกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษาจึงเป็นการให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา ๒ ประการ คือ

1) สถานศึกษาทุกแห่งมีเกณฑ์เปรียบเทียบกับมาตรฐานซึ่งเป็นมาตรฐานเดียวกัน 2) มาตรฐานทำให้สถานศึกษาเข้าใจชัดเจนว่าจะพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปในทิศทางใดตั้งนั้น หากมีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเพื่อประเมินความก้าวหน้าหรือมีการประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานโดยองค์กรภายนอก สถานศึกษาก็สามารถเตรียมตัวให้พร้อมในการประเมินนั้นๆ ได้การกำหนดมาตรฐานการศึกษาเป็นการกำหนดความคาดหวังให้ชัดเจนทั้งครูผู้บริหาร พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาหากไม่มีมาตรฐาน สาธารณชนก็จะไม่ทราบว่าสาระสำคัญที่แท้จริงของการจัดการศึกษาอยู่ที่ใดคุณภาพคนที่ชาติต้องการเป็นอย่างไร การจัดการเรียนการสอนปัจจุบันต้องไปในทิศทางใดคุณภาพการจัดการศึกษาแต่ละแห่งมีจุดเด่น จุดควรพัฒนาในเรื่องใดบ้าง เนื่องจากไม่มีเครื่องชี้วัดเทียบเคียง ทำให้ขาดการรับผิดชอบต่อสาธารณชน (accountability) การกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษาทำให้สถานศึกษาต้องถือเป็นความรับผิดชอบที่จะทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน คุณภาพครูที่ต้องจัดการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐานคุณภาพการบริหารจัดการตลอดจนคุณภาพด้านการจัดสถานศึกษาให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ การสร้างอัตลักษณ์ของสถานศึกษา และการมีกิจกรรม โครงการที่ส่งเสริมที่สนองต่อนโยบายของรัฐบาลนอกจากนี้ มาตรฐานยังเป็นแนวทางให้สาธารณชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้การสนับสนุน ส่งเสริมสถานศึกษาในด้านต่างๆ ได้ เพื่อให้คุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นไปตามความคาดหวังของชุมชนมาตรฐานการศึกษามีประโยชน์ต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

(1) ผู้เรียน ทำให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาตนเองตามความคาดหวังของสังคม และประเทศชาติว่าต้องการคนที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างไร จะทำอย่างไรจึงจะเป็นผู้มีคุณสมบัติตามที่มาตรฐานการศึกษากำหนด

(2) ครู ใช้มาตรฐานเป็นกรอบแนวทางในการออกแบบการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองตามคุณลักษณะและคุณสมบัติตามที่มาตรฐานกำหนด เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามที่มาตรฐานกำหนดไว้

(3) ท้องถิ่นและสถานศึกษาใช้มาตรฐานเป็นแนวทางร่วมมือกันจัดการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

(4) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ประชาชนและผู้นำชุมชนใช้มาตรฐานเป็นเครื่องมือสื่อสาร

ให้ประชาชนได้รับทราบกระบวนการจัดการศึกษา การจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้คนไทยในท้องถิ่นเข้าใจและเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อให้การจัดการศึกษาช่วยยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด

(5) ประเทศชาติ ใช้มาตรฐานเป็นเครื่องมือที่ทำให้ทุกองค์ประกอบของระบบการศึกษาขับเคลื่อนไปพร้อมๆ กันสู่เป้าหมายเดียวกัน และทำให้เกิดภาพการจัดการศึกษาที่มีความหมาย

3) แนวคิดในการกำหนดคุณภาพมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

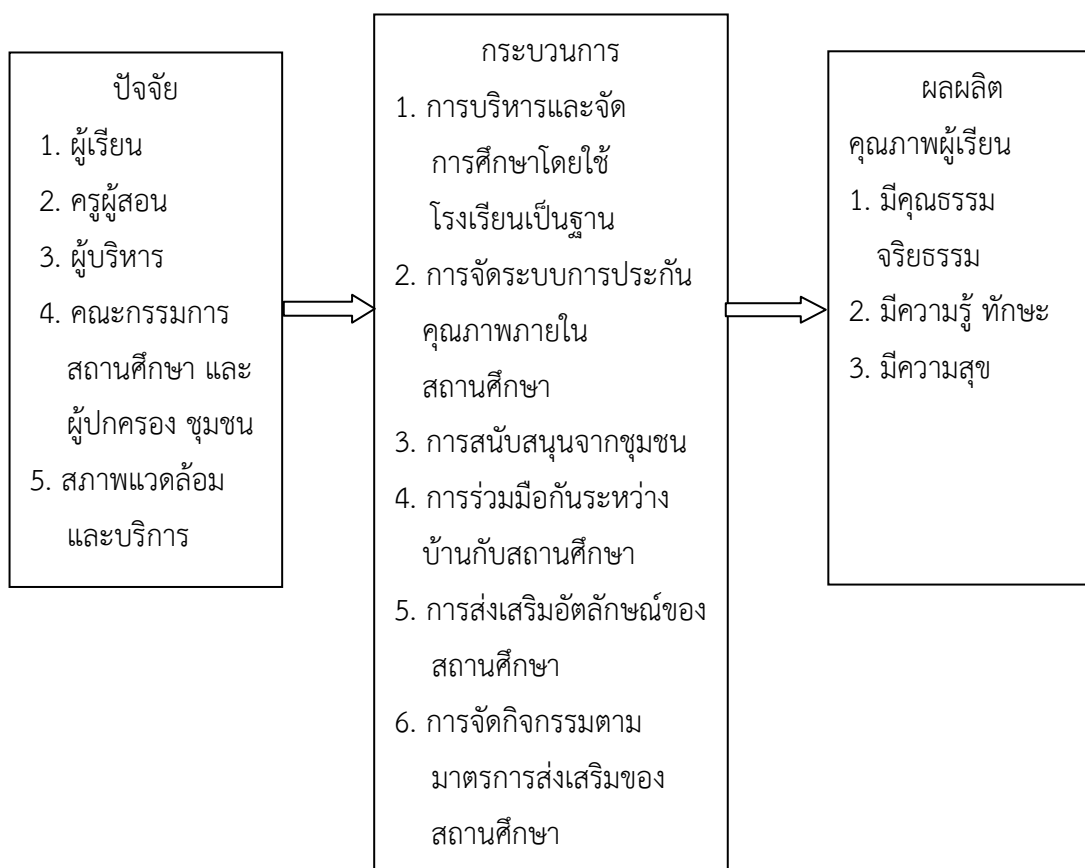
ธีระ รุญเจริญ (2550, หน้า 45) กล่าวว่า การกำหนดคุณภาพมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เป็นการที่สถานศึกษาจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีสิ่งสำคัญที่บ่งบอกได้อย่างชัดเจนหลายประการ ได้แก่ มีการกำหนดภารกิจของสถานศึกษาที่ชัดเจน มีการกำกับติดตามงานสม่ำเสมอ ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา บ้าน และชุมชนมีความใกล้ชิดและไว้วางใจกัน มีการตั้งความคาดหวังของผลสำเร็จไว้สูง มีความเป็นผู้นำด้านการจัดการเรียนรู้อย่างมืออาชีพ ทั้งครูและผู้บริหารมีการสร้างโอกาสในการเรียนรู้และให้เวลาผู้เรียนในการทำงานกลุ่มมากขึ้น จัดสิ่งแวดล้อมที่จำเป็นอย่างมีระเบียบ สะอาด และปลอดภัย มีการจัดหลักสูตรที่ชัดเจนสอดคล้องกับเป้าหมายใช้กลวิธีการประเมินที่หลากหลาย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554, หน้า 3-4) ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศให้ใช้เมื่อ วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2554 โดยยึดอุดมการณ์ หลักการจัดการศึกษา และมาตรฐานการศึกษาเป็นสำคัญ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการจัดการศึกษาเพื่อปวงชนโดยรัฐต้องจัดให้มีการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาเยาวชนไทยทุกคน ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งในฐานะที่เป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก เพื่อเป็นรากฐานที่พอเพียงสำหรับการใฝ่รู้ใฝ่เรียนตลอดชีวิต รวมทั้งเพื่อการพัฒนาหน้าที่การงานและการพัฒนาคุณภาพชีวิตส่วนตนและครอบครัว และเพื่อสร้างรากฐานที่แข็งแกร่ง สำหรับการสร้างสรรค์สังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนในอนาคต เพื่อให้การนำมาตรฐานสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จึงกำหนดมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็น 5 ด้าน ได้แก่

- (1) มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน
- (2) มาตรฐานด้านจัดการศึกษา
- (3) มาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้
- (4) มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา
- (5) มาตรฐานด้านมาตรการส่งเสริม

จากข้อสรุปดังกล่าว เมื่อนำมาประยุกต์กับแนวคิดการทำงานเชิงระบบ (system Approach) ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต สามารถกำหนดกรอบแนวคิด เพื่อความชัดเจนในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐาน การศึกษาของชาติ ดังแสดงในภาพ 3

ภาพ 3 กรอบแนวคิดการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพ ภายในของสถานศึกษา

ที่มา: (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, หน้า 4)

จากการศึกษาผู้วิจัยสรุปได้ว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อให้ได้คุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยหลักการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ของสังคม ในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการร่วมประเมิน และร่วมรับผิดชอบกับการ จัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ขับเคลื่อน เพื่อให้กระบวนการประกัน คุณภาพภายใน สามารถดำเนินการบรรลุผลและเป็นที่พึงพอใจทั้งฝ่ายให้บริการและผู้รับบริการ ซึ่งต้องอาศัยปัจจัยสำคัญ คือ ผู้เรียน ครูผู้สอน ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน สภาพแวดล้อม มีกระบวนการบริหารและจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีการจัดระบบ

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยได้รับการสนับสนุนจากชุมชน ท้องถิ่น เน้นการร่วมมือกันระหว่างบ้านกับสถานศึกษาให้ความสำคัญในการส่งเสริมอัตลักษณ์ของสถานศึกษา อีกทั้งมีการจัดกิจกรรมตามมาตรการส่งเสริมของสถานศึกษาย่อมส่งผลให้ได้ผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในการวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งได้กำหนดไว้ 5 ด้าน ได้แก่ 1) มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน 2) มาตรฐานด้านจัดการศึกษา 3) มาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ 4) มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา 5) มาตรฐานด้านมาตรการส่งเสริม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, หน้า 11 -16) ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน

มี 6 มาตรฐาน 26 ตัวบ่งชี้

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาวะที่ดีและมีสุนทรียภาพ มี 6 ตัวบ่งชี้ คือ

- (1) มีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพและออกกำลังกายสม่ำเสมอ
- (2) มีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน
- (3) ป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษและหลีกเลี่ยงตนเองจากสภาวะ

ที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรค ภัย อุบัติเหตุ และปัญหาทางเพศ

- (4) เห็นคุณค่าในตนเอง มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม
- (5) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและให้เกียรติผู้อื่น
- (6) สร้างผลงานจากการเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี/นาฏศิลป์

กีฬา/นันทนาการตามจินตนาการ

มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ มี 4 ตัวบ่งชี้ คือ

- (1) มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร
- (2) เอื้ออาทรผู้อื่นและกตัญญูทวดทวดที่มีพระคุณ
- (3) ยอมรับความคิดและวัฒนธรรมที่แตกต่าง

(4) ตระหนัก รู้คุณค่า ร่วมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มี 4 ตัวบ่งชี้ คือ

- (1) มีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ และสื่อต่างๆ รอบตัว

- (2) มีทักษะในการอ่าน ฟัง ดู พูด เขียนและตั้งคำถามเพื่อค้นหาความรู้เพิ่มเติม
- (3) เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อการเรียนรู้ระหว่างกัน
- (4) ใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้และนำเสนอผลงาน

มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล มี 4 ตัวบ่งชี้ คือ

(1) สรุปความคิดจากเรื่องที่อ่าน ฟัง และดู และสื่อสารโดยการพูดหรือเขียนตามความคิดของตนเอง

- (2) นำเสนอวิธีคิด วิธีแก้ปัญหาด้วยภาษาหรือวิธีการของตนเอง
- (3) กำหนดเป้าหมาย คาดการณ์ ตัดสินใจแก้ปัญหาโดยมีเหตุผลประกอบ
- (4) ความคิดริเริ่ม และสร้างสรรค์ผลงานด้วยความภาคภูมิใจ

มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร มี 4 ตัวบ่งชี้ คือ

- (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยแต่ละกลุ่มสาระ เป็นไปตามเกณฑ์
- (2) ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตร เป็นไปตามเกณฑ์
- (3) ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน เป็นไปตามเกณฑ์
- (4) ผลการทดสอบระดับชาติ เป็นไปตามเกณฑ์

มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มี 4 ตัวบ่งชี้ คือ

- (1) วางแผนการทำงานและดำเนินการจนสำเร็จ
- (2) ทำงานอย่างมีความสุข มุ่งมั่นพัฒนางาน และภูมิใจในผลงานของตนเอง
- (3) ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
- (4) มีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ

สรุปได้ว่ามาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน หมายถึง การดำเนินการตามเกณฑ์ที่กำหนดเกี่ยวกับผู้เรียนในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนซึ่งประกอบด้วย ผู้เรียนมีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพ มีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์ รู้จักป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดหลีกเลี่ยงจากสภาวะที่เสี่ยง มีความมั่นใจและกล้าแสดงออก มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีการสร้างผลงานจากการเข้าร่วมกิจกรรมด้านต่างๆ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร รู้จักเอื้ออาทรผู้อื่น มีความกตัญญูต่อเวที ยอมรับความคิดเห็นและวัฒนธรรมที่แตกต่าง ร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้ มีทักษะในการอ่าน ฟัง ดู พูด เขียนและตั้งคำถาม มีการเรียนรู้ร่วมกัน รู้จักใช้เทคโนโลยี สามารถสรุปความคิดจากเรื่องที่อ่าน ฟัง ดู และสามารถสื่อสารโดยการพูดหรือเขียน มีการนำเสนอวิธีคิด วิธีแก้ปัญหาด้วยวิธีการของตนเอง ตัดสินใจแก้ปัญหาโดยมีเหตุผล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการประเมินสมรรถนะ การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน และผลการทดสอบระดับชาติเป็นไปตามเกณฑ์ มีการวางแผนการทำงานและดำเนินการจนสำเร็จ โดยทำงานอย่างมีความสุข มุ่งมั่นพัฒนางาน และภูมิใจในผลงานของตนเอง สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริต

2) มาตรฐานด้านจัดการศึกษา

มี 6 มาตรฐาน 33 ตัวบ่งชี้

มาตรฐานที่ 7 ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล มี 9 ตัวบ่งชี้ คือ

- (1) ครูมีการกำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการสมรรถนะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์
  - (2) ครูมีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และใช้ข้อมูลในการวางแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน
  - (3) ครูออกแบบและการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และพัฒนาการทางสติปัญญา
  - (4) ครูใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมผนวกกับการนำบริบทและภูมิปัญญาของท้องถิ่นมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้
  - (5) ครูมีการวัดและประเมินผลที่มุ่งเน้นการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย
  - (6) ครูให้คำแนะนำ คำปรึกษา และแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้เรียนทั้งด้านการเรียนและคุณภาพชีวิตด้วยความเสมอภาค
  - (7) ครูมีการศึกษา วิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ในวิชาที่ตนรับผิดชอบและใช้ผลในการปรับการสอน
  - (8) ครูประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และเป็นสมาชิกที่ดีของสถานศึกษา
  - (9) ครูจัดการเรียนการสอนตามวิชาที่ได้รับมอบหมายเต็มเวลาเต็มความสามารถ
- มาตรฐานที่ 8 ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล มี 6 ตัวบ่งชี้ คือ
- (1) ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ และความคิดริเริ่มที่เน้นการพัฒนาผู้เรียน
  - (2) ผู้บริหารใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมและใช้ข้อมูลผลการประเมินหรือผลการวิจัย เป็นฐานคิดทั้งด้านวิชาการและการจัดการ
  - (3) ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ

- (4) ผู้บริหารส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้พร้อมรับการกระจายอำนาจ
- (5) นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนพึงพอใจผลการบริหารการจัดการศึกษา
- (6) ผู้บริหารให้คำแนะนำ คำปรึกษาทางวิชาการและเอาใจใส่การจัดการศึกษา

เต็มศักยภาพและเต็มเวลา

มาตรฐานที่ 9 คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง ชุมชนปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล มี 3 ตัวบ่งชี้ คือ

- (1) คณะกรรมการสถานศึกษารู้และปฏิบัติหน้าที่ตามที่ระเบียบกำหนด
- (2) คณะกรรมการสถานศึกษากำกับติดตาม ดูแล และขับเคลื่อนการดำเนินงาน

ของสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

- (3) ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา

มาตรฐานที่ 10 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน มี 6 ตัวบ่งชี้ คือ

- (1) หลักสูตรสถานศึกษาเหมาะสมและสอดคล้องกับท้องถิ่น
- (2) จัดรายวิชาเพิ่มเติมที่หลากหลายให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความถนัด

ความสามารถ และความสนใจ

- (3) จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมและตอบสนองความต้องการ

ความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน

- (4) สนับสนุนให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงจนสรุป

ความรู้ได้ด้วยตนเอง

- (5) นิเทศภายใน กำกับ ติดตามตรวจสอบ และนำผลไปปรับปรุงการเรียน

การสอนอย่างสม่ำเสมอ

- (6) จัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพและครอบคลุมถึงผู้เรียนทุกคน

มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพ มี 3 ตัวบ่งชี้ คือ

- (1) ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ อาคารเรียนมั่นคง สะอาดและปลอดภัยมีสิ่งอำนวยความสะดวก เพียงอยู่ในสภาพใช้การได้ดีสภาพแวดล้อมร่มรื่น และมีแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้เรียน

- (2) จัดโครงการ กิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน

- (3) จัดห้องสมุดที่ให้บริการสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศที่เอื้อให้ผู้เรียนเรียนรู้

ด้วยตนเองและหรือเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง มี 6 ตัวบ่งชี้ คือ

- (1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- (2) จัดทำและดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- (3) จัดระบบข้อมูลสารสนเทศและใช้สารสนเทศในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา
- (4) ติดตามตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- (5) นำผลการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอกไปใช้วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
- (6) จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายใน
สรุปได้ว่ามาตรฐานด้านจัดการศึกษา หมายถึง การดำเนินการตามเกณฑ์ที่กำหนดเกี่ยวกับบทบาทของครู ผู้บริหาร และกรรมการสถานศึกษาซึ่งประกอบด้วย ครูมีการกำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียน มีการวิเคราะห์ผู้เรียน ออกแบบและการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยใช้สื่อเทคโนโลยีและนำภูมิปัญญาของท้องถิ่นมาจัดการเรียนรู้ มีการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย ให้คำปรึกษาและแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้เรียนมีการวิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี จัดการเรียนการสอน เต็มเวลา เต็มความสามารถ ส่วนผู้บริหารเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ภาวะผู้นำ และความคิดริเริ่ม ใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ทำให้นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนพึงพอใจ มีการให้คำปรึกษาทางวิชาการและเอาใจใส่การจัดการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษารู้จักและปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบ มีการกำกับ ติดตาม การดำเนินงานของสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้องกับท้องถิ่น จัดรายวิชาเพิ่มเติมให้เลือกเรียนตามความถนัด และความสนใจ มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ตอบสนองความต้องการผู้เรียน สนับสนุนให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงจนสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง มีการนิเทศภายใน มีการจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ห้องเรียน และห้องอื่นๆ มีความมั่นคง สะอาดและปลอดภัย จัดโครงการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน จัดห้องสมุดให้บริการสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ กำหนดมาตรฐานการศึกษา มีการดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ และนำไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาและประเมินคุณภาพภายใน มีการนำผลการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอกไปใช้วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและจัดทำรายงานประจำปี

3) มาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

มี 1 มาตรฐาน 2 ตัวบ่งชี้

มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการสร้างส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ มี 2 ตัวบ่งชี้ คือ

(1) มีการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาและใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและบุคลากรของสถานศึกษา รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้อง

(2) มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรภายในสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษากับครอบครัว ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

สรุปได้ว่ามาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินการตามเกณฑ์ที่กำหนดของสถานศึกษา เกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาและใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและบุคลากรของสถานศึกษา รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรภายในสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษากับครอบครัว ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

4) มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา

มี 1 มาตรฐาน 2 ตัวบ่งชี้

มาตรฐานที่ 14 การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ปรัชญา และจุดเน้นที่กำหนดขึ้น

(1) จัดโครงการ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมายวิสัยทัศน์ปรัชญา และจุดเน้นของสถานศึกษา

(2) ผลการดำเนินงานส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ปรัชญา และจุดเน้นของสถานศึกษา

สรุปได้ว่ามาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการตามเกณฑ์ที่กำหนดของสถานศึกษา เกี่ยวกับการจัดโครงการ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมายวิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นของสถานศึกษา และเกี่ยวกับผลการดำเนินงานส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ปรัชญา และจุดเน้นของสถานศึกษา

5) มาตรฐานด้านมาตรการส่งเสริม

มี 1 มาตรฐาน 2 ตัวบ่งชี้

มาตรฐานที่ 15 การจัดกิจกรรมตามนโยบาย จุดเน้น แนวทางการปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนาและส่งเสริมสถานศึกษาให้ยกระดับคุณภาพสูงขึ้น

(1) จัดโครงการ กิจกรรมพิเศษเพื่อตอบสนองนโยบาย จุดเน้น ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา

(2) ผลการดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายและพัฒนาดีขึ้นกว่าที่ผ่านมา

สรุปได้ว่ามาตรฐานด้านมาตรการส่งเสริม หมายถึง การดำเนินการตามเกณฑ์ที่กำหนดเกี่ยวกับภารกิจของสถานศึกษา ที่จะต้องปฏิบัติงานตามนโยบายของรัฐบาลและหน่วยงานต้นสังกัดโดยสถานศึกษาจัดโครงการ กิจกรรมพิเศษเพื่อตอบสนองนโยบาย จุดเน้น ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้ผลการดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายและพัฒนาดีขึ้นกว่าที่ผ่านมา

จากแนวคิดของนักการศึกษา และองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ว่าการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการประกันคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นกระบวนการบริหารการศึกษา ที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดคุณภาพจากกิจกรรมการเรียนรู้ในหลักสูตร และกิจกรรมที่สถานศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียน โดยผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการจัดการศึกษา ร่วมกันวางแผน อย่างเป็นระบบ กำหนดเป้าประสงค์ เพื่อติดตาม ตรวจสอบ แล้วนำมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไข ในส่วนที่เป็นจุดด้อย ส่งเสริมพัฒนาส่วนที่เป็นจุดเด่น ทั้งนี้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ซึ่งภารกิจดังกล่าวข้างต้นเป็นไปตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ คุณภาพ การศึกษา เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

ดังนั้นการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ถ้าหากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยตรง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู คณะกรรมการนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ความสำคัญในการร่วมกันสร้างสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และร่วมกันดำเนินการ ตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ให้ความสนใจที่จะทำความเข้าใจเรื่อง ที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้ชัดเจน ทำให้พัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ได้ถูกทิศทาง อันเป็นบทบาทหน้าที่สำคัญของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชาติในการดำเนินการดังกล่าว มีปัจจัยทางการบริหารงานของสถานศึกษาหลายปัจจัยที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการบริหารงานของสถานศึกษา ซึ่งมีภารกิจของงาน ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกระจาย อำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการ บริหารทั่วไป ไปยังสถานศึกษาโดยตรง โดยภารกิจดังกล่าวก็อยู่ในขอบข่ายของการดำเนินการ ตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาค่อนข้างชัดเจน ดังนั้นการเป็นองค์กร แห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ย่อมส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผล ของการดำเนินการตาม มาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยตรง

2.3 หลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับองค์การแห่งการเรียนรู้

2.3.1 ความหมายขององค์การแห่งการเรียนรู้

ปัจจุบันหลายๆ องค์การ มีการตื่นตัวกับการเปลี่ยนแปลงองค์การ หรือเตรียมการ ปฏิรูปองค์การตามนโยบายของภาครัฐตามกระแสการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ หลายๆ ด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีสารสนเทศ องค์การจะต้องมีการปรับตัว เพื่อเตรียมความพร้อม ในการพัฒนาขีดความสามารถและศักยภาพขององค์การ (จิระประภา อัครบวร, 2552, หน้า 24) ประกอบกับการทำงานในโลกยุคใหม่จะเต็มไปด้วยการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีการแข่งขันทั้งทางธุรกิจ และแข่งขันเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ใหม่ องค์การใดมีความสามารถที่จะเรียนรู้ได้เร็วกว่าคู่แข่ง ก็จะเป็น องค์การที่มีความได้เปรียบในการแข่งขัน และสร้างความเป็นเลิศให้กับองค์การ แต่องค์การใดจะเรียนรู้ได้ต้อง ผ่านการเรียนรู้ของคนในองค์การ ดังนั้นองค์การแห่งการเรียนรู้ที่สามารถอยู่รอดและแข่งขันได้นั้น ต้องเป็นองค์การสร้างความผูกพัน และความสามารถของบุคลากรในการที่จะเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง

แนวคิดขององค์การแห่งการเรียนรู้ เริ่มต้นจากการศึกษาเรื่องการเรียนรู้ขององค์การ (Organization learning) โดยมีผลงานการศึกษาของ คริส อาร์คริส ศาสตราจารย์ด้านจิตวิทยาที่ สอนด้านการศึกษาและพฤติกรรมองค์การของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ร่วมกับ โดนัลด์ ซอร์น ศาสตราจารย์ด้าน ปรัชญาแห่งสถาบันเทคโนโลยีแห่งรัฐแมสซาชูเซตส์ (Massachusetts Institute of Technology: MIT) ในปี 1978 มุ่งเน้นศึกษาเรื่องการเรียนรู้ของบุคคลที่เกิดขึ้นในองค์การเป็นสำคัญ เช่น การฝึกอบรม งานวัฒนธรรมขององค์การอาชีพ เป็นต้น โดยได้ออกหนังสือชื่อ Organizational Learning: A Theory of Action Perspective ซึ่งถือว่าเป็นตำราเล่มแรกขององค์การแห่งการเรียนรู้โดยระยะ เริ่มแรกหนังสือเล่มนี้ได้ใช้คำว่า การเรียนรู้ขององค์การ (นฤมล บุญพิมพ์, 2553, หน้า 40; อ้างถึงใน สมคิด สร้อยน้ำ, 2547, หน้า18) ต่อมาได้พัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการ พัฒนางค์การให้มีความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งต่อมาได้เข้าสู่ยุคแห่งความสนใจในลักษณะของ องค์การแห่งการเรียนรู้ โดยมุ่งศึกษาภาพรวมทั้งระบบขององค์การ ซึ่งมีผู้สนใจศึกษาอย่างจริงจัง เริ่มตั้งแต่ปี 1990 เป็นต้นมา โดยเฉพาะกลุ่มอาจารย์ที่ MIT (Massachusetts Institute of Technology Sloan School of Management) ภายใต้การนำของเซ็งเก ที่ได้เขียนหนังสือ The Fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning Organization โดยหนังสือเล่มนี้ เซ็งเก ได้ใช้คำว่า Learning Organization แทนคำว่า Organizational Learning ซึ่งเป็นหนังสือที่กล่าวถึงพื้นฐานของคุณลักษณะ 5 ประการที่นำไปสู่ องค์การแห่งการเรียนรู้ เป็นลักษณะในเชิงทฤษฎี ต่อมาเซ็งเกได้ออกหนังสือเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับ คุณลักษณะ 5 ประการในชื่อ The Fifth Discipline Field book : Strategies and Tools Building Organization เพื่อให้ข้อแนะนำและแนะแนวทางที่สนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันในองค์การ และในปี 1998 เซ็งเกได้ออกหนังสืออีกเล่มชื่อ The Fifth Discipline Challenge: Mastering The Twelve Challenges

to Change in Learning Organization (เสาวรส บุญนาค, 2543, หน้า 13) ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านให้ความสนใจและได้เสนอความหมายและแนวคิดเกิดขึ้นมากมาย

ความหมายขององค์การแห่งการเรียนรู้ยังไม่มีนิยามอย่างตายตัว โดยความหมายที่ปรากฏในปัจจุบันเป็นความหมายในความเข้าใจของนักวิชาการหลายท่าน ซึ่งอาจมีมุมมองต่างกันออกไป แต่ในภาพรวมแล้วทุกคนต่างมองภาพความสำเร็จเป็นภาพเดียวกัน คือ ต้องการเห็นบุคลากรทุกระดับในองค์การเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในระดับตนเอง ผู้อื่น องค์การ ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ตามลำดับ ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมไว้ดังนี้

เพดเลอร์ (Pedler, 1991, p. 12) กล่าวว่า องค์การแห่งการเรียนรู้เป็นองค์การที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของสมาชิกทุกคน และเป็นองค์การที่มักมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงองค์การอย่างต่อเนื่อง

ครัมลิงเกอร์ (Kramlinger, 1992, p. 8) ให้ทัศนะว่าองค์การแห่งการเรียนรู้เป็นองค์การที่ประกอบด้วยโครงสร้างของปัจเจกบุคคลที่สมาชิกทุกระดับสามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว และสามารถสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ อันจะนำไปสู่ความเป็นอยู่ที่ดี

วัตกินส์ และ มาร์สิก (Watkins & Marsick, 1992, p. 78) กล่าวว่าองค์การแห่งการเรียนรู้หมายถึง องค์การที่ให้สมาชิกสร้างความเป็นเลิศให้แก่องค์การ ในขณะที่เดียวกันก็ใช้องค์การในการสร้างความเป็นเลิศให้แก่สมาชิก โดยใช้การเรียนรู้เป็นกระบวนการเชิงยุทธศาสตร์ที่ต่อเนื่อง และบูรณาการเข้ากับการปฏิบัติงาน และใช้การเอื้ออำนาจแก่สมาชิกเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือ และการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ส่งเสริมการสนทนา และมีการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างบุคคล องค์การ และชุมชน

การ์วิน (Garvin, 1993, p. 80) ได้ให้ความหมายของ องค์การแห่งการเรียนรู้ว่าเป็นองค์การที่มีทักษะในการสร้างสรรค์และถ่ายโอนองค์ความรู้สู่การปฏิบัติและสามารถปรับขยายพฤติกรรมที่สะท้อนถึงการหยั่งรู้และความรู้ใหม่ๆ

คิม (Kim, 1993, P. 15) กล่าวว่าองค์การแห่งการเรียนรู้เป็นองค์การที่มีการเพิ่มพูนขีดความสามารถเพื่อให้เกิดการกระทำที่มีประสิทธิผล

โรส (Ross, 1994, p. 9) ให้ทัศนะว่าองค์การแห่งการเรียนรู้เป็นองค์การที่มีการทดสอบตรวจสอบประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง และมีการแปรเปลี่ยนให้เป็นองค์ความรู้ที่เอื้อประโยชน์ต่อจุดหมายหลักขององค์การ

มาร์ควอร์ท และ เรย์โนลด์ (Marquardt & Reynolds, 1994, p. 22) กล่าวว่า องค์การแห่งการเรียนรู้ หมายถึง องค์การที่มีบรรยากาศกระตุ้นการเรียนรู้ของบุคคล และกลุ่มบุคคลให้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และสอนให้สมาชิกมีกระบวนการคิด วิเคราะห์ ไตร่ตรอง เพื่อความเข้าใจในสิ่งที่เกิดขึ้น ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ในความผิดพลาดและความสำเร็จ

เบนเน็ตท์ และ โอเบรียน (Bennett & O'Brien, 1994, p. 42) อธิบายว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้ เป็นองค์การที่สร้างให้เกิดและยกระดับความสามารถที่จะเรียนรู้และปรับเปลี่ยนไปสู่วัฒนธรรมของ องค์กร

สลาเทอร์ และนาร์เวอร์ (Slater & Narver, 1995, p. 23) กล่าวว่าองค์กรแห่งการเรียนรู้ เป็นองค์การที่มีการพัฒนาความรู้ใหม่ๆ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของสมาชิกในองค์กร โดยมีข้อตกลง เบื้องต้นว่า การเรียนรู้เป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ที่นำไปสู่การปรับปรุง การปฏิบัติ ซึ่งการเรียนรู้นี้จะเกิดขึ้นได้หากองค์กรได้พัฒนาสติปัญญาให้เป็นวัฒนธรรมองค์การให้ มี การเรียนรู้ในทุกระดับ และให้สามารถรับรู้หรือซึมซับในการเรียนรู้

แม็คกิล และสโลคัม (McGill & Slocum, 1994, p. 34) ให้ทัศนะว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้ เป็นองค์การที่บุคคลและกลุ่มมีความตระหนักในตนเองก้าวทันต่อสภาพที่เป็นอยู่ เพื่อการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการคาดการณ์ล่วงหน้าและสร้างทักษะ ที่จำเป็นต่อความสำเร็จในอนาคต มีการกระตุ้นให้ค้นหาภูมิปัญญาที่มีอยู่ในตัวผู้ทำงาน มีการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง รวดเร็ว และมีการใช้ความรู้นั้นเพื่อปรับปรุงคุณภาพของผลผลิตและการให้บริการ ตลอดจนวิถีชีวิตการทำงานของพวกเขาเองให้ดีขึ้น

มาร์ควอร์ดท์ (Marquardt, 1996, p. 2) ให้ความหมายว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นองค์การที่มี พลังอำนาจเพื่อการเรียนรู้ มีวิธีการเรียนรู้ที่เป็นพลวัต สามารถที่จะเรียนรู้ และสามารถที่จะใช้ความรู้ ให้เป็นเครื่องมือไปสู่ความสำเร็จ

เกพฮาร์ทและมาร์สิก (Gephart & Marsick, 1996, p. 36) ให้ความหมายขององค์กร แห่งการเรียนรู้ไว้ว่า เป็นองค์การที่ยกระดับและปรับเปลี่ยนความสามารถที่จะเรียนรู้ด้วยเป้าหมาย ที่สร้างสรรค์เป็นองค์การที่วิเคราะห์ ควบคุม พัฒนาบริหารจัดการและวางแนวทางของกระบวนการ เรียนรู้อย่างวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ ผู้นำ ค่านิยม โครงสร้าง ระบบกระบวนการและการปฏิบัติงานของ องค์กรแห่งการเรียนรู้ก่อให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาของบุคคลตลอดจนเร่งให้เกิด การเรียนรู้ในทุกระดับ

เซ็งเก (Senge, 2000, p. 10) ผู้นำในการเผยแพร่แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้ ให้ความหมายขององค์กรแห่งการเรียนรู้ไว้ว่า เป็นองค์การที่สมาชิกได้ใช้ศักยภาพสำหรับการสร้าง ผลงานที่ตนต้องการอย่างต่อเนื่องสามารถแสดงความคิดเห็นใหม่ได้อย่างเสรี และสามารถแลกเปลี่ยน วิธีการเรียนรู้ซึ่งกันและกันในมวลสมาชิกขององค์กร

เพตติงเจอร์ (Pettinger, 2002, p. 25) ให้ความหมายขององค์กรแห่งการเรียนรู้ว่า หมายถึง ยุทธวิธีและวิธีการที่ใช้ในการปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพขององค์กร และมุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถ ของพนักงาน และการดำเนินงานต่างๆ อยู่บนพื้นฐานของการสร้างเสริมพฤติกรรมเจตคติและทักษะ

วอทสกินและมาร์สิก (Watskin, & Marsick, 2003, pp. 80-95) ได้ให้ความหมายว่าเป็น องค์กรที่ใช้คนในการสร้างความเป็นเลิศให้แก่องค์กร ในขณะที่เดียวกันก็ใช้องค์กรในการใช้

ความเป็นเลิศให้แก่คน โดยการใช้การเรียนรู้เป็นกระบวนการเชิงกลยุทธ์ที่ต่อเนื่องและบูรณาการเข้ากับการทำงานและใช้การเสริมสร้างพลังอำนาจ (empowerment) ให้แก่คนในองค์กรเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือและการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม มีการส่งเสริมการสนทนาอย่างเปิดเผยและเชื่อมโยงการพึ่งพาระหว่างบุคคล องค์กร และชุมชน

วีระวุธ มาฆะศิริรานนท์ (2542, หน้า 52) ได้กล่าวว่องค์กรแห่งการเรียนรู้หรือองค์กรอัจฉริยะเป็นองค์กรที่ทำให้คนมีทักษะที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเป็นระบบที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้เพื่อนำความรู้และทักษะมาใช้ในการปรับปรุงสินค้า และบริการ รวมถึงปรับปรุงกระบวนการงาน ตลอดจนคุณภาพชีวิตของคนทำงาน ซึ่งย่อหมายถึงคุณประโยชน์อย่างอนเนกอนันต์จะปรากฏแก่องค์กรทุกประเภทที่สร้างสมอัจฉริยภาพไว้ จนเกิดเป็นศักยภาพขององค์กรในการที่จะตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงและการบริหารโอกาสตลอดจนสร้างพัฒนาการต่างๆ แก่องค์กรได้ด้วยความเร็วยิ่งกว่ากระแสโลกาภิวัตน์ (globalization) และการแข่งขัน (competitiveness) ท่ามกลางโลกธุรกิจไร้รูปแบบ

สันติ ศรีสังข์สุวรรณ (2540, หน้า 7) ให้ความหมายว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้ หมายถึง องค์กรที่ให้ความสำคัญของการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ และความสำคัญในการเรียนของบุคคลในองค์กรซึ่งจะเป็นหนทางสำคัญในการพัฒนาคนและองค์กร ให้มีความรู้และความสามารถอยู่รอดได้ในสภาพแวดล้อมขององค์กรในอนาคต ซึ่งทำให้มีความได้เปรียบในการแข่งขัน

สมิต สัจฉกร (2541, หน้า 15) ได้ให้ความหมายว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้ เป็นองค์กรที่สามารถทำให้เกิดการเรียนรู้ และสร้างองค์ความรู้เพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะ อันจะนำไปสู่ความก้าวหน้าในการดำเนินกิจการเพื่อบรรลุเป้าหมายรวมขององค์กร

อภิมนตรี รอดสุทธิ (2541, หน้า 23) ให้ความหมายว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้ เป็นองค์กรซึ่งคนในองค์กรได้ขยายขอบเขตความสามารถของคนอย่างต่อเนื่อง ทั้งในระดับบุคคล ระดับกลุ่ม และระดับองค์กร เพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่บุคคลในระดับต่างๆ ต้องการอย่างแท้จริง เป็นองค์กรที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของสมาชิกทุกๆ คน ที่มีการเปลี่ยนแปลงในภูมิปัญญา ความรู้ ความเข้าใจ ให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงและมักจะมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงองค์กรอย่างต่อเนื่อง

เสาวรส บุญนาค (2543, หน้า 30) ได้สรุปความหมายขององค์กรแห่งการเรียนรู้ว่า หมายถึง องค์กรที่มีการปฏิรูปอย่างต่อเนื่อง กระตุ้น อำนาจความสะดวกให้บุคลากรได้ขยายขอบเขตการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถของตนอย่างต่อเนื่อง รวดเร็ว ทั้งในระดับบุคคล ระดับกลุ่ม และระดับองค์กร โดยบุคลากรได้นำสิ่งที่องค์กรสนับสนุนการเรียนรู้มาใช้ในการพัฒนาตนเองและทีมงาน เพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายร่วมกันขององค์กร โดยนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการเรียนรู้

วีระวัฒน์ ปันนิตามัย (2544, หน้า 60) ได้กล่าวถึงองค์กรแห่งการเรียนรู้ว่า เป็นองค์กรที่สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ขององค์กรกับสิ่งแวดล้อมภายนอก เน้นถึงการปรับตัวในเชิงรุก

เพื่อมุ่งสู่อนาคตที่พึงประสงค์ โดยผ่านการเรียนรู้ของบุคคลและทีมเป็นสำคัญ โดยผ่านกระบวนการบริหารจัดการมุ่งหมายถึงการเปลี่ยนแปลงในความคิดทฤษฎีปัญหา (ความรู้ ความเข้าใจ การหยั่งรู้) การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่แท้จริง และการเปลี่ยนแปลงอันอาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต ซึ่งการที่จะเห็นได้อย่างชัดเจนนั้นขึ้นอยู่กับว่าได้มุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านใดเป็นสำคัญ

วิโรจน์ สารรัตน์ (2548, หน้า 11) ให้ความหมายไว้ว่า องค์การแห่งการเรียนรู้เป็นองค์การที่สมาชิกในองค์การมีความตื่นตัวและแรงบันดาลใจที่จะพัฒนาศักยภาพของตนอย่างต่อเนื่อง มีความคิดริเริ่มที่จะสร้างสรรค์สิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นกับองค์การ มีความสัมพันธ์เพื่อการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสมาชิกตัวองค์การเอง โดยภาพรวมก็เป็นองค์การที่มุ่งจะแสวงหาความเป็นไปได้ และโอกาสเพื่อการพัฒนาเพื่อความเติบโต และเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสิ่งใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง

เดชนีย์ เทียมรัตน์ และกานต์สุดา มาฆะศิรานนท์ (2544, หน้า 11) ได้ให้ความหมายไว้ว่า องค์การแห่งการเรียนรู้ (learning organization: lo) เป็นองค์การที่มีความมุ่งมั่นในการกระตุ้น เร่งเร้าและจูงใจให้สมาชิกทุกคนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาเพื่อขยายศักยภาพของตนเองและองค์การ ในการที่จะลงมือปฏิบัติภารกิจงานนั้ประการให้ลุล่วง โดยอาศัยรูปแบบของการทำงานเป็นทีม และการเรียนรู้ร่วมกันตลอดจนมีความเข้าใจเชิงระบบที่จะประสานกัน เพื่อให้เกิดเป็นความได้เปรียบที่ยั่งยืนต่อการแข่งขันท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์

โกศล ดีศีลธรรม (2546, หน้า 34) ให้ความหมายขององค์การแห่งการเรียนรู้ คือ แนวทางหลักที่เป็นศิลปะของการปรับตัวอย่างรวดเร็วขององค์การ ที่รักษาทิศทางและคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ขององค์การ

วิจารณ์ พานิช (2547, หน้า 15) ได้ให้ความหมายไว้ว่า องค์การแห่งการเรียนรู้ (learning organization) เป็นองค์การที่ทำงาน ผลิตผลงานไปพร้อมๆ กับการเกิดการเรียนรู้ สังสมความรู้ และสร้างความรู้จากประสบการณ์ในการทำงาน ผลลัพธ์ (output) ขององค์การแห่งการเรียนรู้ คือ ผลงานตามภารกิจที่กำหนด การสร้างศาสตร์หรือสร้างความรู้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติภารกิจขององค์การนั้น รวมทั้งการสร้างคน อันได้แก่ ผู้ที่ปฏิบัติงานอยู่ในองค์การ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับองค์การ จะเกิดการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยอาศัยการทำงานเป็นฐาน

ศรีเรือน ลิขิตเดชาโรจน์. (2550, หน้า 26) ได้ให้ความหมายขององค์การแห่งการเรียนรู้ว่าหมายถึงองค์การที่กระตุ้นและเร่งเร้าให้สมาชิกในองค์การมีความตื่นตัวและกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อขยายศักยภาพของตนเอง มีการประสานสัมพันธ์ในการเรียนรู้และการทำงานเป็นทีม อีกทั้งยังมีเสรีภาพในการคิด มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ เพื่อประโยชน์ขององค์การ

จากการให้ความหมายของนักวิชาการดังกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยขอนำเอาแนวคิดของเซ็งเก (Senge) เป็นพื้นฐาน สรุปได้ว่า ลักษณะของสถานศึกษาที่บุคลากรได้ใช้ศักยภาพของตนเองในการศึกษาเรียนรู้ เพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะสำหรับการสร้างผลงาน และพัฒนาสถานศึกษาตามที่ตนต้องการอย่างต่อเนื่อง แสดงความคิดเห็นใหม่และสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ ได้อย่างอิสระ เปิดโอกาสให้มีการ

แลกเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เน้นการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน มีการกระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือและการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นทีม สร้างบรรยากาศและความสัมพันธ์ที่ดีในสถานศึกษา มีการส่งเสริมการพึ่งพากันระหว่างบุคลากรของสถานศึกษากับชุมชนอย่างต่อเนื่อง

2.3.2 ความสำคัญขององค์การแห่งการเรียนรู้

องค์การแห่งการเรียนรู้ เป็นองค์การรูปแบบใหม่ ที่ใช้ทัศนะการมององค์การแบบองค์รวม คือ การปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์การทุกระดับ ทั้งระดับบุคคล ระดับกลุ่ม และระดับองค์การให้เกิดขึ้นพร้อมๆ กัน (วิศิษฐ์ ชูวงศ์, 2549, หน้า 30) ซึ่งเป็นการพัฒนาแบบยั่งยืน เพราะให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตการทำงานของคน และใช้ทุกสิ่งจากการทำงานเป็นฐานความรู้ที่สำคัญประกอบกับใช้กลยุทธ์ในการแสวงหาความรู้ การแบ่งปันความรู้ การสร้างองค์ความรู้ และการใช้ความรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง (วีระวัฒน์ ปันนิตานัย, 2544, หน้า 28)

ลักษณะขององค์การแห่งการเรียนรู้ จะมีการจัดวางโครงสร้างองค์การที่มีความยืดหยุ่น และคล่องตัว มีสายบังคับบัญชาสั้น เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การตัดสินใจเป็นไปได้โดยสะดวกรวดเร็ว มีการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกันในองค์การ ซึ่งแตกต่างจากดั้งเดิม (วิโรจน์ สารรัตนะ, 2548, หน้า 43) ดังแสดงไว้ในตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบองค์การแบบดั้งเดิมและองค์การแห่งการเรียนรู้

หน้าที่	องค์การแบบดั้งเดิม	องค์การแห่งการเรียนรู้
การกำหนดทิศทางขององค์การ	วิสัยทัศน์กำหนดโดยผู้บริหารระดับสูง	วิสัยทัศน์เกิดจากบุคลากรด้านต่างๆในองค์การ แต่ผู้บริหารระดับสูงจะต้องรับผิดชอบในการ

		สร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันให้เกิดขึ้น และช่วยสนับสนุนให้เป็นจริง
การประมวลความคิดและนำ ความคิดไปปฏิบัติ	ผู้บริหารระดับสูงตัดสินใจว่า จะต้องทำอะไรและผู้ปฏิบัติ จะต้องทำตามนั้น	การประมวลความคิดและนำ ความคิดไปปฏิบัติให้เกิดขึ้นในทุก ระดับขององค์การ
ธรรมชาติของการคิดของ องค์การ	แต่ละบุคคลรับผิดชอบงานของ ตนเองและมุ่งพัฒนาความรู้ ความสามารถของตนเอง	บุคคลเข้าใจงานของตนเองและ ความสัมพันธ์ของงานตนเองส่วน อื่นๆ รวมทั้งอิทธิพลที่มีต่อคนอื่น ด้วย
การแก้ไขความขัดแย้ง	ความขัดแย้งได้รับการแก้ไขโดย อำนาจและอิทธิพลจาก โครงสร้างสายการบังคับบัญชา	ความขัดแย้งแก้ไขโดยการเรียนรู้ ร่วมกัน และการจัดการกับความคิด ที่แตกต่างของบุคคลทั่วทั้งองค์การ
ผู้นำและการจูงใจ	บทบาทของผู้นำ คือการสร้าง วิสัยทัศน์การให้รางวัลและการ ลงโทษที่เหมาะสมและ รักษาการควบคุมกิจกรรมของ ผู้ปฏิบัติงาน	บทบาทผู้นำคือการสร้างวิสัยทัศน์ ร่วมกัน และการทำให้ผู้ปฏิบัติงาน ตระหนักถึงพลังของตนเอง (empower) สร้างแรงบันดาลใจ (inspire) ให้เกิดพันธะผูกพันและ สนับสนุนการตัดสินใจที่มี ประสิทธิผล โดยการใช้ลักษณะของ ผู้นำที่มีคุณสมบัติพิเศษ (charismatic leadership)

2.3.3 แนวคิดของการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้

องค์การแห่งการเรียนรู้เป็นองค์การที่มุ่งเน้นและจูงใจให้สมาชิกทุกคนมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาเพื่อศักยภาพของตนเองและขององค์การ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม ภายใต้สภาวะที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและยากแก่การพยากรณ์ว่าจะเกิดอะไรขึ้น แต่ละคนจึงต้องพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่เรียนรู้อยู่ตลอดเวลา เพราะความรู้ที่เคยมีมาในอดีตถูกทำลายโดยความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นตลอดเวลา (อโนมา คงตะแบก, 2547, หน้า 36) การได้มาซึ่งประสิทธิภาพ (efficiency) และประสิทธิผล (effectiveness) ของงานอย่างต่อเนื่องนั้น จะเป็นผลลัพธ์อันสำคัญที่ได้มาจากองค์การแห่งการเรียนรู้ (learning organization : lo) ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการบริหารงานยุคใหม่ให้สถานศึกษามีความเป็นเลิศ มีความเก่ง และ

ความสมบูรณ์แข็งแรง เปี่ยมด้วยพลังสมอง (brain - based) ที่จะฝ่าวิกฤติสามารถเผชิญภาวะการณ์
แข่งขันทุกรูปแบบและมีความได้เปรียบที่ยั่งยืนตลอดไป (เดชน์ เทียมรัตน์ และกานต์สุดา มาชะศิริานนท์,
2544, หน้า 17) และยังมีนักการศึกษาได้แนวคิดของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

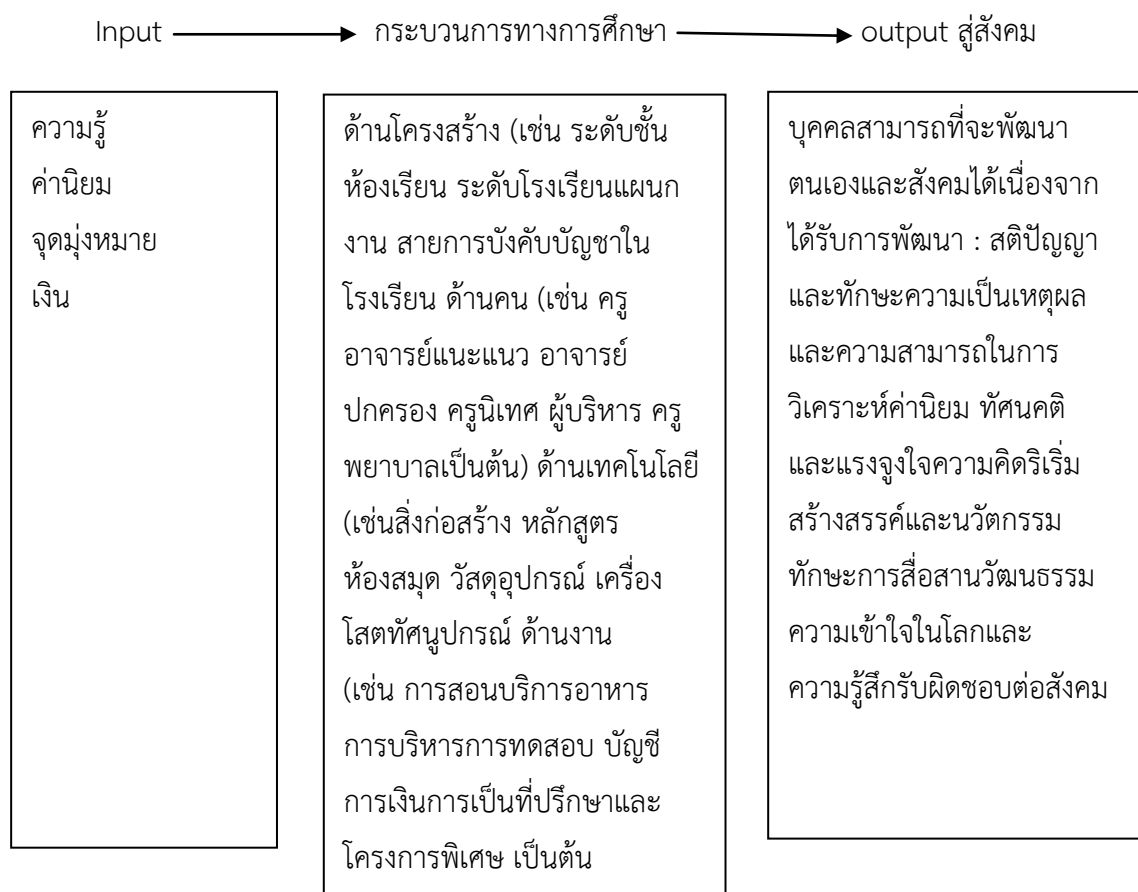
วิระวัฒน์ ปันนิตามัย (2544, หน้า 24) กล่าวว่าแนวคิดขององค์กรแห่งการเรียนรู้เน้น
เน้นที่การเรียนรู้ (learning) ที่เกิดขึ้นโดยการสร้างจากคนข้างในองค์กรที่อยู่กับปัญหา ต้องเรียนรู้
ทางแก้ปัญหา เพื่อการเปลี่ยนแปลงที่ดี ที่คุ้มค่า เรียนรู้เป็นทีม ให้ประโยชน์ทั้งบุคคล ทีม และองค์กรไปในตัว
คิดทำสิ่งใหม่ แตกต่าง และดีกว่าเดิม เป็นการพัฒนาเจตคติ ค่านิยม

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2541, หน้า 31) กล่าวว่า ทฤษฎีองค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นแนวคิด
ที่จะให้บุคคลขององค์กรนำความรู้ที่มีอยู่พัฒนาองค์กรให้เดินไปข้างหน้า ตามวิสัยทัศน์ที่มีอยู่ร่วมกัน
แต่แต่ละคนจะเรียนรู้ร่วมกันกลายเป็นความรู้ขององค์กร

ฮอย และ มิสเคล (Hoy & Miskel, อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตน์, 2548, หน้า 5) กล่าวว่า
โรงเรียนควรเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้มากกว่าองค์กรประเภทใดๆ เพราะโรงเรียนเป็นองค์กร
ให้บริการที่ผูกพันกับเรื่องการสอนและการเรียนรู้เป็นเป้าหมาย แต่เซ็งเก (Senge) ได้วิจารณ์ความ
เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ยังมักเป็นได้เพียงแค่การดัดแปลงเท่านั้น
วิโรจน์ สารรัตน์ (2545, หน้า 8-10) กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญที่จะส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่ง
การเรียนรู้ของโรงเรียน ตามแนวคิดของ เซ็งเก (Senge) ซึ่งมี 5 ประการคือ 1) การคิดอย่างเป็นระบบ
(system thinking) เป็นการมองอย่างภาพรวม ไม่มองแบบแยกส่วน ซึ่งหากมองภาพทีละชิ้น
จะไม่สามารถบอกได้ว่าจะทำให้เกิดภาพรวมในรูปร่างหน้าตาเป็นอย่างไร หากคิดแยกส่วนมุ่งพัฒนา
ด้านใดด้านหนึ่ง ส่งผลต่อภาพโดยรวมขององค์กรแล้วพลังของการพัฒนาในองค์กรนั้นก็ลดลง
2) การเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร (personal mastery) เป็นไปตามทฤษฎีการจูงใจและทฤษฎีภาวะ
ผู้นำที่กล่าวว่าคนจะมีพันธะผูกพันกับจุดหมายและภารกิจขององค์กรและจะใช้ความพยายามเพื่อ
การบรรลุผลสำเร็จ หากพวกเขาเกิดความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของหรือเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร
3) ความคาดหวังที่ท้าทาย (mental model) เป็นไปตามทฤษฎีการจูงใจและภาวะผู้นำเช่นกันโดย
เชื่อว่าการสร้างสิ่งนี้ให้เกิดขึ้นในองค์กร จะทำให้สมาชิกมีความตื่นตัว มีแรงจูงใจภายใน ในการที่
จะสำรวจสภาพที่เป็นอยู่ และสภาพที่คาดหวังเพื่อการพัฒนาอยู่เสมอ 4) การมีค่านิยมร่วม (share vision)
เป็นไปตามหลักการของวัฒนธรรม องค์กรและการมีส่วนร่วม ซึ่งเชื่อว่าหากองค์กรให้สมาชิกได้เข้า
มามีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์โดยอาศัยค่านิยมร่วมของสมาชิกแล้ว ก็จะทำให้เกิดวิสัยทัศน์ร่วม
ซึ่งจะทำให้พวกเขามีความผูกพันกับวิสัยทัศน์ร่วมนั้น และก่อให้เกิดการปฏิบัติตามมา 5) การเรียนรู้
เป็นทีม (team learning) เป็นไปตาม หลักกระบวนการกลุ่ม ซึ่งเชื่อว่าสมาชิกในองค์กรจะเกิด
การเรียนรู้ได้ดีขึ้นหากได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

โอเวนส์ (Owens, 1978, p. 32; อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตนะ, 2548, หน้า 11-12) สถานศึกษานั้นจะต้องมีระบบของตนเองในการขับเคลื่อนภารกิจของสถานศึกษา โดยได้นำมาเสนอในรูปแบบแผนของ “Input – Process – Output System” ดังนี้

ภาพ 4 ความเป็นระบบของโรงเรียนในรูปแบบแผน input – process – output system
ที่มา: (วิโรจน์ สารรัตนะ, 2545, หน้า 13)

จากแนวคิดเชิงระบบดังกล่าวข้างต้น เห็นได้ว่าสภาพองค์การในสถานศึกษาได้จำแนกระบบย่อยออกเป็น 4 ระบบ คือ ระบบย่อยด้านโครงสร้าง ด้านคน ด้านงาน และด้านเทคโนโลยี โดยแต่ละด้านจะประกอบด้วยระบบย่อยลงไปอีก ซึ่งในทัศนะของการพัฒนาองค์การให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ นักวิชาการส่วนใหญ่ โดยเฉพาะเชิงเก ผู้ศึกษาเรื่องนี้ในระยะแรกได้เน้นย้ำถึงการพัฒนาทั้งระบบในทุกด้านไม่แยกพัฒนาอย่างแยกส่วน

วารสาร เมืองพรวน. (2551, หน้า 18) ได้สรุปแนวคิดลักษณะการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาได้ 2 ด้าน ดังนี้

1) ลักษณะที่เป็นกระบวนการ ประกอบด้วย

- (1) มีโครงสร้างที่เหมาะสม มีความยืดหยุ่น คล่องตัว
- (2) มีวัฒนธรรมการเรียนรู้ในองค์กร มีการศึกษาเรียนรู้จากการกระทำนั้นๆ มีการเรียนรู้ส่วนบุคคลไปสู่การเรียนรู้ระดับองค์การ
- (3) มีการเพิ่มอำนาจการปฏิบัติ มีอิสระในความคิดและการตัดสินใจ
- (4) มีการตรวจสอบ มีการคาดคะเนการเปลี่ยนแปลง เลือกลงเป้าหมายในสภาพแวดล้อมที่องค์การจะมีปฏิสัมพันธ์กัน
- (5) มีส่วนสร้างการถ่ายโอนความรู้ มีบทบาทเสริมสร้างความรู้จากภาคส่วนอื่นๆ
- (6) มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งส่วนบุคคลและทีมงาน
- (7) ย้ำเน้นความมีกลยุทธ์ กระบวนการเรียนรู้ขององค์การแห่งการเรียนรู้ต้องมีกลยุทธ์ทั้งในด้านของการยกวาง การดำเนินงาน และการประเมิน

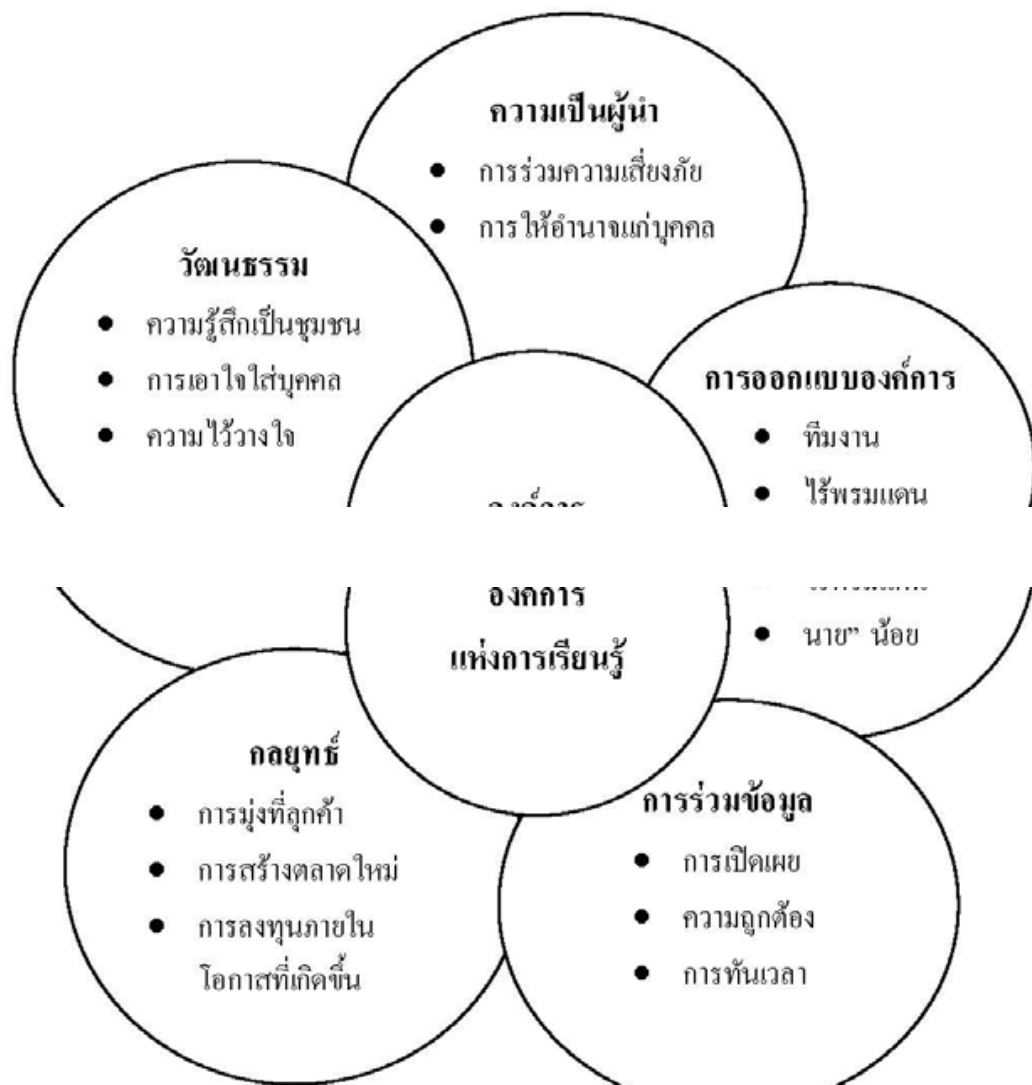
2) ลักษณะที่เป็นผลผลิต

- (1) สมาชิกในองค์กรมีสมรรถนะหรือความสามารถสูง (competency)
- (2) สมาชิกมีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน สามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเองได้
- (3) สมาชิกมีการคิดอย่างเป็นระบบ พัฒนาโดยรวมไม่แยกพัฒนาส่วนใดส่วนหนึ่ง
- (4) สมาชิกมีการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
- (5) มีกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรและทีมงาน
- (6) ครู และบุคลากรมีแฟ้มสะสมงาน เพื่อแสดงถึงการพัฒนาการของตนเอง
- (7) โรงเรียนได้รับรางวัล โล่รางวัล ประกาศนียบัตรหรือประกาศเกียรติคุณ
- (8) โรงเรียนได้รับการยอมรับ และยกย่องว่าเป็นโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้

จากการศึกษาลักษณะการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สรุปได้ว่าสถานศึกษาสมควรเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้มากกว่าองค์กรอื่นๆ เพราะสถานศึกษาเป็นองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพมนุษย์ ระบบในสถานศึกษาประกอบด้วยระบบย่อย 4 ระบบ คือ โครงสร้าง คน งาน และเทคโนโลยี ในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้นั้นควรพัฒนาเชิงระบบไม่ควรแยกพัฒนาเฉพาะอย่าง ลักษณะการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษามองได้ 2 ด้าน คือ ด้านกระบวนการ และ ด้านผลผลิต ด้านกระบวนการ คือ โรงเรียนมีโครงสร้างเหมาะสม ยืดหยุ่น คล่องตัว มีวัฒนธรรมการเรียนรู้ มีอิสระในการคิดและตัดสินใจ มีการตรวจสอบ มีการถ่ายโอนความรู้ของบุคคล โดยใช้เทคโนโลยีต่างๆ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งตัวบุคคลและทีมงาน ด้านผลผลิต คือ มีสมาชิกที่มีความสามารถโดดเด่น มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีการคิดอย่างเป็นระบบ คิดวิเคราะห์

คิดสังเคราะห์ มีกิจกรรมพัฒนาบุคลากรทั้งส่วนบุคคลและทีมงาน มีหลักการพัฒนาตนเองของบุคลากรที่เป็นชิ้นงานหรือการประกาศเกียรติคุณ สถานศึกษามีผลงานเป็นที่ยอมรับของหน่วยงาน เช่น ได้รับโล่รางวัล หรือประกาศนียบัตร

สมยศ นาวิการ (2540, หน้า 116) กล่าวถึงแนวคิดการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ว่าเป็นองค์กรที่มีลักษณะพื้นฐานที่เกี่ยวกับกระบวนการ ที่มีลักษณะเคลื่อนไหวยืดหยุ่นเป็นพลวัต (dynamics) อย่างต่อเนื่อง ไม่หยุดนิ่ง มีบรรยากาศเปิดกว้างทางความคิดและการเรียนรู้ อีกทั้งสมาชิกองค์กร มีการแสวงหาความรู้มาแบ่งปันเผยแพร่แก่กัน เพื่อพัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ดังภาพ 5

ภาพ 5 ลักษณะพื้นฐานขององค์การแห่งการเรียนรู้

ที่มา: (สมยศ นาวิการ, 2540, หน้า 116)

จากภาพแสดงให้เห็นถึงลักษณะพื้นฐานขององค์การแห่งการเรียนรู้ บุคคลที่ทำงานภายในองค์การแห่งการเรียนรู้จะบอกความจริงระหว่างกัน ข้อมูลการปฏิบัติงานคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ความพอใจของลูกค้า และการแข่งขันจะถูกถ่ายทอดอย่างกว้างขวาง รางวัลจะถูกจัดสรรอย่างเสมอภาคท่ามกลางบุคคลทุกคน ความไว้วางใจที่สูงมีอยู่ระหว่างผู้บริหารและบุคคลบนพื้นฐานของค่านิยมที่มุ่งลูกค้า บุคคลทุกคนจะมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันภายในการแก้ปัญหาของลูกค้า ดังนั้นบุคคลไม่เพียงแต่จะเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งเท่านั้น แต่ต้องเรียนรู้ที่จะเพิ่มความรู้และความสามารถเนื่องจากความสามารถเหล่านี้ ไม่ได้มาจากตำราหรือประสบการณ์ แต่มาจากการทดลอง ความคิดเห็น และวิธีการใหม่เพื่อที่จะตอบสนองลูกค้าอย่างต่อเนื่อง บุคคลจะถูกเคารพไว้วางใจ และได้โอกาส เพื่อที่จะเจริญเติบโตภายในงาน ผู้บริหารระดับสูงเชื่อว่าบุคคลจะถูกจูงใจด้วยความอยากรู้อยากเห็น และได้รับความสนุกสนานกับการเรียนรู้

มาร์ควอร์ท และ เรย์โนลด์ (Marquardt & Reynolds, 1994, p. 11) ได้กล่าวไว้ว่า แนวคิดการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้จะต้องมีลักษณะ 11 ประการดังต่อไปนี้

1) โครงสร้างที่เหมาะสม (appropriate structure) กล่าวคือ เป็นโครงสร้างที่เล็ก และมีความคล่องตัวสูง ไม่มีสายการบังคับบัญชามากเกินไป มีลักษณะโครงสร้างแบบแบนราบ เพื่อเอื้อให้เกิดอิสระในการทำงานมากยิ่งขึ้น รวมทั้งทำให้เกิดความยืดหยุ่นในการทำงาน นอกจากนี้องค์การจะต้องมีโครงสร้างแบบองค์รวม เพื่อให้การทำงานมีลักษณะเชื่อมโยงกับทุกฝ่าย

2) วัฒนธรรมการเรียนรู้ในองค์การ (corporate learning culture) มีลักษณะเอื้อให้สมาชิกทุกคนในองค์กรตระหนักและเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ร่วมกันในองค์การ มีบรรยากาศที่ช่วยส่งเสริมการทดลองทำสิ่งใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา โดยไม่กลัวความล้มเหลวที่จะเกิดขึ้น และที่สำคัญผู้บริหารต้องให้การสนับสนุนอย่างจริงจังทั้งในด้านการเงินและขวัญกำลังใจ

3) การให้อำนาจและความรับผิดชอบในงานที่เพิ่มมากขึ้น (empowerment)

เป็นการเปิดโอกาสให้พนักงานทุกคนได้มีโอกาสแสดงศักยภาพ ความรู้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ พนักงานมีโอกาสที่จะเรียนรู้ มีอิสระในการตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยตนเอง ลดความรู้สึกพึ่งพาผู้อื่นในการแก้ไขปัญหา ขยายการเรียนรู้ของตนเองให้บังเกิดผล งามงาม มีความคิดสร้างสรรค์อย่างเต็มที่ มีการกระจายความรับผิดชอบ และการตัดสินใจแก้ไขปัญหาไปสู่ระดับล่าง

4) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (environmental scanning) มีการคาดคะเนการเปลี่ยนแปลง ที่อาจจะมีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมขององค์กร ต้องไหวตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา มีการพัฒนาการคาดการณ์เกี่ยวกับอนาคตที่เป็นไปได้ และมีการเลือกเป้าหมายในสภาพแวดล้อมที่องค์กรมุ่งจะปฏิสัมพันธ์ด้วย

5) การสร้างสรรค์และถ่ายโอนความรู้ (knowledge creation and transfer) หน้าที่ในการสร้างนวัตกรรมองค์ความรู้ใหม่ๆ ถือเป็นหน้าที่ของสมาชิกทุกคนในองค์กร ไม่ใช่หน้าที่ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเท่านั้น สมาชิกในองค์กรทุกคนจะมีบทบาทใน การเสริมสร้างความรู้ มีการเรียนรู้จากทุกๆ ส่วน มีการติดต่อสื่อสารกันอย่างเป็นเครือข่ายมีการแลกเปลี่ยนความรู้และข่าวสารซึ่งกันและกัน

6) เทคโนโลยีการเรียนรู้ (learning technology) มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานที่เหมาะสมในการเรียนรู้อย่างทั่วถึง โดยจะจัดเก็บ ประมวลผล และถ่ายทอดข้อมูลถึงกันอย่างรวดเร็วและถูกต้อง มีการสร้างเครือข่าย สร้างฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ รวมทั้งการใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อช่วยให้การถ่ายโอนความรู้ไปทั่วองค์กร

7) มุ่งเน้นคุณภาพ (quality) โดยจะให้ความสำคัญกับการบริหารคุณภาพโดยรวมทั่วองค์กร เน้นการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีผลทำให้การเรียนรู้ทั้งที่ตั้งใจ และไม่ตั้งใจเกิดประสิทธิภาพ

8) กลยุทธ์ (strategy) กระบวนการเรียนรู้และองค์การแห่งการเรียนรู้จะเป็นไปอย่างมีกลยุทธ์ โดยใช้กลยุทธ์การเรียนรู้โดยเจตนา และการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ ทั้งด้านการยกวาง การดำเนินการและการประเมิน ทั้งนี้ผู้บริหารจะมีหน้าที่เป็นผู้ทดลองเกื้อหนุนมากกว่าจะเป็นผู้กำหนดแนวทางเองทั้งหมด

9) บรรยากาศที่สนับสนุน (supportive atmosphere) เป็นบรรยากาศที่เอื้อให้ปฏิบัติงานได้มีการพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ มุ่งส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีในการทำงานให้กับผู้ปฏิบัติงานมีการเคารพในศักดิ์ศรีของ ความเป็นมนุษย์ ให้ความเสมอภาค และความเท่าเทียมกันทุกคน ให้ความอิสระภายใต้บรรยากาศที่มีความเป็นประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วมของทุกคนในองค์กร

10) การทำงานเป็นทีมและการทำงานแบบมีเครือข่าย (teamwork and networking) รูปแบบการทำงานเป็นทีมจะช่วยส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในองค์กร และเป็นการสร้างให้เกิด

ระบบการทำงานอย่างเป็นเครือข่าย อันจะนำไปสู่พลังร่วมในองค์กร ซึ่งเป็นการสร้างความร่วมมือกันแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่องในระยะยาว และมีการริเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ๆ เพื่อสร้างการแข่งขัน

11) วิสัยทัศน์ (vision) วิสัยทัศน์เป็นความคิดเห็น ซึ่งเป็นการมองภาพความสำเร็จร่วมกันทั้งองค์กร ซึ่งจะมุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน ด้วยความรู้สึกร่วมกันบนพื้นฐานของค่านิยม ปรัชญา ความเชื่อที่คล้ายคลึงกัน ส่งผลให้เกิดความมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีจุดหมายไปในทิศทางเดียวกัน

มาร์ควอร์ท และ เรย์โนลด์ (Marquardt & Reynolds, 1994, p. 11) ยังได้กล่าวถึงลักษณะอันโดดเด่นขององค์กรแห่งการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

- 1) มีการเล็งเห็นโอกาสในความไม่แน่นอน เพื่อสร้างความเจริญก้าวหน้า
- 2) มีการสร้างความเข้าใจใหม่ๆ จากข้อมูลที่เป็นกลาง มีการหยั่งรู้ และการคาดคะเน
- 3) สามารถที่จะปรับตัวเข้ากับกระแสการเปลี่ยนแปลงได้เป็นอย่างดี
- 4) มีการสนับสนุนพนักงานในระดับล่างสุดได้มีโอกาส และมีความสามารถที่จะอธิบายถึงความก้าวหน้าในงาน รวมทั้งมีการอธิบายถึงอุปสรรคในการทำงาน
- 5) ให้การสนับสนุนผู้บริหาร และผู้บังคับบัญชาทุกระดับ ให้มีการปรับเปลี่ยนหน้าที่ไปเป็นผู้แนะนำ พี่เลี้ยง ที่ปรึกษา และเป็นผู้เอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้
- 6) สร้างวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการให้แรงเสริม และมีการเปิดเผย
- 7) มีการมองอย่างเป็นระบบ มีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ต่างๆ เข้าด้วยกัน โดยเป็นการมองภาพรวมทั้งหมด
- 8) วิสัยทัศน์ เป้าหมาย และค่านิยมร่วมกันทั่วทั้งองค์กร
- 9) มีการกระจายอำนาจในการตัดสินใจด้วยการเพิ่มอำนาจในการปฏิบัติงานแก่สมาชิก
- 10) มีผู้ที่เป็นแบบอย่างให้กับมวลสมาชิกในองค์กรเกี่ยวกับการกล้าเสี่ยงที่จะคิดอย่างรอบคอบ และกล้าที่จะทดลองทำ
- 11) มีระบบที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน สามารถใช้ประโยชน์จากการเรียนรู้นั้น
- 12) คำนึงถึงความต้องการ และความคาดหวังของผู้ใช้บริการ
- 13) มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชน
- 14) มีการเชื่อมโยงการพัฒนาของแต่ละบุคคลเข้ากับการพัฒนาองค์กร
- 15) สร้างเครือข่ายในองค์กรด้วยการนำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้
- 16) สร้างเครือข่ายให้เกิดขึ้นภายในธุรกิจของชุมชน
- 17) มีการให้โอกาสแก่มวลสมาชิกอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้รู้จักเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์
- 18) ต่อด้านแนวทางการทำงานที่ส่งผลให้การทำงานเกิดความล้ำค่า

- 19) มีการให้รางวัลกับความคิดที่สร้างสรรค์ และมีการเตรียมโครงการไว้รองรับ
- 20) สร้างความเชื่อมั่น และความไว้วางใจซึ่งกันและกันในองค์การ
- 21) เน้นการปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่อง
- 22) มีการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งทีมปฏิบัติงานทุกรูปแบบ
- 23) ใช้คณะผู้ทำงานที่มาจากหลายๆ ส่วน
- 24) นำระบบการสำรวจ และการประเมินด้านทักษะในการเรียนรู้มาใช้
- 25) มององค์การว่าสามารถที่จะเจริญเติบโตได้จากการเรียนรู้
- 26) มองเห็นถึงสิ่งที่ไม่คาดคิดได้เพื่อเป็นโอกาสอันดีที่จะได้เข้าไปเรียนรู้

เกพฮาร์ทและคนอื่นๆ (Gaphart et. al. 1996, P. 9) กล่าวว่าแนวคิดการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ควรประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ 5 ประการ คือ

- 1) มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องในทุกระดับภายในองค์การ ทุกคนจะมีการเรียนรู้ร่วมกัน และถ่ายโอนองค์ความรู้ให้แก่กันและกัน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป
- 2) มีการสร้างองค์ความรู้ และมีการแบ่งปันความรู้ให้แก่กัน โดยใช้เทคโนโลยีอันทันสมัยเป็นที่ส่งผ่านข้อมูลถึงกันอย่างรวดเร็ว และสามารถเผยแพร่ข้อมูลเหล่านั้นให้แก่ผู้ที่ต้องการใช้ได้อย่างสะดวก
- 3) สนับสนุนกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ และให้สมาชิกได้เรียนรู้วิธีคิดใหม่ๆ รวมทั้งเปิดโอกาสให้มีการวิพากษ์วิจารณ์ และอภิปรายกันอย่างเปิดเผยและทั่วถึง
- 4) มีการสนับสนุนที่จะสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ ที่เอื้อให้สมาชิกทุกคนเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ มีการให้รางวัลกับความคิดที่สร้างสรรค์ มีระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานที่ตรงไปตรงมา มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่จะปรับปรุงและปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ
- 5) ให้ความสำคัญกับสมาชิกทุกคนในองค์การ ยึดคนเป็นศูนย์กลางโดยคำนึงถึงความเป็นอยู่ที่ปกติสุขของมวลสมาชิก

เพดเลอร์ และคณะ (Pedler et. al. 1991, p. 21) ได้ทำการวิจัยพบว่า องค์การหรือบริษัทแห่งการเรียนรู้มีลักษณะที่สำคัญอยู่ 5 ด้าน 11 ประการ ดังนี้

- 1) ด้านยุทธศาสตร์ (strategy) เป็นการใช้การเรียนรู้เป็นยุทธศาสตร์ขององค์การ โดยมีการสร้างนโยบายแบบการมีส่วนร่วม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประการที่ 1 ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ (learning approach to strategy) องค์การควรจะใช้การเรียนรู้เป็นยุทธศาสตร์เพื่อให้เกิดกระบวนการวางแผน และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

ประการที่ 2 การกำหนดนโยบายการมีส่วนร่วม (participative policy making) สมาชิกทุกคนควรได้รับโอกาสให้มีส่วนร่วมในการวางรูปแบบ การกำหนดนโยบาย และยุทธศาสตร์ขององค์การด้วย

2) ด้านการมองภายในองค์กร (looking us) ได้แก่ การให้ข้อมูลสารสนเทศ การแลกเปลี่ยนภายใน การสร้างการตรวจและควบคุม และการให้รางวัลอย่างยืดหยุ่น

ประการที่ 3 การให้ข้อมูลสารสนเทศ (Information) เพื่อทำความเข้าใจ ไม่ใช่เพื่อให้รางวัลหรือลงโทษ เทคโนโลยีควรใช้ฐานข้อมูล และเป็นระบบสื่อสารที่ช่วยให้สมาชิกเข้าใจทิศทางขององค์การ และการตัดสินใจที่ถูกต้อง

ประการที่ 4 รูปแบบและการควบคุมระบบบัญชี (formative and accounting control) ระบบของบัญชี งบประมาณ และการรายงาน เป็นระบบที่ช่วยให้เกิด การเรียนรู้ และระบบการควบคุมออกแบบ เพื่อสร้างความพึงพอใจแก่ผู้รับบริการ

ประการที่ 5 การแลกเปลี่ยนภายใน (internal exchange) ส่งเสริมให้ทุกหน่วยงาน มองว่า หน่วยงานอื่นคือผู้รับบริการที่มาใช้บริการ ทำให้เกิดการเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

ประการที่ 6 ระบบการใช้ความดีความชอบที่มีความยืดหยุ่น (reward flexibility) ระบบการให้ความดีความชอบ ควรตอบแทนสมาชิกอย่างยืดหยุ่น โดยพิจารณาจากผลงานมากกว่า การกำหนดอัตราตายตัว และไม่ใช้ตัวเงินเพียงอย่างเดียว

3) ด้านโครงสร้าง (structure) หมายถึง โครงสร้างที่กระจายอำนาจและยืดหยุ่น เพื่อให้โอกาสสมาชิกมีความก้าวหน้าในอาชีพของตน

ประการที่ 7 เป็นโครงสร้างที่มีการกระจายอำนาจและยืดหยุ่นเพื่อให้โอกาสสมาชิกภายในองค์กรมีความก้าวหน้าในอาชีพของตน

4) ด้านการมองภายนอก (looking out) หมายถึง การมองสมาชิกเป็นเสมือน ผู้วิเคราะห์สภาพแวดล้อม

ประการที่ 8 การให้สมาชิกเป็นผู้วิเคราะห์สภาพแวดล้อม (boundary work as environmental scanner) การให้สมาชิกออกไปพบผู้รับบริการ ผู้ผลิต และชุมชน เพื่อรวบรวม และรายงานข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวกับสถานการณ์ที่มีผลกระทบต่อองค์การ

ประการที่ 9 การเรียนรู้ระหว่างองค์กร (inter – company learning) การร่วมมือกับองค์กรอื่นเพื่อการแบ่งปัน และแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศเป็นประจำ สมาชิกต้องติดตามและมีส่วนร่วมในกับการประชุมกับสถานประกอบการ ผู้รับบริการ และคู่แข่ง

5) ด้านโอกาสในการเรียนรู้ (learning opportunities) ได้แก่ บรรยากาศ การเรียนรู้ และการพัฒนาตนเองของทุกคน

ประการที่ 10 บรรยากาศการเรียนรู้ (learning climate) หน้าที่แรกของผู้บริหารคือการอำนวยความสะดวกเพื่อการเรียนรู้ การทดลอง และให้โอกาสเพื่อให้เกิดการเรียนรู้

ประการที่ 11 สมาชิกทุกคนมีโอกาสนในการพัฒนาตนเอง (self - development opportunity for all) มีการจัดหาทรัพยากรอำนวยความสะดวกแก่สมาชิกทุกระดับ เพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเอง มีแนวทางที่เหมาะสม และมีระบบข้อมูลที่ย้อนกลับ เพื่อให้สมาชิกมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง

กาวิน (Gavin (1993, p. 54) กล่าวว่า แนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้ เป็นองค์การที่มีลักษณะในการสร้าง แสวงหา และถ่ายโยงความรู้ และมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเป็นผลมาจากความรู้ใหม่ และการเข้าใจในสิ่งต่างๆ อย่างถ่องแท้

เซ็งเก (Senge, 1990, pp. 13-19) กล่าวว่า แนวคิดการสร้างการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ อยู่ที่คุณลักษณะที่สำคัญ 5 ประการ ได้แก่ 1) การเป็นบุคคลรอบรู้ 2) การมีวิสัยทัศน์ร่วม 3) การมีรูปแบบการคิด 4) การเรียนรู้เป็นทีม 5) การคิดอย่างเป็นระบบ ที่สนับสนุนให้เกิดการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ โดยในแต่ละด้าน มีรายละเอียด ดังนี้

1) การเป็นบุคคลรอบรู้ (personal mastery) บุคคลหรือสมาชิกขององค์การเป็นรากฐานขององค์การแห่งการเรียนรู้ การเป็นบุคคลรอบรู้ เป็นสิ่งบ่งบอกว่าบุคคลมีความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ สามารถเพิ่มความสามารถในการสร้างสรรค์งานที่เขาต้องการได้อย่างต่อเนื่อง ลักษณะการเรียนรู้ของสมาชิกในองค์การจะสะท้อนให้เห็นถึงการเรียนรู้ขององค์การได้ สมาชิกขององค์การแห่งการเรียนรู้จะมีคุณลักษณะที่สำคัญ คือ ความเป็นนายของตนเอง (human mastery) สามารถควบคุมจิตใจ พฤติกรรมของตนเองให้เป็นผู้ที่ใฝ่รู้อยู่ตลอดเวลา ยอมรับความเป็นไป ไม่ยึดมั่นในตนเอง ยอมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี มีวุฒิภาวะทางอารมณ์สูง รักความสามัคคีของหมู่คณะ มีความรู้ความสามารถ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สมาชิกทุกคนมีความกระตือรือร้นสนใจและใฝ่เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ เพื่อนำมาพัฒนางานในหน้าที่ สมาชิกมีความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของมีความผูกพันกับองค์การ สมาชิกมีเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงาน มีความปรารถนาเรียนรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพของตน มุ่งสู่ความสำเร็จที่ตั้งใจ การพัฒนาให้บุคคลมีความเป็นเลิศ ถือว่าเป็นมิติที่ต้องการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง ความเป็นเลิศของบุคคลมีองค์ประกอบพื้นฐาน คือ วิสัยทัศน์ส่วนบุคคล (personal vision) วิสัยทัศน์เป็นเรื่องของจิตใจ และมุ่ง ความสนใจวิธีการมากกว่าผลลัพธ์ ความสามารถในการกำหนดความต้องการที่แท้จริงอย่างเหมาะสม ถือเป็นสิ่งที่จำเป็นของความเป็นเลิศของบุคคล วิสัยทัศน์เป็นเรื่องเกี่ยวกับจิตใจโดยตรง มีความหมายว่า คือภาพในอนาคตขององค์การที่ผู้นำและสมาชิกในองค์การร่วมกันวาดฝันหรือจินตนาการขึ้น โดยมีพื้นฐานอยู่บนความจริงในปัจจุบันเชื่อมโยงวัตถุประสงค์ ภารกิจ ค่านิยม และความเชื่อมั่นเข้าด้วยกัน พร้อมทั้งพรรณนาให้เห็นถึงทิศทางขององค์การอย่างชัดเจน มีพลัง ทำทนาย ทะเยอทะยาน ความเป็นไปได้ เน้นถึงความมุ่งมั่นที่จะนำสิ่ง

ที่ยิ่งใหญ่หรือดีที่สุดให้กับลูกค้าหรือสังคม วิสัยทัศน์ส่วนบุคคล คือ ความคาดหวังของแต่ละคน ที่ต้องการจะให้สิ่งต่างๆ เกิดขึ้นจริงแก่ชีวิตของตนสักวันหนึ่งในอนาคต คนเราทุกคนต้องมีความมุ่งมั่น บรรารณาหรือความคาดหวังว่า ในช่วงเวลาหนึ่งๆ ของชีวิตนั้น เราควรจะมีบรรลุผลสำเร็จอะไรบ้าง ซึ่งแบ่งเป็น 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

(1) วิสัยทัศน์ในหน้าที่การงาน จะมีภารกิจการทำงานและตำแหน่งหน้าที่เป็นอย่างไรในอนาคต

(2) วิสัยทัศน์ในด้านครอบครัว หมายถึง ความคาดหวังเกี่ยวกับการเป็นอยู่ของคนในครอบครัวจะเป็นอย่างไร เช่น การมีบุตร การสร้างฐานะและความมั่นคงแก่สมาชิกในครอบครัว

(3) วิสัยทัศน์เฉพาะ หมายถึง บรรารณาในบั้นปลายของชีวิตว่าโดยความบรรารณาสูงสุดแล้วต้องการอะไร การจัดการกับความเครียดอย่างสร้างสรรค์ (holding creative tension) ความหมายของความตึงเครียดอย่างสร้างสรรค์ มักเข้าใจผิดเสมอว่ามีผลให้เกิดความวิตกกังวลและความเครียด ในความเป็นจริงถ้าเรามีวิสัยทัศน์ควบคู่ไปกับความเป็นจริง จะทำให้เกิดการสร้างสรรคมากกว่าไม่ควรปฏิเสธว่าความตึงเครียดอย่างสร้างสรรค์เกี่ยวข้องกับภาวะอารมณ์ ความรู้สึกต่างๆ เช่น ความวิตกกังวล เสียใจหรือท้อแท้ สิ่งที่เกิดในเชิงลบเหล่านี้ไม่ใช่ความตึงเครียดอย่างสร้างสรรค์ แต่เรียกว่าเกิดภาวะความตึงเครียดของอารมณ์ อำนาจของความตึงเครียดอย่างสร้างสรรค์จะช่วยให้ความล้มเหลวกลายเป็นการเรียนรู้ภาพความจริงที่ไม่ถูกต้อง ยุทธศาสตร์ที่ไม่สามารถทำได้ตามที่คาดหวังและความชัดเจนของวิสัยทัศน์ มีผลทำให้เกิดความพากเพียรและความอดทน เปลี่ยนแปลงเจตคติของเราไปสู่ความจริง ความเป็นจริงจะเป็นมิตรมากกว่าศัตรู การมองกระแสความเป็นจริงได้ถูกต้อง และทะลุปรุโปร่งมีความสำคัญกับการทำให้วิสัยทัศน์ชัดเจน ซึ่งทั้งสองสิ่งนี้มีความสำคัญเท่ากันต่อการเกิดความตึงเครียดอย่างสร้างสรรค์การเรียนรู้โดยใช้จิตสำนึก (subconscious) คนที่มีความเชี่ยวชาญส่วนบุคคลจะมีอีกมิติหนึ่งของจิตใจ คือมีจิตใต้สำนึก ซึ่งการทำงานที่ซับซ้อนทุกอย่างต้องผ่านจิตใต้สำนึกจะสามารถประสบความสำเร็จในการทำงานที่ยุ่ยากได้อย่างง่ายดาย เราจะเรียนรู้เรื่องจิตใต้สำนึกได้อย่างไร เนื่องจากกิจกรรมทุกอย่างของมนุษย์จะไม่สามารถทำได้ในระยะแรก การเรียนรู้ในช่วงแรกจะต้องอาศัยจิตสำนึก ความตั้งใจและความพยายามหรือเรียนรู้ทักษะของงานจนค่อยๆ กลายเป็นการควบคุมโดยจิตใต้สำนึกในที่สุด ในภาวะจิตใจสงบจิตใต้สำนึกจะสามารถกำหนดจุดรวมวิสัยทัศน์ได้อย่างมั่นคง ความเป็นเลิศของบุคคลถือเป็นปัจจัยที่สำคัญเสมือนเป็นเสาหลักขององค์การแห่งการเรียนรู้ ซึ่งมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการเรียนรู้ของสมาชิกในองค์การ และเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาชีวิตของตนเอง ดังนั้นองค์ประกอบนี้จึงเป็นการสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่ดีที่สุดขององค์การ จิตรประภา อัครบรร(2552, หน้า 63) อธิบายว่า การเป็นบุคคลรอบรู้ (personal mastery) เป็นคุณลักษณะของบุคลากรในสถานศึกษา ที่มีความเป็นตัวของตัวเองสูง (human mastery) ไม่ยึดมั่นในตนเองมีเจตคติ

ที่ดีเป็นทางบวกต่อการปฏิบัติงานเสมอ รู้จักยอมรับการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาของโลก มีวุฒิภาวะทางอารมณ์สูง มีพฤติกรรมกระตือรือร้น สนใจ และใฝ่หาและเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ ทำให้มีไหวพริบปฏิภาณในการปฏิบัติงาน โดยมีการมุ่งศึกษาเรียนรู้ เพื่อเพิ่มศักยภาพของตนมุ่งสู่จุดหมายและความสำเร็จที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งถือเป็นคุณลักษณะสำคัญของสมาชิกในองค์กรแห่งการเรียนรู้ซึ่งองค์การใดพัฒนาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้แล้ว องค์กรนั้นจะมีบุคลากรที่ใฝ่รู้อยู่ตลอดเวลา ต้องการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องมุ่งสู่ความสำเร็จที่ตั้งใจ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และจะสามารถจูงใจตนเองศึกษาเรียนรู้ตลอดเวลา (self-motivated learner) และยังมี สุขชาติ กิจชนะเสรี (ออนไลน์, 2555) ได้อธิบายความหมายการเป็นบุคคลรอบรู้ (personal mastery) คือ องค์กรที่เรียนรู้ต้องสามารถส่งเสริมให้คนในองค์กรสามารถเรียนรู้ พัฒนาตนเอง คือการสร้างจิตสำนึกในการใฝ่ศึกษาเรียนรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคล หมั่นสร้างสรรค์ผลที่มุ่งหวัง และสร้างบรรยากาศกระตุ้นเพื่อนร่วมงานให้พัฒนาศักยภาพไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งหมายถึงการจัดกลไกต่างๆ ในองค์กร ไม่ว่าจะเป็นโครงสร้างองค์กร ระบบสารสนเทศทั่วไป ระบบการพัฒนาบุคคล หรือแม้แต่ระเบียบวิธีการปฏิบัติงานประจำวัน เพื่อให้คนในองค์กรได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ เพิ่มเติมได้อย่างต่อเนื่อง

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การเป็นบุคคลรอบรู้ในสถานศึกษาเป็นคุณลักษณะของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ มีความรู้ความสามารถ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงาน รู้จักยอมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี มีวุฒิภาวะทางอารมณ์สูง รักความสามัคคีของหมู่คณะ พัฒนาตนเองด้วยการใฝ่หาความรู้สิ่งใหม่ๆ มาพัฒนางานในหน้าที่ มีความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของสถานศึกษา เป็นผลจากการได้รับการส่งเสริมพัฒนาจากสถานศึกษาให้ เป็นบุคคลรอบรู้อย่างต่อเนื่อง

2) การมีรูปแบบการคิด (mental model) รูปแบบวิธีการคิดเป็นคุณลักษณะของบุคลากรขององค์กรที่มีวิธีคิด เป็นความเข้าใจของคนที่มีต่อองค์กรและต่อธุรกิจของตนเอง ในการพัฒนาการเรียนรู้ สามารถปรับรูปแบบวิธีคิดของตนให้สอดคล้องกับสถานการณ์และเป้าหมายขององค์กร ซึ่งความคิดของคนนั้นเป็นสิ่งสำคัญ และมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อพฤติกรรมของคน รูปแบบวิธีการคิดนี้จะเป็นพื้นฐานของวุฒิภาวะทางอารมณ์ (emotional quotient: eq) และจะมีผลถึงความเข้าใจต่อเรื่องราว ต่องานหรือกิจกรรมใดๆ ในแง่มุมต่างๆ สมาชิกมีวิธีการคิดหลายๆ วิธี แล้วนำมาสร้างสรรค์งานในหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ ที่สำคัญสมาชิกต้องมีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนและกิจกรรมต่างๆ ขององค์กร ซึ่งจะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการที่เราจะตัดสินใจกระทำ การอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไป ในการเปลี่ยนแปลงหรือปรับตัวขององค์กรต่างๆ เพื่อให้เกิดศักยภาพในการแข่งขัน ปัญหาสำคัญประการหนึ่งก็คือ ทำอย่างไรสมาชิกทุกคนจึงจะเรียนรู้และความเข้าใจไปในทางเดียวกัน ให้เข้าใจความจำเป็นและความถูกต้อง แทนที่จะปล่อยให้รูปแบบวิธีการคิดของแต่ละคนกลายเป็นตัวสร้างปัญหาให้เกิดภาวะที่ต่างคนต่างคิดกันไปเอง จนอาจกลายเป็นปัญหาลูกกลม

ใหญ่โตได้มากที่สุด นอกจากนี้แล้วการเปลี่ยนแปลง ต่างๆ ในองค์การ โดยปกติมักจะทำได้ยากอยู่แล้ว เนื่องจากเป็นธรรมชาติของคนที่มีกฎระเบียบและจะต่อต้านการเปลี่ยนแปลง ซึ่งอาจจะกลัวผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่ตนเองในสถานการณ์ต่างๆ หรืออาจจะมีอาการยึดติดอยู่กับรูปแบบและวิธีการที่ตนเองคุ้นเคย และในที่สุดการมีรูปแบบการคิดของตนเองจะเป็นตัวตัดสินว่าอย่างไรหรือวิธีอื่นๆ นั้นแล้วไปหมด แต่ถ้าผู้ที่รับผิดชอบในการบริหารโครงการสำคัญนี้มีความเข้าใจในรูปแบบวิธีการคิดที่ดีพอ ก็ควรมีการเตรียมการเสียแต่เนิ่นๆ ในการทำประชาสัมพันธ์ ประชาพิจารณ์ และสร้างบรรยากาศเปิดความเข้าใจให้ทุกคนมีส่วนร่วมและทำทหายความสำเร็จร่วมกัน ซึ่งมาตรการเหล่านี้จะช่วยสร้างการมีรูปแบบการคิดในรูปแบบที่จะเป็นประโยชน์ต่อองค์การได้อย่างดี องค์การแห่งการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ เมื่อสมาชิกขององค์การมีแบบแผนทางจิตสำนึก หรือมีกรอบความคิด ความเชื่อที่สมเหตุสมผล ที่เอื้อต่อการสะท้อนภาพที่ถูกต้องชัดเจน มีความคิดที่ถูกต้องคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก และมีการจำแนกแยกแยะ โดยมุ่งปรับปรุงความถูกต้องในการมองโลกและปรากฏการณ์ ต่างๆ ที่เกิดขึ้น รวมทั้งการที่ตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงที่ปรากฏอยู่ได้อย่างเหมาะสม มีความสามารถทางความคิดที่ไม่แปรผันได้ง่ายๆ เมื่อเผชิญกับเหตุการณ์ต่างๆ จะส่งผลถึงความเจริญรุ่งเรืองขององค์การต่อไป ทางด้าน จิตรประภา อัครบวร (2552, หน้า 64) ได้อธิบายถึงการมีรูปแบบการคิด (mental model) ว่าเป็นแบบแผนทางจิตสำนึกของคนในสถานศึกษาเป็นภาวะทางจิต สามารถปรับรูปแบบวิธีการคิดของตนให้สอดคล้องกับสถานการณ์และเป้าหมายของสถานศึกษา ทศนคติการมองโลก ตลอดจนความเชื่อของคน ซึ่งเป็นผลจากกระบวนการทางสังคม (socialization) ซึ่งจะส่งผลต่อพฤติกรรมของคนในสถานศึกษานั้นๆ แบบแผนความคิดนี้เองที่เป็นตัวหล่อหลอมวัฒนธรรมของสถานศึกษาที่ทำให้บุคลากรส่วนใหญ่ในสถานศึกษา มีพฤติกรรมที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน มีการพัฒนารูปแบบวิธีการคิดที่เหมาะสมส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างและวัฒนธรรมของสถานศึกษา มีกระบวนการทศนคติในการคิดเพื่อครูผู้สอนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนสามารถนำแนวคิดมาสร้างสรรค์สิ่งใหม่ได้ และยังมี สุชาติ กิจธนะเสรี (ออนไลน์, 2555) ได้อธิบายการมีรูปแบบการคิด (mental model) เป็นการตระหนักถึง กรอบแนวคิดของตนเอง ทำให้เกิดความกระจ่างกับรูปแบบ ความคิด ความเชื่อที่มีผลต่อการตัดสินใจและการกระทำของตน และเพียรพัฒนารูปแบบความคิดความเชื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ไม่ยึดติดกับความเชื่อเก่าๆ ที่ล้าสมัย และสามารถที่จะบริหารปรับเปลี่ยนกรอบความคิดของตน ทำความเข้าใจได้ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดในเชิงการรื้อปรับระบบงาน (reengineering)

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การมีรูปแบบการคิด จึงเป็นคุณลักษณะของบุคลากรที่มีวิธีคิดในการพัฒนาการเรียนรู้ สามารถปรับรูปแบบวิธีคิดของตนให้สอดคล้องกับสถานการณ์และเป้าหมายของสถานศึกษา มีวิธีการคิดหลายๆ วิธี แล้วนำมาสร้างสรรค์งานในหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนและกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา และมีความคิดที่ถูกต้องคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก

3) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (shared vision) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันเป็นวิธีการทำให้สมาชิกแต่ละคนเกิดวิสัยทัศน์ องค์การเปิดโอกาสให้สมาชิกร่วมกันคิด ร่วมกันสร้างวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และยุทธศาสตร์ขององค์การ ทุกคนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงวิสัยทัศน์ให้มีความทันสมัย และสอดคล้องกับภารกิจขององค์การเป็นการหัดให้คนคิดมองไปข้างหน้า มองอนาคต สร้างสถานการณ์จำลองแบบต่างๆ คิดว่าผลที่ดี ผลที่เสีย ผลแบบกลางๆ แต่ละทางมีทางแก้ไขอย่างไร ความคิดเช่นนี้ควรแฝงเข้าไปในกลุ่มการทำงานให้ตัดสินใจร่วมกัน หัดให้ไปทำการบ้านแล้วนำมาคุยร่วมกัน ซึ่งการมอบหมายให้รับผิดชอบการตัดสินใจในแต่ละเรื่องด้วยตนเอง จะทำให้เกิดความรู้สึกผูกพัน การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันเริ่มมองจากสิ่งต่างๆ ให้เป็นกระบวนการ มองต่อไปข้างหน้าว่าจะมีอะไรเกิดขึ้น มองภาพรวมของหน่วยงานไม่ได้มองเฉพาะหน่วยของตัวเอง ซึ่งเป็นการสร้างทัศนคติของความร่วมมือกันอย่างยึดมั่นของสมาชิกในองค์การเพื่อพัฒนาภาพในอนาคต และความต้องการที่จะมุ่งไปสู่ความปรารถนาาร่วมกันของสมาชิก องค์การแห่งการเรียนรู้จะต้องเป็นองค์การที่สมาชิกทุกคนได้รับการพัฒนาวิสัยทัศน์ของตนให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ขององค์การ บุคลากรมีวิธีการสื่อสารเพื่อโน้มน้าวให้ผู้อื่นคล้อยตามปฏิบัติงานร่วมกันจนบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา มีการสนับสนุนให้เกิดการรวมพลังของสมาชิกที่คาดหวังต่อความเปลี่ยนแปลง และความก้าวหน้าต่อไปภายใต้จุดหมายเดียวกัน ซึ่งเป็นการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันมีองค์ประกอบพื้นฐาน คือ กระตุ้นให้แต่ละคนมีวิสัยทัศน์ โดยการสร้างบรรยากาศกระตุ้นให้เกิด การสร้างสรรค์ มีความมุ่งมั่นปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุผลตามวิสัยทัศน์ การที่องค์การจะสร้างการมีวิสัยทัศน์ร่วมกันนั้น ต้องเริ่มสร้างวิสัยทัศน์ส่วนบุคคลขึ้นมาให้ได้ก่อน เพราะถ้าหากสมาชิกไม่มีวิสัยทัศน์เป็นของตนเองแล้วนั้น การทำงานหรือการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ก็เป็นลักษณะที่ยินยอมปราศจากความตั้งใจและการร่วมมืออย่างจริงจัง การที่พนักงานมีวิสัยทัศน์ส่วนบุคคลได้จะเกิดการร่วมมือกันทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในองค์การวิสัยทัศน์ส่วนบุคคลเป็นเรื่องของความสามารถในการสร้างภาพขึ้นในใจที่เกินกว่าความเป็นจริง โดยเกิดจากกระบวนการคิดของตัวเองและเป็นอิสระจากอิทธิพลอื่นๆ การที่จะนำวิสัยทัศน์ส่วนบุคคลมาใช้ต้องระมัดระวังเรื่องอิสรภาพส่วนบุคคลซึ่งเสรีภาพส่วนบุคคลที่จะเลือก หรือกระทำการใดๆ องค์การส่วนใหญ่สามารถแบ่งประเภทของสมาชิกในเรื่องการมีวิสัยทัศน์ได้ 2 ประเภท คือ

(1) สมาชิกประเภทตั้งใจจริงเพื่อปฏิบัติพันธกิจ (commitment) จะอุทิศเวลาให้ องค์การ มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติตามคำสั่ง มีความรับผิดชอบสูง มีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน

(2) สมาชิกประเภทยินยอมทำตาม (compliance) มักจะยินยอมเชื่อฟัง และปฏิบัติ ตามคำสั่งอย่างเคร่งครัด ทำงานภายใต้กฎเกณฑ์ที่วางไว้ ขาดความคิดสร้างสรรค์ และความกระตือรือร้น มีเป้าหมายในการทำงานเพื่อรักษาตำแหน่งของตนไว้ ความคาดหวังในการเลื่อนตำแหน่ง และการทำให้เจ้านายมีความสุข มองวิสัยทัศน์เป็นเพียงการยอมรับองค์การ

แบบดั้งเดิมมักจะให้ความสำคัญกับสมาชิกประเภทยินยอมทำตาม ผู้นำจะนิยมให้สมาชิกอยู่ภายใต้คำสั่ง และการควบคุมของพวกเขา แต่ผู้นำในองค์กรแห่งการเรียนรู้ต้องการสมาชิกประเภทตั้งใจจริง เพื่อปฏิบัติพันธกิจ เพื่อให้การเรียนรู้ในองค์กรมีประสิทธิภาพมากขึ้น สิ่ง que ผู้นำต้องทำคือ การยอมให้สมาชิกมีอิสระในการเลือกคิดและกระทำ พัฒนาวิสัยทัศน์ส่วนบุคคลให้เป็นวิสัยทัศน์ร่วมกันขององค์กร ผู้นำในองค์กรต้องเลิกความคิดแบบเดิมที่ว่า วิสัยทัศน์ขององค์กรมาจากผู้นำหรือจากกระบวนการวางแผนในองค์กรเท่านั้น อาจเรียกได้ว่าเป็นวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ (strategic vision) หรือวิสัยทัศน์แบบทางการ (official vision) ผู้นำมักมองเป็นวิธีใช้แก้ปัญหาหรือเป็นยุทธศาสตร์ขององค์กร เช่น การแก้ไขปัญหาเรื่องขวัญกำลังใจที่ต่ำลงของสมาชิก ที่จริงแล้วขัดกับหลักการขององค์กรแห่ง การเรียนรู้ เพราะการมีวิสัยทัศน์ร่วมกันนั้นต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกคนในองค์กร และเป็นวิสัยทัศน์ที่ยั่งยืนดำเนินต่อไปและไม่สิ้นสุด สิ่งที่สำคัญที่สุดที่ผู้นำจะต้องจำไว้เสมอคือ ผู้นำจะต้องเต็มใจที่จะสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกับสมาชิกในองค์กรโดยไม่มองว่าวิสัยทัศน์ของผู้นำจะต้องกลายเป็นวิสัยทัศน์ขององค์กรโดยอัตโนมัติ สร้างเจตคติต่อวิสัยทัศน์ในระดับความผูกพัน (commitment) มากที่สุดเพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่สนับสนุนโดยไม่ต้องมีการควบคุมกัน สามารถสร้างได้โดยใช้การติดต่อสื่อสาร การสนทนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สมาชิกรู้สึกอิสระที่จะแสดงความฝันหรือวิสัยทัศน์ออกมาทำให้เกิดการเรียนรู้ในการฟัง ผู้นำในองค์กรแห่งการเรียนรู้มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะเปิดใจกว้าง และเต็มใจที่จะพิจารณายอมรับฟังความคิดเห็นต่างๆ ของสมาชิก ผู้นำไม่ควรทำลายความคิดใหม่ๆ ถ้าแนวคิดของสมาชิกได้รับการสนับสนุน สมาชิกจะมีสำนึกของความเชื่อมั่นในตนเองอย่างแท้จริง และจะมีการตอบสนองในทางบวกเพื่อประโยชน์ต่อองค์กร ทำให้วิสัยทัศน์ร่วมกันเป็นทิศทางไปสู่จุดมุ่งหมายที่เห็นชัดและเป็นรูปธรรม ส่วน จิตรประภา อัครบวร (2552, หน้า 64) อธิบายว่าการมีวิสัยทัศน์ร่วม (shared vision) หมายถึง การสร้างทัศนะของความร่วมมือกันอย่างยึดมั่นของบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพัฒนาภาพในอนาคตและความต้องการที่จะมุ่งสู่ความปรารถนา ร่วมกันของสมาชิกทั้งองค์กร โดยมีการวางแผนการดำเนินงานร่วมกันอย่างเป็นระบบที่จะทำให้วิสัยทัศน์เป็นจริง และมีส่วนร่วมในการปรับปรุงวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาองค์กรแห่งการเรียนรู้ สมาชิกทุกคนจะมีวิสัยทัศน์ของตนเองที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ซึ่งจะสนับสนุนให้เกิดการรวมพลังของสมาชิกที่มีความคาดหวังต่อความเปลี่ยนแปลง และความก้าวหน้าต่อไป ภายใต้จุดหมายเดียวกันของบุคลากรในสถานศึกษา อันเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ จะปฏิบัติงานโดยมิได้มุ่งผลสำเร็จของภาระงานของตนเองเท่านั้น แต่จะมุ่งผลสำเร็จของสถานศึกษาเป็นสำคัญ และยังมี สุชาติ กิจชนะเสรี (ออนไลน์, 2555) ได้อธิบาย การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (shared vision) เป็นองค์กรที่เรียนรู้จะต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วม ซึ่งจะเป็ น กรอบความคิด เกี่ยวกับสภาพในอนาคตขององค์กร ที่ทุกคนในองค์กรมีความปรารถนา ร่วมกัน ช่วยกันสร้างภาพอนาคตของหน่วยงานที่ทุกคนจะทุ่มเท

ฝึกแรงกายแรงใจกระทำให้เกิดขึ้น ทั้งนี้ก็เพื่อให้การเรียนรู้ ริเริ่ม ทดลองสิ่งใหม่ๆ ของคนในองค์กร ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์มุ่งไปในทิศทาง หรือกรอบแนวทางที่มุ่งไปสู่จุดเดียวกัน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันจึงเป็นคุณลักษณะของบุคลากรในสถานศึกษาที่ ร่วมกันคิด ร่วมกันสร้างวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา มีความมุ่งมั่นปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุผลตามวิสัยทัศน์ ซึ่งบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงวิสัยทัศน์ให้มีความทันสมัย และสอดคล้องกับภารกิจของสถานศึกษา บุคลากรมีรูปแบบและวิธีการสื่อสาร คล้ายคลึงกันเพื่อการโน้มน้าวใจผู้อื่นให้คล้อยตามและปฏิบัติงานจนสำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษา

4) การเรียนรู้เป็นทีม (team learning) การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมเป็นการเรียนรู้ ร่วมกันของสมาชิกโดยอาศัยความรู้ และความคิด การแลกเปลี่ยนความคิดซึ่งกันและกัน เพื่อพัฒนา ความรู้ความสามารถของทีมให้เกิดขึ้น การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อมีการรวมพลัง ของสมาชิกในทีมให้มีโอกาสเรียนรู้สิ่งต่างๆ ร่วมกัน โดยการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น และประสบการณ์ซึ่งกันและกันอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง จนเกิดเป็นแนวคิดร่วมกันของกลุ่ม และกลุ่มควรลดสิ่งกีดขวางให้เกิดอิทธิพลครอบงำแนวคิดของสมาชิกคนอื่นๆ พร้อมทั้งกระตุ้นให้กลุ่ม มีการสนทนา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ข่าวสาร ความรู้ ความคิดเห็น หรือประสบการณ์ และอภิปราย กันอย่างกว้างขวาง ซึ่งการอภิปราย เป็นการนำวิสัยทัศน์ของแต่ละคนมาแลกเปลี่ยนกัน และหาข้อสรุป เพื่อจัดทำเป็นกิจกรรมร่วมกัน รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สามารถคิด แก้ปัญหาด้วยระบบกลุ่ม ทำให้องค์กรบรรลุเป้าหมายได้ การที่จะเกิดความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ ได้จะต้องมีการสนทนา โดยจะต้องปฏิบัติงานควบคู่กัน ดังนั้นทีมจึงต้องใช้ทั้งการสนทนา และการอภิปรายจึงจะเกิด การปฏิบัติงานเป็นทีม เพื่อไปสู่เป้าหมายขององค์กรแห่งการเรียนรู้ การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม มีองค์ประกอบพื้นฐาน คือ การสนทนาและอภิปราย (dialogue and discussion) การสนทนา เป็นวิธีการช่วยสมาชิกให้เป็นตัวแทน เป็นผู้มีส่วนร่วมในความคิดและกลายเป็นผู้สังเกตการณ์ ความคิดของสมาชิก โดยแยกความคิดของตน เพื่อเตรียมรับความคิดของผู้อื่นในกลุ่ม ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วย ให้เกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลง เป็นการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์และลดการโต้แย้ง การสนทนาจะช่วย พัฒนาให้กระบวนการคิดละเอียดอ่อนยิ่งขึ้น ซึ่งสิ่งที่ได้รับการสนทนา ได้แก่ พัฒนาความสัมพันธ์ ระหว่างสมาชิกของกลุ่มที่เข้ารับการสนทนาเป็นประจำ พัฒนาความไว้วางใจอย่างลึกซึ้งไม่คอยได้ในการอภิปราย พัฒนาความรู้ ความเข้าใจที่ดียิ่งขึ้นของแต่ละคน และสมาชิกได้เรียนรู้พูดคุยอย่างเป็นมิตร เป็นเพื่อนร่วมงาน และลดการต่อต้านด้วยการไม่ให้ความสำคัญกับการเอาชนะกัน แก้ปัญหาด้วยระบบกลุ่ม ส่วนการอภิปรายเป็นการนำเสนอความคิดของแต่ละคนมาแลกเปลี่ยนมีการตัดสินใจ และการให้ความสำคัญในการหาข้อสรุปเพื่อนำไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม การอภิปราย มีความจำเป็นควบคู่กับการสนทนา เพื่อไปสู่เป้าหมายเดียวกัน การเรียนรู้สภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน สิ่งที่เป็นสัญลักษณ์หรือข้อบ่งชี้ การเรียนรู้ คือ ข้อคิดเห็นหลากหลายที่ขัดแย้งกัน ในการขัดแย้ง

ทางความคิดจะเป็นกระบวนการให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งได้จากมุมมองหลากหลายของสมาชิกในกลุ่ม ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นเป็นผลจากการสนทนา ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้เป็นทีม อยู่ที่เมื่อทีมตกลงที่จะเรียนรู้ร่วมกันก็ควรมีการพูดคุยกันอย่างเปิดเผย และจริงใจทั้งในเรื่องราวความเป็นจริง ทำธุรกิจที่ดำเนินอยู่และทั้งที่กำลังดำเนินไปภายในกลุ่ม เพราะการเข้าใจความเป็นจริงอย่างถูกต้องนั้น ทีมก็จะสามารถเข้าใจได้ว่ายุทธศาสตร์ขององค์กรนั้นสามารถนำไปใช้ได้จริงในสภาพที่เป็นจริง การเรียนรู้วิธีการปฏิบัติ (learning how to practice) เป็นการพัฒนาการฝึกปฏิบัติด้วยกันเป็นทีม จะได้เริ่มต้นการพัฒนาทักษะร่วม (join skill) และยังมีการเรียนรู้วิธีการใช้เครื่องมือมาเป็นส่วนช่วยในการทำงาน เมื่อเผชิญกับความยุ่งยากในการปฏิบัติงาน ทางด้าน จิรประภา อัครบวร (2552, หน้า 64) อธิบายว่าการเรียนรู้เป็นทีม (team learning) เป็นการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกเป็นกลุ่มในสถานศึกษาโดยอาศัยความรู้ และความคิดของกลุ่มสมาชิกในการแลกเปลี่ยนและพัฒนา ความฉลาดรอบรู้และความสามารถของทีมให้บังเกิดผลยิ่งไปเสียว่าการอาศัยความสามารถของสมาชิกแต่ละบุคคล องค์กรแห่งการเรียนรู้จะมีบุคลากรที่ทำงานร่วมกันได้ดี ไม่หวงความรู้ และเห็นการเรียนรู้จากทีมเป็นพลังสำคัญในการทำงาน มีความไว้วางใจกัน ประสานงานครูผู้สอนปฏิบัติภารกิจต่างๆ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมอยู่เสมอ โดยมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานร่วมกัน มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ให้ความสำคัญกับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานร่วมกันโดยปฏิบัติงานให้สำเร็จตาม วัตถุประสงค์ของสถานศึกษา และยังมี สุชาติ กิจชนะเสรี (ออนไลน์, 2555) ได้อธิบายการเรียนรู้เป็นทีม (team learning) การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์และทักษะวิธีคิดเพื่อพัฒนาภูมิปัญญาและศักยภาพของทีมงานโดยรวม มีการแบ่งปัน แลกเปลี่ยน ถ่ายทอดข้อมูล ในระหว่างกันและกัน ทั้งในเรื่องของความรู้ใหม่ๆ ที่ได้มาจากการค้นคิด หรือจากภายนอก และภายใน การเรียนรู้เป็นทีม นี้ยังควรครอบคลุมไปถึงการเรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานร่วมกันเป็นทีมด้วย ซึ่งการเรียนรู้และพัฒนาในเรื่องนี้ ก็จะช่วยให้การทำงานร่วมกันในองค์กร มีความเป็นทีมที่ดีขึ้น ซึ่งจะช่วยให้สมาชิกแต่ละคนสามารถแสดงศักยภาพที่มีอยู่ออกมาได้อย่างเต็มที่

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการเรียนรู้เป็นทีม (team learning) หมายถึง คุณลักษณะของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ขาวสาร ความรู้ ความคิดเห็น หรือประสบการณ์ รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สามารถคิด แก้ปัญหาด้วยระบบกลุ่ม มีความไว้วางใจกัน ประสานงานได้ดี มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีการทำงานร่วมกันเป็นทีมสำเร็จบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

5) การคิดอย่างเป็นระบบ (systems thinking) การคิดอย่างเป็นระบบมีหลักการว่าปัญหานั้นเป็นลักษณะวงจร กล่าวคือ ปัญหาทุกวันนี้เป็นผลมาจากแนวทางแก้ปัญหาที่ผิดพลาด โดยการมองโลกแบบแยกส่วนจึงทำให้เกิดปัญหาตามมาเหมือนลูกโซ่ และยังสร้างแรงกดดันเพื่อแก้ปัญหาด้วยวิธีการเชิงลบมากขึ้นเท่าใดระบบก็ยิ่งส่งแรงผลักดันเชิงลบกันมากขึ้นเท่านั้น แต่หากแรงผลักดันให้เกิดการแก้ปัญหาโดยวิธีการเชิงบวกมากขึ้นเท่าใด ก็จะทำให้ระบบตอบสนอง

กลับมาในเชิงบวก ซึ่งทำให้การแก้ปัญหาอย่างสมดุลและสร้างสรรค์มากขึ้นเท่านั้น เพราะความจริงแล้วพฤติกรรมของมนุษย์มีแนวโน้มไปในทางที่ตีก่อนที่จะเลวลง เพราะถูกกระทบจากการแก้ปัญหาด้วยวิธีการเชิงลบ โดยเฉพาะการแก้ปัญหาโดยใช้วิธีแบบซ้ำแล้วซ้ำอีก ไม่มีวิธีการแก้ปัญหาใดใช้กับทุกสถานการณ์เนื่องจากเหตุและผลก็ไม่สอดคล้องกันเสมอไป หากเกิดขึ้นในเวลาและสถานที่ที่แตกต่างดั่งนั้น การแก้ปัญหาแบบเชิงรับ คือการรักษาเยียวยาอาการที่เกิดขึ้นแล้วขององค์การ มีการกำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน การปฏิบัติงานในภาพรวม อาจทำให้อาการทรงตัวไว้ไม่หลุดไปกว่าเดิมชั่วคราว แต่จะทำให้เกิดอาการเรื้อรังไม่สามารถแก้ไขได้ วิธีการแก้ปัญหาเชิงรุก คือการป้องกันหรืออาจต้องตัดเนื้อร้ายที่เป็นอุปสรรคของการแก้ปัญหาทิ้งไปอาจจะดีกว่าการตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยมุมมองแบบแยกส่วน แม้ว่าจะเร็วกว่า แต่อาจจะทำให้เกิดการชะงักงันของระบบทั้งหมด หรือสร้างปัญหาที่ซับซ้อนมากขึ้นอีก ทำให้แทนที่จะแก้ปัญหาได้เร็วกลับช้าลง เพราะต้องแก้ปัญหาที่เพิ่มขึ้นไปอีกทั้ง

จิระประภา อัครบวร (2552, หน้า 64) อธิบายว่าการคิดอย่างเป็นระบบ (systems thinking) เป็นวิธีการคิดเชื่อมโยง คิด มอง การอธิบาย และการทำความเข้าใจในปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ด้วยการเชื่อมโยงเรื่องราวต่างๆ อย่างเป็นระบบจะเป็นองค์ความรู้ที่จะช่วยให้เราสามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้ใดมีความคิดเชิงระบบจะเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ อย่างเป็นแบบแผน เห็นขั้นตอนของการพัฒนา เห็นความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น สามารถทำความเข้าใจในปรากฏการณ์ต่างๆ ทั้งในภาพรวมและในส่วนย่อย ซึ่งครูผู้สอนสามารถนำความรู้ที่ได้จากประสบการณ์การเรียนรู้มาจัดให้เป็นระบบ มีการพัฒนาองค์การแบบองค์รวม เข้าใจในการปฏิบัติงานและสามารถในการคิดตัดสินใจด้วยตนเองอย่างมั่นใจ สุชาติ กิจชนะเสรี (ออนไลน์, 2555) ได้อธิบายการคิดอย่างเป็นระบบ (systems thinking) เป็นความสามารถในการคิดเชิงระบบ คนในองค์การสามารถมองเห็นวิธีคิดและภาษาที่ใช้อธิบายพฤติกรรมความเป็นไปต่างๆ ถึงความเชื่อมโยงต่อเนื่องของสรรพสิ่งและเหตุการณ์ต่างๆ สามารถปรับรูปแบบวิธีคิดได้ ซึ่งมีความสัมพันธ์ผูกโยงกันเป็นระบบเป็นเครือข่าย ซึ่งผูกโยงด้วยสภาวะการพึ่งพาอาศัยกัน สามารถมองปัญหาที่เกิดขึ้นได้เป็นวัฏจักรโดยนำมาบูรณาการเป็นความรู้ใหม่ เพื่อให้สามารถเปลี่ยนแปลงระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความเป็นไปในโลกแห่งความจริง

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการคิดอย่างเป็นระบบ (systems thinking) หมายถึง คุณลักษณะของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีความคิดเชื่อมโยง คิด มอง หรือกำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน การปฏิบัติงานในภาพรวม มีความคิดทันเหตุการณ์ สามารถปรับรูปแบบวิธีคิดให้สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา มีความคิดเชิงระบบไม่แยกพัฒนาส่วนใดส่วนหนึ่ง พัฒนาการเรียนรู้ของบุคลากรอย่างเป็นระบบ เข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ ที่เป็นองค์ประกอบที่ต้องพัฒนาเชิงระบบ

การแก้ปัญหาแบบองค์รวมต้องใคร่ครวญและวางแผนในระยะยาวซึ่งอาจจะไม่สามารถเห็นผลได้ทั้งหมดในระยะสั้น การเปลี่ยนแปลงเล็กน้อยสามารถสร้างผลที่ยิ่งใหญ่ได้ การจะมองโลกแบบองค์รวมมีการปรับเปลี่ยนจิตใจในหลายด้าน คือ

- (1) เปลี่ยนจากการมองโลกแบบแยกส่วนมาเป็นการมองภาพรวม
- (2) เปลี่ยนจากการมองโลกเพื่อมนุษย์ว่าเป็นคนเฉื่อยไร้ประโยชน์มาเป็นการมองว่ามนุษย์เป็นผู้มีความกระตือรือร้นการมีส่วนร่วมกับการเปลี่ยนแปลงความจริงของพวกเขา
- (3) เปลี่ยนจากการตั้งรับในปัจจุบันไปเป็นการสร้างสรรค์ในอนาคต จึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงจิตใจ โดยต้องมองเห็นความสำคัญเชิงพึ่งพากันระหว่างส่วนต่างๆ แบบใยแมงมุมหรือวงจรการสะท้อนกลับจึงมีความสำคัญมากในการทำให้เข้าใจถึงโครงสร้างระบบ นั่นคือการทำที่ทุกคนสามารถรับผิดชอบในการแก้ไขปรับปรุง กระบวนการสะท้อนกลับมีสองชนิด คือ กระบวนการสะท้อนกลับแบบเสริมแรงที่ทำให้เกิดการเจริญเติบโตขึ้น และการสะท้อนกลับแบบสร้างสมดุลซึ่งจะทำให้เกิดขึ้นเมื่อมีกำหนดพฤติกรรมเป้าหมาย การสะท้อนกลับแบบเสริมแรงช่วยเสริมกับแบบสร้างความสมดุลทำให้เกิดพฤติกรรมเป้าหมายที่ละน้อย อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี เซ็งเก ได้ชี้ให้เห็นว่าคุณลักษณะ 5 ประการจะมีผลต่อการเรียนรู้ 3 ระดับ อันได้แก่ ระดับปฏิบัติ (ทำอะไร) หลักการ (การหยั่งรู้ถึงปัจจัยหรือความคิดที่ชี้นำ) และ สารัตถะ (ภาวะของการเป็นผู้เอาชนะวินัยนั้นๆได้) ซึ่งทั้ง 5 ประการ หากใช้ให้ได้อย่างเหมาะสมกับระดับต่างๆ ดังภาพ 6 (วีระวัฒน์ ปันนิตามัย, 2544, หน้า 37)

คุณลักษณะ 5 ประการ 3 ระดับ	การเป็นบุคคล รอบรู้ (personal mastery)	การมีรูปแบบ การคิด (mental model)	การมีวิสัยทัศน์ ร่วมกัน (shared vision)	การเรียนรู้ เป็นทีม (team learning)	การคิดอย่าง เป็นระบบ (systems thinking)
1. การปฏิบัติ ทำอย่างไร	- ระบุวิสัยทัศน์ ของตน - เห็นความ แตกต่างของที่ เป็นอยู่กับที่	- ความคิด ความเชื่อ - ทดสอบ สมมติฐาน - แยกแยะข้อมูล	- เห็นความจริง สภาพปัจจุบัน - แกล้ง วิสัยทัศน์รับฟัง คนอื่นและให้	- ฝึกหัด - รู้จักการ ปกป้อง ตนเอง - เป็นเพื่อน	- สถานการณ์ จำลอง - ปัญหา ข้อบกพร่องที่ เกิดขึ้นบ่อยครั้ง

	ควรจะเป็น - มุ่งผลลัพธ์ เปิดตนเอง	ออกจากสภาวะ นามธรรม	อิสระในการ เลือก	ร่วมงานกัน - ผ่านปรน ความเชื่อ พื้นฐาน	
2. หลักการ ความคิดและ การหยั่งรู้ ชี้นำ	- วิสัยทัศน์ - เครียดเพื่อ สร้างสรรค์กับ ภาวะอารมณ์ - จิตว่างค์	- อธิบายแนว ทฤษฎีกับที่ ปฏิบัติ - บันไดสู่การ สรุปอ้างอิง - รักษาความ สมดุลจากสับสน	- การร่วมฝัน - ความผูกพัน กับการ คล้อยตาม	- การพูด คุยกัน - การบูรณา การและการ อภิปราย - ข้อบกพร่อง ที่เกิดขึ้น	- โครงสร้าง มีผลต่อ พฤติกรรม - การต่อต้าน นโยบาย - การปรับ เพื่อสร้างผล
3. สารัตถะ ความเป็นผู้ ชำนาญในวินัย ด้านนั้นๆ	- การแผ่ ขยายผล - การเห็น ความเชื่อมโยง เกี่ยวข้องกัน	- ความรัก ความจริง - การเปิดเผย	- เป้าหมาย โดยรวม - การเป็นภาคี ร่วมกัน	- ปัญหาพร้อม - การปรับ แนวความคิด ปรับแนว ปฏิบัติ	- การมองภาพ โดยรวม - การเชื่อมโยง ของส่วนย่อย

ภาพ 6 วิธีการสร้างการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้วยคุณลักษณะ 5 ประการใน 3 ระดับตาม
แนวคิดของเซ็งเก (Senge)

ที่มา: (วีรวัดน์ ปันนิตามัย, 2544 หน้า 37)

สรุปได้ว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อองค์กร มิใช่เป็นการส่งเสริมเพียงเพื่อให้คนในองค์กรมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นเท่านั้น แต่มีส่วนส่งเสริมในการพัฒนาคนในองค์กร ให้เปลี่ยนแปลงวิธีการมองโลก ในยุคความเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาเสียใหม่ เป็นการมองสภาพแวดล้อมในภาพรวม ส่งเสริมให้คนในองค์กรร่วมกันแสวงหาองค์ความรู้และวิทยาการใหม่ๆ และนำไปพัฒนาภารกิจขององค์กรให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน ตลอดจนสามารถถ่ายทอดความรู้ ความคิดไปนำไปสู่แนวทางปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นการส่งผลให้องค์กรมีบทบาท เป็นผู้สร้างและผู้สนับสนุนการเรียนรู้ สามารถร่วมกันปฏิบัติภารกิจขององค์กรบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

เมื่อพิจารณาแนวทางสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ของ เซ็งเก (Senge) พบว่า ทุกแนวทาง ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ หากต้องกระทำเป็นวัฏจักร โดยเริ่มจากแต่ละบุคคลในองค์กรมีการเรียนรู้ด้วยวิธีการใดๆ ก็ตาม ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ขยายขีดความสามารถในการ

สร้างสรรค์ผลงาน นำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับมาเชื่อมโยงกับการทำงานในองค์กรอย่างองค์รวม แม้คนส่วนใหญ่ในองค์กรพัฒนาถึงระดับนี้แล้ว แต่ถ้าไม่มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน ก็จะไม่เกิดองค์ความรู้ใหม่ๆ หรือเกิดความคิดที่แตกแขนงต่อไป จึงมีการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันทุกระดับ และกระทำอย่างต่อเนื่อง เกิดการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม มีการเรียนรู้บทเรียนทั้งที่ประสบความสำเร็จ และความผิดพลาดล้มเหลว นำสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ในทีมไปสร้างกรอบความคิดของตนเอง เพื่อนำไปใช้ในสถานการณ์ที่แตกต่างกันต่อไป อย่างไรก็ตามการที่จะนำแนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้ ไปประยุกต์ใช้จะต้องมีการศึกษาองค์ประกอบทุกระบบอย่างลึกซึ้ง และนำไปใช้ให้เหมาะสมกับองค์การ เพื่อสนับสนุนองค์การไปสู่องค์การแห่งการเรียนรู้ เมื่อได้ศึกษาอย่างละเอียดแล้ว จะเห็นว่าแนวคิดของความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ที่ส่วนใหญ่จะยึดตามกรอบแนวคิดของเซ็งเก (Senge) เพราะเป็นนักการศึกษาที่ทำการศึกษเกี่ยวกับองค์การแห่งการเรียนรู้จนเป็นที่รู้จักมาจนถึงปัจจุบัน

ผู้วิจัยจึงยึดกรอบแนวคิดของการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา โดยอาศัยแนวคิดของเซ็งเก (Senge, 1990, pp. 13-19) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปแนวคิด โดยใช้ตัวแปรที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาโดยตรงมาเป็นกรอบเนื้อหา ดังนี้

1) การเป็นบุคคลรอบรู้ (personal mastery) หมายถึง คุณลักษณะของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ มีความรู้ความสามารถ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงาน รู้จักยอมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี มีวุฒิภาวะทางอารมณ์สูง รักความสามัคคีของหมู่คณะ พัฒนาตนเองด้วยการใฝ่หาความรู้สิ่งใหม่ๆ มาพัฒนางานในหน้าที่ มีความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของสถานศึกษา

2) การมีวิสัยทัศน์ร่วม (shared vision) หมายถึง คุณลักษณะของบุคลากรในสถานศึกษาที่ร่วมกันคิด ร่วมกันสร้างวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา มีความมุ่งมั่นปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุผลตามวิสัยทัศน์ ซึ่งบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงวิสัยทัศน์ให้มีความทันสมัย และสอดคล้องกับภารกิจของสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ มีวิธีการสื่อสาร โน้มน้าวให้ผู้อื่นคล้อยตาม ปฏิบัติงานจนบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

3) การมีรูปแบบการคิด (mental model) หมายถึง คุณลักษณะของบุคลากรที่มีวิธีคิดในการพัฒนาการเรียนรู้ สามารถปรับรูปแบบวิธีคิดของตนให้สอดคล้องกับสถานการณ์และเป้าหมายของสถานศึกษา มีวิธีการคิดหลายๆ วิธี แล้วนำมาสร้างสรรค์งานในหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนและกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา และมีความคิดที่ถูกต้องคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก

4) การเรียนรู้เป็นทีม (team learning) หมายถึง คุณลักษณะของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ข่าวสาร ความรู้ ความคิดเห็น หรือประสบการณ์ รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สามารถคิด แก้ปัญหาด้วยระบบกลุ่ม มีความไว้วางใจกันประสานงานได้ดี

มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีการทำงานร่วมกันเป็นทีมสำเร็จบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

5) การคิดอย่างเป็นระบบ (systems thinking) หมายถึง คุณลักษณะของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีความคิดเชื่อมโยง คิด มอง หรือกำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน การปฏิบัติงานในภาพรวม มีความคิดทันเหตุการณ์สามารถปรับรูปแบบวิธีคิดให้สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา มีความคิดเชิงระบบไม่แยกพัฒนาส่วนใดส่วนหนึ่ง พัฒนาการเรียนรู้ของบุคลากรอย่างเป็นระบบ เข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ ที่เป็นองค์ประกอบที่ต้องพัฒนาเชิงระบบ

ดังนั้นการพัฒนาเพื่อก้าวสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ นั้น เป็นสิ่งสำคัญที่ควรให้เกิดขึ้นกับทุกองค์การ ทุกประเภทโดยเฉพาะสถานศึกษา เนื่องจากโลกยุคปัจจุบันขับเคลื่อนด้วยความรู้ มีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว และมีคู่แข่งชั้นสูงทุกด้าน ดังนั้นสถานศึกษาทุกแห่งจะอยู่ได้ ต้องเสริมสร้างและพัฒนาการเรียนรู้ของบุคลากรทุกระดับ สร้างการมีส่วนร่วมให้บุคลากรทุกคน ให้การส่งเสริมการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่ทำให้องค์การพัฒนาก้าวหน้า ประกอบกับการสนับสนุนปัจจัยด้านอื่นๆ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในองค์การเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และผสมผสานเข้ากับสภาพแวดล้อมในชีวิตและการทำงาน ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถก้าวต่อไปอย่างยั่งยืน

2.4 การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษากับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยมีแนวปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมเพื่อให้ส่งผลถึงการพัฒนาคณาภการศึกษาและการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งในปัจจุบันสถานศึกษาทุกแห่งพยายามเพิ่มคุณภาพการบริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา แต่ตามปกติสถานศึกษาโดยทั่วไปไม่สามารถพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพการบริหารตามที่ต้องการได้ ต้องมีองค์ประกอบที่จะทำให้สถานศึกษามีการเปลี่ยนแปลง องค์ประกอบดังกล่าวคือ กิจกรรมที่จะส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ของบุคลากร (จิระประภา อัครบวร, 2552, หน้า 60) เพื่อให้สามารถแข่งขันกับสถานศึกษาอื่นๆ และแข่งขันกับตนเองให้บรรลุตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาที่กำหนดตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือต้องทำงานให้มีประสิทธิภาพ ต้องเรียนรู้ได้เร็วกว่าสถานศึกษาอื่นๆ ด้วยการสร้างพื้นฐานในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ โดยผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ต้องพยายามหากิจกรรมในการพัฒนาบุคลากร หากบุคลากรเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้แล้วสถานศึกษาก็จะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ องค์กรแห่งการเรียนรู้ เป็นลักษณะของสถานศึกษาที่เปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนในสถานศึกษาได้แสดงความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่และอย่างต่อเนื่อง เพื่อร่วมกันสร้างผลลัพธ์ที่สถานศึกษาต้องการ โดยสถานศึกษาสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนได้คิดใหม่ ได้ทำงานร่วมกันและเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน สร้างองค์ความรู้เป็นเอกลักษณ์ให้สถานศึกษา (วิฑูรย์ สิมะโชติ,

2543, หน้า 6) องค์การแห่งการเรียนรู้เป็นองค์การที่รักษาองค์ความรู้เกี่ยวกับผลผลิตและกระบวนการผลิต รับทราบการเปลี่ยนแปลงของชุมชนและสังคม เมื่อพบปัญหาที่แก้ปัญหาคือใช้องค์ความรู้ที่มี อยู่ในสถานศึกษา (Argyris, 1999, p.3) องค์การแห่งการเรียนรู้ เป็นองค์การที่สมาชิกได้พัฒนาขยาย ขีดความสามารถของตนเอง เพื่อสร้างสรรค์งานและดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง เป็นองค์การที่กระตุ้นให้สมาชิกมีแนวคิดแปลกๆ ใหม่ๆ กระตุ้นให้สมาชิกมีความทะเยอทะยาน มีแรงบันดาลใจ และได้เรียนรู้ แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ซึ่งกันและกัน ทำให้สถานศึกษาขยายศักยภาพ ในการแก้ปัญหา และสร้างนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง (Hoy & Miskel, 2008, p. 38) องค์การแห่งการ เรียนรู้เป็นสถานที่ที่ครูขยายความคิด ความรู้ความสามารถในการสร้างความสำเร็จในการทำงานโดย ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา ได้รับการสนับสนุนให้สมความปรารถนาที่จะเรียนรู้ ทราบวิธีการหาความรู้ร่วมกันในการสร้างนวัตกรรมและการแก้ปัญหา (Watsons and Marsick, 1993, p. 46) องค์การแห่งการเรียนรู้ คือ องค์การที่สมาชิกมีพลังในการศึกษา เก็บสะสมองค์ความรู้และพัฒนาเป็น องค์การที่สามารถใช้ความรู้บริหารจัดการองค์การให้ประสบผลสำเร็จ (Marquardt, 1996, p. 19)

ซิงเก (Senge, 1994, p.6) ได้นิยามว่าองค์การแห่งการเรียนรู้มีคุณลักษณะสำคัญ 5 ประการ คือ 1) การเป็นบุคคลรอบรู้ (personal mastery) 2) การมีรูปแบบการคิด (mental model) 3) การมี วิสัยทัศน์ร่วม (shared vision) 4) การเรียนรู้เป็นทีม (team learning) 5) การคิดอย่างเป็นระบบ (systems thinking) แนวปฏิบัติที่ชัดเจนสามารถนำไปพัฒนาสมาชิกได้อย่างเป็นรูปธรรม ให้ผู้บริหาร สถานศึกษานำไปใช้พัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ซึ่งจะทำให้ สถานศึกษาปรับเปลี่ยนเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ และสามารถปฏิบัติงานตอบสนองแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในสถานศึกษา ส่วนปัญหาทางการศึกษาในภาพรวม การปรับตัวของระบบการศึกษา ไทยไม่สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงในแต่ละยุคแต่ละสมัย เกิดวิกฤตทางการศึกษา ปัญหาทาง สังคมที่มีอยู่มากมาย การแข่งขันระดับนานาชาติอยู่ในระดับที่ต่ำๆ เหตุที่เป็นเช่นนี้ได้รับการ สรุปลงแล้วว่าเพราะสังคมไทยไม่เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ส่วนสถานศึกษาก็ยังต้องพัฒนาให้เป็นองค์การ แห่งการเรียนรู้ (นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2544) ในการบริหารจัดการศึกษาในทุกๆระดับเป็นปัญหาเร่งด่วน ซึ่งต้อง ได้รับการแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนา เพื่อให้สถานศึกษาได้ปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารจัดการศึกษาให้ บรรลุเป้าหมายตามเกณฑ์มาตรฐาน การดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา โดยอาศัยกรอบแนวคิด การนำสถานศึกษาสู่การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ (ถวิล มาตร เลี่ยม, 2544, หน้า 53) การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้มีคุณภาพมีศักยภาพเป็นบุคคลแห่งการ เรียนรู้ และเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ซึ่งจะเป็นแนวทางหนึ่งหากนำไปพัฒนา และประยุกต์ใช้ ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา น่าจะสามารถแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้ สิ่ง ล้ำค่าที่จะแก้ปัญหาดังกล่าวได้สำเร็จและจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีได้ (วิโรจน์ สารรัตน์ และอัญชลี

สารัตถะ, 2545, หน้า 19) การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ การสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ มิใช่เพียงใช้เวลาเพียงข้ามคืน ค่อยทำค่อยไปไม่มีตัวอย่างให้เห็น เป็นองค์การในอุดมคติสำคัญที่ผู้นำ บุคลากรทุกคนต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ต้องสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมแห่งการเรียนรู้เพื่อการปรับปรุงการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เพิ่มคุณภาพผลผลิต (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544, หน้า 20) ซึ่งการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา วิโรจน์ สารัตถะ (2548 หน้า 35) ได้กำหนดตัวชี้วัดไว้ดังนี้ 1) สถานศึกษามีคณะครูที่มีการคิดอย่างเป็นระบบมุ่งพัฒนาโดยรวมไม่แยกพัฒนาส่วนใดส่วนหนึ่ง 2) สถานศึกษามีคณะครูที่มีความรู้สึกรักในการเป็นเจ้าของร่วมกันและมีความผูกพันกับการพัฒนาเพื่อความก้าวหน้าของสถานศึกษา 3) สถานศึกษามีคณะครูที่มีความคาดหวังสูงและมีความท้าทายต่อการใช้ความสามารถเพื่อให้บรรลุความคาดหวัง 4) สถานศึกษามีคณะครูที่มีการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีความผูกพันและปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ ร่วมกัน 5) สถานศึกษามีคณะครูที่มีการเรียนรู้ร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ซึ่งกันและกัน 6) สถานศึกษามีคณะครูที่ได้พัฒนาขีดความสามารถของตนเพื่อสร้างสรรค์งาน และการบรรลุเป้าหมายงานอย่างต่อเนื่อง 7) สถานศึกษามีคณะครูที่ได้รับการส่งเสริม สนับสนุน และกระตุ้นให้มีการแสดงออกซึ่งแนวคิด 8) สถานศึกษามีบรรยากาศแห่งความเป็นมิตร การยอมรับและไว้วางใจซึ่งกันและกัน 9) สถานศึกษามีการขยายศักยภาพเพื่อการแก้ปัญหาและมีการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่อย่างต่อเนื่อง 10) สถานศึกษามีความตระหนักในตนเองอยู่เสมอ ที่จะแสวงหาความเป็นไปได้และโอกาสใหม่ๆ 11) สถานศึกษาได้เน้นการมีข้อมูลย้อนกลับ เน้นการสืบเสาะหาปัญหาเพื่อปรับปรุงสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ 12) สถานศึกษายึดถือคติที่ว่า ความรู้มิใช่เพียงสิ่งที่มีไว้เพื่อการถ่ายทอดหรือสะสมนั้น แต่เป็นสิ่งที่ถูกทำให้เกิดขึ้นใหม่ได้จากกระบวนการคิด การมีประสบการณ์และการรับรู้ของคณะครูในสถานศึกษา 13) สถานศึกษาได้เป็นตัวประสานให้กระบวนการคิดและการเรียนรู้ของคณะครู ได้เผยแพร่ไปในวงกว้าง ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์ (2543, หน้า 34) เสนอแนวทางการดำเนินงานการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยสถานศึกษา ต้อง จัดทำมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับท้องถิ่นและมาตรฐานกลางคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา โดยร่วมกันพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ พัฒนาระดับสูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อปรับปรุงสิ่งต่างๆ ให้ดีขึ้น สร้างจิตสำนึกของผู้ปฏิบัติงานให้เห็นว่าการปรับปรุงคุณภาพจะต้องปรับปรุงอยู่เสมอ และเป็นหน้าที่ของทุกคนที่ต้องพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและสื่อการเรียนการสอน มีการบริหารคุณภาพโดยมุ่งเน้นผลผลิต ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน มีการวางแผน (plan) การปฏิบัติ (do) การตรวจสอบ (check) และการปรับปรุง (act) เปิดโอกาสให้ทุกคนในสถานศึกษา

มีส่วนร่วม มีการทำงานเป็นทีมหรือเป็นคณะกรรมการทุกระดับ ระดมความร่วมมือจากชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกันขับเคลื่อนให้ภารกิจบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการพัฒนาสถานศึกษาในสังกัด ได้ดำเนินงานตามโครงการยกระดับคุณภาพครูและผู้บริหารสถานศึกษาทั้งระบบ ภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็งปีงบประมาณ 2553 – 2555 ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษาในสังกัด เพื่อก้าวสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, หน้า 62 – 64) ซึ่งการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อส่งผลถึงการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา และการพัฒนาด้านอื่นที่เป็นภารกิจของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้น มีแนวทางในการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1) สร้างกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรมให้กับสมาชิกในสถานศึกษาอย่างทั่วถึง ผู้บริหารจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ วิเคราะห์ปัญหาการปฏิบัติงานการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยให้เพื่อนครูในสถานศึกษาเสนอทางเลือกอย่างหลากหลาย จำนวนครูที่เข้าประชุมเชิงปฏิบัติการควรมีจำนวนกลุ่มละ 4-8 คน ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและจัดผู้ประเมินและสังเกตการดำเนินงานของกลุ่ม

2) เพิ่มศักยภาพในด้านความรู้ใฝ่เรียนใฝ่รู้ให้กับครูแต่ละคน คือ กระบวนการให้ครูเรียนรู้วิธีหาความรู้ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางดำเนินการ 4 ประการ คือ

- (1) ให้ครูทราบวิธีสร้างคำถามเพื่อหาคำตอบ
- (2) ให้ครูแยกกลุ่มความคิดให้เป็นส่วนย่อยๆ
- (3) ผู้บริหารตรวจสอบความก้าวหน้าของการหาความรู้ของครู
- (4) ผู้บริหารควบคุมการหาความรู้ของครูให้ได้ตามกำหนด

3) สร้างวินัยในการสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ให้เกิดขึ้นในองค์กร เป็นกิจกรรมกลุ่มที่สร้างองค์ความรู้ เพราะระหว่างสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้และทัศนคติ บุคลากรจะซึมซับความรู้ ค่านิยมจากกลุ่มเพื่อนโดยไม่รู้ตัว ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางการดำเนินงาน คือ

- (1) สามารถอ้างประเด็นการอภิปราย เกี่ยวกับการพัฒนาไว้ในสนทนาครั้งต่อไป
- (2) สังเกตการทำหน้าที่ของผู้ประเมินในการประเมินกระบวนการสนทนา
- (3) ลดความเผด็จรื้อของการสนทนาให้เย็นลง
- (4) ให้ความเคารพความคิดของสมาชิกกลุ่ม
- (5) เป็นผู้มีสปิริตในการถามนำเพื่อการสนทนาดังกล่าวในส่วนของตัวเอง ก็ควรปฏิบัติตน

ระหว่างสนทนาดังนี้

- (6) จัดวงสนทนาให้เป็นวงกลมเพื่อทุกคนจะได้มีส่วนร่วมเท่าเทียมกัน

- (7) นำเสนอประเด็นเพื่อสนทนา
- (8) เสนอให้สมาชิกในกลุ่มแสดงความคิดเห็น
- (9) เสนอให้สมาชิกในกลุ่มให้ข้อมูลย้อนกลับภายหลังการสนทนา
- (10) ควรปล่อยให้การสนทนาดำเนินไปอย่างเป็นธรรมชาติ

4) สร้างแผนพัฒนางานเพื่อพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาสร้างแผนพัฒนางานเป็นแผนหลัก จากแผนหลักกระจายความรับผิดชอบให้ครูแต่ละคนวางแผนพัฒนาตนเองซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางดำเนินงาน คือ

- (1) เปิดโอกาสให้ครูแต่ละคนวางแผนพัฒนาตนเอง
- (2) ช่วยสร้างขั้นตอนการเรียนรู้ ทำให้ครูจัดลำดับการเรียนรู้ตามความต้องการก่อนหลัง
- (3) สร้างวินัยให้กับครูในการควบคุมตนเอง
- (4) ช่วยให้ครูแต่ละคนรับผิดชอบในการเรียนตามเป้าหมายของครูเอง
- (5) ช่วยให้ครูเกิดความมั่นคงในวิชาชีพ

5) จัดงบประมาณสำหรับการพัฒนาตนเองของบุคลากรในโรงเรียน ในการจัดทำงบประมาณประจำปี ผู้บริหารสถานศึกษา จัดสัดส่วนงบประมาณจำนวนหนึ่ง สำหรับให้ครูแต่ละคนใช้ในการพัฒนาตนเอง ตามความสนใจ เช่น การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ การวิจัย การจัดการเรียนการสอน เป็นต้น

6) สร้างทักษะการเรียนรู้ของทีม การสร้างทักษะการเรียนรู้ของทีมงานครู ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางดำเนินงานคือ

- (1) สร้างวินัยการเรียนรู้ของทีมงาน
- (2) ให้อาจารย์แก่สมาชิกของทีมที่เสนอองค์ความรู้ใหม่ให้ทีมงาน
- (3) คิดสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ให้ทีมครูและส่งเสริมการนำไปสู่การปฏิบัติ
- (4) นำทีมเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอน คือ กำหนดรูปแบบการเรียนรู้

ระดมความคิด สร้างปทัสฐานและสร้างงาน

(5) สร้างศักยภาพในการสืบค้นหาความรู้ของทีมงาน สร้างวัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการสร้างสรรค์งานให้กับทีมงาน

7) เสริมแรงให้มีการฝึกปฏิบัติการคิดอย่างเป็นระบบให้กับครู ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางดำเนินงาน คือ

- (1) ให้อาจารย์คิด
- (2) หลีกเลี่ยงการคิดแก้สมมติฐานของปัญหา แต่ควรแก้ที่สาเหตุ
- (3) แยกแยะรายละเอียดที่สำคัญของสาเหตุของปัญหา
- (4) พิจารณาความสัมพันธ์ของกลุ่มงาน อย่าพิจารณาเฉพาะงาน

- (5) พิจารณากระบวนการทำงาน
- (6) พิจารณาองค์ประกอบของคนและองค์ประกอบของปัญหาควบคู่กัน
- (7) ชี้ให้ครูเห็นความแตกต่างระหว่างการคิดแบบเป็นระบบ กับการคิดที่ละส่วน
- 8) สร้างแผนการเปลี่ยนแปลงขององค์การในอนาคตเพื่อให้สมาชิกเตรียมตัวเรียนรู้
ผู้บริหารสถานศึกษานำครูให้ศึกษาความเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมสถานศึกษา แจ้งทำให้ครูเตรียมตัว
เมื่อถึงเวลาที่เกิดการเปลี่ยนแปลงสถานศึกษาจะได้เปรียบสถานศึกษาอื่นๆ
- 9) ส่งเสริมสมาชิกให้ยอมรับและเรียนรู้ความแตกต่างของความคิด วัฒนธรรมและ
ความเป็นสากล ผู้บริหารสถานศึกษาต้องชี้แจงให้ครูมีความเห็นและยอมรับว่าคนเรามีความคิดเห็นไม่
เหมือนกัน แตกต่างกันไปตามวัฒนธรรมของแต่ละกลุ่ม ครูควรเรียนรู้และนำมาใช้ประโยชน์
รวมทั้งศึกษาและยอมรับวัฒนธรรมที่ถือปฏิบัติเป็นสากล
- 10) เปลี่ยนความคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ใหม่ๆ ผู้บริหารต้องสร้างความตระหนักในการเรียนรู้
ตลอดชีวิต ควรหลีกเลี่ยงในการใช้คำพูดว่า “การเรียนรู้” แต่ให้สอดแทรกกิจกรรมที่ทำให้ครูเกิดการเรียนรู้
ตลอดเวลา เมื่อครูเกิดการเรียนรู้และปฏิบัติงานได้ดีขึ้น จะทำให้ครูเห็นความสำคัญของการเรียนรู้เอง
การสร้างระบบการบริหารงานในสถานศึกษาโดยมีการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีแนวทาง
ดำเนินการ ดังต่อไปนี้
- 1) จัดการประชุมวางแผนอนาคตของสถานศึกษาเพื่อสร้างวิสัยทัศน์การเรียนรู้
ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นองค์ประกอบแรกและสำคัญที่สุดในการสร้างวิสัยทัศน์ของ
สถานศึกษาให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้เทคนิคในการสร้างวิสัยทัศน์ คือ จัดประชุมครูและผู้เกี่ยวข้อง
ระดมความคิด ในการประชุมมีหลักการสำคัญคือ

  - (1) ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนร่วมกันพิจารณาสถานศึกษาทั้งระบบ คือ ประวัติ
ความเป็นมาแนวคิดที่ใช้ในการบริหารปัจจุบัน จุดเด่น จุดด้อย โอกาส อุปสรรค เป็นต้น
  - (2) ให้โอกาสทุกคนคิดอย่างอิสระ หลีกเลี่ยงการเกลี้ยกล่อม
  - (3) ตระหนักอยู่ตลอดเวลาว่า การเรียนรู้อาจเกิดก่อนหรือหลังการกำหนดวิสัยทัศน์
  - (4) ตระหนักเสมอว่า การนำสมาชิกไปสู่การเรียนรู้ เกิดจากปัจจัยต่างๆ ของสถานศึกษา
และชุมชนแวดล้อม
  - (5) ผู้บริหารช่วยเหลือโดยการจัดโครงสร้างสถานศึกษาให้ครูได้มีปฏิสัมพันธ์กัน
  - (6) การเปลี่ยนแปลงหน่วยงานย่อยๆ จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทั้งสถานศึกษา

- 2) ให้ความสำคัญกับการสนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้
และสนับสนุนการเรียนรู้ของครูเป็นงานสำคัญอันดับแรกผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำในการ
ปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดอย่างเป็นรูปธรรม จัดสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา อาทิ โครงสร้างการบริหาร
จัดสรรงบประมาณ ทรัพยากร ให้เอื้อต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้

3) สร้างบรรยากาศความร่วมมือในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือให้เกิดขึ้นระหว่างครูและผู้เกี่ยวข้อง

- (1) กำหนดให้การเรียนรู้ของครูเป็นวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา
- (2) สร้างวัฒนธรรมการปรับปรุงตนเองอย่างต่อเนื่อง
- (3) เมื่อครูเรียนรู้ไม่ถูกต้อง ต้องช่วยเหลือครูให้ดำเนินการอย่างถูกต้อง
- (4) จัดให้ครูได้แลกเปลี่ยนปัญหาการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นอย่างไม่ปิดบัง
- (5) สร้างความตระหนักให้ครูแต่ละคนพัฒนาตนเองทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม

และสติปัญญา

- (6) ช่วยเหลือครูโดยการขยายสารสนเทศให้กว้างขวางทั้งปริมาณและวิธีการสืบค้น
- (7) ช่วยเหลือครูให้สร้างนิสัยการเรียนรู้
- (8) ใช้ช่วงเวลาว่างจากงานสถานศึกษา เป็นเวลาการเรียนรู้ของครู

4) ปรับรื้อนโยบายการบริหารและโครงสร้างการบริหารในการปรับรื้อนโยบายและโครงสร้างการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางการดำเนินงาน คือ

- (1) ตัดทอนกระบวนการทำงานและกฎระเบียบที่ไม่จำเป็นให้น้อยลง
- (2) จัดกลุ่มงานให้เป็นกลุ่มเล็กๆ
- (3) สำหรับกฎระเบียบที่จำเป็นต้องใช้ ให้ยืดหยุ่นมากที่สุด
- (4) จัดองค์การให้แบนราบและพยายามลดขอบเขตของฝ่ายงาน
- (5) พยายามลดช่วงชั้นการบังคับบัญชา
- (6) จัดการบริหารงานเป็นโครงการ
- (7) สนับสนุนให้ฝ่ายงานคิดสร้างสรรค์ด้วยตนเอง
- (8) หลีกเลี่ยงการใช้ระบบราชการและกฎระเบียบซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้

และการทำงานของครู

5) ให้การยอมรับและให้รางวัลการเรียนรู้ของบุคลากรแต่ละคนและทีมงาน ข้อเตือนใจผู้บริหารสถานศึกษาว่า “ทฤษฎีที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในโลกคือ งานใดที่มีรางวัลตอบแทน งานนั้นจะสำเร็จด้วยดี และในทางตรงข้าม งานใดที่ไม่มีรางวัลตอบแทน ในไม่ช้านั้นจะถูกมองข้ามไป ผู้บริหารสถานศึกษาควรยอมรับความสามารถและให้รางวัลการเรียนรู้ของครู เป็นการเสริมแรงซึ่งมีประสิทธิผลต่อการเรียนรู้ของครู

6) กำหนดให้การเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายและกระบวนการทำงานของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องกำหนดนโยบายของสถานศึกษาส่วนหนึ่ง ให้เป็นการเรียนรู้ของครู รวมทั้งวางมาตรการดำเนินงานตามนโยบายที่วางไว้

7) สร้างศูนย์อัจฉริยะและนำเสนอความรู้ของสถานศึกษา หน่วยงานที่ประสบผลสำเร็จ ในการสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ได้สร้างศูนย์อัจฉริยะของสถานศึกษาขึ้นในหน่วยงาน ให้สมาชิกทุกคนผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนเข้ามาใช้บริการของศูนย์นี้ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำแนวคิดนี้ มาใช้โดยจัดผู้รับผิดชอบคอยช่วยเหลือครูหาวิธีวิธีการสืบค้น จัดกิจกรรมนำเสนอความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้

8) ใช้หลักการประเมินเป็นกิจกรรมสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้งานใดมีการประเมิน งานนั้นย่อมจะสำเร็จด้วยดี ผู้บริหารสถานศึกษาควรประเมินผลทั้งในด้านความคุ้มค่าของงบประมาณ ที่ใช้และความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครอง เป็นการตรวจสอบผลของการสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้

9) สร้างสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ด้วยการใช้เวลาและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านกายภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ จัดชั่วโมงสอนของครูให้มีเวลากว้างในการเรียนรู้

10) สร้างความตั้งใจในการเรียนรู้ของสมาชิกให้เกิดขึ้นทุกสถานที่ตลอดเวลาเพื่อ ส่งเสริมและพัฒนาการเป็นบุคคลรอบรู้ ของบุคลากรซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางดำเนินงาน คือ

- (1) ส่งเสริมให้ครูมีการสัมมนาผลสำเร็จของงานของแต่ละคน
- (2) ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการเรียนรู้ระหว่างปฏิบัติงาน
- (3) บริหารเวลาให้มีการประชุมเสนอผลการเรียนรู้ของครู
- (4) เชิญหรือจ้างวิทยากรมาเสริมความรู้ใหม่ๆ ให้ครู
- (5) กล่าวคิยุทธวิธีใหม่ๆ ให้ครูเกิดการเรียนรู้

ในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ การทำงานเป็นทีมเป็นปัจจัย ที่สำคัญที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญ ซึ่งการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษามีแนวดำเนินการดังต่อไปนี้

1) กำหนดนโยบายการให้รางวัลการเรียนรู้ของสมาชิกไว้ในนโยบายบริหารบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถกำหนดนโยบายบริหารงานบุคคล ให้มีการให้รางวัลครูหรือกลุ่มครูที่สืบค้น องค์ความรู้หรือช่วยเหลือเพื่อครูให้มีความรู้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อร่วมงานอย่างต่อเนื่อง

2) สร้างทีมงานที่สามารถจัดการทีมงานด้วยตนเอง ลักษณะการจัดทีมงานดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางดำเนินงาน คือ

- (1) มีวัตถุประสงค์ของทีมงานชัดเจน
- (2) กำหนดระยะเวลาชัดเจน
- (3) สมาชิกมีทักษะของการทำงานเป็นทีม
- (4) สมาชิกเข้าใจกระบวนการและหน้าที่ของตน
- (5) มีกระบวนการทำงานของทีมและมีระบบประชาสัมพันธ์ระบบการทำงาน
- (6) การบริหารจัดการทีมงาน ต้องสอดคล้องกับนโยบาย กระบวนการและระบบงาน

ของสถานศึกษา

- (7) สมาชิกต้องมีวินัยไม่ทำให้ทีมงานเกิดความเสียหายหรือล่าช้า

(8) ทีมงานต้องมีความยืดหยุ่น

(3) เสริมแรงครูให้เรียนรู้และสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้ทักษะการเสริมแรง การเสริมแรงที่มีประสิทธิภาพมากกว่าเงินและรางวัลคือ “ผู้บริหารรับผิดชอบต่อการเรียนรู้และการผลิตสิ่งใหม่ๆ ในสถานศึกษา”

(4) เสริมแรงผู้นำกลุ่มงานให้เป็นอย่างผู้นำทางการเรียนและถ่ายทอดความรู้ การกระทำย่อมดีกว่าคำพูด ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้นำระดับรองๆ ลงไป ต้องเป็นตัวอย่างบุคคลแห่งการเรียนรู้ให้กับครูและผู้เกี่ยวข้อง พฤติกรรมผู้นำที่พึงประสงค์คือ เรียนรู้ แสดงความคิดเห็น และรับฟังความคิดเห็น

(5) ส่งเสริมผู้นำกลุ่มงานให้เป็นอย่างอดในกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางดำเนินงาน คือ

(1) สร้างวัฒนธรรมการทำงานแบบมีปัญหาแล้วรีบแก้ไข

(2) ตอบสนองความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูตามเวลาอันควร

(3) เมื่อส่งเสริมครูคนใดแล้วต้องสนับสนุนต่อจนแล้วเสร็จ

(4) ใกล้ชิดกับทีมงานเสมอ

(5) สามารถปฏิบัติงานร่วมกับครูที่มีความหลากหลายหรือความขัดแย้ง

(6) สนับสนุนและให้รางวัลบุคคลที่เรียนรู้

(7) ส่งเสริมการทดลองนำความรู้มาปฏิบัติ

(8) พูดคุยเกี่ยวกับการเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา

(9) สร้างและเพิ่มโอกาสแห่งการเรียนรู้ให้ครูทุกเวลาและทุกสถานที่

(10) รับฟังความคิดเห็นของครูแต่ไม่ให้คำตอบทั้งหมด ส่งเสริมให้ครูหาคำตอบ

(11) พยายามหลีกเลี่ยงการสอนและการควบคุม

(12) อยากรีบร้อน รอผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน

6) สร้างความสมดุลให้เกิดขึ้นระหว่างความต้องการการเรียนรู้และการพัฒนาของทั้งส่วนบุคคลและองค์กร เนื่องจากองค์การแห่งการเรียนรู้ต้องการศักยภาพของทั้งครูและศักยภาพของสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องรักษาสมดุลนี้ไว้ หากครูมีความสามารถ นักเรียนก็ต้องมีความสามารถและสถานศึกษาก็ต้องมีความสามารถ

7) ส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วม ในการเรียนรู้ของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทในการชักชวนและให้โอกาสนักเรียน ผู้ปกครอง ศิษย์เก่าและชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา เพราะบุคคลเหล่านี้เป็นแหล่งทรัพยากรด้านสารสนเทศที่ยิ่งใหญ่

8) สร้างโอกาสการเรียนรู้ให้กับชุมชน สถานศึกษาเป็นสถาบันหนึ่งของชุมชน ไม่สามารถแยกจากกันได้ ในการพัฒนาชุมชนผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางดำเนินงาน คือ

(1) อนุญาตให้ครูและสมาชิกของชุมชนมีส่วนร่วมในโครงการฝึกอบรมต่างๆ

(2) เชิญวิทยากรท้องถิ่นมาร่วมสอนหรือให้ความรู้แก่นักเรียน

(3) สร้างความร่วมมือกับบริษัทเอกชน สถาบันการศึกษา หรืออื่นๆ ในการจัดการเรียนการสอน

9) สร้างสัญญาความร่วมมือการเรียนรู้ระยะยาวกับผู้เกี่ยวข้อง ผู้บริหารควรสร้างพันธมิตรผูกพันกับปราชญ์ท้องถิ่น บุคลากรจากหน่วยงานอื่น ศิษย์เก่า หรือสถานประกอบการ ในการจัดกิจกรรมเพื่อให้ครูและนักเรียนในสถานศึกษาเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

10) สร้างการเรียนรู้ให้เต็มศักยภาพจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทาง คือ

(1) กำหนดล่วงหน้าว่าสถานศึกษาจะได้รับประโยชน์อะไรบ้างจากผู้เกี่ยวข้อง

(2) ในการสร้างพันธมิตรผูกพันให้กำหนดสิ่งที่ต้องการจะได้เป็นวัตถุประสงค์ไว้

(3) กระตุ้นให้ฝ่ายบริหารงานบุคคลดำเนินการตามวัตถุประสงค์

(4) แลกเปลี่ยนบุคลากรในการปฏิบัติงาน

การคิดอย่างเป็นระบบเป็นแนวทางนำสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยมีแนวทางดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1) สร้างความคาดหวังว่าสมาชิกทุกคนต้องรับผิดชอบในการรวบรวมและถ่ายทอดความรู้ให้กับมวลสมาชิกในองค์กร ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความตระหนักให้ครูและบุคลากรทุกคนหาโอกาส “เก็บ” ความรู้ในตลอดเวลาและทุกสถานที่ แล้วนำความรู้เหล่านั้นมาถ่ายทอดให้เพื่อนครูในสถานศึกษาเก็บและถ่ายทอดความรู้ กระทำได้ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

2) สร้างระบบการหาความรู้จากภายนอกองค์กรอย่างเป็นระบบการหาทักษะและความรู้จากนอกหน่วยงานเพื่อนำมาใช้ในสถานศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นในการแข่งขัน ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดระบบการหาความรู้จากภายนอก หรืออาจมีผู้เชี่ยวชาญมาประเมินสถานศึกษา หรือเทียบเคียงคุณภาพกับสถานศึกษาอื่นๆ เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงสถานศึกษา

3) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ภายในสถานศึกษาเพื่อรวบรวมและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างสมาชิก ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางดำเนินงาน คือ

(1) ตรวจสอบยุทธศาสตร์ของสถานศึกษาให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม

(2) ตรวจสอบระบบบริหาร ตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา

(3) เขียนรายงานผลการประเมินภายใน

(4) สัมมนาครู ผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน ผู้เชี่ยวชาญเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้กัน

4) การสร้างการมีรูปแบบการคิด วิธีเรียนรู้ให้กับบุคลากรผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางดำเนินการ คือ

(1) บอกครูให้คิดสร้างยุทธวิธีการเรียนรู้ โดยกำหนดกระบวนการและการประเมินผล เพื่อให้มีการพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

- (2) ให้อาจารย์ผู้ที่ย้ายมาคิดรูปแบบดังกล่าว
- (3) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ การคิดสร้างสรรค์และการคิดอย่างมีเหตุผล
- (4) สนับสนุนครูทุกคนให้คิด เพื่อที่ผู้บริหารจะคัดเลือกความคิดที่ดีที่สุด
- 5) ส่งเสริมและให้อาจารย์สมาชิกต่อการเป็นบุคคลรอบรู้ ที่สร้างนวัตกรรมหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถส่งเสริมครูให้คิดนวัตกรรมใหม่ๆ โดยใช้เวลาครูในการคิด (สอนน้อยลง) ให้อิสระครูทำการทดลอง ทั้งนวัตกรรมการสอนและสิ่งประดิษฐ์สำหรับการสอน
- 6) ส่งเสริมให้ครูมีทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ ผูกอบรมสมาชิกในการจัดเก็บองค์ความรู้และการนำออกมาใช้ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดอบรมครูในสถานศึกษาในการเก็บองค์ความรู้และการนำออกมาใช้ อาจสร้างระบบฐานข้อมูลและระบบเชื่อมโยงภายในสถานศึกษาเพื่อให้การเก็บและการใช้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- 7) ส่งเสริมการเรียนรู้เป็นทีม การหมุนเวียนงานเพื่อให้การถ่ายโอนการเรียนรู้กระจายไปทั่วสถานศึกษา ผู้บริหารควรส่งเสริมการหมุนเวียนงานในสถานศึกษา หากกระทำอย่างเหมาะสมและมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าจะเป็นการเพิ่มพูนการเรียนรู้ของครูได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้งาน
- 8) สร้างระบบบริหารโดยใช้ความรู้ สร้างค่านิยมในความต้องการการเรียนรู้ให้กับบุคลากรทั้งสถานศึกษา ผู้บริหารบริหารงานจากหลักการทฤษฎีทางการบริหาร และทฤษฎีการเรียนรู้ของนักเรียน ครูและผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษาคิดและทำงานโดยมีหลักการรองรับ
- 9) ส่งเสริมสร้างการทำงานโดยมีการคิดอย่างเป็นระบบ ระบบการรวบรวมและการจัดเก็บองค์ความรู้ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางการดำเนินการ คือ
  - (1) แต่งตั้งครูทำหน้าที่บริหารจัดการข้อมูล
  - (2) กำหนดให้การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ถือเป็นงานในความรับผิดชอบและเป็นจริยธรรมทางวิชาชีพ
  - (3) การพัฒนาความรู้ของครูเป็นรายการหนึ่งในการประเมินผลการปฏิบัติงาน
  - (4) ครูต้องเขียนรายงานสั้นๆ แสดงผลการเรียนรู้งานก่อนที่จะได้ค่าตอบแทน
  - (5) ทุกๆ 3 เดือน ผู้ช่วยผู้บริหารหรือหัวหน้าหมวดจะต้องรายงานให้ผู้บริหารทราบว่า ได้ใส่องค์ความรู้อะไรบ้างลงในฐานข้อมูลของสถานศึกษา
  - (6) กำหนดเครือข่ายคอมพิวเตอร์และลักษณะข้อมูลที่จะสืบค้นเผยแพร่แก่ครู
  - (7) สถานศึกษาควรเผยแพร่รายชื่อบุคลากร ผู้เชี่ยวชาญและเอกสารหลักสำหรับวิชาชีพให้ครูทราบ
  - (8) สถานศึกษาอาจจัดระบบการเก็บรวบรวมความรู้จากวารสารทางวิชาการ
- 10) การส่งเสริมการเป็นบุคคลรอบรู้ ดำเนินการโดยเปลี่ยนสถานที่ปฏิบัติงานให้เป็นห้องเรียน ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดให้ครูหาความรู้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยตระหนัก

ว่าการเรียนรู้ในเทคนิค หลักการ ทฤษฎีในการให้ความรู้แก่นักเรียนเป็นภาระงานที่ต้องปฏิบัติ
วิธีการสร้างระบบความรู้ในสถานศึกษาดังต่อไปนี้

(1) ส่งเสริมและสนับสนุนสมาชิกทุกคนให้ใช้ระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์
ผู้บริหารสถานศึกษาอาจสนับสนุนในการจัดบริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไว้ในสถานศึกษาอย่างเพียงพอ
หรือให้สวัสดิการครูใช้อินเทอร์เน็ตโดยสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย

(2) สร้างศูนย์การเรียนรู้โดยใช้ระบบมัลติมีเดียและเทคโนโลยีที่ทันสมัยอื่นๆ
ผู้บริหารสถานศึกษาอาจจัดการเรียนรู้ให้ครู โดยจัดศูนย์การเรียนรู้ที่มีสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อคอมพิวเตอร์
ช่วยสอน แผ่นซีดี ดีวีดี หรืออื่นๆ สำหรับให้ครูได้ศึกษาด้วยตนเอง

(3) สร้างและขยายระบบการสอนปัจจุบันการสอนระบบนี้มีอยู่ในสถาบันอุดมศึกษา
ผู้บริหารสถานศึกษาอาจประยุกต์ใช้จากระบบอินเทอร์เน็ตได้

(4) ใช้เทคโนโลยีในการเก็บรวบรวมความคิดและองค์ความรู้จากบุคคลภายนอก
องค์การบริหารสถานศึกษาอาจส่งเสริมให้ครูจัดระบบการเก็บรวบรวมจากแหล่งต่างๆ อาทิผู้เชี่ยวชาญ
ผู้บริหาร หรือผู้นำองค์กรต่างๆ

(5) จัดหาและพัฒนาศักยภาพเทคโนโลยีการเรียนรู้ของสมาชิกแต่ละคนและ
ทีมงาน การจัดหาสื่อที่เป็นชุดสำหรับทีมงานทำให้ประหยัดเวลาในการปฏิบัติงานหรือการเรียนรู้
รวมถึงสื่อที่ใช้สำหรับครูแต่ละคนเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการเปลี่ยนแปลงให้สถานศึกษา
เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

(6) ติดตั้งระบบอิเล็กทรอนิกส์ช่วยเหลือการปฏิบัติงาน การที่ครูจะสามารถปฏิบัติงานได้
อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดการเรียนรู้นั้น ผู้บริหารควรจัดหาอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาช่วยอำนวยความสะดวก
ความสะดวกให้ครู ซึ่งนอกจากครูจะได้เรียนรู้การใช้อุปกรณ์ดังกล่าวแล้ว ยังได้รับความรู้อื่นๆ
ซึ่งอุปกรณ์เหล่านี้เป็นสื่อ นำความรู้ให้ครูด้วย

(7) วางแผนและพัฒนาระบบการเรียนรู้แบบทันที่ หลักการของการเรียนรู้
แบบนี้คือ ครูสามารถหาความรู้ที่ต้องการขณะปฏิบัติงานโดยไม่เสียเวลา สามารถหาได้ทันที่
การจัดระบบดังกล่าวโดยหลักการแล้วต้องใช้เทคโนโลยีเชิงระบบที่ซับซ้อน แต่ผู้บริหารสถานศึกษา
สามารถจัดได้ ในรูปของคู่มือการสอน คู่มือการปฏิบัติงาน ทั้งในรูปเอกสารหรือฐานข้อมูล

(8) สร้างนวัตกรรมเทคโนโลยีที่มีศักยภาพในการใช้งานในสถานศึกษา ผู้บริหาร
สร้างระบบย่อยๆ ที่ส่งเสริมศักยภาพในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา อาทิ โปรแกรมการประเมินเพื่อ
บ้ำบักนักเรียน โปรแกรมช่วยตัดสินใจ โปรแกรมการตรวจวัดเจตคตินักเรียน หรืออื่นๆ

(9) สร้างความตระหนักและเห็นคุณค่าของเทคโนโลยีว่ามีศักยภาพในการสร้าง
เครือข่ายการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาพูดคุยในทุกโอกาสเกี่ยวกับคุณค่าของระบบเครือข่าย

อินเทอร์เน็ตและเครือข่ายการเรียนรู้ระดับท้องถิ่น นำองค์ความรู้มาเป็นตัวอย่างให้ครู ผลที่ได้คือครู จะเปลี่ยนค่านิยมเป็นเห็นคุณค่าของการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้

(10) เพิ่มการใช้เทคโนโลยีในการบริหารหน่วยงานและบริหารทรัพยากรบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพยายามนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในการบริหารงานของสถานศึกษา รวมทั้งพัฒนาทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

สรุปได้ว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาก็การพัฒนาคุณภาพการศึกษานั้นแนวทางในการดำเนินงานของสถานศึกษาที่ใช้กับครูและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในการสร้างสถานศึกษา ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้กิจกรรมเหล่านี้ในการช่วย ส่งเสริม ให้บุคลากรในสังกัดปรับเปลี่ยนมาเป็น “การเป็นบุคคลรอบรู้” เมื่อครูปรับค่านิยมและพฤติกรรม การหาความรู้แล้ว ครูก็สามารถนำความรู้ที่ได้มาปรับปรุงการสอนของตนให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนั้น ครูยังได้แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ที่ตนได้ศึกษากับเพื่อนร่วมงาน ก่อให้เกิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ในระหว่างทีมงานในที่สุดปฏิสัมพันธ์ระหว่างทีมงานจะก่อให้เกิด “การเรียนรู้ระดับสถานศึกษา” หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง “สถานศึกษาก็จะมีสภาพเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้” ซึ่งการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษานั้นย่อมส่งผลโดยตรงต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษานั้นเอง

2.5 ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กับการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แสดงให้เห็นว่าการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้มีความเกี่ยวข้องกันอย่างมากกับการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่จะต้องพัฒนาไปพร้อมๆ กัน เพื่อนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ องค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นระบบของการบริหารงานที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันของส่วนย่อยต่างๆ เพื่อรวมกันเป็นทั้งหมด ไม่สามารถจะแบ่งเป็นส่วนย่อยในการทำงานได้ ระบบจะเป็นตัวกำหนดหน้าที่พฤติกรรมและลักษณะภาพรวมของสถานศึกษา หากนำส่วนใดส่วนหนึ่งออกไป จะทำให้หน้าที่ พฤติกรรมและลักษณะส่วนอื่นๆ ชะงักกันไปด้วย องค์กรแห่งการเรียนรู้เปรียบเสมือนระบบที่ซับซ้อนของส่วนต่างๆ ของร่างกายมนุษย์ที่ต้องทำงานประสานสัมพันธ์กันขาดระบบส่วนใดส่วนหนึ่งไม่ได้ ชาง (Tsang, 1997, p. 15) สถานศึกษาเป็นองค์กรที่ผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในด้านต่างๆ สุรัฐ ศิลปะอนันต์ (2542, หน้า 15) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงรากฐานความคิด จิตใจว่า ระบบการศึกษาอยู่ระหว่างการนำเอานวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา โดยหวังให้สิ่งแวดล้อม

ทางการศึกษามีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง และหวังว่าองค์การแห่งการเรียนรู้จะเป็นหน่วยงานที่รู้จักการเปลี่ยนแปลงตัวเอง ในขณะที่ปฏิบัติงานตามปกติ ไม่ใช่จะคอยเปลี่ยนแปลงเมื่อมีนโยบายใหม่ๆ แต่จะเปลี่ยนแปลงไปตามวิถีชีวิตที่ปกติ ผู้มีส่วนร่วมทุกคนในการสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ต้องมีวิสัยทัศน์ชัดเจน จะทำให้ส่งผลถึงการพัฒนาสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (Tsang, 1997, p.19) นอกจากนี้การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษายังเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นกลไกที่สำคัญที่จะช่วยให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษาดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ (ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, (2547, หน้า 102)

การดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา นับว่าเป็นกลไกที่สำคัญที่จะช่วยให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษาดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ (ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, (2547, หน้า 102) โดยสถานศึกษาเองต้องกำหนดมาตรฐานการศึกษาเป็นเป้าหมายในการพัฒนาที่ชัดเจนสอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนดไว้ (จรัส นองมาก, 2544, หน้า 35) สถานศึกษาทุกแห่งต้องนำไปปฏิบัติ เพื่อร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพ โดยถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการ และการทำงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจในเรื่องคุณภาพการศึกษาให้กับผู้เรียน ผู้ปกครอง ประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าสถานศึกษาได้จัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542, หน้า 28) ซึ่งสอดคล้องกับกฎกระทรวงศึกษาธิการ (2553, หน้า 22-23) บัญญัติไว้ว่าระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก เป็นภารกิจที่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ของกฎกระทรวง เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยให้มีคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการตามแนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อันประกอบด้วยด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านจัดการศึกษา ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา และด้านมาตรการส่งเสริม ดังนั้นจะเห็นได้ว่าแนวคิดเกี่ยวกับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ และการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีความเกี่ยวข้องกันอย่างมาก ผู้วิจัยขอเสนอข้อสรุปถึงความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน ดังนี้

1) การเป็นบุคคลรอบรู้ (personal mastery) หมายถึง คุณลักษณะของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ มีความรู้ความสามารถ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงาน รู้จักยอมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี มีวุฒิภาวะทางอารมณ์สูง รักความสามัคคีของหมู่คณะ พัฒนาตนเองด้วยการใฝ่หาความรู้สิ่งใหม่ๆ มาพัฒนางานในหน้าที่ มีความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของสถานศึกษา การที่บุคลากรในสถานศึกษามีคุณลักษณะการเป็นบุคคลรอบรู้นั้น ก็ด้วยเหตุผลที่ว่าเพราะเป็นผลจากการได้รับการส่งเสริมพัฒนาจาก

สถานศึกษาให้เป็นบุคคลรอบรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งวิโรจน์ สารรัตนะ (2548, หน้า 22) ได้กล่าวถึงสถานศึกษาที่มีครูที่ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพิจารณาได้ เช่น ครูเอาใจใส่ต่อเด็กดีหรือไม่ ครูจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนได้อย่างทั่วถึงหรือไม่ บุคลากรทุกฝ่ายสามารถพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพเพียงพอที่จะพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาหรือไม่ ผู้บริหารให้การสนับสนุนดีหรือไม่ และผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจต่อกระบวนการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาหรือไม่ เป็นต้น สอดคล้องกับ สมิต สัจฉกร (2541, หน้า 46) ที่เสนอว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้จะเป็นองค์กรที่มีประสิทธิผล สามารถพิจารณาได้จาก ความสามารถในการทำงานร่วมกันเป็นทีมของคณะครู ซึ่งจะก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันภายในองค์กร สามารถพัฒนาองค์กรให้ก้าวสู่การมีศักยภาพและมีประสิทธิผลสูงสุดต่อไป นั่นก็หมายความว่า การดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ก็ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเข้มข้นและเป็นระบบตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับ ปิติพงษ์ วรรณรี (2551, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยพบว่าการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนโดยรวมอยู่ระดับมาก การเป็นบุคคลรอบรู้กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน ในขณะที่ ธรรมนูญวรรณ ศิริสุขชัยวุฒิ (2553, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัย พบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและคุณภาพของระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ ปัจจัยด้านบุคลากร

2) การมีวิสัยทัศน์ร่วม (shared vision) หมายถึง คุณลักษณะของบุคลากรในสถานศึกษาที่ร่วมกันคิด ร่วมกันสร้างวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา มีความมุ่งมั่นปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุผลตามวิสัยทัศน์ ซึ่งบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงวิสัยทัศน์ให้มีความทันสมัย และสอดคล้องกับภารกิจของสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ มีวิธีการสื่อสาร โน้มนำให้ผู้อื่นคล้อยตาม ปฏิบัติงานจนบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา การมีวิสัยทัศน์เป็นการมองภาพในอนาคต ซึ่งภาพอนาคตที่ดีมีความเป็นไปได้ย่อมที่จะทำให้บุคลากรในองค์กรมีความมุ่งมั่นหรือเกิดแรงกระตุ้นที่จะดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หรือปฏิบัติงานในหน้าที่ให้บรรลุผล และภาพอนาคตหรือวิสัยทัศน์ที่ดีย่อมส่งผลต่อกระบวนการในการวางแผนหรือกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การสรรค์สร้างผลงานในทางการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายต่อไป ความสำคัญของวิสัยทัศน์ร่วมกันดังกล่าวจะมีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับวิสัยทัศน์ของผู้บริหารด้วย ซึ่ง ัญญพันธ์ ขจรนันท์ (2544, หน้า 107) ได้กล่าวถึงวิสัยทัศน์ในส่วนของผู้บริหารว่า ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพราะผู้บริหารคือบุคคลที่จะนำวิสัยทัศน์ทั้งหมดมาดำเนินการให้เกิดเป็นความจริง และบรรลุตามที่วาดฝันไว้

3) การมีรูปแบบการคิด (mental model) หมายถึง คุณลักษณะของบุคลากรที่มีวิธีคิดในการพัฒนาการเรียนรู้อย่างสามารถปรับรูปแบบวิธีคิดของตนให้สอดคล้องกับสถานการณ์และเป้าหมาย

ของสถานศึกษา มีวิธีการคิดหลายๆ วิธี แล้วนำมาสร้างสรรค์งานในหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนและกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา และมีความคิดที่ถูกต้องคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก การที่บุคลากรสามารถนำแนวคิดที่ทันสมัยเป็นของตนเองมาปรับประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาองค์กร สามารถนำแนวคิดมาสร้างสรรค์สร้างศักยภาพให้แก่องค์กรให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และมีแนวคิดที่สอดคล้องกับนโยบายและเป้าหมายของสถานศึกษา ย่อมที่จะส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และภารกิจในทุกด้านด้วยเช่นกัน เพราะพลังความคิดหรือรูปแบบการคิดที่เหมาะสมดังกล่าวจะนำมาซึ่งแนวทางหรือองค์ความรู้ที่เหมาะสมต่อการพัฒนาสถานศึกษานั้นๆ ซึ่งก็สอดคล้องกับปาฐกถา นิธิประเสริฐกุล (2550, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัย พบว่าองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านการมีรูปแบบการคิดสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนได้ร้อยละ 62.10

4) การเรียนรู้เป็นทีม (team learning) หมายถึง คุณลักษณะของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ข่าวดสาร ความรู้ ความคิดเห็น หรือประสบการณ์ รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สามารถคิด แก้ปัญหาด้วยระบบกลุ่ม มีความไว้วางใจกันประสานงานได้ดี มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีการทำงานร่วมกันเป็นทีมสำเร็จบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาการกระทำใดๆ ที่มีระบบทีมงานที่ดีย่อมที่จะนำมาซึ่งความสำเร็จเนื่องจากการทำงานเป็นทีมจะมีความเข้มแข็งและมีความเป็นระบบกว่าการทำงานเพียงลำพัง การทำงานเป็นทีมจะทำให้มีแนวคิดและแนวทางที่หลากหลาย ทำให้สามารถสร้างองค์ความรู้หรือกระบวนการในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือมีประสิทธิผลสูงสุด สามารถดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และดำเนินการตามภารกิจของสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายได้อย่างแท้จริง ซึ่ง โอนมา คงตะแบก (2547, หน้า 7) กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมว่าการเรียนรู้และปฏิบัติงานร่วมกันเป็นทีมสามารถที่จะก่อให้เกิดความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันซึ่งจะส่งผลต่อ ความเข้มแข็งขององค์กรและการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ วารุณี บำรุงสวัสดิ์ (2553, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัย พบว่าปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการมีส่วนร่วมและปรึกษาหารือของผู้ที่เกี่ยวข้อง ส่งผลต่อคุณภาพของระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการมีส่วนร่วมและปรึกษาหารือของผู้ที่เกี่ยวข้อง มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

5) การคิดอย่างเป็นระบบ (systems thinking) หมายถึง คุณลักษณะของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีความคิดเชื่อมโยง คิด มอง หรือกำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน การปฏิบัติงานในภาพรวม มีความคิดทันเหตุการณ์สามารถปรับรูปแบบวิธีคิดให้สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา การคิดอย่างเป็นระบบเป็นการคิดในภาพรวม มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันไม่ใช่การคิดแยกส่วน

ถ้าองค์กรมีบุคลากรที่สามารถคิดร่วมกันได้อย่างเป็นระบบ ย่อมจะนำมาซึ่งประสิทธิภาพในการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และการปฏิบัติงานทุกอย่างในสถานศึกษา ซึ่งถือว่าการบรรลุซึ่งภารกิจทั้งหลายของสถานศึกษานั้นเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพร โงนสาย (2552, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยพบว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ด้านการคิดเชิงระบบ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียนในระดับสูง สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียน ได้ร้อยละ 73.90

ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กับการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น จึงพอสรุปได้ว่าการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญ ที่จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนและผู้ปกครองมีหลักประกันและความมั่นใจว่าสถานศึกษาจะจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะส่งผลที่ดีต่อภาพรวมของประสิทธิผลการบริหารงานของสถานศึกษา ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่สถานศึกษา จะต้องพัฒนาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ที่มีการบริหารจัดการศึกษาที่เน้นประสิทธิผล เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนในสังคม เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งนี้เพราะการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญ ในการที่จะนำไปสู่การดำเนินการตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษาไปพร้อมๆ กับการพัฒนากระบวนการจัดการศึกษา และภารกิจของสถานศึกษาในทุกๆ ด้านให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 งานวิจัยในประเทศ

สุชาย จินะเสนา (2548, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภูเก็ต ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายปัจจัย พบว่าทั้งเก้าปัจจัยอยู่ในระดับมากโดยปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทศนคติ รองลงมาคือ การมีภาวะผู้นำ คุณภาพการสอนของครู การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม แรงจูงใจในการทำงาน ความร่วมมือและการสนับสนุนจากแหล่งอื่น การนิเทศ กำกับและติดตามการจัดการศึกษา และระบบคุณภาพและขอบข่ายความรับผิดชอบ ตามลำดับ การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภูเก็ต โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมาก ระดับความสำเร็จ การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยรวม ทุกปัจจัยอยู่ในระดับมาก ความสัมพันธ์

ระหว่างตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การวิเคราะห์ตัวแปรพยากรณ์โดยมีปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำนวน 9 ปัจจัย และปัจจัยด้านชีวสังคม 4 ปัจจัย พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีจำนวน 7 ปัจจัย ได้แก่ ระบบคุณภาพและขอบข่ายความรับผิดชอบภาวะผู้นำ แรงจูงใจในการทำงาน การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม และขนาดโรงเรียนที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

ปาสิกา นิธิประเสริฐกุล. (2550, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องปัจจัยด้านภาวะผู้นำและองค์การแห่งการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก พบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารและองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านภาวะผู้นำและองค์การแห่งการเรียนรู้กับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนองค์การแห่งการเรียนรู้ ด้านความคิดเชิงระบบ ภาวะผู้นำเชิงจัดการแบบการจัดการโดยยึดระเบียบ องค์การแห่งการเรียนรู้ ด้านแบบแผนความคิดอ่านและองค์การแห่งการเรียนรู้ ด้านการมี วิสัยทัศน์ร่วม สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมได้ร้อยละ 62.10 และสามารถร่วมกันทำนายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วารสาน เมืองพรวน (2551, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมสถานศึกษากับองค์การแห่งการเรียนรู้ ของสถานศึกษาระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมสถานศึกษา และองค์การแห่งการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ระดับสูงเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างสูง

ปิติพงษ์ วรรณรี (2551, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนครเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนโดยรวมอยู่ระดับมาก พิจารณารายด้านอยู่ระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ มีการเรียนรู้เป็นทีม มีวิสัยทัศน์ร่วม มีการคิดเชิงระบบ มีตัวแบบจากภายใน และการเป็นบุคคลรอบรู้ การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้

ในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันทางบวก กับประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ศิริพร โงนสาย (2552, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยบรรยากาศของโรงเรียนกับองค์การแห่งการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศโรงเรียนด้านบรรยากาศแบบเปิด และบรรยากาศแบบผูกพันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และบรรยากาศแบบปิด อยู่ในระดับน้อย องค์การแห่งการเรียนรู้ที่ส่งผลและประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก บรรยากาศโรงเรียนด้านบรรยากาศแบบเปิดและองค์การแห่งการเรียนรู้ ด้านความรอบรู้แห่งตน แบบแผนความคิดอ่าน การมีวิสัยทัศน์ร่วม การเรียนรู้เป็นทีม และความคิดเชิงระบบ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียน ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยบรรยากาศโรงเรียนด้านบรรยากาศแบบเปิด องค์การแห่งการเรียนรู้ ด้านความคิดเชิงระบบ ด้านความรอบรู้แห่งตน สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ได้ร้อยละ 73.90

ณัฐมนวรรณ ศิริสุขชัยวุฒิ. (2553, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา ในเขตภาคเหนือตอนล่าง พบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และคุณภาพของระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ภาพรวมตัวแปรปัจจัยต่างๆ มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ตัวแปรปัจจัยด้านการบริหาร ปัจจัยด้านโครงสร้าง ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านกระบวนการ ปัจจัยด้านทรัพยากร คุณภาพของระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามลำดับ ในการทดสอบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นระหว่างปัจจัยต่างๆ ของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และอิทธิพลทางตรงระหว่างตัวแปรแฝงนั้นยังมีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ซึ่งในความเป็นจริงแล้วตัวแปรต่างๆ สามารถส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อกัน ความแปรปรวนของคุณภาพของระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ร้อยละ 18.80 โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยรวมต่อคุณภาพของระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมากที่สุด ได้แก่ ปัจจัยด้านกระบวนการ ปัจจัยด้านบุคลากร และปัจจัยด้านทรัพยากร และตัวแปรแฝงด้านคุณภาพของระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (quality) ไม่ได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากตัวแปรแฝงด้านใดๆ ซึ่งตัวแปรพยากรณ์ที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของระบบประกันคุณภาพภายใน (quality) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัวแปร

วารุณี บำรุงสวัสดิ์ (2553, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ด้านภาวะผู้นำ ด้านการมีส่วนร่วมและปรึกษาหารือของ

ผู้ที่เกี่ยวข้อง ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการทำงานเป็นทีม ตามลำดับผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ปัจจัยโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการมีส่วนร่วม และปรึกษาหารือของผู้ที่เกี่ยวข้อง ด้านทรัพยากรทางการศึกษา ด้านภาวะผู้นำ ด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยค่าอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 73.00 และมีค่าคลาดเคลื่อนของการพยากรณ์ .267

สุชาติ เสนาสี (2553, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย ทักษะด้านเทคนิควิธี ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และทักษะด้านความคิดรวบยอดทั้ง 3 ด้าน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก การปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ และด้านการรายงานทั้ง 3 ด้าน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ทักษะการบริหารกับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง ($r = 0.81$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นฤมล บุญพิมพ์. (2553, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารงาน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี พบว่า โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี มีระดับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ มีการเรียนรู้เป็นทีม มีวิสัยทัศน์ร่วม มีการคิดเชิงระบบ มีตัวแบบจากภายใน และมีสมาชิกที่มีความเป็นเลิศ มีระดับประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานวิชาการ ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ปราโมทย์ อิศโร. (2553, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน พบว่าภาวะผู้นำองค์การแห่งการเรียนรู้ตามทฤษฎีของ เซ็งเก (Senge) ส่งผลต่อประสิทธิภาพ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา

อริยา คงเพียรภาค. (2554, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการ ดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่นเขต 4 พบว่า สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ปัจจัยทางการบริหารที่เป็นตัวพยากรณ์การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ของโรงเรียนที่ดีมีเพียง 6 ปัจจัย คือ ปัจจัยการจูงใจ การใช้เทคโนโลยี การทำงานเป็นทีม ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน การติดต่อสื่อสาร และโครงสร้างของโรงเรียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.822 มีค่าอำนาจพยากรณ์ ร้อยละ 67.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กฤษฎา การิษุน. (2554, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการ ดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 พบว่า ระดับปัจจัยการบริหาร ระดับบริหารสถานศึกษาทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไป น้อย คือ ด้านภาวะผู้นำ ด้านโครงสร้างองค์กร ด้านการติดต่อสื่อสาร ส่วนระดับปัจจัยการบริหาร ระดับครูทุกด้านอยู่ในระดับมากเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านลักษณะ บุคลากร ด้านสภาพแวดล้อมขององค์กร ส่วนระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน อยู่ในระดับมากทุกด้าน ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกัน คุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก ทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณพบว่า มีตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ระดับการดำเนินงาน ประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ด้านโครงสร้างองค์กร ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านลักษณะบุคลากร ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านแรงจูงใจ และด้านปัจจัยสภาพแวดล้อมองค์กร โดยมีอำนาจพยากรณ์ได้ ร้อยละ 75.70 ส่วนปัจจัยการบริหาร ระดับครูที่มีอิทธิพลและส่งผลต่อระดับการปฏิบัติตามระบบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของ โรงเรียน โดยเรียงลำดับตามความสำคัญได้แก่ ปัจจัยด้านวัฒนธรรม ปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีม และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมองค์กรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

บาลีส (Bales, 1993, Abstract) ได้ทำการศึกษาวิจัยในเรื่องพัฒนาการของ ผู้บริหารองค์การ ที่มีผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ โดยได้ศึกษาในหน่วยงานของรัฐเท็กซัส สหรัฐอเมริกาผลของการศึกษา พบว่า บางครั้งการเรียนรู้จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในลักษณะของ การอุบัติเหตุ คือ เป็นเหตุการณ์ที่เฉพาะหน้า หรือเหตุการณ์ที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อนจะส่งผลต่อ การเรียนรู้ของสมาชิกในองค์การมากกว่าการเรียนรู้ ที่เกิดจากประสบการณ์ขององค์การหรือ การเรียนรู้ที่ผ่านการดำเนินการอย่างเป็นทางการ บ่อยครั้ง

ที่การตอบสนองต่อเหตุการณ์ เฉพาะหน้าหรือเหตุการณ์ที่อุบัติขึ้นก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และเกิดกระบวนการเรียนรู้ในองค์การได้มากกว่ามีงานวิจัยหลายชิ้นที่สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ที่กล่าวถึงการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในภาวะที่ไม่ปกติ หรือการตอบสนองต่อภาวะการณ์เฉพาะหน้า การเรียนในลักษณะดังกล่าว ผู้บริหารองค์การจะต้องมีส่วนอย่างมากในที่นี่ได้มีการกล่าวถึงความสำคัญของพัฒนาการของผู้บริหารกับการเกิดองค์การแห่งการเรียนรู้ไว้เป็นสาระสำคัญ

ปีเตอร์ (Peter, 1993, pp. 76-81) ได้นำเสนอแนวคิดและกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาประเทศออสเตรเลียโดยในขั้นแรกกล่าวถึงความจำเป็นของการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งให้เห็นว่าคุณภาพมีความสำคัญต่อการศึกษาอย่างยิ่ง จากนั้นได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาโดยต้องยึดการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ต้องมีการกำหนดเป้าหมายและทิศทางของการพัฒนาการเรียนรู้อย่างชัดเจน ให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม มีการตัดสินใจโดยใช้ฐานข้อมูลที่มีคุณภาพ กำหนดระบบและวิธีการควบคุมคุณภาพทั้งในส่วนของการกระบวนการและผลลัพธ์และมุ่งมั่นให้สถานศึกษาเป็นเสมือนองค์การแห่งการเรียนรู้ที่มีกระบวนการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และมีการวางแผนการจัดการดำเนินงานคุณภาพเชิงรุก และได้มีการสรุปการประกันคุณภาพการศึกษาว่าไม่สามารถรับประกันคุณภาพของตัวผู้เรียนได้ แต่กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาสามารถใช้เป็นวิธีการที่จะนำไปสู่องค์การแห่งการเรียนรู้ที่มีการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องได้

เบอร์เน็ตและโอเบรียน (Bennett & O'Brien, 1994, Abstract) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า มีปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ 12 ปัจจัย คือ 1) กลยุทธ์หรือวิสัยทัศน์ 2) การปฏิบัติเชิงการบริหาร 3) การปฏิบัติเชิงการจัดการ 4) บรรยากาศ 5) องค์การหรือโครงสร้างของงาน 6) การไหลของข้อมูลสารสนเทศ 7) การปฏิบัติของบุคคลและทีมงาน 8) กระบวนการทำงาน 9) เป้าหมายหรือข้อมูลย้อนกลับการปฏิบัติงาน 10) การฝึกอบรมหรือการศึกษา 11) การพัฒนารายบุคคลหรือทีมงาน 12) การให้รางวัลหรือการยอมรับ

เซ็ปปีเทลลี (Ceppetelli, 1995, pp. 56-90) ได้ศึกษาการสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ในกลุ่มโรงพยาบาลเวอร์มอนท์ ซึ่งประกอบด้วยโรงพยาบาลชุมชนในเครือชาย รวมทั้งสิ้น 15 แห่งผู้วิจัยได้ศึกษาโดยใช้กรอบแนวคิดของเซ็งเก ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบที่ทำให้เกิดองค์การแห่งการเรียนรู้ 5 ประการ ได้แก่ การเป็นบุคคลรอบรู้ แบบแผนความคิด การมีวิสัยทัศน์ร่วมการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม และการคิดอย่างเป็นระบบ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาโดยให้ผู้บริหารของฝ่ายการพยาบาลจากโรงพยาบาลดังกล่าว 7 แห่ง เข้าร่วมประชุมเพื่อนำเสนอการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการศึกษาต่อเนื่อง โดยในขั้นแรกมีการชี้ให้เห็นความแตกต่างระหว่างสถานการณ์ปัจจุบันกับการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันในอนาคต การปฏิบัติดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็น ทั้งนี้เพราะสามารถช่วยลดช่องว่างระหว่างความเป็นจริงกับวิสัยทัศน์ได้

ซึ่งช่องว่างที่มีอยู่นี้เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดแรงเครียด แห่งการสร้างสรรค์ ซึ่งจะเป็นพลังที่จะนำมาใช้ในการ ดึงดูดความเป็นจริงไปสู่วิสัยทัศน์ผลการศึกษพบว่า มีผลลัพธ์ที่สามารถวัดได้ซึ่งประกอบด้วย บทบาทใหม่ ของผู้ที่เป็นและไม่เป็นพยาบาล มีการนำรูปแบบการบริหารจัดการที่สร้างขึ้นไปใช้ และมีการปฏิบัติ ตามวิธีการเปลี่ยนแปลง (critical pathway) นอกจากนี้ยังพบว่า ระยะเวลาที่อยู่ในโรงพยาบาลลดลง วัฒนธรรมมีการเปลี่ยนแปลงในทางบวก ความพึงพอใจของผู้ป่วยและพยาบาลและความร่วมมือ ระหว่างแพทย์และพยาบาลเป็นไปในทางบวกเช่นกัน ส่วนในด้านคุณค่าที่เกิดขึ้น พบว่า เกิดเครือข่าย ทั้งด้านการปฏิบัติและด้านการศึกษา ผลจากการสัมภาษณ์พบว่า พยาบาลเข้าร่วมโครงการอย่าง กระตือรือร้นการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเกิดจากการที่พยาบาลมีความรู้สึกที่ ตนเป็นส่วนหนึ่งของ องค์กร ผลที่ตามมาจากการที่พยาบาลเข้าร่วมโครงการ คือ มีการแก้ไขปัญหาาร่วมกันแลกเปลี่ยน ประสบการณ์กัน และมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ไบเรมา และเบอร์ดิช (Bierema & Berdish; อ้างถึงใน, อุสาห์ เจียมจันทร์, 2549 หน้า 39) ได้อธิบายถึงงานวิจัย เรื่อง Creating a learnization: A case study of outcomes and lessons learned มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการจัดองค์การเอื้อการเรียนรู้ โดยใช้วินัย 5 ประการของ เซ็งเก (Senge, 1990) ของบริษัทฟอร์ดมอเตอร์ ว่าพนักงานประยุกต์ใช้ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับทฤษฎี องค์กร เอื้อการเรียนรู้อย่างไร และอะไรคืออุปสรรคของการเกิดการใช้กระบวนการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยสรุปว่า EFHD ประสบความสำเร็จมากใน การนำองค์การเอื้อการเรียนรู้มาใช้ การเรียนรู้ไม่ว่าเป็นระดับบุคคล ระดับกลุ่มหรือองค์กร ย่อมส่งผล ต่อองค์การใหญ่ และชุมชน โดยที่การเรียนรู้ระดับบุคคล เกิดการพัฒนาแห่งตน และสามารถถ่ายทอด การเรียนรู้ไปใช้ในการทำงาน มีการประเมินตนเอง มีความคิดแบบไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ที่เปลี่ยนแปลงไป มีปฏิสัมพันธ์ กับคนรอบข้างและชุมชนดีขึ้น

แพททริคเซีย (Patricia, 2000, p. 145) ได้ศึกษาการประเมินการก้าวไปสู่ประกันคุณภาพ การศึกษาและการควบคุมการปฏิบัติงานในประเทศเยอรมัน สวีเดน ฝรั่งเศส นิวซีแลนด์ และออสเตรเลีย พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาจากจังหวัดหนึ่งไปยังอีกจังหวัดหนึ่ง การประกันคุณภาพการศึกษา และการควบคุมการประเมิน ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ครูต้องรับผิดชอบต่ออาชีพของตน ซึ่งต้องดำเนินการ ไปอย่างมีเหตุผลและกระบวนการที่ชัดเจนในประเทศฝรั่งเศส ให้ความสำคัญและเชื่อถือกับการใช้ ข้อสอบภายนอกโรงเรียนมีการควบคุมจากส่วนกลาง ในประเทศนิวซีแลนด์ ให้ความสำคัญกับการ ประเมิน จากบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษานำกระบวนการมาตรฐานกลางมาอ้างอิง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และ ความสัมพันธ์ ระหว่างการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ยกมาข้างต้น เป็นการมององค์กรแห่งการเรียนรู้ในเชิงป้องกันปัญหาในระยะยาว เป็นการวางแผน เพื่ออนาคต โดยมีความเชื่อว่าหากสมาชิกองค์กรเข้าใจการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ขององค์กร

และสภาพแวดล้อมอย่างถ่องแท้แล้ว จะสามารถป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ ซึ่งพบว่าหลายหน่วยงานหรือองค์กรทั้งในประเทศ และต่างประเทศ เช่น มหาวิทยาลัย โรงเรียน โรงพยาบาล หรือธนาคารให้ความสำคัญกับการพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งถือว่าการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นปัจจัยสำคัญที่จะพัฒนาองค์กรทุกองค์การไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งมีนักวิจัยหลายท่านได้ทำการศึกษาวิจัยในหลายประเด็น เช่น การศึกษาสภาพการความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ การพัฒนาตัวชี้วัด การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ การศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นต้น ซึ่งผลการวิจัย พบว่า องค์กรส่วนใหญ่มีการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก สำหรับด้านปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ พบว่า มีหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระบวนการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน การเป็นบุคคลที่รอบรู้ การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม การคิดอย่างเป็นระบบ การมีแบบแผนความคิด การเรียนรู้กลยุทธ์ การเรียนรู้วัฒนธรรม การเรียนรู้เชิงระบบ การเรียนรู้กระบวนการคิดวิเคราะห์ การพัฒนาหน่วยงานและทีมงาน การปรับสภาวะแวดล้อม เป็นต้น นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่าในองค์กรที่มีขนาดต่างกันมีสภาพการบริหารการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้แตกต่างกันด้วย ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์สูงสุดในการนำมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นภารกิจสำคัญของกระบวนการบริหารการศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยมีการจัดทำรายงาน ประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการดูแล ได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นระบบที่สร้างความมั่นใจให้แก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาว่าผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้ความสำคัญในการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ คุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

2.7 สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ในปีการศึกษา 2555 โดยผู้วิจัยใช้แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ตามแนวคิดของ เซ็งเก (Senge, 1990, pp. 13-19) ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) การเป็นบุคคลรอบรู้ (personal mastery) หมายถึง คุณลักษณะของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ มีความรู้ความสามารถ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงาน รู้จักยอมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี

มีคุณภาพทางอารมณ์สูง รักความสามัคคีของหมู่คณะ พัฒนาตนเองด้วยการใฝ่หาความรู้สิ่งใหม่ๆ มาพัฒนางานในหน้าที่ มีความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของสถานศึกษา เป็นผลจากการได้รับการส่งเสริมพัฒนาจากสถานศึกษาให้เป็นบุคคลรอบรู้อย่างต่อเนื่อง

2) การมีวิสัยทัศน์ร่วม (shared vision) หมายถึง คุณลักษณะของบุคลากรในสถานศึกษา ที่ร่วมกันคิด ร่วมกันสร้างวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา มีความมุ่งมั่นปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุผลตามวิสัยทัศน์ ซึ่งบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงวิสัยทัศน์ให้มีความทันสมัย และสอดคล้องกับภารกิจของสถานศึกษา โดยบุคลากรมีรูปแบบและวิธีการสื่อสารคล้ายคลึงกันเพื่อการโน้มน้าวใจผู้อื่นให้คล้อยตามและปฏิบัติงานจนสำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษา

3) การมีรูปแบบการคิด (mental model) หมายถึง คุณลักษณะของบุคลากรที่มีวิธีคิดในการพัฒนาการเรียนรู้ สามารถปรับรูปแบบวิธีคิดของตนให้สอดคล้องกับสถานการณ์และเป้าหมายของสถานศึกษา มีวิธีการคิดหลายๆ วิธี แล้วนำมาสร้างสรรค์งานในหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนและกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา และมีความคิดที่ถูกต้องคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก

4) การเรียนรู้เป็นทีม (team learning) หมายถึง คุณลักษณะของบุคลากรในสถานศึกษา ที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ขวสาร ความรู้ ความคิดเห็น หรือประสบการณ์ รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สามารถคิด แก้ปัญหาด้วยระบบกลุ่ม มีความไว้วางใจกันประสานงานได้ดี มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีการทำงานร่วมกันเป็นทีมสำเร็จบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

5) การคิดอย่างเป็นระบบ (systems thinking) หมายถึง คุณลักษณะของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีความคิดเชื่อมโยง คิด มอง หรือกำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน การปฏิบัติงานในภาพรวม มีความคิดทันเหตุการณ์สามารถปรับรูปแบบวิธีคิดให้สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา มีความคิดเชิงระบบไม่แยกพัฒนาส่วนใดส่วนหนึ่ง พัฒนาการเรียนรู้ของบุคลากรอย่างเป็นระบบ เข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ ที่เป็นองค์ประกอบที่ต้องพัฒนาเชิงระบบ

ในการวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งได้กำหนดไว้ 5 ด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, หน้า 11 -16) ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน หมายถึง การดำเนินการตามเกณฑ์ที่กำหนดเกี่ยวกับผู้เรียนในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนซึ่งประกอบด้วย ผู้เรียนมีความสุขในการดูแลสุขภาพ มีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์ รู้จักป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดหลีกเลี่ยงจากสภาวะที่เสี่ยง มีความมั่นใจ และกล้าแสดงออก มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีการสร้างผลงานจากการเข้าร่วมกิจกรรมด้านต่างๆ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร รู้จักเอื้ออาทรผู้อื่น มีความกตัญญูกตเวทียอมรับความคิด และวัฒนธรรมที่แตกต่าง ร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้ มีทักษะในการอ่าน ฟัง ดู พูด เขียนและตั้งคำถาม มีการเรียนรู้ร่วมกัน รู้จักใช้เทคโนโลยี สามารถสรุปความคิดจากเรื่องที่อ่าน ฟัง ดู และสามารถสื่อสารโดยการพูดหรือเขียน มีการนำเสนอวิธีคิด วิธีแก้ปัญหาด้วยวิธีการของตนเอง ตัดสินใจแก้ปัญหาโดยมีเหตุผล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการประเมินสมรรถนะ การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน และผลการทดสอบระดับชาติเป็นไปตามเกณฑ์ มีการวางแผนการทำงานและดำเนินการจนสำเร็จ โดยทำงานอย่างมีความสุข มุ่งมั่นพัฒนางาน และภูมิใจในผลงานของตนเอง สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริต

2) มาตรฐานด้านจัดการศึกษา หมายถึง การดำเนินการตามเกณฑ์ที่กำหนดเกี่ยวกับบทบาทของครู ผู้บริหาร และกรรมการสถานศึกษาซึ่งประกอบด้วย ครูมีการกำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียน มีการวิเคราะห์ผู้เรียน ออกแบบและการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยใช้สื่อเทคโนโลยีและนำภูมิปัญญาของท้องถิ่นมาจัดการเรียนรู้ มีการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย ให้คำปรึกษาและแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้เรียน มีการวิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี จัดการเรียนการสอนเต็มเวลา เต็มความสามารถ ส่วนผู้บริหารเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ และความคิดริเริ่ม ใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ทำให้นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน พึงพอใจ มีการให้คำปรึกษาทางวิชาการและเอาใจใส่การจัดการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษา รู้จักและปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบ มีการกำกับ ติดตาม การดำเนินงานของสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้องกับท้องถิ่น จัดรายวิชาเพิ่มเติม ให้เลือกเรียนตามความถนัด และความสนใจ มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ตอบสนองความต้องการผู้เรียน สนับสนุนให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงจนสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง มีการนิเทศภายใน มีการจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ห้องเรียน และห้องอื่นๆ มีความมั่นคง สะอาดและปลอดภัย จัดโครงการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน จัดห้องสมุดให้บริการสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ กำหนดมาตรฐานการศึกษา มีการดำเนินการตามแผนพัฒนาการ จัดระบบข้อมูลสารสนเทศ และนำไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาและประเมินคุณภาพภายใน มีการนำผลการประเมินคุณภาพทั้งภายใน และภายนอกไปใช้วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และจัดทำรายงานประจำปี

3) มาตรฐานการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินการตามเกณฑ์ที่กำหนดของสถานศึกษา เกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาและใช้

ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและบุคลากรของสถานศึกษา รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรภายในสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษากับครอบครัว ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

4) มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการตามเกณฑ์ที่กำหนดของสถานศึกษา เกี่ยวกับการจัดโครงการ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นของสถานศึกษา และเกี่ยวกับผลการดำเนินงานส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ปรัชญา และจุดเน้นของสถานศึกษา

5) มาตรฐานด้านมาตรการส่งเสริม หมายถึง การดำเนินการตามเกณฑ์ที่กำหนดเกี่ยวกับภารกิจของสถานศึกษา ที่จะต้องปฏิบัติงานตามนโยบายของรัฐบาลและหน่วยงานต้นสังกัด โดยสถานศึกษาจัดโครงการ กิจกรรมพิเศษเพื่อตอบสนองนโยบาย จุดเน้น ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้ผลการดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายและพัฒนาดีขึ้นกว่าที่ผ่านมา

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) เป็นการศึกษาการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ในปีการศึกษา 2555 โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
- 3.3 การสร้างเครื่องมือ
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีดำเนินการวิจัย ได้จัดทำดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ปีการศึกษา 2555 สถานศึกษาชั้นพื้นฐานของรัฐ จำนวน 142 แห่ง จำแนกได้ ดังนี้

1) ผู้บริหารสถานศึกษา	จำนวน 142	คน
2) ครู	จำนวน 1,448	คน
รวมประชากรทั้งสิ้น	จำนวน 1,590	คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ปีการศึกษา 2555 ที่คัดเลือกจากกลุ่มประชากร ดังนี้

- ชั้นที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งได้ทั้งหมด จำนวน 142 คน
- ชั้นที่ 2 ครู มีวิธีการ ดังนี้

1) กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610) โดยกำหนดตามสัดส่วนของประชากรแยกตามรายอำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอบ้านโพธิ์ อำเภอบางปะกง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว ใช้การเทียบบัญญัติโดยตรงและสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 306 คน (ดูภาคผนวก ข หน้า 152)

2) คำนวณหากลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนประชากรในแต่ละอำเภอ โดยวิธีการการเทียบบัญญัติโดยตรงและสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลาก รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 448 คน รายละเอียด ดังตาราง 5

ตาราง 5 จำแนกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ปีการศึกษา 2555 จำแนกตามรายอำเภอ

อำเภอ	โรงเรียน	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
		ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครู	รวม	ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครู	รวม
เมือง	37	37	523	560	37	110	147
บ้านโพธิ์	25	25	167	192	25	37	62
บางปะกง	29	29	303	332	29	64	93
บางน้ำเปรี้ยว	51	51	455	506	51	95	146
รวม	142	142	1,448	1,590	142	306	448

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา และการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาซึ่งเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างเอง แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศะเชิงเทรา เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน ตามแนวคิดของ เซ็งเก (Senge, 1990, pp. 13-19) คือ 1) การเป็นบุคคลรอบรู้ 2) การมีวิสัยทัศน์ร่วม 3) การมีรูปแบบการคิด 4) การเรียนรู้เป็นทีม 5) การคิดอย่างเป็นระบบ ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตรา

ส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยอาศัยแนวทางหรือแนวคิดของ เบสท์ และคาห์น (Best & Kahn, 1993, p. 246)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดไว้ 5 ด้าน คือ 1) มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน 2) มาตรฐานด้านจัดการศึกษา 3) มาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ 4) มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา 5) มาตรฐานด้านมาตรการส่งเสริม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, หน้า 11 -16) ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยอาศัยแนวทาง หรือแนวคิดของ เบสท์ และคาห์น (Best & Kahn, 1993, p. 246)

3.3 การสร้างเครื่องมือ

3.3.1 ศึกษาทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ทั้ง 5 ด้านตามแนวคิดของ เซ็งเก (Senge, 1990, pp. 13-19) เสนอแนวทางในการสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ไว้จำนวน 5 ประการ (the fifth disciplines) ซึ่งเป็นพื้นฐานหลักของการทำความเข้าใจองค์การแห่งการเรียนรู้ และเป็นแนวทางในการสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนให้เกิดองค์การแห่งการเรียนรู้ คือ 1) การเป็นบุคคลรอบรู้ 2) การมีวิสัยทัศน์ร่วม 3) การมีรูปแบบการคิด 4) การเรียนรู้เป็นทีม 5) การคิดอย่างเป็นระบบ พร้อมกับศึกษาทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดไว้ 5 ด้าน คือ 1) มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน 2) มาตรฐานด้านจัดการศึกษา 3) มาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ 4) มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา 5) มาตรฐานด้านมาตรการส่งเสริม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, หน้า 11 -16)

3.3.2 ศึกษาแบบสอบถามของผู้วิจัย จำนวน 5 ราย ดังนี้ (1) พรทิพย์ ไชยประณีธาน (2553, หน้า 103-106) (2) วารสาน เมืองพรวน (2551, หน้า 206-208) (3) ปิติพงษ์ วรรณรี (2551, หน้า 187-191) (4) ไชยา กรมแสง (2553, หน้า 176-179) (5) แสงเพียร งานดี (2553, หน้า 101-109)

3.3.3 สร้างแบบสอบถามฉบับร่างที่เกี่ยวข้องกับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน ตามแนวคิดของ เซ็งเก (Senge, 1990, pp. 13-19) และสร้างแบบสอบถามฉบับร่างที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามมาตรฐาน

เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ฉะเชิงเทรา เขต 1 ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดไว้ 5 ด้าน

3.3.4 ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบปรับปรุงแก้ไข นำแบบสอบถาม
ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรง (validity) และความถูกต้องของเนื้อหา
(content) โดยใช้เทคนิค IOC (ดูภาคผนวก ค หน้า 158) แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตาม
ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ดังมีรายชื่อต่อไปนี้

1) ดร.นุสินธุ์ รุ่งเดช (ด้านเนื้อหา)	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1
2) นายไพจิตร ใหม่ศาสตร์ (ด้านเนื้อหา)	ผู้อำนวยการโรงเรียนพรหมานุเคราะห์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1
3) นางสาวนวลจันทร์ พูลสวัสดิ์ (ด้านภาษา)	ครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ (สาขาภาษาไทย) โรงเรียนวัดดอนทอง สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1
4) นายธานินทร์ ปัญญาวัฒนากุล (ด้านเนื้อหา)	รองประธานกรรมการบริหารศูนย์เครือข่าย สมศ. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
5) ดร.ปริญญา มีสุข (ด้านสถิติวิจัย)	อาจารย์สาขาวิชาจิตวิทยาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

3.3.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มบุคคลที่มี
ลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โรงเรียนละ 2 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน และ ครู 1 คน
จำนวน 15 โรงเรียน รวมทั้งสิ้นจำนวน 30 คน ดังนี้

1) โรงเรียนบ้านหนองปลาไหลราษฎร์บำรุง	จำนวน 2 คน
2) โรงเรียนวัดวังเย็น	จำนวน 2 คน
3) โรงเรียนโกรกแก้ววงพระจันทร์	จำนวน 2 คน
4) โรงเรียนวัดเนินไร่	จำนวน 2 คน
5) โรงเรียนหนองน้ำขาวเจริญราษฎร์	จำนวน 2 คน
6) โรงเรียนวัดหนองไม้แก้ว	จำนวน 2 คน
7) โรงเรียนไม้แก้วประชานุเคราะห์	จำนวน 2 คน
8) โรงเรียนตลาดบางบ่อ	จำนวน 2 คน
9) โรงเรียนวัดหนองไม้แก่น	จำนวน 2 คน

10) โรงเรียนวัดทุ่งสะเดาประชาสรรค์	จำนวน 2 คน
11) โรงเรียนวัดแปลงยาว	จำนวน 2 คน
12) โรงเรียนบ้านหนองสทิต	จำนวน 2 คน
13) โรงเรียนวัดหัวสำโรง	จำนวน 2 คน
14) โรงเรียนวัดคลองสอง	จำนวน 2 คน
15) โรงเรียนวัดอ่าวช้างไล่	จำนวน 2 คน

3.3.6 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วไปหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีของ Cronbach (Cronbach, 1990, pp. 202-204) ที่เรียกว่า “สัมประสิทธิ์แอลฟา (α- Coefficient) ” ผลการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับปรากฏว่า แบบสอบถามการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษามีค่าความเชื่อมั่น .91 และการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีความเชื่อมั่น .95 ซึ่งเหมาะสมที่จะใช้เป็นแบบสอบถามจริงได้

3.3.7 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วทำเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อเก็บข้อมูลต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนต่อไปนี้

3.4.1 บันทึกเสนอให้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ที่กำหนดไว้

3.4.2 นำหนังสือเสนอต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ แล้วนำหนังสือที่ผ่านการพิจารณา เสนอต่อผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ได้กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลต่อไป

3.4.3 การส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยส่งด้วยตัวเอง

3.4.4 ส่งแบบสอบถามจำนวน 448 ฉบับ

3.4.5 การเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ผู้วิจัยเดินทางไปรวบรวมด้วยตนเอง หลังจากส่งแบบสอบถามไปแล้ว 2 สัปดาห์

3.4.6 ถ้ายังไม่ได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยนัดกลับมารับแบบสอบถามอีกใน 1 สัปดาห์

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

ในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง การดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ในระดับ มาก

3 หมายถึง การดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง การดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ในระดับ น้อย

1 หมายถึง การดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ในระดับ น้อยที่สุด

การแปลความหมายของคะแนน เป็นวิเคราะห์เพื่อทราบว่าสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 มีการดำเนินการตามมาตรฐาน
เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับใด โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ค่าเฉลี่ยของคะแนนเป็นตัวชี้วัด ซึ่งกำหนดเกณฑ์โดยอาศัยแนวทาง หรือแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด
(2543, หน้า 100) ดังนี้

ระดับคะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 – 5.00	การดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาในระดับ มากที่สุด
3.51 – 4.50	การดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาในระดับ มาก
2.51 – 3.50	การดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาในระดับ ปานกลาง
1.51 – 2.50	การดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาในระดับ น้อย
1.00 – 1.50	การดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาในระดับ น้อยที่สุด

3.5.4 การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล
ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษากับการดำเนินการตามมาตรฐาน
เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1
โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งการพิจารณา
ความสัมพันธ์จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันที่คำนวณได้มาแปลผลในรูปของความสัมพันธ์
(บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว, 2535, หน้า 107) โดยใช้หลักเกณฑ์ดังนี้

1) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็น 0 หมายถึง ตัวแปรทั้งสองไม่มีความสัมพันธ์กัน
 2) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง -1 และ +1 หมายถึงตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันโดยทิศทางของความสัมพันธ์พิจารณาจากเครื่องหมายของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้ คือ ถ้าเป็นไปในทางบวก แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในลักษณะคล้อยตามกัน แต่ถ้าในทางลบแสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกัน หรือผกผันกัน สำหรับการพิจารณาระดับความสัมพันธ์สามารถพิจารณาได้ดังนี้

ค่าสหสัมพันธ์ 0.01-0.30 หมายถึง การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษากับการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับ ต่ำมาก

ค่าสหสัมพันธ์ 0.31-0.50 หมายถึง การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษากับการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับ ค่อนข้างต่ำ

ค่าสหสัมพันธ์ 0.51-0.70 หมายถึง การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษากับการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าสหสัมพันธ์ 0.71-0.90 หมายถึง การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษากับการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับ ค่อนข้างสูง

ค่าสหสัมพันธ์ 0.91-1.00 หมายถึง การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษากับการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับ สูงมาก (บุญชม ศรีสะอาด และบุญสง นิลแก้ว, 2535, หน้า 107)

3.5.5 นำข้อมูลแบบสอบถามตอน 1 และ 2 มาวิเคราะห์การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยใช้วิธี Stepwise เพื่อดูว่าตัวแปรพยากรณ์ตัวใดที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีนัยสำคัญ แล้วจึงนำตัวแปรที่มีนัยสำคัญไปสร้างสมการพยากรณ์ (กัลยา วานิชปัญษา, 2540, หน้า 271)

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ดังนี้
 การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ดังนี้

3.6.1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ที่ตั้งสถานศึกษา ตำแหน่งผู้ตอบแบบสอบถาม และประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

3.6.2 วิเคราะห์ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม ด้านการมีรูปแบบการคิด ด้านการเรียนรู้เป็นทีม และด้านการคิดอย่างเป็นระบบ โดยใช้สถิติหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.6.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม ด้านการมีรูปแบบการคิด ด้านการเรียนรู้เป็นทีม และด้านการคิดอย่างเป็นระบบ กับการดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) โดยกำหนดค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.6.4 วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis) เพื่อหาความสามารถในการร่วมกันพยากรณ์ ผลการดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 คำนวณหาสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ และสร้างสมการพยากรณ์การดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ทั้งในรูปแบบคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน

ด้านการศึกษาประกันคุณภาพภายใน
มหาวิทยาลัยราชภัฏฉะเชิงเทรา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยเรื่องการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1 ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนประชากร
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
r	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของการถดถอยของการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
Beta (β)	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของการถดถอยของการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ
R^2	แทน	ค่ากำลังสองของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็น (probability) สำหรับบอกนัยสำคัญทางสถิติ
df	แทน	ขั้นของความเป็นอิสระ (degree of freedom)
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
a	แทน	ค่าคงที่
Y	แทน	สมการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบ
Z	แทน	สมการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนมาตรฐาน

X_1	แทน การเป็นบุคคลรอบรู้
X_2	แทน การมีวิสัยทัศน์ร่วม
X_3	แทน การมีรูปแบบการคิด
X_4	แทน การเรียนรู้เป็นทีม
X_5	แทน การคิดอย่างเป็นระบบ
Y_1	แทน คุณภาพผู้เรียน
Y_2	แทน จัดการศึกษา
Y_3	แทน การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้
Y_4	แทน อัตลักษณ์ของสถานศึกษา
Y_5	แทน มาตรการส่งเสริม
Y	แทน การดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานศึกษาตำแหน่งและประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ระดับการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา กับการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานศึกษา

ตำแหน่งและประสบการณ์ในการทำงานวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ที่ตั้งของสถานศึกษา		
อำเภอเมือง	147	32.81
อำเภอบางน้ำเปรี้ยว	146	32.59
อำเภอบางปะกง	93	20.76
อำเภอบ้านโพธิ์	62	13.84
รวม	448	100.00
2. ตำแหน่ง		
ครู	306	68.30
ผู้บริหารสถานศึกษา	142	31.70
รวม	448	100.00
3. ประสบการณ์ในการทำงาน		
1 – 5 ปี	51	11.38
6 – 10 ปี	25	5.58
11 – 15 ปี	59	13.17
16 ปีขึ้นไป	313	69.87
รวม	448	100.00

จากตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 448 คน จำแนกตามตัวแปรได้ดังนี้

สถานศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากสังกัดสถานศึกษาในเขตอำเภอเมือง มีจำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 32.81 รองลงมา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว มีจำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 32.59 อำเภอบางปะกง มีจำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 20.76 และอำเภอบ้านโพธิ์ มีจำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 13.84

ตำแหน่ง ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นครู มีจำนวน 306 คน คิดเป็นร้อยละ 68.30 และผู้บริหารสถานศึกษา มีจำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 31.70

ประสบการณ์ในการทำงาน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีประสบการณ์การทำงาน 16 ปีขึ้นไปมีจำนวน 313 คน คิดเป็นร้อยละ 69.87 รองลงมา 11 – 15 ปี มีจำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 31.70 1 – 5 ปี มีจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 11.38 และ 6 – 10 ปี มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 5.58

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม ด้านการมีรูปแบบการคิด ด้านการเรียนรู้เป็นทีมและด้านการคิดอย่างเป็นระบบ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงในตาราง 7 – 12

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ อันดับ การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 โดยรวม

การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา	n = 448		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้	4.15	0.48	มาก	3
2. ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม	4.10	0.58	มาก	4
3. ด้านการมีรูปแบบการคิด	4.18	0.52	มาก	1
4. ด้านการเรียนรู้เป็นทีม	4.17	0.55	มาก	2
5. ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ	4.06	0.55	มาก	5
รวม	4.13	0.46	มาก	

จากตาราง 7 พบว่า การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีรูปแบบการคิด

($\bar{X} = 4.18$) ด้านการเรียนรู้เป็นทีม ($\bar{X} = 4.17$) ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ ($\bar{X} = 4.15$) ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม ($\bar{X} = 4.10$) และด้านการคิดอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 4.06$) ตามลำดับ

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ อันดับ การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ รายข้อและโดยรวม

รายการ	$n = 448$		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. บุคลากรมีความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานได้รับการเลื่อนวิทยฐานะสูงขึ้น หรือได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติจากหน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานอื่น	4.04	0.70	มาก	7
2. บุคลากรมีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานได้ตามศักยภาพ	4.16	0.60	มาก	4
3. บุคลากรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถพัฒนางานในหน้าที่ได้อย่างต่อเนื่อง	4.03	0.60	มาก	8
4. บุคลากรมีเจตคติที่ดี ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้ความร่วมมือในการพัฒนาสถานศึกษาอย่างเต็มศักยภาพ	4.29	0.65	มาก	1
5. บุคลากรรู้จักยอมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยีใหม่ๆ	4.12	0.64	มาก	6

ตาราง 8 ต่อ

รายการ	$n = 448$		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
6. บุคลากรมีวุฒิภาวะทางอารมณ์สูง รู้จักควบคุมอารมณ์ รักความสามัคคีของหมู่คณะ	4.13	0.69	มาก	5
7. บุคลากรมีการพัฒนาตนเอง ด้วยการใฝ่หาความรู้สิ่งใหม่ๆ มาพัฒนางานในหน้าที่อย่างต่อเนื่อง	4.17	0.66	มาก	3
8. บุคลากรร่วมกันพัฒนาสถานศึกษาด้วยความรู้สึก ร่วมเป็นเจ้าของสถานศึกษา	4.28	0.71	มาก	2

รวม	4.15	0.48	มาก
-----	------	------	-----

จากตาราง 8 พบว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ บุคลากรมีเจตคติที่ดี ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ ให้ความร่วมมือในการพัฒนาสถานศึกษาอย่างเต็มศักยภาพ ($\bar{X} = 4.29$) บุคลากรร่วมกันพัฒนาสถานศึกษาด้วยความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.28$) และบุคลากรมีการพัฒนาตนเอง ด้วยการเฝ้าหาความรู้สิ่งใหม่ๆ มาพัฒนางานในหน้าที่อย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.17$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ บุคลากรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถพัฒนางานในหน้าที่ได้อย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.03$)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ อันดับ การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1
ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม รายข้อและโดยรวม

รายการ	$n = 448$	ระดับ	อันดับ
--------	-----------	-------	--------

	$\bar{X}$	S.D.		
1. บุคลากรร่วมคิด ร่วมสร้างวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา	4.14	0.67	มาก	2
2. บุคลากรมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ บรรลุผลตามวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา	4.23	0.67	มาก	1
3. บุคลากรมีส่วนร่วมในการปรับปรุงวิสัยทัศน์ให้มี ความทันสมัย และสอดคล้องกับภารกิจของ สถานศึกษา	4.13	0.67	มาก	3
4. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายของสถานศึกษา ร่วมกัน กำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ได้อย่างชัดเจน	4.01	0.70	มาก	4
5. บุคลากรมีวิธีการสื่อสารเพื่อโน้มน้าวให้ผู้อื่นคล้อย ตามปฏิบัติงานร่วมกันจนบรรลุเป้าหมายของ สถานศึกษา	3.98	0.65	มาก	5
รวม	4.10	0.58	มาก	

จากตาราง 9 พบว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$)
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก
ได้แก่ บุคลากรมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุผลตามวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.23$)
บุคลากรร่วมคิด ร่วมสร้างวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายวัตถุประสงค์ และยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.14$)
และบุคลากรมีส่วนร่วมในการปรับปรุงวิสัยทัศน์ให้มีความทันสมัย และสอดคล้องกับภารกิจของสถานศึกษา
($\bar{X} = 4.13$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ บุคลากรมีวิธีการสื่อสารเพื่อโน้มน้าวให้ผู้อื่น
คล้อยตามปฏิบัติงานร่วมกันจนบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.98$)

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ อันดับ การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1
ด้านการมีรูปแบบการคิด รายข้อและโดยรวม

รายการ	n = 448		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. บุคลากรมีวิธีคิดอย่างอิสระในการพัฒนาการเรียนรู้	4.25	0.64	มาก	1
2. บุคลากรสามารถปรับรูปแบบวิธีคิดของตนให้ สอดคล้องกับสถานการณ์และเป้าหมายของสถานศึกษา	4.13	0.60	มาก	5
3. บุคลากรมีวิธีการคิดหลากหลาย นำมาสร้างสรรค์ งานในหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ	4.14	0.63	มาก	4
4. บุคลากรเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนและกิจกรรม ต่างๆ ของสถานศึกษา	4.21	0.68	มาก	2
5. บุคลากรมีความคิดที่ถูกต้อง คิดถึงประโยชน์ ส่วนรวมเป็นหลัก	4.18	0.69	มาก	3
รวม	4.18	0.52	มาก	

จากตาราง 10 พบว่า การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการมีรูปแบบการคิด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$)
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก
ได้แก่ บุคลากรมีวิธีคิดอย่างอิสระในการพัฒนาการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.25$) บุคลากรเข้าใจบทบาทหน้าที่
ของตนและกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.21$) และบุคลากรมีความคิดที่ถูกต้อง คิดถึงประโยชน์
ส่วนรวมเป็นหลัก ($\bar{X} = 4.18$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ บุคลากรสามารถปรับรูปแบบ
วิธีคิดของตนให้สอดคล้องกับสถานการณ์และเป้าหมายของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.13$)

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ อันดับ การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการเรียนรู้เป็นทีม รายข้อและโดยรวม

รายการ	n = 448		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. บุคลากรมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ข่าวสาร ความรู้ ความคิดเห็น หรือประสบการณ์ซึ่งกันและกัน	4.09	0.66	มาก	6
2. บุคลากรรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ให้เกียรติเพื่อนร่วมงาน	4.19	0.62	มาก	3
3. บุคลากรมีความสามารถในการคิด แก้ปัญหาด้วยระบบกลุ่ม	4.09	0.63	มาก	5
4. บุคลากรมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน สามารถประสานงานในการปฏิบัติหน้าที่ได้ดี	4.16	0.64	มาก	4
5. บุคลากรให้การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสม่ำเสมอ	4.22	0.67	มาก	2
6. บุคลากรทำงานร่วมกันเป็นทีม มีความสำเร็จบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา	4.28	0.68	มาก	1
รวม	4.17	0.55	มาก	

จากตาราง 11 พบว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการเรียนรู้เป็นทีม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ บุคลากรทำงานร่วมกันเป็นทีม มีความสำเร็จบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.28$) บุคลากรให้การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.22$) และบุคลากรรู้จักรับฟัง

ความคิดเห็นของผู้อื่น ให้เกียรติเพื่อนร่วมงาน ($\bar{X} = 4.19$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ บุคลากรมีพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ข่าวสาร ความรู้ ความคิดเห็น หรือประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ($\bar{X} = 4.09$)

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ อันดับ การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ รายชื่อและโดยรวม

รายการ	$n = 448$		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเชื่อมโยง คิด มอง หรือกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานปฏิบัติงานใน ภาพรวมได้ดี	4.16	0.66	มาก	1
2. บุคลากรมีการปฏิบัติงานพัฒนาการศึกษาแบบ องค์กรรวม	4.13	0.62	มาก	2
3. บุคลากรมีความคิดทันเหตุการณ์ สามารถปรับ รูปแบบวิธีคิดให้สอดคล้องกับเป้าหมายของ สถานศึกษา	4.09	0.60	มาก	3
4. บุคลากรมีความคิดพัฒนาเชิงระบบ ไม่แยกพัฒนา ส่วนใดส่วนหนึ่ง	3.97	0.63	มาก	6
5. บุคลากรได้พัฒนาตนเองในการเรียนรู้อย่างเป็น ระบบ	4.03	0.64	มาก	4
6. บุคลากรเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ ที่ เป็นองค์ประกอบที่ต้องพัฒนาเชิงระบบ	3.98	0.62	มาก	5
รวม	4.06	0.55	มาก	

จากตาราง 12 พบว่า การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเชื่อมโยง คิด มอง หรือกำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน ปฏิบัติงานในภาพรวมได้ดี ($\bar{X} = 4.16$) บุคลากรมีการปฏิบัติงานพัฒนาการศึกษาแบบ องค์กรรวม ($\bar{X} = 4.13$) และบุคลากรมีความคิดทันเหตุการณ์ สามารถปรับรูปแบบวิธีคิดให้สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.09$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ บุคลากรมีความคิดพัฒนาเชิงระบบ ไม่แยกพัฒนา ส่วนใดส่วนหนึ่ง ($\bar{X} = 3.97$)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ระดับการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านจัดการศึกษา ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา และด้านมาตรการส่งเสริม วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงในตาราง 13 - 18

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ อันดับ การดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โดยรวม

การดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อ การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา	$n = 448$		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านคุณภาพผู้เรียน	4.03	0.43	มาก	5
2. ด้านจัดการศึกษา	4.21	0.43	มาก	1
3. ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้	4.08	0.58	มาก	4
4. ด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา	4.19	0.56	มาก	3
5. ด้านมาตรการส่งเสริม	4.21	0.54	มาก	2
รวม	4.13	0.40	มาก	

จากตาราง 13 พบว่า การดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่

ด้านจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.21$) ด้านมาตรการส่งเสริม ($\bar{X} = 4.21$) ด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.19$) ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.08$) และด้านคุณภาพผู้เรียน ($\bar{X} = 4.03$) ตามลำดับ

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ อันดับ การดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านคุณภาพผู้เรียน รายข้อและโดยรวม

รายการ	$n = 448$		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ผู้เรียนมีความสุขในการดูแลสุขภาพ และออกกำลังกายสม่ำเสมอ	4.29	0.64	มาก	4
2. ผู้เรียนมีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์	4.20	0.60	มาก	7
3. ผู้เรียนป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษและ	4.39	0.62	มาก	1

หลีกเลี่ยงตนเองจากสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง

โรค ภัย อุบัติเหตุ และปัญหาทางเพศ

4. ผู้เรียนเห็นคุณค่าในตนเอง มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม	4.14	0.62	มาก	11
5. ผู้เรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและให้เกียรติผู้อื่น	4.13	0.63	มาก	12
6. ผู้เรียนสร้างผลงานจากการเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี/นาฏศิลป์ /กีฬา/นันทนาการตามจินตนาการ	4.16	0.66	มาก	10
7. ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร	4.22	0.60	มาก	6
8. ผู้เรียนเอื้ออาทรผู้อื่นและกตัญญูทเวที่ต่อผู้มีพระคุณ	4.34	0.60	มาก	2
9. ผู้เรียนยอมรับความคิดและวัฒนธรรมที่แตกต่าง	4.19	0.62	มาก	9
10. ผู้เรียนตระหนัก รู้คุณค่า ร่วมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม	4.19	0.65	มาก	8
11. ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากห้องสมุด แหล่งเรียนรู้และสื่อต่างๆ รอบตัว	3.79	0.68	มาก	21
12. ผู้เรียนมีทักษะในการอ่าน ฟัง ดู พูด เขียนและตั้งคำถามเพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม	3.79	0.65	มาก	21
13. ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อการเรียนรู้ระหว่างกัน	3.86	0.64	มาก	17
14. ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้และนำเสนอผลงาน	3.84	0.65	มาก	19
15. ผู้เรียนสรุปความคิดจากเรื่องที่อ่าน ฟัง ดู และสื่อสารโดยการพูดหรือเขียนตามความคิดของตนเอง	3.78	0.66	มาก	23

ตาราง 14 (ต่อ)

รายการ	$n = 448$		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
16. ผู้เรียนนำเสนอวิธีคิด วิธีแก้ปัญหาด้วยภาษาหรือวิธีการของตนเอง	3.73	0.65	มาก	25

17. ผู้เรียนกำหนดเป้าหมาย คาดการณ์ ตัดสินใจ แก้ปัญหาโดยมีเหตุผล	3.69	0.65	มาก	26
18. ผู้เรียนมีความคิดริเริ่ม และสร้างสรรค์ผลงานด้วย ความภาคภูมิใจ	3.90	0.67	มาก	16
19. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยแต่ละกลุ่มสาระ เป็นไปตามเกณฑ์	3.86	0.65	มาก	18
20. ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตร เป็นไปตามเกณฑ์	3.96	0.60	มาก	14
21. ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน เป็นไปตามเกณฑ์	3.94	0.64	มาก	15
22. ผลการทดสอบระดับชาติ เป็นไปตามเกณฑ์	3.77	0.73	มาก	24
23. ผู้เรียนมีการวางแผนการทำงานและดำเนินการ จนสำเร็จ	3.83	0.63	มาก	20
24. ผู้เรียนมีการทำงานอย่างมีความสุข มุ่งมั่นพัฒนา งาน และภูมิใจในผลงานของตนเอง	4.12	0.60	มาก	13
25. ผู้เรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	4.25	0.66	มาก	5
26. ผู้เรียนมีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหา ความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ	4.31	0.59	มาก	3
รวม	4.03	0.43	มาก	

จากตาราง 14 พบว่า การดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านคุณภาพผู้เรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้เรียนป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษและหลีกเลี่ยงตนเองจากสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรค ภัย อุบัติเหตุ และปัญหาทางเพศ ($\bar{X} = 4.38$) ผู้เรียนเอื้ออาทรผู้อื่นและกตัญญูตต่อผู้มีพระคุณ ($\bar{X} = 4.34$) และผู้เรียนมีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ ($\bar{X} = 4.31$) ตามลำดับส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้เรียนกำหนดเป้าหมาย คาดการณ์ ตัดสินใจแก้ปัญหาโดยมีเหตุผล ($\bar{X} = 3.97$)

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ อันดับ การดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อ

การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านจัดการศึกษา รายข้อและโดยรวม

รายการ	n = 448		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ครูมีการกำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนทั้งด้าน ความรู้ ทักษะกระบวนการ สมรรถนะ และ คุณลักษณะที่พึงประสงค์	4.16	0.60	มาก	22
2. ครูมีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และใช้ ข้อมูลในการวางแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา ศักยภาพของผู้เรียน	4.11	0.59	มาก	27
3. ครูออกแบบและการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนอง ความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทาง สติปัญญา	4.08	0.58	มาก	30
4. ครูใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมผนวกกับการนำ บริบทและภูมิปัญญาของท้องถิ่นมาบูรณาการในการ จัดการเรียนรู้	3.98	0.65	มาก	33
5. ครูมีการวัดและประเมินผลที่มุ่งเน้นการพัฒนาการ เรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย	4.15	0.64	มาก	23
6. ครูให้คำแนะนำ คำปรึกษา และแก้ไขปัญหาให้แก่ ผู้เรียนทั้งด้านการเรียนและคุณภาพชีวิตด้วยความ เสมอภาค	4.31	0.60	มาก	6
7. ครูมีการศึกษา วิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ใน วิชาที่ตนรับผิดชอบและใช้ผลในการปรับการสอน	4.10	0.57	มาก	28
8. ครูประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน และผู้อื่น	4.42	0.60	มาก	1
9. ครูจัดการเรียนการสอนตามวิชาที่ได้รับมอบหมาย เต็มเวลา เต็มความสามารถ	4.38	0.62	มาก	2
10. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ และความคิดริเริ่ม ในการพัฒนาผู้เรียน	4.35	0.65	มาก	3
11. ผู้บริหารใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมและใช้	4.31	0.65	มาก	7

ข้อมูลผลการประเมินหรือผลการวิจัยเป็นฐานคิดทั้ง

ด้านวิชาการและการจัดการ

12. ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการการศึกษาให้บรรลุ
เป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ
ตาราง 15 (ต่อ)

รายการ	n = 448		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
13. ผู้บริหารส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้ พร้อมรับการกระจายอำนาจ	4.29	0.62	มาก	10
14. นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนพึงพอใจผลการ บริหารการจัดการศึกษา	4.24	0.61	มาก	15
15. ผู้บริหารให้คำแนะนำ คำปรึกษาทางวิชาการและ เอาใจใส่การจัดการศึกษาเต็มศักยภาพและเต็มเวลา	4.31	0.66	มาก	8
16. คณะกรรมการสถานศึกษารู้ และปฏิบัติหน้าที่ ตามที่ระเบียบกำหนด	4.17	0.62	มาก	19
17. คณะกรรมการสถานศึกษากำกับติดตาม ดูแล และขับเคลื่อนการดำเนินงานของสถานศึกษาให้ บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย	4.12	0.65	มาก	26
18. ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ พัฒนาสถานศึกษา	4.17	0.63	มาก	20
19. หลักสูตรสถานศึกษาเหมาะสมและสอดคล้องกับ ท้องถิ่น	4.07	0.61	มาก	31
20. สถานศึกษาจัดรายวิชาเพิ่มเติมที่หลากหลายให้ ผู้เรียนเลือกเรียนตามความถนัดความสามารถ และ ความสนใจ	4.00	0.67	มาก	32
21. สถานศึกษาจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริม และตอบสนองความต้องการ ความสามารถ ความ ถนัด และความสนใจของผู้เรียน	4.09	0.63	มาก	29
22. สถานศึกษาสนับสนุนให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงจนสรุปความรู้ได้ด้วย	4.12	0.60	มาก	25

ตนเอง				
23. สถานศึกษาจัดให้มีการนิเทศภายใน กำกับติดตามตรวจสอบ และนำผลไปปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ	4.15	0.64	มาก	24
24. สถานศึกษาจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพแก่ผู้เรียนทุกคน	4.26	0.61	มาก	13
25. สถานศึกษาจัดห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ อาคารเรียนมั่นคง สะอาดและปลอดภัยมีสิ่งอำนวยความสะดวก ร่มรื่น พอเพียงอยู่ในสภาพใช้การได้ดี ตาราง 15 (ต่อ)	4.27	0.63	มาก	12

รายการ	n = 448		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
26. สถานศึกษาจัดโครงการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน	4.33	0.63	มาก	5
27. สถานศึกษาจัดห้องสมุดที่ให้บริการสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศที่เอื้อให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองและหรือเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม	4.17	0.65	มาก	21
28. สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.25	0.59	มาก	14
29. สถานศึกษาจัดทำและดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งพัฒนาตามมาตรฐานการศึกษา	4.27	0.57	มาก	11
30. สถานศึกษาจัดระบบข้อมูลสารสนเทศและใช้สารสนเทศในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา	4.17	0.59	มาก	18
31. สถานศึกษาติดตามตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.20	0.61	มาก	16
32. สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอกไปใช้วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.19	0.60	มาก	17

อย่างต่อเนื่อง

33. สถานศึกษาจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงาน การประเมินคุณภาพภายใน	4.33	0.61	มาก	4
รวม	4.21	0.43	มาก	

จากตาราง 15 พบว่า การดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านจัดการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ครูประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนและผู้อื่น ($\bar{X} = 4.42$) ครูจัดการเรียนการสอนตามวิชาที่ได้รับมอบหมายเต็มเวลาเต็มความสามารถ ($\bar{X} = 4.38$) และผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ และความคิดริเริ่มในการพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.35$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ครูใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมผนวกกับการนำบริบทและภูมิปัญญาของท้องถิ่นมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.97$)

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ อันดับ การดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ รายข้อและโดยรวม

รายการ	$n = 448$		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. สถานศึกษาสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาและใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและบุคลากรรวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้อง	4.13	0.60	มาก	1
2. สถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรภายในสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษากับครอบครัว ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง	4.02	0.65	มาก	2
รวม	4.08	0.58	มาก	

จากตาราง 16 พบว่า การดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สถานศึกษาสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาและใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและบุคลากรรวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.13$) และสถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรภายในสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษากับครอบครัว ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.02$) ตามลำดับ

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ อันดับ การดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 ด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษารายข้อและโดยรวม

รายการ	$n = 448$		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>S.D.</i>		
1. สถานศึกษาดำเนินโครงการ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมายวิสัยทัศน์ปรัชญา และจุดเน้นของสถานศึกษา	4.20	0.58	มาก	1
2. สถานศึกษามีผลการดำเนินงานส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุ	4.19	0.57	มาก	2

ตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ปรัชญา และจุดเน้นของ
สถานศึกษา

รวม	4.19	0.56	มาก
-----	------	------	-----

จากตาราง 17 พบว่า การดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อโดยเรียงค่าเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อย ได้แก่ สถานศึกษาจัดโครงการ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมายวิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.20$) และสถานศึกษามีผลการดำเนินงานส่งเสริมให้ผู้เรียน บรรลุตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ปรัชญา และจุดเน้นของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.19$) ตามลำดับ

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ อันดับ การดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านมาตรการส่งเสริม รายข้อและโดยรวม

รายการ	$n = 448$	ระดับ	อันดับ
--------	-----------	-------	--------

	$\bar{X}$	S.D.		
1. สถานศึกษาจัดโครงการ กิจกรรมพิเศษเพื่อ ตอบสนองนโยบาย จุดเน้น ตามแนวทางการปฏิรูป การศึกษา	4.19	0.62	มาก	2
2. สถานศึกษามีผลการดำเนินงานบรรลุตาม เป้าหมายและพัฒนาดีขึ้นกว่าที่ผ่านมา	4.22	0.56	มาก	1
รวม	4.21	0.54	มาก	

จากตาราง 18 พบว่า การดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านมาตรการส่งเสริม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สถานศึกษามีผลการดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายและพัฒนาดีขึ้นกว่าที่ผ่านมา ($\bar{X} = 4.22$) และสถานศึกษาจัดโครงการ กิจกรรมพิเศษเพื่อตอบสนองนโยบาย จุดเน้น ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ($\bar{X} = 4.19$) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษากับการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 วิเคราะห์โดยหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) ดังแสดงในตาราง 19

ตาราง 19 ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษากับการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y
X ₁												
X ₂	.718**											
X ₃	.638**	.745**										
X ₄	.667**	.687**	.743**									
X ₅	.637**	.718**	.674**	.803**								
X	.854**	.879**	.855**	.895**	.880**							
Y ₁	.366**	.493**	.426**	.521**	.546**	.537**						
Y ₂	.556**	.622**	.550**	.635**	.664**	.694**	.700**					
Y ₃	.338**	.457**	.351**	.453**	.536**	.489**	.537**	.709**				
Y ₄	.280**	.402**	.321**	.407**	.434**	.421**	.506**	.705**	.674**			
Y ₅	.443**	.484**	.375**	.451**	.547**	.530**	.574**	.734**	.647**	.623**		
Y	.512**	.614**	.534**	.633**	.668**	.678**	.891**	.946**	.720**	.695**	.748**	

**p<.01

จากตาราง 19 พบว่า การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาโดยรวมมีความสัมพันธ์กับการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy}) เท่ากับ .678 ซึ่งมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน และมีระดับความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน และมีระดับความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง โดยในด้านการคิดอย่างเป็นระบบมีความสัมพันธ์กับการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สูงสุด ($r_{x_5y} = .668$) รองลงมาได้แก่ ด้านการเรียนรู้เป็นทีม ($r_{x_4y} = .633$) ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม ($r_{x_2y} = .614$) ด้านการมีรูปแบบการคิด ($r_{x_3y} = .534$) และด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ ($r_{x_1y} = .512$) ตามลำดับ

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) แบบ stepwise ดังแสดงในตาราง 20

ตาราง 20 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของปัจจัยที่ใช้พยากรณ์ผลการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

ตัวแปรที่ใช้พยากรณ์	การดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา				
	<i>b</i>	<i>SE(b)</i>	<i>Beta</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
<i>a</i>	1.867	.109		17.065	.000
- การคิดอย่างเป็นระบบ (X_5)	.248	.045	.341	5.563**	.000
- การมีวิสัยทัศน์ร่วม (X_2)	.161	.035	.233	4.645**	.000
- การเรียนรู้เป็นทีม (X_4)	.143	.042	.199	3.392**	.001
$R = .705$, $R^2 = .497$, $Adjust R^2 = .493$, $SE(est.) = .28298$, $F = 145.954^{**}$					

** $p < .01$

จากตาราง 20 พบว่าตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 มี 3 ตัวแปร คือ การคิดอย่างเป็นระบบ (X_5) การมีวิสัยทัศน์ร่วม (X_2) และ การเรียนรู้เป็นทีม (X_4) ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 นี้ สามารถร่วมกันพยากรณ์ ได้ร้อยละ 49.70 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 แสดงว่าปัจจัยทั้ง 3 ด้านมีประสิทธิภาพในการทำนายได้ โดยสามารถสร้างสมการพยากรณ์ผลการ

ดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ได้ดังนี้

$$\text{สมการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบ } Y = 1.867 + .248(X_5) + .161(X_2) + .143(X_4)$$

$$\text{สมการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนมาตรฐาน } Z = 3.41(X_5) + .233(X_2) + .199(X_4)$$

ตัวแปรที่ไม่สามารถนำเข้าสู่สมการถดถอยได้และถูกตัดออกไป 2 ตัวแปร คือ การเป็นบุคคลรอบรู้ (X_1)
และการมีรูปแบบการคิด (X_3) แสดงว่าการเป็นบุคคลรอบรู้ และการมีรูปแบบการคิดไม่ส่งผลต่อการ
ทำนายผลการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

สำนักวิทยบริการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา และการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาศึกษาระดับความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา กับการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และศึกษาการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 448 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ 1) การเป็นบุคคลรอบรู้ 2) การมีวิสัยทัศน์ร่วม 3) การมีรูปแบบการคิด 4) การเรียนรู้เป็นทีม 5) การคิดอย่างเป็นระบบ ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ซึ่ง ได้กำหนดไว้ 5 ด้าน คือ 1) มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน 2) มาตรฐานด้านจัดการศึกษา 3) มาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ 4) มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา 5) มาตรฐานด้านมาตรการส่งเสริม ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ค่าความถี่และร้อยละ วิเคราะห์ข้อมูลการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาและการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา กับการดำเนินการ ตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) และวิเคราะห์การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) แบบ stepwise

5.1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 สรุปผลได้ดังนี้

5.1.1 การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 1 ซึ่งเป็นจริง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีรูปแบบการคิด ด้านการเรียนรู้เป็นทีม ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม และด้านการคิดอย่างเป็นระบบ ตามลำดับ

1) ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ บุคลากรมีเจตคติที่ดี ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ ให้ความร่วมมือในการพัฒนาสถานศึกษาอย่างเต็มศักยภาพ บุคลากรร่วมกันพัฒนาสถานศึกษาด้วยความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของสถานศึกษา และบุคลากรมีการพัฒนาตนเองด้วยการใฝ่หาความรู้สิ่งใหม่ๆ มาพัฒนางานในหน้าที่อย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ บุคลากรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถพัฒนางานในหน้าที่ได้อย่างต่อเนื่อง

2) ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ บุคลากรมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุผลตามวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา บุคลากรร่วมคิดร่วมสร้างวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายวัตถุประสงค์และยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา และบุคลากรมีส่วนร่วมในการปรับปรุงวิสัยทัศน์ ให้ความทันสมัย และสอดคล้องกับการกิจของสถานศึกษา ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ บุคลากรมีวิธีการสื่อสารเพื่อโน้มน้าวให้ผู้อื่นคล้อยตามปฏิบัติงานร่วมกันจนบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

3) ด้านการมีรูปแบบการคิด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ บุคลากรมีวิธีคิดอย่างอิสระในการพัฒนาการเรียนรู้ บุคลากรเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนและกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา และบุคลากรมีความคิดที่ถูกต้อง คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ บุคลากรสามารถปรับรูปแบบวิธีคิดของตนให้สอดคล้องกับสถานการณ์และเป้าหมายของสถานศึกษา

4) ด้านการเรียนรู้เป็นทีม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ บุคลากรทำงานร่วมกันเป็นทีม มีความสำเร็จบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา บุคลากรให้การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกัน

และกันอย่างสม่ำเสมอ และบุคลากรรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ให้เกียรติเพื่อนร่วมงาน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ บุคลากรมีพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ข่าวสาร ความรู้ ความคิดเห็น หรือประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

5) ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเชื่อมโยง คิด มอง หรือกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานปฏิบัติงานในภาพรวมได้ดี บุคลากรมีการปฏิบัติงานพัฒนาการศึกษาแบบองค์รวมและบุคลากรมีความคิดทันเหตุการณ์ สามารถปรับรูปแบบวิธีคิดให้สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ บุคลากรมีความคิดพัฒนาเชิงระบบ ไม่แยกพัฒนาส่วนใดส่วนหนึ่ง

5.1.2 การดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียง เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสมมุติฐาน ข้อที่ 2 ซึ่งเป็นจริง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านจัดการศึกษา ด้านมาตรการส่งเสริม ด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และด้านคุณภาพผู้เรียน ตามลำดับ

1) ด้านคุณภาพผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้เรียนป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติด ให้โทษและหลีกเลี่ยงตนเองจากสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรคภัย อุบัติเหตุ และปัญหาทางเพศ ผู้เรียนเอื้ออาทรผู้อื่นและกตัญญูต่อบุคคลและผู้มีพระคุณ และผู้เรียนมีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายคาดการณ์ ตัดสินใจแก้ปัญหาโดยมีเหตุผล

2) ด้านจัดการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ครูประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนและผู้อื่น ครูจัดการเรียนการสอนตามวิชาที่ได้รับมอบหมาย เต็มเวลาเต็มความสามารถ และผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ และความคิดริเริ่มในการพัฒนาผู้เรียน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ครูใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมผนวกกับการนำบริบทและภูมิปัญญาของท้องถิ่นมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้

3) ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สถานศึกษาสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาและใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน และบุคลากรรวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องและสถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรภายในสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษากับครอบครัว ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับ

4) ด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สถานศึกษาจัดโครงการกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมายวิสัยทัศน์ปรัชญาและจุดเน้นของสถานศึกษา และสถานศึกษามีผลการดำเนินงานส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ปรัชญา และจุดเน้นของสถานศึกษา ตามลำดับ

5) ด้านมาตรการส่งเสริม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สถานศึกษามีผลการดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายและพัฒนาศึกษาขึ้นกว่าที่ผ่านมา และสถานศึกษาจัดโครงการ กิจกรรมพิเศษเพื่อตอบสนองนโยบาย จุดเน้น ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ตามลำดับ

5.1.3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษากับการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐาน ข้อที่ 3 ซึ่งมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันและมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันและมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง โดยในด้านการคิดอย่างเป็นระบบมีความสัมพันธ์กับการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านการเรียนรู้เป็นทีม ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม ด้านการมีรูปแบบการคิดและด้านการเป็นบุคคลรอบรู้

5.1.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 จากตัวแปรทั้ง 5 ปัจจัย คือ ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม ด้านการมีรูปแบบการคิด ด้านการเรียนรู้เป็นทีม ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ พบว่ามีเพียง 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านการคิดอย่างเป็นระบบ (X_5) ปัจจัยด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม (X_2) และปัจจัยด้านการเรียนรู้เป็นทีม (X_4) สามารถร่วมกันพยากรณ์การดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ได้ร้อยละ 49.70 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

5.2 การอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 อภิปรายผลได้ดังนี้

5.2.1 การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของวารสาร เมืองพรวน (2551, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมสถานศึกษากับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ปิติพงษ์ วรรณรี (2551, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนกับ ประสิทธิภาพการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนครเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนโดยรวมอยู่ระดับมาก และสอดคล้องกับ นฤมล บุญพิมพ์ (2553, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนกับ ประสิทธิภาพการบริหารงาน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษากาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษากาญจนบุรี มีระดับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะปัจจุบันหลาย ๆ องค์กร มีการตื่นตัวกับการเปลี่ยนแปลง องค์กร หรือเตรียมการปฏิรูปองค์กรตามนโยบายของภาครัฐตามกระแสการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ หลายๆ ด้านทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีสารสนเทศ องค์กรจะต้องมีการปรับตัว เพื่อเตรียมความพร้อมในการพัฒนาขีดความสามารถและศักยภาพขององค์กร (จิระประภา อัครบวร, 2552, หน้า 24) ประกอบกับการทำงานในโลกยุคใหม่จะเต็มไปด้วยการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีการแข่งขันทั้งทางธุรกิจ และแข่งขันเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ใหม่ องค์กรใดมีความสามารถที่จะเรียนรู้ได้เร็วกว่าคู่แข่ง ก็จะเป็น องค์กรที่มีความได้เปรียบในการแข่งขัน และสร้างความเป็นเลิศให้กับองค์กร แต่องค์กรใดจะเรียนรู้ ได้ต้องผ่านการเรียนรู้ของคนในองค์กร ดังนั้นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่จะสามารถอยู่รอดและแข่งขัน ได้นั้น ต้องเป็นองค์กรสร้างความผูกพัน และความสามารถของบุคลากรในการที่จะเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ แม็คคิล และสโลคัม (McGill & Slocum, 1994, p. 34) ที่ให้ทัศนะว่า องค์กรแห่ง การเรียนรู้เป็นองค์กรที่บุคคลและกลุ่มมีความตระหนักในตนเองก้าวทันต่อสภาพที่เป็นอยู่ เพื่อการ ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการคาดการณ์ล่วงหน้าและสร้างทักษะที่ จำเป็นต่อความสำเร็จในอนาคต มีการกระตุ้นให้ค้นหาภูมิปัญญาที่มีอยู่ในตัวผู้ทำงาน มีการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง รวดเร็ว และมีการใช้ความรู้นั้นเพื่อปรับปรุงคุณภาพของผลผลิตและการให้บริการ ตลอดจนวิถีชีวิต การทำงานของพวกเขาเองให้ดีขึ้น สำหรับสถานศึกษานั้นมีบทบาทในการจัดการศึกษา ดังนั้นการเป็น องค์กรแห่งการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญ ที่สถานศึกษาต่างๆ จะต้องนำไปดำเนินการปฏิบัติ อย่างต่อเนื่องทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับเพดเลอร์ (Pedler, 1991, p. 12) กล่าวว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นองค์กรที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของสมาชิกทุกคน และเป็นองค์กรที่ มักมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงองค์กรอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของ สถานศึกษายังเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็น

กลไกที่สำคัญที่จะช่วยให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษาดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ (ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, 2547, หน้า 102) และสอดคล้องกับกฎกระทรวงศึกษาธิการ (2553, หน้า 22-23) ที่บัญญัติไว้ว่า ระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก เป็นภารกิจที่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ของกฎกระทรวง เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยให้มีคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการตามแนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อันประกอบด้วย ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านจัดการศึกษา ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา และด้าน มาตรการส่งเสริม ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ นั้นมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้วยเหตุนี้จึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก จากผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

1) ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพบประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจ คือ บุคลากรมีเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงานในหน้าที่ ให้ความร่วมมือในการพัฒนาสถานศึกษาอย่างเต็มศักยภาพ บุคลากรร่วมกันพัฒนาสถานศึกษาด้วยความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของสถานศึกษา และบุคลากรมีการพัฒนาตนเอง ด้วยการใฝ่หาความรู้สิ่งใหม่ๆ มาพัฒนางานในหน้าที่อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับเซ็งเก้ (Senge, 1990, pp. 13-19) ที่กล่าวว่า การเป็นบุคคลรอบรู้ (personal mastery) เป็นสิ่งบ่งบอกว่าบุคคลมีความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ สามารถเพิ่มความสามารถในการสร้างสรรค์งานที่เขาต้องการได้อย่างต่อเนื่อง สามารถควบคุมจิตใจ พฤติกรรมของตนเองให้เป็นผู้ที่ใฝ่รู้ อยู่ตลอดเวลา ยอมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี มีวุฒิภาวะทางอารมณ์สูง รักความสามัคคีของหมู่คณะ มีความรู้ความสามารถ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สมาชิกทุกคนมีความกระตือรือร้น สนใจและใฝ่เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ เพื่อนำมาพัฒนางานในหน้าที่ ทั้งนี้การเป็นบุคคลรอบรู้ในสถานศึกษาเป็นคุณลักษณะของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ มีความรู้ความสามารถ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และ เจตคติที่ดีในการปฏิบัติงาน พัฒนาตนเองด้วยการใฝ่หาความรู้สิ่งใหม่ๆ มาพัฒนางานในหน้าที่ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องมีการดำเนินการอย่างจริงจัง เพราะหากบุคลากรในสถานศึกษาขาดการพัฒนาใฝ่หาความรู้ ย่อมส่งผลกระทบต่อระบบการทำงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการจัดการศึกษาซึ่งเป็นภารกิจสำคัญของสถานศึกษา รวมถึงการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานอีกด้วย ซึ่งจากความสำคัญดังกล่าว สถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 จึงได้ดำเนินการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้มีความรอบรู้และพร้อมในการปฏิบัติงาน ด้วยเหตุนี้จึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ของสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ฉะเชิงเทรา เขต 1 อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับปิติพงษ์ วรรณรี (2551, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนครเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ อยู่ในระดับมาก

2) ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพบประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจ คือ บุคลากรมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุผลตามวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา บุคลากรร่วมคิด ร่วมสร้างวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายวัตถุประสงค์ และยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา และบุคลากรมีส่วนร่วมในการปรับปรุงวิสัยทัศน์ให้มีความทันสมัย และสอดคล้องกับภารกิจของสถานศึกษา ทั้งนี้การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันจึงเป็นคุณลักษณะของบุคลากรในสถานศึกษาที่ร่วมกันคิด ร่วมกันสร้างวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา มีความมุ่งมั่นปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุผลตามวิสัยทัศน์ ซึ่งบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงวิสัยทัศน์ให้มีความทันสมัย และสอดคล้องกับภารกิจของสถานศึกษา โดยบุคลากรมีวิธีการสื่อสารเพื่อโน้มน้าวให้ผู้อื่นคล้อยตามปฏิบัติงานร่วมกันจนบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาซึ่งสอดคล้องกับเซ็งเก (Senge, 1990, pp. 13-19) ที่กล่าวว่า การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (shared vision) เป็นวิธีการทำให้สมาชิกแต่ละคนเกิดวิสัยทัศน์ องค์การเปิดโอกาสให้สมาชิกร่วมกันคิด ร่วมกันสร้างวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และยุทธศาสตร์ขององค์การ ทุกคนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงวิสัยทัศน์ให้มีความทันสมัย และสอดคล้องกับภารกิจขององค์การ ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม ของสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ นฤมล บุญพิมพ์. (2553, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารงาน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่าการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม อยู่ในระดับมาก

3) ด้านการมีรูปแบบการคิด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพบประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจ คือ บุคลากรมีวิธีคิดอย่างอิสระในการพัฒนาการเรียนรู้ บุคลากรเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนและกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา และบุคลากรมีความคิดที่ถูกต้อง คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ทั้งนี้การมีรูปแบบการคิดเป็นคุณลักษณะของบุคลากรที่มีวิธีคิดในการพัฒนาการเรียนรู้ สามารถปรับรูปแบบวิธีคิดของตนให้สอดคล้องกับสถานการณ์และเป้าหมายของสถานศึกษา มีวิธีการคิดหลายๆ วิธี แล้วนำมาสร้างสรรค์งานในหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนและกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา และมีความคิดที่ถูกต้องคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับ เซ็งเก (Senge, 1990, pp. 13-19) ที่กล่าวว่า การมีรูปแบบการคิด (mental model) รูปแบบวิธีการคิด เป็นคุณลักษณะของบุคลากรขององค์การที่มีวิธีคิด เป็นความเข้าใจของคนที่มีต่อองค์การและต่อธุรกิจของตนเองในการพัฒนาการเรียนรู้ สามารถปรับรูปแบบวิธีคิดของตนให้สอดคล้องกับสถานการณ์และ

เป้าหมายขององค์กร ซึ่งความคิดของคนนั้นเป็นสิ่งสำคัญ และมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อพฤติกรรมของคน รูปแบบวิธีการคิดนี้จะเป็พื้นฐานของวุฒิภาวะทางอารมณ์ (emotional quotient: eq) และจะมีผลถึง ความเข้าใจต่อเรื่องราว ต่องานหรือกิจกรรมใดๆ ในแง่มุมต่างๆ สมาชิกมีวิธีการคิดหลายๆ วิธี แล้วนำมาสร้างสรรค์งานในหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ของสถานศึกษา ด้านการมีรูปแบบการคิด ของสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1 อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ นฤมล บุญพิมพ์. (2553, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำวิจัย เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารงาน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า การเป็นองค์กรแห่งการ เรียนรู้ในโรงเรียน ด้านการมีรูปแบบการคิด อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาโดยการเปรียบเทียบกับด้านอื่นๆ จะเห็นได้ว่าการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ด้านการมีรูปแบบการคิดมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อาจเนื่องมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 1 ได้มีนโยบายมุ่งเน้นการ พัฒนาการเรียนรู้ของบุคลากรให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนและกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา สามารถปรับ รูปแบบวิธีคิดของตนให้สอดคล้องกับสถานการณ์และเป้าหมายของสถานศึกษา รวมทั้งต้องสอดคล้อง กับเป้าหมาย และจุดเน้นของหน่วยงานต้นสังกัด อีกทั้งได้มีการส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการตาม มาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนและผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาประสบความสำเร็จ โดยสถานศึกษา ต้องพัฒนาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ที่มีการบริหารจัดการศึกษาที่เน้นประสิทธิผล มีการเปิดโอกาส ให้ทุกภาคส่วนในสังคม เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งนี้เพราะการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของ สถานศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญ ในการที่จะนำไปสู่การดำเนินการตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประกัน คุณภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา ไปพร้อมกับการพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในทุกๆ ด้าน ซึ่งการดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมายนั้น สถานศึกษาในสังกัดจำเป็นต้องใช้เวลา งบประมาณ และปัจจัยในการสนับสนุน

4) ด้านการเรียนรู้เป็นทีม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพบประเด็นที่สำคัญ และน่าสนใจ คือ บุคลากรทำงานร่วมกันเป็นทีม มีความสำเร็จบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา บุคลากร ให้การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสม่ำเสมอ และบุคลากรรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นให้เกิดิเพื่อน ร่วมงาน ซึ่งสอดคล้องกับเซ็งเก (Senge, 1990, pp. 13-19) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นทีม (team learning) เป็นการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมเป็นการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกโดยอาศัยความรู้ และความคิด การแลกเปลี่ยนความคิดซึ่งกันและกัน เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของทีมให้เกิดขึ้น การเรียนรู้ ร่วมกันเป็นทีมจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อมีการรวมพลังของสมาชิกในทีมให้มีโอกาสเรียนรู้สิ่งต่างๆ ร่วมกัน โดยการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น และประสบการณ์ซึ่งกันและกันอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง จนเกิดเป็น แนวคิดร่วมกันของกลุ่ม ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ด้านการเรียนรู้เป็นทีม

ของสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ นฤมล บุญพิมพ์. (2553, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารงาน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคภูมิใจบุรี ผลการวิจัยพบว่า การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียน ด้านการเรียนรู้เป็นทีม อยู่ในระดับมาก

5) ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพบประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจ คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเชื่อมโยง คิด มอง หรือกำหนดเป้าหมาย การดำเนินงานปฏิบัติงานในภาพรวมได้ดี บุคลากรมีการปฏิบัติงานพัฒนาการศึกษาแบบ องค์กรรวม และบุคลากรมีความคิดทันเหตุการณ์ สามารถปรับรูปแบบวิธีคิดให้สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับจิระประภา อัครบวร (2552, หน้า 64) ที่กล่าวว่าการคิดอย่างเป็นระบบ (systems thinking) เป็นวิธีการคิดเชื่อมโยง คิด มอง การอธิบาย และการทำความเข้าใจในปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นด้วยการเชื่อมโยงเรื่องราวต่างๆ อย่างเป็นระบบจะเป็นองค์ความรู้ที่จะช่วยให้เราสามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงได้ อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ด้านการคิดอย่างเป็นระบบของสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ นฤมล บุญพิมพ์. (2553, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารงาน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคภูมิใจบุรี ผลการวิจัยพบว่า การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียน การคิดเชิงระบบอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาโดยการเปรียบเทียบกับด้านอื่นๆ จะเห็นได้ว่าการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาด้านการคิดอย่างเป็นระบบ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อาจเนื่องมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 1 ยังไม่มีมาตรการส่งเสริมและการพัฒนาที่เข้มข้น เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรมีความคิดเชื่อมโยง คิด มอง หรือกำหนดเป้าหมาย การดำเนินงานปฏิบัติงานในภาพรวม การปฏิบัติงานพัฒนาการศึกษาแบบองค์กรรวมและการมีความคิดทันเหตุการณ์ สามารถปรับรูปแบบวิธีคิดให้สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา ซึ่งทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ต้องให้ความสำคัญและมุ่งเน้นพัฒนาด้านนี้เพิ่มเติม

5.2.2 การดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านจัดการศึกษา ด้านมาตรการส่งเสริม ด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และด้านคุณภาพผู้เรียน ทั้งนี้เป็นเพราะตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมใน มาตรา 47 ได้บัญญัติเกี่ยวกับมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบ

การประกันคุณภาพภายนอก มาตรา 48 ได้บัญญัติให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา จัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก ดังนั้นการประกันคุณภาพภายในจึงเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสุชาติ เสนาสิ (2553, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จันทบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

5.2.3 ผลการศึกษาพบว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษากับการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวก สอดคล้องกับ ปิติพงษ์ วรณรี (2551, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนครเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันทางบวก กับประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับศิริพร โงนสาย (2552, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยบรรยากาศของโรงเรียนกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ผลการวิจัยพบว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านความรอบรู้แห่งตน แบบแผนความคิดอ่าน การมีวิสัยทัศน์ร่วม การเรียนรู้เป็นทีม และความคิดเชิงระบบ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียน ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าด้านการคิดอย่างเป็นระบบ ด้านการเรียนรู้เป็นทีม ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม ด้านการมีรูปแบบการคิดและด้านการเป็นบุคคลรอบรู้นั้น มีลักษณะรูปแบบที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการประกันคุณภาพในสถานศึกษา เนื่องมาจากการประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู อาจารย์ และบุคลากรอื่นๆ ในสถานศึกษา โดยในการดำเนินงานจะต้องให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียน ชุมชนเขตพื้นที่ หรือหน่วยงานที่กำกับดูแลและมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตามประเมินผล พัฒนาปรับปรุง ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันผลักดันให้สถานศึกษามีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพเป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง สังคมและประเทศชาติ นอกจากนี้การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ยังอยู่ที่ระบบการควบคุม คุณภาพการศึกษา และระบบการตรวจสอบ ทบทวน

และปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับหลักการบริหาร ที่เป็นระบบครบวงจร PDCA ซึ่งประกอบด้วย การร่วมวางแผน ร่วมกันปฏิบัติตามแผน ร่วมกันตรวจสอบ และร่วมกันปรับปรุงแก้ไขหมุนเวียนเป็น วงจรในการตรวจสอบการทำงาน การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจึงเป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร และการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา เป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนโดยในการดำเนินงานจะต้อง ให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมช่วยกันคิดช่วยกันทำ เพื่อพัฒนาคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 10 - 11) นอกจากนี้ในปัจจุบันสถานศึกษา ทุกแห่งพยายามเพิ่มคุณภาพการบริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาแต่ ตามปกติสถานศึกษาโดยทั่วไปไม่สามารถพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพการบริหารตามที่ต้องการได้ ต้องมีองค์ประกอบที่จะทำให้สถานศึกษามีการเปลี่ยนแปลง องค์ประกอบดังกล่าว คือ กิจกรรมที่จะ ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ของบุคลากร (จิระประภา อัครบวร, 2552, หน้า 60) เพื่อให้สามารถแข่งขันกับสถานศึกษาอื่นๆ และแข่งขันกับตนเองให้บรรลุตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาที่กำหนดตามมาตรฐานเพื่อประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา คือต้องทำงานให้มีประสิทธิภาพ ต้องเรียนรู้ได้รวดเร็วกว่าสถานศึกษาอื่นๆ ด้วยการสร้างพื้นฐาน ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ โดยผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำ ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ต้องพยายามหากิจกรรมในการพัฒนาบุคลากร หากบุคลากร เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้แล้ว สถานศึกษาก็จะเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ องค์การแห่งการเรียนรู้ เป็นลักษณะของสถานศึกษาที่เปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนในสถานศึกษาได้แสดงความสามารถของตนเอง อย่างเต็มที่และอย่างต่อเนื่อง เพื่อร่วมกันสร้างผลลัพธ์ที่สถานศึกษาต้องการ โดยสถานศึกษาสนับสนุนให้ บุคลากรทุกคนได้คิดใหม่ ได้ทำงานร่วมกันและเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน สร้างองค์ความรู้เป็นเอกลักษณ์ให้ สถานศึกษา (วิฑูรย์ สิมะโชคดี, 2543, หน้า 6) ทั้งนี้เมื่อสถานศึกษาเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ย่อมส่งผลดี ต่อประสิทธิภาพในการทำงานและบรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษาซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จในการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษาซึ่งสอดคล้องกับ Marquardt (1996, p. 19) ที่กล่าวว่า องค์การแห่งการเรียนรู้ คือ องค์การที่สมาชิกมีพลังในการศึกษา เก็บสะสมองค์ความรู้และพัฒนาเป็นองค์การที่สามารถใช้ความรู้ บริหารจัดการองค์การให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งจากผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า การเป็นองค์การแห่งการ เรียนรู้ของสถานศึกษาทั้งรายด้านและโดยรวมมีความสัมพันธ์กับการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาซึ่งมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ เมื่อสถานศึกษาเป็นองค์การ แห่งการเรียนรู้ที่ดีก็จะส่งผลให้การดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาดี ขึ้นด้วย

5.2.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 คือ ปัจจัยด้านการคิดอย่างเป็นระบบ (X_5) ปัจจัยด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม (X_2) และปัจจัยด้านการเรียนรู้เป็นทีม (X_4) ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 นี้ สามารถรวมกัน พยากรณ์การดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชิงเทรา เขต 1 ได้ร้อยละ 49.70 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า ปัจจัยด้านการคิดอย่างเป็นระบบ การมีวิสัยทัศน์ร่วม และการเรียนรู้เป็นทีม เป็นปัจจัยที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2547, หน้า 23) ที่กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในเป็นกระบวนการบริหารจัดการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการ หลักการและกระบวนการบริหารดังกล่าวเป็นสิ่งที่ใช้ในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ โดยจะต้องมีกระบวนการวางแผน ทำตามแผนตรวจสอบประเมินผล และพัฒนาปรับปรุงอยู่เสมอ โดยมุ่งหวังให้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ แนวคิดการทำงานที่เป็นระบบเช่นนี้จะช่วยสร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันภายในสถานศึกษา เกิดความรู้สึกว่าเป็นงานปกติ เป็นการมองตนและประเมินตนเอง ซึ่งจะทำให้สถานศึกษามีฐานข้อมูลที่น่าเชื่อถือเป็นจริง พร้อมเสนอต่อการตรวจสอบจากหน่วยงานภายนอก สอดคล้องกับสำนักงานทดสอบทางการศึกษา (2544, หน้า 9) ที่กล่าวว่า ระบบการประกันคุณภาพภายในเป็นกลไกขับเคลื่อนให้สถานศึกษาขับเคลื่อนไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่อง บนหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนและการพัฒนาการระดมความคิดเห็นขอการบริหารจัดการศึกษา สถานศึกษาจะต้องดำเนินการบริหารจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง อันนำไปสู่การเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้สังคมมั่นใจว่าผู้เรียนทุกคนมีความรู้ ความสามารถ บุคลิกลักษณะ และคุณสมบัติตรงตามหลักสูตรการศึกษาอย่างแท้จริง นอกจากนี้ผลกวีศึกษายังสอดคล้องกับ สุขาย จินะเสนา (2548, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากว๊านพะเยา ผลการวิจัยพบว่า การทำงานเป็นทีม ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ ปาติกา นิธิประเสริฐกุล (2550, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำวิจัยเรื่องปัจจัยด้านภาวะผู้นำและองค์การแห่งการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ผลการวิจัยพบว่า องค์การแห่งการเรียนรู้ ด้านความคิดเชิงระบบ ด้านการมี วิสัยทัศน์ร่วม สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมได้ร้อยละ 62.10 และสามารถร่วมกันทำนายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับศิริพร โงนสาย (2552, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยบรรยากาศของโรงเรียนกับองค์การแห่งการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ผลการวิจัยพบว่า องค์การแห่งการเรียนรู้ ด้านความคิดเชิงระบบ ด้านความรอบรู้แห่งตน สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วได้ร้อยละ 73.90 ส่วนตัวแปรอีก 2 ปัจจัย อันได้แก่ปัจจัยด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ (X_1) และปัจจัยด้านการมีรูปแบบการคิด (X_3) ไม่สามารถนำเข้าสู่สมการถดถอยได้และถูกตัดออกไป แสดงว่าการเป็นบุคคลรอบรู้และการมีรูปแบบการคิด ไม่ส่งผลต่อการทำนายผลการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชิงเทรา เขต 1 สาเหตุอาจ

เป็นเพราะว่าปัจจัยด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ (X_1) เป็นคุณลักษณะของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ มีความรู้ความสามารถ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นลักษณะของ

แต่ละบุคคล หากไม่มีอุดมการณ์และความรับผิดชอบต่อหน้าที่แล้ว ก็จะไม่ส่งผลดีต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาแต่อย่างใด ส่วนปัจจัยด้านการมีรูปแบบการคิด (X_3) ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ไม่สามารถนำเข้าสู่สมการถดถอยได้ และถูกตัดออกไปสาเหตุอาจเป็นเพราะว่าปัจจัยด้านการมีรูปแบบการคิด (X_3) เป็นคุณลักษณะของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีวิถีคิดในการพัฒนาการเรียนรู้ สามารถปรับรูปแบบวิถีคิดของตนให้สอดคล้องกับสถานการณ์และเป้าหมายของสถานศึกษา มีวิธีการคิดหลายๆ วิธี แล้วนำมาสร้างสรรค์งานในหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นลักษณะของแต่ละบุคคลเช่นกันกับปัจจัยด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ (X_1) หากไม่มีอุดมการณ์และความรับผิดชอบต่อหน้าที่แล้ว ก็จะไม่ส่งผลดีต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาแต่อย่างใด ซึ่งก็สอดคล้องกับผลการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีลักษณะรูปแบบที่เป็นความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษาโดยสอดคล้องกับ ณัฐพล ชุมวรฐายี (2545, หน้า 10-11) ที่กล่าวว่าหลักการสำคัญของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู อาจารย์ และบุคลากรอื่นๆ ในสถานศึกษา โดยในการดำเนินงานจะต้องให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียน ชุมชน เขตพื้นที่ หรือหน่วยงานที่กำกับดูแลและมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตามประเมินผล พัฒนาปรับปรุง ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันผลักดันให้สถานศึกษามีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพเป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง สังคม และประเทศชาติ

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

5.3.1 การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 มีข้อเสนอแนะดังนี้

1) ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับบุคลากรในเรื่องความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เช่น เปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงความคิดเห็นเพื่อพัฒนาการทำงานในหน่วยงาน สนับสนุนให้บุคลากรจัดทำโครงการ พัฒนาสื่อการเรียนการสอน

2) ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายของสถานศึกษา ร่วมกันกำหนดทิศทางในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา และพัฒนารูปแบบการสื่อสารภายในของบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ

3) ด้านการมีรูปแบบการคิด สถานศึกษาควรชี้แจงให้บุคลากรมีความเข้าใจถึงและตระหนักถึงความสำคัญของเป้าหมายของสถานศึกษา

4) ด้านการเรียนรู้เป็นทีม สถานศึกษาควรมอบหมายภารกิจงานในลักษณะงานกลุ่ม เพื่อให้บุคลากรได้รู้จักคิดและแก้ปัญหาาร่วมกันซึ่งจะส่งผลให้บุคลากรมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน สามารถประสานงานในการปฏิบัติหน้าที่ได้ดี

5) ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ สถานศึกษาควรเน้นให้บุคลากรมีความคิดพัฒนาเชิงระบบ ไม่แยกพัฒนาส่วนใดส่วนหนึ่ง

5.3.2 การดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 มีข้อเสนอแนะดังนี้

1) ด้านคุณภาพผู้เรียน สถานศึกษาควรเน้นการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนรู้จักวิธีคิด วิธีแก้ปัญหาด้วยภาษาหรือวิธีการของตนเอง รู้จักกำหนดเป้าหมาย คาดการณ์ ตัดสินใจแก้ปัญหาโดยมีเหตุผล

2) ด้านจัดการศึกษา สถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมรวมทั้งการนำบริบทและภูมิปัญญาของท้องถิ่นมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้

3) ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ สถานศึกษาควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรภายในสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษากับครอบครัว ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

4) ด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา สถานศึกษาควรมีการประเมินและการตรวจสอบการดำเนินงานส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ปรัชญา และจุดเน้นของสถานศึกษา

5) ด้านมาตรการส่งเสริม สถานศึกษาจัดโครงการ กิจกรรมพิเศษเพื่อตอบสนองนโยบายจุดเน้น ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา

5.3.3 การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษามีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษารวมทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญในเรื่ององค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ โดยเฉพาะในด้านการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งสร้างบรรยากาศภายในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของบุคลากร นักเรียนรวมทั้งชุมชน

5.3.4 การศึกษาครั้งนี้ พบว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม และด้านการเรียนรู้เป็นทีม ส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษารวมทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรมุ่งเน้นให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดนโยบายของสถานศึกษา เน้นการทำงานเป็นหมู่คณะ

5.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.4.1 ควรมีการศึกษาสภาพปัญหาในการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1

5.4.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยด้านอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1 ได้แก่

- 1) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา
- 2) ปัจจัยด้านพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
- 3) ปัจจัยด้านความพึงพอใจของบุคลากรที่มีต่อสถานศึกษา
- 4) ปัจจัยด้านความผูกพันของบุคลากรที่มีต่อสถานศึกษา
- 5) ปัจจัยด้านวัฒนธรรมขององค์กร

5.4.3 ควรศึกษากลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น ผู้ปกครองของนักเรียนที่อยู่ในเขตบริการของสถานศึกษา และลูกจ้างชั่วคราว พนักงานราชการของสถานศึกษา

5.4.4 ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้และรูปแบบการพัฒนาการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

5.4.5 ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยเปรียบเทียบกับโรงเรียนที่ไม่ประสบความสำเร็จ

5.4.6 ควรทำการวิจัยติดตามผลการนำรายงานประจำปีไปปรับปรุงระบบการทำงานเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ต่อเนื่องและยั่งยืน

รายการอ้างอิง

- กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553, (2553, 2 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 127 ตอนที่ 23ก, หน้า 23-25
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2545 และฉบับที่ 3 พุทธศักราช 2553. กรุงเทพฯ: คุรุสภา ลาดพร้าว.
- _____. (2544). การปฏิรูประบบบริหารการศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: เซเวนพรีนติ้งกรุ๊ป.
- กฤษฎา การ์ตูน. (2554). ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2540). การวิเคราะห์ข้อมูลด้วย SPSS For Windows. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกศรา รักชาติ. (2550). องค์การแห่งการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: เนชั่นมัลติมีเดียกรุ๊ป.
- กุลธร เลิศสุริยะกุล. (2548). กรอบแนวคิดการเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: คุรุสภา ลาดพร้าว.
- โกศล ดีศีลธรรม. (2546). องค์การแห่งการเรียนรู้. วารสารเพื่อสุขภาพ, 9 (48), 25.
- จิรประภา อัครบวร. (2552). การจัดการความรู้. กรุงเทพฯ: คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- จำรัส นองปก. (2544). การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2544). ปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: ชั้นพรีนติ้ง.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2547). องค์การแห่งการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: คุรุสภา ลาดพร้าว.
- ชมรมพัฒนาความรู้ด้านกฎหมาย (2545). การพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา ตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ. ชัยนาท: ชมรมพัฒนาความรู้ด้านกฎหมาย.
- ไชยา กรมแสง. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการประกันคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ณัฐพันธ์ ขจรนันท์. (2544). แรงจูงใจในการจัดกระบวนการศึกษาประสิทธิผล. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ณัฐมนวรรณ ศิริสุขชัยวุฒิ. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบประกันคุณภาพภายใน

สถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่ได้รับรองมาตรฐานการศึกษา ในเขตภาคเหนือ. [ออนไลน์].
เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2555. จาก <http://www.camb-ed-hai.com/images>.

- ณัฐพล ชุมวรฐายี. (2545). *บันไดสู่การประกันคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: บั๊กพอยท์.
 เดชนัน เทียมรัตน์ และกานต์สุดา มาชะศิริรานนท์. (2544). *โรงเรียนแห่งการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
 ถวิล มาตรฐาน. (2544). *การปฏิรูปการศึกษาสถานศึกษาเป็นฐานการบริหารจัดการ*. กรุงเทพฯ: เสมารธรรม.
 ชีระ รุญเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา ฉบับปรับปรุง*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
 ชีรยุทธ จิมอาษา. (2550). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 4*. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
 นฤมล บุญพิมพ์. (2553). *ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนกับ ประสิทธิภาพการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
 นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2544). *สังคมแห่งการเรียนรู้: การประยุกต์มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน*. กรุงเทพฯ: พี.เอ.ลีฟวิ่ง.
 บุญชม ศรีสะอาด. (2543). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
 บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิดแก้ว. (2535). *สถิติและการวิจัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
 บุญธรรม โบราณมูล. (2548). *แนวทางในการบริหารงานยุคใหม่*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
 ประภาพรรณ เอี่ยมสุภากาศ และคนอื่นๆ. (2545). *การประกันคุณภาพการศึกษา*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
 ประเวศ วะสี. (2544). *ยุทธศาสตร์ทางปัญญาและการปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
 ปราโมทย์ อีสโร. (2553). *ภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. ปรินญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต (สาขาวิชาภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ปิติพงษ์ วรรณรี. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนกับ
ประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนครเขต 1.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ปาติกา นิธิประเสริฐกุล. (2550). ปัจจัยด้านภาวะผู้นำและองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อ
ประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหาร
การศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา.

ปานดวงใจ ไทยดำรงเดช. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรแห่งการเรียนรู้ ความสามารถในการ
การทำงานกับผลการดำเนินงานของฝ่ายพยาบาลตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ.
โรงพยาบาลสังกัดสำนักแพทย์กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์สาขาวิชาการบริหารการ
พยาบาลมหาบัณฑิตคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรทิพย์ ไชยประณีธาน. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของวัฒนธรรมองค์กรและการเป็น
องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
พระนครศรีอยุธยาเขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหาร
การศึกษา บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.
(2545, 19 ธันวาคม). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 119, ตอนที่ 123 ก, หน้า 28.

วันทยา วงศ์ศิลป์ ภิรมย์ และคนอื่นๆ. (2545). การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ:
สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.

วิจารณ์ พานิช. (2547). การพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: อักษรภาพพัฒนา.

วิฑูรย์ สิมะโชคดี. (2543). คุณภาพคือการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: บริษัท ส. เอเซียเพลส จำกัด.

วิโรจน์ สารรัตนะและฮัญชลิ สารรัตนะ. (2545). ปัจจัยทางการบริหารกับความเป็นองค์กรแห่ง
การเรียนรู้. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.

วิโรจน์ สารรัตนะ. (2548). การบริหาร หลักการ ทฤษฎี ประเด็นทางการศึกษา และบทวิเคราะห์
องค์กรทางการศึกษาไทย (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.

วิศิษฐ์ ชูวงษ์. (2549). แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้สู่บ้านใหม่. กรุงเทพฯ:
ไทยวัฒนาพานิช.

วีระวัฒน์ ปันนิตามัย. (2544). การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:

เอ็กซ์เปอร์เน็ท.

วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ และเฉลิมชัย หาญกล้า. (2546). *คุณภาพความสำเร็จที่ต้องเริ่มจากภายในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: ชันพรินตติ้ง.

วีระวุธ มาฆะศิริรานนท์. (2542). *วินัย 5 ประการ พื้นฐานแห่งองค์การแห่งการเรียนรู้* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.

วารสาน เมืองพรวน. (2551). *ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมสถานศึกษากับองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

วารินทร์ สิ้นสูงสุด. (2543). *การประกันคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สยามมิตรการพิมพ์.

วารุณี บำรุงสวัสดิ์. (2553). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม.

ศิริพร โงนสาย. (2552). *ปัจจัยบรรยากาศของโรงเรียนอับองค์การเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

สมคิด สร้อยน้ำ. (2547). *การพัฒนาตัวแบบองค์การแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สมยศ นาวิการ. (2540). *การบริหารและพฤติกรรมองค์การ*. กรุงเทพฯ: ผู้จัดการ.

สมศักดิ์ สินธุระเวชชัย. (2541). *ทฤษฎีองค์การแห่งการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

_____. (2543). *มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

_____. (2544). *การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. (2543). *ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับต่ำกว่าปริญญาตรี*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.

สมิต สัชฌุกร. (2541). *การพัฒนาหน่วยงานให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้*. *วารสาร Forquality* 5 (28), 15 – 19.

สันติ ศรีสังข์สุวรรณ. (2540). *การพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อก้าวสู่เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้*.

- กรณีศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. สุชาติ กิจชนะเสรี. (2555). *การก้าวสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้* [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2555. จาก <http://onzonde.multiply.com/journal/item>.
- สุชาติ เสนาสี. (2553). *ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สุชาย จินะเสนา. (2548). *การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากู๋เก็ด*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกู๋เก็ด.
- สุรัฐ ศิลปะอนันต์. (2542). *แนวคิดและนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ: พื้นฐานการปฏิรูปการศึกษาเพื่อประชาชน*. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- แสงเพียร งานดี. (2553). *การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในเขตอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 1. (2555). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 ระยะที่ 2 ฉะเชิงเทรา*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 1.
- _____. (2555). *ผลการทดสอบแห่งชาติ*. กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา. ฉะเชิงเทรา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 1.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2. (2550). *แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพ*. จันทบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *การประกันคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). *รายงานการศึกษาคุณภาพที่เป็นมาตรฐานของเด็กไทยที่สังคมต้องการ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- _____. (2549). *แนวทางการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- _____. (2553). *การจัดการความรู้*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- _____ (2554). *แนวทางการนำมาตราฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)*. กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา.
- _____ (2554). *แนวทางประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักงานทดสอบทางการศึกษา. (2544). *การประกันคุณภาพทางการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานทดสอบทางการศึกษา.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2547). *ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2546). *รวมกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- _____ (2546). *แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2546). *การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา.
- เสาวรส บุนนาค. (2543). *ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์กรกับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของฝ่ายการพยาบาล ตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลของรัฐกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรสาขาวิชาการพยาบาล บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- ศรีเรือน ลิขิตเดชาโรจน์. (2550). *การบริหารเพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อโนมา คงตยเบก. (2547). *การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อให้มีศักยภาพที่ดีในการเรียนรู้ด้วยตนเอง*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- อภันตธี รอดสุทธิ. (2541). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ:

ทิพย์วิสุทธิ.

- อริยา คงเพียรภาค. (2554). *ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 4*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตสาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อุทุมพร จามรมาน. (2544). *100 คำถาม คำตอบเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาระดับขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ฟีนี.
- อุสาค์ เจียมจันทร์. (2549). *องค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Argyris, C. (1999). *On Organizational Learning* (2nd Ed). Oxford: Blackwell Publishing.
- Bales, B.V. (1993). *Developing executives for the learning organization: A study of Texas state agency executives*. Unpublished doctoral dissertation. The University of Texas.
- Bennett, J. K., and O'Brien, M. J. (June 1994). The building blocks of the learning organization. *Training* (31), 41- 49.
- Best, John W. & Kahn, James V. (1993). *Research in education* (7 th ed). Boston: Allyn and Bacon.
- Cuttance, P. (1994). *Consumer Evaluation of Quality Management and Quality Assurance Systems for schools*. In Paper prepared for the Australian Quality Council Conference. Sydney, NSW Department of school Education.
- Garvin, D.A. (1993). *Building a Learning Organization*. Oxford: Blackwell Publishing.
- Gephart, M.A., Marsick, V.J., Buren, M.E Van & Spiro, M.S. (1996). Learning Organization come alive. *Training and Development*. 56 (12): 34.
- Hoy W.K. and Miskel, C.G. (2008). *Educational Administration: Theory, Research and Practice*. New York: McGraw - Hill, Inc.
- Hutchins, G.B. (1991). *Introduction to Quality: Control, Assurance, and Management*, New York: Assurance and Control, Macmillan Publishing Company.
- Kim , D. H. (Fall 1993). *The link between individual and organization learning*.

- New York: John Wiley.
- Krejcie, R.V., and D.W. Morgan. (1970). *Educational and Psychological Measurement*.
New York: McGraw - Hill.
- Kramlinger, T. (July 1992). Training's role in a learning organization. *Training*, 29 (July), 46-49.
- Marquardt, M. J. (1996). *Building the learning organization: A system approach to Quantum. improvement and global success*. New York: McGraw - Hill.
- Marquardt, M. J. and Reynolds, A. (1994). *The global learning organization*. New York: Irwin.
- _____. (1996). *Building the Learning Organization: A System Approach to Quantum Improvement and Global Success.*, New York: McGraw-Hill, Inc.
- McGill, M. E. & Slocum, J. W. Jr. (1994). *The smarter organization* How to build a business that learns and adapts to marketplace needs. New York: John Wiley.
- Murgatroyd, S. and Morgan, C. (1994). *Total Quality Management and School*. Buckingham: The Open University.
- Narver, J.C. (1995). Market orientation and the learning organization. *Journal of Marketing*. vol. 59 (March), pp. 63-74.
- O'Keeffe, T. (2002). Organizational Learning: a new perspective. *Journal of European Industrial Training*. 26 (2), pp. 130-141
- Parkey and Smith. (1998). *The Effectiveness of school*. New York: McGraw Hill.
- Patricia, Broafoot. (2000). *Approach to Quality Assurance and Control in other Country*. New York: McGraw-Hill.
- Pedler. (1991). *The learning company: A strategy for sustainable development*. Maidenhead: McGraw - Hill.
- Pedler, B. & Boydell. (1991). *The learning company: A strategy for sustainable development*. Maidenhead: McGraw - Hill.
- Pedler, M., Burgoyne, J. and Boydell, T. (1997). *The Learning Company: A Strategy for sustainable development* (2nd Ed). London: McGraw-Hill.
- Pettinger, R. (2002). *The learning organization*. Oxford: Capstone Pub.
- Peter, D.K.Ramsay. (1993). *Picot - Vision and Reality in Australia Schools: An*

Insider's View in Picot in Australia in Schooling Reforms in Hard Times.

London: TheFalmer Press.

- Ross, R., Smith, B., Roberts, C., & Kleiner, B. (1994). *The fifth discipline fieldbook: Strategies and tools for building a learning organization*. London: Nicholas Bredley Publishing.
- Sallis, E. (2002). *Total Quality Management and School*. London: Kogan Page.
- Senge, P. M. (1990). *The fifth discipline: The art and practice of the learning Organization*. New York: Doubleday.
- Senge, P.M., Kleiner, A., Roberts, C., Ross, R. B. and Smith, B. J. (1994). *The Fifth Discipline Fieldbook: Strategies and Tools for Building a Learning Organization*. New York: Doubleday Dell Publishing Group, Inc.
- Senge, P. M. (2000). *The learning organization*. New York: Doubleday
- Slater, S.F. and Narver, J. C. (1995). Market orientation and the learning organization. *Journal of Marketing*. vol. 59 (March), pp. 43–45.
- Stebbing, L. (1993). *Quality Assurance: The Route to Efficiency and Competitiveness*. (3rd ed). Chichester West Sussex: Ellis Horwood.
- Stebbing, L. (1993). *Quality assurance: The route to efficiency and competitiveness*. Chichester West Sussex: Ellis Horwood.
- Tsang, E.W.K. (1997). *Organization learning and the learning Organization*. Kansas: Ellis Horwood.
- Watskin, & Marsick. (1992). *Theory and Practice of Informal Learning in the Knowledge Era*. Francisco: Jossey-Bass.
- Watkins, K. E., and Marsick, V. J. (1993). *Sculpting the Learning Organization*. San Francisco: Jossey-Bass.

สำนักวิทยบริการฯ
มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรราชนครินทร์

(สำเนา)

ที่ ศธ ๐๕๔๘.๓๒/ว ๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ๒๔๐๐๐

๘ มกราคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ดร. นุสินธุ์ รุ่งเดช

สิ่งที่ส่งมาด้วย คำโครงการวิทยานิพนธ์ และเครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายสมนึก จันทะไทย นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต ๑” ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

บัณฑิตวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์เป็นอย่างดีจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของนักศึกษาในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ศิริวัฒน์ จิระเดชประไพ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวัฒน์ จิระเดชประไพ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์/โทรสาร ๐๓๘-๕๓๕๔๓๐

(สำเนา)

ที่ ศธ ๐๕๔๘.๓๒/ว ๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ๒๔๐๐๐

๘ มกราคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน คุณไพจิตร ใหม่ศาสตร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย คำโครงการย่อวิทยานิพนธ์ และเครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายสมนึก จันทะไทย นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๑” ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

บัณฑิตวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์เป็นอย่างดีจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของนักศึกษาในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ศิริวัฒน์ จิรเดชประไพ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวัฒน์ จิรเดชประไพ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์/โทรสาร ๐๓๘-๕๓๕๔๓๐

(สำเนา)

ที่ ศธ ๐๕๔๘.๓๒/ว ๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ๒๔๐๐๐

๘ มกราคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน คุณนวนจันทร์ พูลสวัสดิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ค่าโครงย่อยวิทยานิพนธ์ และเครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายสมนึก จันทะไทย นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต ๑” ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

บัณฑิตวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์เป็นอย่างดีจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของนักศึกษาในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ศิริวัฒน์ จิระเดชประไพ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวัฒน์ จิระเดชประไพ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์/โทรสาร ๐๓๘-๕๓๕๔๓๐

(สำเนา)

ที่ ศธ ๐๕๔๘.๓๒/ว ๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ๒๔๐๐๐

๘ มกราคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน คุณชานินทร์ ปัญญาวัฒนากุล

สิ่งที่ส่งมาด้วย ค่าโครงการวิทยานิพนธ์ และเครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายสมนึก จันทะไทย นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต ๑” ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

บัณฑิตวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์เป็นอย่างดีจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของนักศึกษาในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ศิริวัฒน์ จิระเดชประไพ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวัฒน์ จิระเดชประไพ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์/โทรสาร ๐๓๘-๕๓๕๔๓๐

(สำเนา)

ที่ ศธ ๐๕๔๘.๓๒/ว ๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ๒๔๐๐๐

๘ มกราคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ดร. ปริณญา มีสุข

สิ่งที่ส่งมาด้วย คำโครงการวิทยานิพนธ์ และเครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายสมนึก จันทะไทย นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาคพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๑” ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

บัณฑิตวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์เป็นอย่างดีจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของนักศึกษาในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ศิริวัฒน์ จิรเดชประไพ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวัฒน์ จิรเดชประไพ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์/โทรสาร ๐๓๘-๕๓๕๔๓๐

(สำเนา)

ที่ ศธ ๐๕๔๘.๓๒/ว ๘

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ๒๔๐๐๐

๓๐ มกราคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการศึกษาและเก็บข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม “การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๑”

ด้วย นายสมนึก จันทะไทย นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๑”

บัณฑิตวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าหน่วยงานของท่านเป็นหน่วยงานที่ควรศึกษา จึงขอความอนุเคราะห์ในการศึกษาและเก็บข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือวิจัยของนักศึกษาในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ศิริวัฒน์ จิระเดชประไพ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวัฒน์ จิระเดชประไพ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์/โทรสาร ๐๓๘-๕๓๕๔๓๐

(สำเนา)

ที่ ศธ ๐๕๔๘.๓๒/ว ๒๑

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ๒๔๐๐๐

๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๑

ด้วย นายสมนึก จันทะไทย นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๑”

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ จึงขอความอนุเคราะห์ท่าน อนุญาตให้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยของนักศึกษาในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ศิริวัฒน์ จิระเดชประไพ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวัฒน์ จิระเดชประไพ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์/โทรสาร ๐๓๘-๕๓๕๔๓๐

(สำเนา)

ที่ ศธ ๐๔๐๓๒/๖๐๘

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ฉะเชิงเทรา เขต ๑

หมู่ ๑ ถนนเลี้ยวเมือง ตำบลบางตีนเป็ด

อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ๒๔๐๐๐

๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๑

ด้วยมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยของ นายสมนึก จันทะไทย นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาคพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๑” ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๑ จึงขอความร่วมมือจากท่านอำนวยความสะดวกในการ เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ส่วนรายละเอียดในการดำเนินการผู้วิจัยจะประสานงานด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

เกียรติศักดิ์ บางพระ

(เกียรติศักดิ์ บางพระ)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๑

ปฏิบัติราชการแทนผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๑

กลุ่มอำนวยการ

โทร. ๐๓๘-๙๘๑๒๑๕

โทรสาร ๐๓๘-๙๘๑๔๓๓

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
		ผู้บริหาร	ครู	ผู้บริหาร	ครู
1	อำเภอเมือง อนุบาลวัดปิตุลาธิราชบุรี	1	110	1	23
2	วัดเทพนิมิตร	1	8	1	2
3	วัดประตุน้ำท่าไข่	1	18	1	4
4	วัดราชบุรีศรีมหาธาตุ	1	10	1	2
5	วัดนิโครธาราม	1	2	1	1
6	วัดเที่ยงพิมลมุข	1	15	1	4
7	วัดนครเนื่องเขต	1	19	1	5
8	บ้านวังตะเคียน	1	6	1	1
9	บ้านบางแก้ว	1	7	1	1
10	วัดเกาะจันทาราม	1	5	1	1
11	วัดสมานรัตนาราม	1	2	1	1
12	วัดจุกเเมอ	1	15	1	4
13	วัดดอนทอง	1	101	1	22
14	วัดทต	1	7	1	1
15	วัดพรหมสุวรรณ	1	6	1	1
16	บ้านนนท่าแครง	1	13	1	2
17	วัดไพธาราม	1	6	1	1
18	วัดบางปรุง	1	9	1	2
19	วัดบ้านนา	1	7	1	1
20	วัดเกาะ	1	9	1	2
21	วัดแพรกนกเอียง	1	6	1	1
22	บ้านแขวงกลัน	1	4	1	1
23	วัดบางปลานัก	1	7	1	1
24	วัดบางพระ	1	8	1	2
25	วัดชนะสงคราม	1	17	1	4
26	วัดหนามแดง	1	6	1	1
27	บ้านคลองเจ้า	1	6	1	1
28	วัดคู้เกษมสโมสร	1	7	1	1
29	สุเหร่าหลวงแพ่ง	1	2	1	1

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
		ผู้บริหาร	ครู	ผู้บริหาร	ครู
30	วัดไชยธารา	1	15	1	4
31	แพ่งพิทยาภูมิ	1	8	1	2
32	วัดจรเข้น้อย	1	12	1	1
33	สุเหร่าลาดน้ำขาว	1	7	1	1
34	สุเหร่าสมอเซ	1	21	1	4
35	สุเหร่าคลองใหญ่	1	13	1	2
36	บ้านเกาะดอน	1	4	1	1
37	ตลาดเปร็ง	1	5	1	1
38	อำเภอบางน้ำเปรี้ยว ประชาฤกษ์สมบูรณ์	1	21	1	5
39	บึงเทพยา	1	4	1	1
40	สุเหร่าใหม่ปากคลอง 17	1	5	1	1
41	สุเหร่าแคราย	1	13	1	3
42	สิทธิสุนทร	1	11	1	2
43	วัดบางสาย	1	7	1	1
44	วัดนิลราชบุรีศรัทธาบำรุง	1	4	1	1
45	วัดญาณรังษาราม	1	6	1	1
46	วัดตะพังคิ	1	4	1	1
47	ปากคลองบางขนาก	1	15	1	3
48	วัดเทพสุไมสร	1	13	1	3
49	วัดประชาบำรุง	1	11	1	2
50	สะแกโตดประชาสรรค์	1	13	1	3
51	วัดบางไทร	1	7	1	1
52	บึงสิงโต	1	11	1	2
53	วัดคลอง 18	1	17	1	4
54	วัดพุทธอุดมวิหาร	1	3	1	1
55	สุเหร่าคลอง 18	1	8	1	1
56	สุเหร่าคลอง 19	1	11	1	2
57	ปากบึงสิงโต	1	7	1	1
58	วัดโพธิ์แสงกาญจนราษฎร์	1	9	1	2
59	สุเหร่าคลอง 20	1	7	1	1
60	ตลาดคลอง 16	1	27	1	6
61	เฉลิมช่วงวิทยาทาน	1	16	1	4

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
		ผู้บริหาร	ครู	ผู้บริหาร	ครู
62	วัดรามัญ	1	3	1	1
63	สุเหร่าปากคลอง 20	1	11	1	2
64	สุเหร่าดอนกลาง	1	7	1	1
65	สุเหร่าคู	1	8	1	1
66	สุเหร่าลำชะล่า	1	13	1	3
67	สุเหร่าสมอเอก	1	3	1	1
68	วัดสุวรรณเทมีย์	1	1	1	1
69	บ้านดอนเกาะกา	1	7	1	1
70	บึงพระอาจารย์	1	3	1	1
71	บั้งคลอง 21	1	4	1	1
72	บ้านปลายคลอง 20	1	18	1	4
73	วัดโพธิ์เฉลิมรักษ์	1	3	1	1
74	วัดราษฎร์บำรุงศักดิ์	1	4	1	1
75	สุเหร่าดอนเกาะกา	1	7	1	1
76	วัดบึงตาหอม	1	5	1	1
77	สกุลดีประชาสรรค์	1	7	1	1
78	วัดบึงน้ำรักษ์	1	12	1	3
79	สุเหร่าคลอง 15	1	7	1	1
80	สุเหร่าดาดูนาอิม	1	12	1	3
81	สุเหร่าคลองทกวา	1	8	1	1
82	สุเหร่าคลอง 14	1	8	1	2
83	วัดไผ่ดำ	1	10	1	2
84	วัดหลวงแพ่ง	1	4	1	1
85	วัดสว่างอารมณ์	1	20	1	4
86	วัดคลองเข็ง	1	8	1	1
87	วัดแคทราย	1	5	1	1
88	วัดบึงทองกลาง	1	7	1	2
	อำเภอบางปะกง				
89	วัดล่าง	1	29	1	5
90	วัดบน	1	7	1	1
91	พระพิมลเสนี	1	2	1	1
92	พรหมานุเคราะห์	1	10	1	2

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
		ผู้บริหาร	ครู	ผู้บริหาร	ครู
93	สามัคคีราษฎร์บำรุง	1	10	1	2
94	แสมขาววิทยาคาร	1	15	1	3
95	วัดสองคลอง	1	16	1	3
96	บ้านสีผึ้ง	1	6	1	1
97	สีกัด 80	1	4	1	1
98	สีกัด 40	1	5	1	1
99	วัดหล่อเจริญราษฎร์	1	3	1	1
100	คลองตาเอี่ยม	1	2	1	1
101	วัดสุคันธศีลาราม	1	15	1	3
102	วัดบางวัว	1	30	1	5
103	วัดบางสมัคร	1	22	1	4
104	วัดบางเกลือ	1	12	1	3
105	วัดลาดยาว	1	5	1	1
106	ประกอบราษฎร์บำรุง	1	11	1	3
107	วัดท่าสะพาน	1	10	1	2
108	วัดสุขาราม	1	11	1	3
109	คลองขวาง	1	2	1	1
110	วัดพิมพาวาส	1	15	1	3
111	จันทร์เจริญ	1	4	1	1
112	บ้านท่าข้ามตั้งตรงจิตร	1	13	1	3
113	วัดบางแสม	1	19	1	4
114	คลองพานทอง	1	6	1	1
115	วัดเขาดิน	1	11	1	3
116	วัดบางผึ้ง	1	4	1	1
117	บ้านบางขี้	1	4	1	1
118	อำเภอบ้านโพธิ์ วัดดอนสนนธ์	1	4	1	1
119	วัดดอนทราย	1	2	1	1
120	วัดสามกอ	1	5	1	1
121	วัดประชาบำรุงกิจ	1	14	1	2
122	วัดกระท่อม	1	3	1	1
123	วัดพิพิธประสาทสุนทร	1	18	1	4
124	วัดแสนภูดาษ	1	8	1	2

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
		ผู้บริหาร	ครู	ผู้บริหาร	ครู
125	วัดผาณิตาราม	1	3	1	1
126	วัดอรุณญิการาม	1	4	1	1
127	วัดหนองกระสังสามัคคี	1	4	1	1
128	วัดศรีมงคล	1	8	1	2
129	วัดราชบุรุษศรีรัตนธรรม	1	8	1	2
130	วัดลาดบัว	1	7	1	1
131	วัดพนมพนาवास	1	4	1	1
132	วัดสนามจันทร์	1	9	1	2
133	วัดคลองบ้านโพธิ์	1	2	1	1
134	วัดคลองตันหมัน	1	5	1	1
135	วัดอินทาราม	1	3	1	1
136	วัดประสาธไสถน	1	8	1	2
137	วัดเทพราช	1	14	1	2
138	วัดกลางราชบุรุษบำรุง	1	3	1	1
139	วัดใหม่ประเวศ	1	4	1	1
140	วัดคลองสวน	1	15	1	3
141	สุเหร่าเกาะไร่	1	7	1	1
142	สุเหร่าจรเข้ข่อย	1	7	1	1
รวม		142	1448	142	306

การหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

วิจัยเรื่อง การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินการตาม
มาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาอะเชิงเทรา เขต 1

เกณฑ์การประเมินมีดังนี้

ได้คะแนน +1 แน่ใจว่าข้อความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด

ได้คะแนน 0 ไม่แน่ใจว่าข้อความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด

ได้คะแนน -1 แน่ใจว่าข้อความไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด

$$\text{สูตร } IOC = \frac{\sum R}{N}$$

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การตัดสิน

ค่า IOC ที่คำนวณได้มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ข้อคำถามนั้นใช้ได้

ค่า IOC ที่คำนวณได้ต่ำกว่า 0.5 ข้อคำถามนั้นถูกตัดออกไป หรือต้องนำไปปรับปรุง
แก้ไขใหม่ให้ดีขึ้น

ตอนที่ 1 การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

ข้อ	การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา	ระดับ ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	IOC	สรุปผล
		1	2	3	4	5			
1	การเป็นบุคคลรอบรู้ บุคลากรมีความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานได้รับการเลื่อนวิทยฐานะสูงขึ้น หรือได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติ จากหน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานอื่น	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2	บุคลากรมีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานได้ตามศักยภาพ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
3	บุคลากรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถพัฒนางานในหน้าที่ได้อย่างต่อเนื่อง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
4	บุคลากรมีเจตคติที่ดี ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้ความร่วมมือในการพัฒนาสถานศึกษาอย่างเต็มศักยภาพ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
5	บุคลากรรู้จักยอมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยีใหม่ๆ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
6	บุคลากรมีวุฒิภาวะทางอารมณ์สูง รู้จักควบคุมอารมณ์ รักความสามัคคีของหมู่คณะ	1	1	1	1	0	4	0.80	ใช้ได้
7	บุคลากรมีการพัฒนาตนเอง ด้วยการใฝ่หาความรู้สิ่งใหม่ๆ มาพัฒนางานในหน้าที่อย่างต่อเนื่อง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
8	บุคลากรร่วมกันพัฒนาสถานศึกษาด้วยความรู้สึก ร่วมเป็นเจ้าของสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
9	การมีวิสัยทัศน์ร่วม บุคลากรร่วมคิดร่วมสร้างวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
10	บุคลากรมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ บรรลุผลตามวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา	1	1	1	1	-1	3	0.60	ใช้ได้
11	บุคลากรมีส่วนร่วมในการปรับปรุงวิสัยทัศน์ให้มี ความทันสมัย และสอดคล้องกับภารกิจของ สถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

บรรลุป้าหมายของสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
--------------------------	---	---	---	---	---	---	---	--------

ข้อ	การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา	ระดับ ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	IOC	สรุปผล
		1	2	3	4	5			
25	การคิดอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเชื่อมโยง คิด มอง หรือกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานปฏิบัติงานใน ภาพรวมได้ดี	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
26	บุคลากรมีการปฏิบัติงานพัฒนาการศึกษาแบบ องค์รวม	1	1	1	1	-1	3	0.60	ใช้ได้
27	บุคลากรมีความคิดทันเหตุการณ์ สามารถปรับ รูปแบบวิธีคิดให้สอดคล้องกับเป้าหมายของ สถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
28	บุคลากรมีความคิดพัฒนาเชิงระบบ ไม่แยก พัฒนาส่วนใดส่วนหนึ่ง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
29	บุคลากรได้พัฒนาตนเองในการเรียนรู้อย่างเป็น ระบบ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
30	บุคลากรเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ ที่ เป็นองค์ประกอบที่ต้องพัฒนาเชิงระบบ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรราชบุรี

ตอนที่ 2 การดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

ข้อ	การดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	ระดับ ความคิดเห็นของ ผู้เกี่ยวข้องคนที่					รวม	IOC	สรุปผล
		1	2	3	4	5			
1	มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน ผู้เรียนมีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพ และออกกำลังกายสม่ำเสมอ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2	ผู้เรียนมีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
3	ผู้เรียนป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษและหลีกเลี่ยงตนเองจากสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรค ภัย อุบัติเหตุ และปัญหาทางเพศ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
4	ผู้เรียนเห็นคุณค่าในตนเอง มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
5	ผู้เรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและให้เกียรติผู้อื่น	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
6	ผู้เรียนสร้างผลงานจากการเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี/นาฏศิลป์กีฬา/นันทนาการตามจินตนาการ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
7	ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
8	ผู้เรียนเอื้ออาทรผู้อื่นและกตัญญูต่อบุคคลผู้มีพระคุณ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
9	ผู้เรียนยอมรับความคิดเห็นและวัฒนธรรมที่แตกต่าง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
10	ผู้เรียนตระหนัก รู้คุณค่า ร่วมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
11	ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากห้องสมุด แหล่งเรียนรู้และสื่อต่างๆ รอบตัว	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
12	ผู้เรียนมีทักษะในการอ่าน ฟัง ดู พูด เขียนและตั้งคำถามเพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
13	ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อการเรียนรู้ระหว่างกัน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
14	ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้และนำเสนอผลงาน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

ข้อ	การดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	ระดับ ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	IOC	สรุปผล
		1	2	3	4	5			
15	ผู้เรียนสรุปความคิดจากเรื่องที่อ่าน ฟัง ดู และ สื่อสารโดยการพูดหรือเขียนตามความคิดของตนเอง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
16	ผู้เรียนนำเสนอวิธีคิด วิธีแก้ปัญหาด้วยภาษาหรือ วิธีการของตนเอง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
17	ผู้เรียนกำหนดเป้าหมาย คาดการณ์ ตัดสินใจ แก้ปัญหาโดยมีเหตุผล	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
18	ผู้เรียนมีความคิดริเริ่ม และสร้างสรรค์ผลงานด้วย ความภาคภูมิใจ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
19	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยแต่ละกลุ่มสาระ เป็นไปตามเกณฑ์	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
20	ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตร เป็นไปตามเกณฑ์	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
21	ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน เป็นไป ตามเกณฑ์	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
22	ผลการทดสอบระดับชาติ เป็นไปตามเกณฑ์	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
23	ผู้เรียนมีการวางแผนการทำงานและดำเนินการจนสำเร็จ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
24	ผู้เรียนมีการทำงานอย่างมีความสุข มุ่งมั่นพัฒนา งาน และภูมิใจในผลงานของตนเอง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
25	ผู้เรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
26	ผู้เรียนมีความรู้สึที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหา ความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
27	มาตรฐานด้านจัดการศึกษา ครูมีการกำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนทั้งด้าน ความรู้ ทักษะกระบวนการ สมรรถนะ และ คุณลักษณะที่พึงประสงค์	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
28	ครูมีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และใช้ ข้อมูลในการวางแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา ศักยภาพของผู้เรียน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
29	ครูออกแบบและการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความ แตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสติปัญญา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

ข้อ	การดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	ระดับ ความคิดเห็นของ ผู้เกี่ยวข้องทุกคนที่					รวม	IOC	สรุปผล
		1	2	3	4	5			
30	ครูใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมผนวกกับการนำบริบทและภูมิปัญญาของท้องถิ่นมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
31	ครูมีการวัดและประเมินผลที่มุ่งเน้นการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
32	ครูให้คำแนะนำ คำปรึกษา และแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้เรียนทั้งด้านการเรียนและคุณภาพชีวิตด้วยความเสมอภาค	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
33	ครูมีการศึกษา วิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในวิชาที่ตนรับผิดชอบและใช้ผลในการปรับการสอน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
34	ครูประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนและผู้อื่น	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
35	ครูจัดการเรียนการสอนตามวิชาที่ได้รับมอบหมายเต็มเวลา เต็มความสามารถ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
36	ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ และความคิดริเริ่มในการพัฒนาผู้เรียน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
37	ผู้บริหารใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมและใช้ข้อมูลผลการประเมินหรือผลการวิจัยเป็นฐานคิดทั้งด้านวิชาการและการจัดการ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
38	ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
39	ผู้บริหารส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้พร้อมรับการกระจายอำนาจ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
40	นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนพึงพอใจผลการบริหารการจัดการศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
41	ผู้บริหารให้คำแนะนำ คำปรึกษาทางวิชาการและเอาใจใส่การจัดการศึกษาเต็มศักยภาพและเต็มเวลา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
42	คณะกรรมการสถานศึกษารู้ และปฏิบัติหน้าที่ตามที่ระเบียบกำหนด	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
43	คณะกรรมการสถานศึกษากำกับติดตาม ดูแล และขับเคลื่อนการดำเนินงานของสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

ข้อ	การดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	ระดับ ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	IOC	สรุปผล
		1	2	3	4	5			
44	ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา สถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
45	หลักสูตรสถานศึกษาเหมาะสมและสอดคล้องกับ ท้องถิ่น	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
46	สถานศึกษาจัดรายวิชาเพิ่มเติมที่หลากหลายให้ ผู้เรียนเลือกเรียนตามความถนัดความสามารถ และความสนใจ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
47	สถานศึกษาจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริม และตอบสนองความต้องการ ความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
48	สถานศึกษาสนับสนุนให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงจนสรุปความรู้ได้ ด้วยตนเอง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
49	สถานศึกษาจัดให้มีการนิเทศภายใน กำกับ ติดตามตรวจสอบ และนำผลไปปรับปรุงการเรียน การสอนอย่างสม่ำเสมอ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
50	สถานศึกษาจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่มี ประสิทธิภาพแก่ผู้เรียนทุกคน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
51	สถานศึกษาจัดห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ อาคาร เรียนมั่นคง สะอาดและปลอดภัยมีสิ่งอำนวยความสะดวก สะดวก ร่มรื่น พอเพียงอยู่ในสภาพใช้การได้ดี	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
52	สถานศึกษาจัดโครงการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและ ความปลอดภัยของผู้เรียน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
53	สถานศึกษาจัดห้องสมุดที่ให้บริการสื่อและ เทคโนโลยีสารสนเทศที่เอื้อให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วย ตนเองและหรือเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
54	สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
55	สถานศึกษาจัดทำและดำเนินการตามแผนพัฒนา การจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งพัฒนา คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

ข้อ	การดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	ระดับ ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	IOC	สรุปผล
		1	2	3	4	5			
56	สถานศึกษาจัดระบบข้อมูลสารสนเทศและใช้สารสนเทศในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
57	สถานศึกษาติดตามตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
58	สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอกไปใช้วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
59	สถานศึกษาจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายใน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
60	มาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ สถานศึกษาสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาและใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและบุคลากรรวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้อง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
61	สถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรภายในสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษากับครอบครัว ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
62	มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา สถานศึกษาจัดโครงการ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมายวิสัยทัศน์ปรัชญา และจุดเน้นของสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
63	สถานศึกษามีผลการดำเนินงานส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ปรัชญา และจุดเน้นของสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
64	มาตรฐานด้านมาตรการส่งเสริม สถานศึกษาจัดโครงการ กิจกรรมพิเศษเพื่อตอบสนองนโยบาย จุดเน้น ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
65	สถานศึกษามีผลการดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายและพัฒนาดีขึ้นกว่าที่ผ่านมา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐาน
เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ฉะเชิงเทรา เขต 1

คำชี้แจง

แบบสอบถามมีจุดมุ่งหมายเพื่อวัดการรับรู้ของท่าน เกี่ยวกับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของ
สถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เพื่อนำผลไปวิเคราะห์หาข้อสรุป
ที่เป็นจริงเกี่ยวกับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินการตาม
มาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ผลการวิจัยในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ในการนำไปเป็นแนวทางให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา
ใช้ปรับปรุงพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลต่อการดำเนินการตาม
มาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยผู้วิจัยขอชี้แจง
ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1
2. แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ตอน คือ
ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1
ตอนที่ 3 การดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1
3. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ และตรงตามความเป็นจริง
4. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำไปใช้สำหรับการศึกษาเท่านั้น
ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ในการตอบแบบสอบถาม
ครั้งนี้ และขอขอบพระคุณท่านมา ณ โอกาสนี้

นายสมนึก จันทะไทย

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

1. สถานที่ศึกษาที่ท่านทำงานอยู่

☐ อำเภอเมือง	☐ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว
☐ อำเภอบางปะกง	☐ อำเภอบ้านโพธิ์

2. ตำแหน่ง

☐ ครู	☐ ผู้บริหารสถานศึกษา

3. ประสบการณ์ในการทำงาน

☐ 1 - 5 ปี
☐ 6 - 10 ปี
☐ 11 - 15 ปี
☐ 16 ปี ขึ้นไป

ตอนที่ 2 การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้ออย่างรอบคอบแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง (5), (4), (3), (2) และ (1) ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงช่องเดียว โดยแต่ละหมายเลขมีความหมาย ดังนี้

5 หมายถึง การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในระดับ มาก

3 หมายถึง การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในระดับ น้อย

1 หมายถึง การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในระดับ น้อยที่สุด

ข้อ	การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	การเป็นบุคคลรอบรู้					
1	บุคลากรมีความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานได้รับการเลื่อนวิทยฐานะสูงขึ้น หรือได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติ จากหน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานอื่น					
2	บุคลากรมีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานได้ตามศักยภาพ					
3	บุคลากรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถพัฒนางานในหน้าที่ได้อย่างต่อเนื่อง					
4	บุคลากรมีเจตคติที่ดี ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ ให้ความร่วมมือในการพัฒนาสถานศึกษาอย่างเต็มศักยภาพ					
5	บุคลากรรู้จักยอมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยีใหม่ๆ					
6	บุคลากรมีวุฒิภาวะทางอารมณ์สูง รู้จักควบคุมอารมณ์ รักความสามัคคีของหมู่คณะ					
7	บุคลากรมีการพัฒนาตนเอง ด้วยวิธีการหาความรู้สิ่งใหม่ๆ มาพัฒนางานในหน้าที่อย่างต่อเนื่อง					
8	บุคลากรร่วมกันพัฒนาสถานศึกษาด้วยความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของสถานศึกษา					
	การมีวิสัยทัศน์ร่วม					
9	บุคลากรร่วมคิด ร่วมสร้างวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายวิสัยทัศน์ และยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา					
10	บุคลากรมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุผลตามวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา					
11	บุคลากรมีส่วนร่วมในการปรับปรุงวิสัยทัศน์ให้มีความทันสมัย และสอดคล้องกับภารกิจของสถานศึกษา					
12	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายของสถานศึกษา ร่วมกันกำหนดทิศทางในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน					
13	บุคลากรมีรูปแบบ และวิธีการสื่อสารคล้ายคลึงกันเพื่อการโน้มน้าวใจผู้อื่นให้คล้อยตามและปฏิบัติงานจนสำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษา					
	การมีรูปแบบการคิด					
14	บุคลากรมีวิธีคิดอย่างอิสระ ในการพัฒนาการเรียนรู้					
15	บุคลากรสามารถปรับรูปแบบวิธีคิดของตนให้สอดคล้องกับสถานการณ์และเป้าหมายของสถานศึกษา					
16	บุคลากรมีวิธีการคิดหลากหลาย นำมาสร้างสรรค์งานในหน้าที่					

	ให้มีประสิทธิภาพ					
ข้อ	การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
17	บุคลากรเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนและกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา					
18	บุคลากรมีความคิดที่ถูกต้อง คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก					
การเรียนรู้เป็นทีม						
19	บุคลากรมีพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ข่าวสาร ความรู้ ความคิดเห็น หรือประสบการณ์ซึ่งกันและกัน					
20	บุคลากรรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ให้เกียรติเพื่อนร่วมงาน					
21	บุคลากรมีความสามารถในการคิด แก้ปัญหาด้วยระบบกลุ่ม					
22	บุคลากรมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน สามารถประสานงานในการปฏิบัติหน้าที่ได้ดี					
23	บุคลากรให้การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสม่ำเสมอ					
24	บุคลากรทำงานร่วมกันเป็นทีม มีความสำเร็จบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา					
การคิดอย่างเป็นระบบ						
25	ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเชื่อมโยง คิด มอง หรือกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานปฏิบัติงานในภาพรวมได้ดี					
26	บุคลากรมีการปฏิบัติงานพัฒนาการศึกษาแบบองค์รวม					
27	บุคลากรมีความคิดทันเหตุการณ์ สามารถปรับรูปแบบวิธีคิดให้สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา					
28	บุคลากรมีความคิดพัฒนาเชิงระบบ ไม่แยกพัฒนาส่วนใดส่วนหนึ่ง					
29	บุคลากรได้พัฒนาตนเองในการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ					
30	บุคลากรเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ ที่เป็นองค์ประกอบที่ต้องพัฒนาเชิงระบบ					

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

ตอนที่ 3 การดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้ออย่างรอบคอบ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง (5), (4), (3), (2) และ (1) ที่ตรงกับ ความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงช่องเดียว โดยแต่ละหมายเลขมีความหมายดังนี้

5 หมายถึง การดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง การดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ในระดับ มาก

3 หมายถึง การดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง การดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ในระดับ น้อย

1 หมายถึง การดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ในระดับ น้อยที่สุด

ข้อ	การดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน ผู้เรียนมีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพ และออกกำลังกายสม่ำเสมอ					
2	ผู้เรียนมีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์					
3	ผู้เรียนป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดใช้โทษและหลีกเลี่ยงตนเอง จากสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรค ภัย อุบัติเหตุ และปัญหา ทางเพศ					
4	ผู้เรียนเห็นคุณค่าในตนเอง มีความมั่นใจ กล้าแสดงออก อย่างเหมาะสม					
5	ผู้เรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและให้เกียรติผู้อื่น					
6	ผู้เรียนสร้างผลงานจากการเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี/ นาฏศิลป์ /กีฬา/นันทนาการตามจินตนาการ					
7	ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร					
8	ผู้เรียนเอื้ออาทรผู้อื่นและกตัญญูทวดเวทีต่อผู้มีพระคุณ					
9	ผู้เรียนยอมรับความคิดและวัฒนธรรมที่แตกต่าง					
10	ผู้เรียนตระหนัก รู้คุณค่า ร่วมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม					

ข้อ	การดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
11	ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จากห้องสมุด แหล่งเรียนรู้และสื่อต่างๆ รอบตัว					
12	ผู้เรียนมีทักษะในการอ่าน ฟัง ดู พูด เขียนและตั้งคำถาม เพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม					
13	ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อการ เรียนรู้ระหว่างกัน					
14	ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้และนำเสนอผลงาน					
15	ผู้เรียนสรุปความคิดจากเรื่องที่อ่าน ฟัง ดู และสื่อสารโดยการพูด หรือเขียนตามความคิดของตนเอง					
16	ผู้เรียนนำเสนอวิธีคิด วิธีแก้ปัญหาด้วยภาษาหรือวิธีการของตนเอง					
17	ผู้เรียนกำหนดเป้าหมาย คาดการณ์ ตัดสินใจแก้ปัญหาโดยมีเหตุผล					
18	ผู้เรียนมีความคิดริเริ่ม และสร้างสรรค์ผลงานด้วยความภาคภูมิใจ					
19	ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยแต่ละกลุ่มสาระ เป็นไปตามเกณฑ์					
20	ผู้เรียนมีผลการประเมินสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตร เป็นไปตามเกณฑ์					
21	ผู้เรียนมีผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน เป็นไปตามเกณฑ์					
22	ผู้เรียนมีผลการทดสอบระดับชาติ เป็นไปตามเกณฑ์					
23	ผู้เรียนมีการวางแผนการทำงานและดำเนินการจนสำเร็จ					
24	ผู้เรียนมีการทำงานอย่างมีความสุข มุ่งมั่นพัฒนางาน และภูมิใจใน ผลงานของตนเอง					
25	ผู้เรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้					
26	ผู้เรียนมีความรู้สึที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ ตนเองสนใจ					
มาตรฐานด้านจัดการศึกษา						
27	ครูมีการกำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ สมรรถนะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์					
28	ครูมีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และใช้ข้อมูลในการวางแผน การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน					
29	ครูออกแบบและการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่าง ระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสติปัญญา					
30	ครูใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมผนวกกับการนำบริบทและภูมิ ปัญญาของท้องถิ่นมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้					

31	ครูมีการวัดและประเมินผลที่มุ่งเน้นการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย					
ข้อ	การดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
32	ครูให้คำแนะนำ คำปรึกษา และแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้เรียน ทั้งด้านการเรียนและคุณภาพชีวิตด้วยความเสมอภาค					
33	ครูมีการศึกษา วิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในวิชาที่ตนรับผิดชอบและใช้ผลในการปรับการสอน					
34	ครูประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนและผู้อื่น					
35	ครูจัดการเรียนการสอนตามวิชาที่ได้รับมอบหมายเต็มเวลาเต็มความสามารถ					
36	ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ และความคิดริเริ่มในการพัฒนาผู้เรียน					
37	ผู้บริหารใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมและใช้ข้อมูลผลการประเมินหรือผลการวิจัยเป็นฐานคิดทั้งด้านวิชาการและการจัดการ					
38	ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ					
39	ผู้บริหารส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้พร้อมรับการกระจายอำนาจ					
40	นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนพึงพอใจผลการบริหารการจัดการศึกษา					
41	ผู้บริหารให้คำแนะนำ คำปรึกษาทางวิชาการและเอาใจใส่การจัดการศึกษาเต็มศักยภาพและเต็มเวลา					
42	คณะกรรมการสถานศึกษาฯ และปฏิบัติหน้าที่ตามที่ระเบียบกำหนด					
43	คณะกรรมการสถานศึกษากำกับติดตาม ดูแล และขับเคลื่อนการดำเนินงานของสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย					
44	ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา					
45	หลักสูตรสถานศึกษาเหมาะสมและสอดคล้องกับท้องถิ่น					
46	สถานศึกษาจัดรายวิชาเพิ่มเติมที่หลากหลายให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความถนัดความสามารถ และความสนใจ					
47	สถานศึกษาจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมและตอบสนองความต้องการ ความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน					

48	สถานศึกษาสนับสนุนให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงจนสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง					
49	สถานศึกษาจัดให้มีการนิเทศภายใน กำกับ ติดตามตรวจสอบ และนำผลไปปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ					
ข้อ	การดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
50	สถานศึกษาจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพแก่ผู้เรียนทุกคน					
51	สถานศึกษาจัดห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ อาคารเรียนมั่นคง สะอาดและปลอดภัยมีสิ่งอำนวยความสะดวก ร่มรื่น พอเพียง อยู่ในสภาพใช้การได้ดี					
52	สถานศึกษาจัดโครงการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน					
53	สถานศึกษาจัดห้องสมุดที่ให้บริการสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศที่เอื้อให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองและหรือเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม					
54	สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา					
55	สถานศึกษาจัดทำและดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา					
56	สถานศึกษาจัดระบบข้อมูลสารสนเทศและใช้สารสนเทศในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา					
57	สถานศึกษาติดตามตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา					
58	สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอกไปใช้วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง					
59	สถานศึกษาจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายใน					
มาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้						
60	สถานศึกษาสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาและใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและบุคลากรรวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้อง					
61	สถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรภายในสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษากับครอบครัว ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง					
มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา						

62	สถานศึกษาจัดโครงการ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมายวิสัยทัศน์ปรัชญา และจุดเน้นของสถานศึกษา					
63	สถานศึกษามีผลการดำเนินงานส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมายวิสัยทัศน์ปรัชญา และจุดเน้นของสถานศึกษา					

ข้อ	การดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
64	มาตรฐานด้านมาตรการส่งเสริม สถานศึกษาจัดโครงการ กิจกรรมพิเศษเพื่อตอบสนองนโยบายจุดเน้น ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา					
65	สถานศึกษามีผลการดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายและพัฒนาดีขึ้นกว่าที่ผ่านมา					

สำนักวิทยบริการ
 มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล	นายสมนึก จันทะไทย
วัน/เดือน/ปีเกิด	17 ธันวาคม 2506
สถานที่เกิด	อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี
ที่อยู่	106/2 หมู่ 7 ถ. เทพคุณากร 15 ตำบลโสธร อ. เมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา 24000
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยาลัยนาฏการพิเศษ
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนวัดหลวงแพ่ง (อินทรประชาอนุกุล) ตำบลศาลาแดง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา 24000
ประวัติการศึกษา	ประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง (อุตสาหกรรมศิลป์) วิทยาลัยครูอุดรธานี พ.ศ. 2526 ศึกษาศาสตร์บัณฑิต (บริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. 2530 นิเทศศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. 2536 ประกาศนียบัตรบัณฑิต (บริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ พ.ศ. 2554

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์